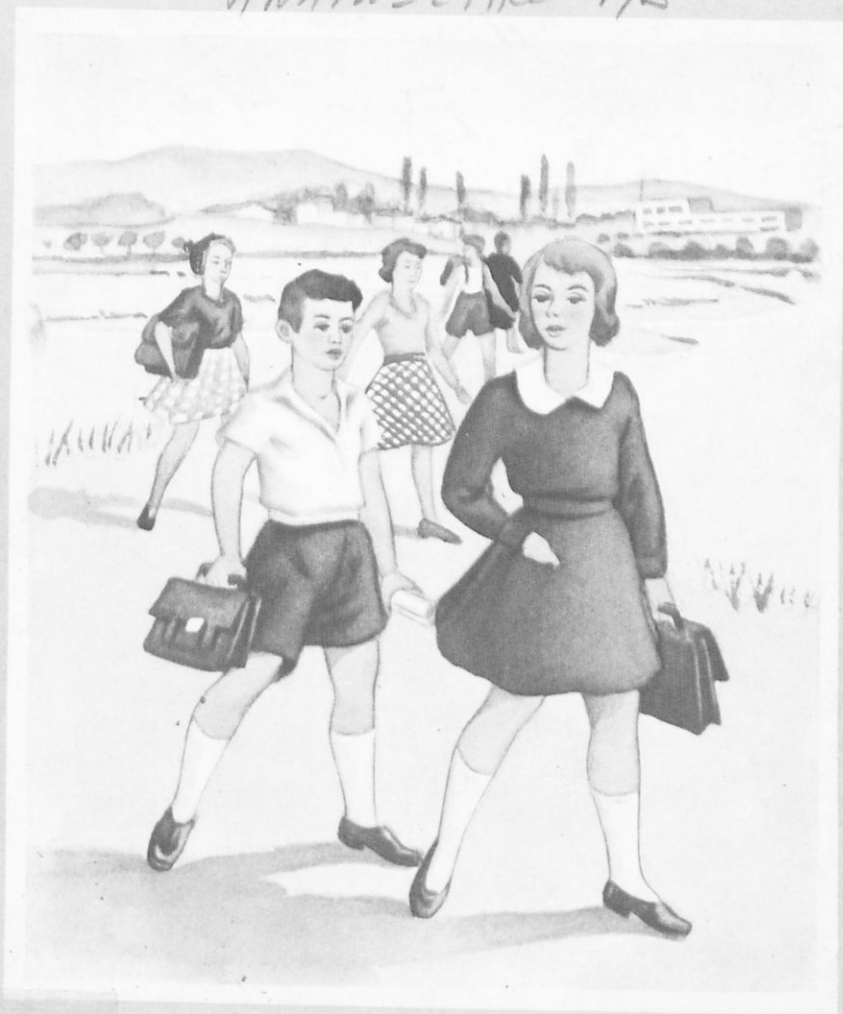

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Γ/Δ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
28

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ 1971

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

H

6

NET

Περσόνια (B). —

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η 6 ΝΕΤ
Περσέριου (Β) -
(Β) ΠΕΤΡΟΥΝΙΑ - (Φ) ΚΟΛΟΒΟΥ
Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ - Α. ΜΕΤΑΛΛΙΝΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Ο. Ε. Α. Β.
αδδ. ἀνθ. βιβλ. 2058 του έτους 1971

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1971

002
VME
ET2A
28

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

1. Η ΑΥΓΟΥΛΑ

Ἡ Αὐγούλα προβάλλει ἀπὸ τὸ βουνό.
Μὲ τὴν οὐράνια φωνή της ἀναγγέλλει τὸν
ἐρχομὸ τοῦ Ἡλίου καὶ λέγει:

ΣΗΚΩΘΗΤΕ ΠΑΙΔΙΑ

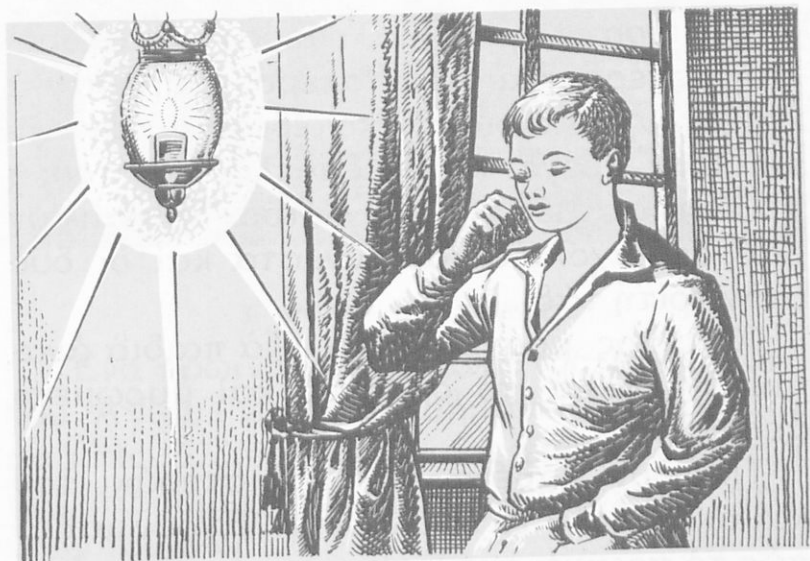
Σηκωθῆτε, παιδιά,
κελαϊδῆστε, πουλιά,
δένδρα, φύλλα, κλαδιά,
πρασινίστε.

Μπουμπουκάκια κλειστά,
άνοιχθήτε γοργά,
πλουμιστή φορεσιά
στολισθήτε.

Κι όλα έμπρός χαρωπά
μέ δροσάτη καρδιά
καί τραγούδια γλυκά
'τοιμασθήτε,

Τò χρυσò βασιλιά,
πού σέ λίγο άρχινᾷ
καί προβαίνει λαμπρά,
νά δεχθήτε.

2. Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΛΕΝΙΤΣΑ

Ὁ Κωστάκης σηκώνεται τὸ πρωὶ ἀπὸ τὸ κρεβάτι του καὶ ντύνεται ἀμέσως. Πλύνεται μὲ κρύο νερὸ καὶ κτενίζει τὰ μαλλιά του.

Ἐπειτα πηγαίνει ἐμπρὸς στὸ εἰκόνισμα καὶ κάμνει τὴν προσευχή του :

Θεὲ μου, Σὲ παρακαλῶ,
κάνε με παιδὶ καλὸ,
φρόνιμο καὶ καθαρὸ
καὶ στὸ σῶμά μου γερό,
νὰ μαθαίνω γράμματα,
τοῦ Θεοῦ τὰ πράγματα

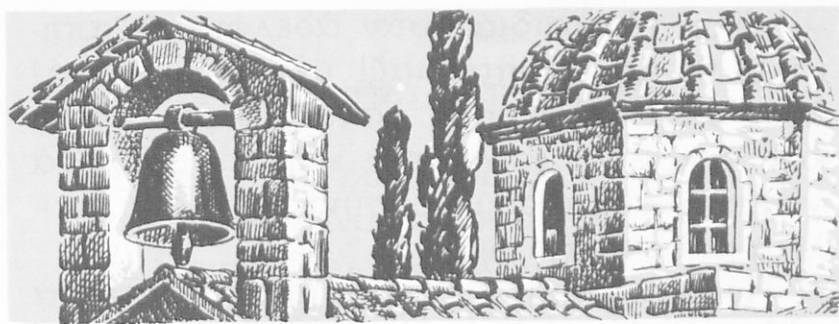
“Υστερα λέγει «καλημέρα» σὲ ὅλους. Στὴ μητέρα καὶ στὸν πατέρα, στὴ γιαγιά καὶ στὸν παπποῦ καὶ κατεβαίνει στὸν κῆπο. Ἐκεῖ τρέχει καὶ ἡ ἑξαδελφούλα του, ἡ Ἐλενίτσα. Μὲ τὴν Ἐλενίτσα πηγαίνουν μαζὶ στὸ σχολεῖο καὶ μάλιστα καὶ οἱ δυὸ στὴν τρίτη τάξι.

Ὁ κῆπος μοσχομυρίζει. Τὰ παιδιὰ ἀναπνέουν βαθιὰ τὸ δροσερὸ καὶ μυρωμένο ἀεράκι.

Πιάνουν καθένα τὸ σκαλιστηράκι του καὶ σκαλίζουν τὰ λουλούδια. Ἐχουν μάθει, πὼς τὸ πρωινὸ σκάλισμα στὸν κῆπο εἶναι ἡ καλύτερη γυμναστική.

Κόβουν μερικὰ λουλούδια καὶ φτειάνουν καθένα ἀπὸ ἓνα ὠραῖο μπουκέτο. Ὑστερα γυρίζουν μέσα στὸ σπίτι καὶ βάζουν τὰ λουλούδια στὸ ἀνθογυάλι. Μὲ αὐτὸ στολίζουν τὸ τραπέζι, ποῦ εἶναι στρωμένο μὲ καθαρὸ τραπεζομάνδηλο.

Ἐκεῖ ἡ μητέρα φέρνει τὸ γάλα καὶ κάθονται ὅλοι νὰ πάρουν τὸ πρωινό τους φαγητό.

3. ΑΝΟΙΞΕ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

“Ένα πρωινό ή καμπάνα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἐσήμανε διαφορετικὰ ἀπὸ τὶς ἄλλες φορές καὶ ἔκαμε φωτεινὰ καὶ χαρούμενα τὰ πρόσωπα ὄλων τῶν παιδιῶν τοῦ Χωριοῦ.

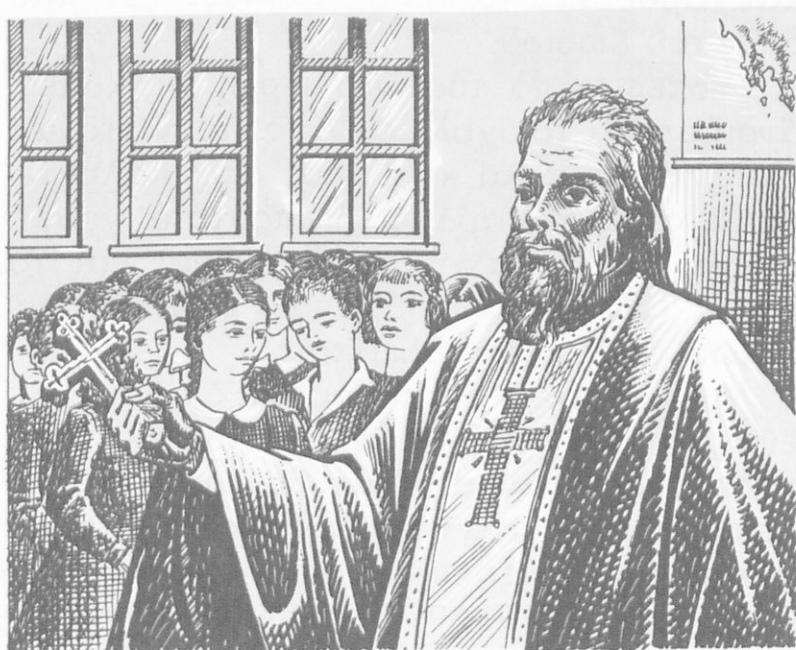
“Ὑστερα ἀπὸ τόσων ἡμερῶν διακοπές ἀνοίξε πάλι τὸ σχολεῖο. Ἀπὸ τὶς γειτονιές ἦλθαν ἀγόρια καὶ κορίτσια, ὅλα καλοκτενισμένα καὶ καθαρά, μὲ παπούτσια γυαλισμένα. Ἀνάμεσα στὰ παιδιά εἶναι καὶ τὰ δυὸ ἐξαδέλφια, ποὺ θὰ γίνουν οἱ φίλοι μας, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα.

Ἀφοῦ ἔγινε ὁ ἀγιασμός καὶ ὁ παπὰς μ’ ἓνα ματσάκι βασιλικό ἐρράντισε ὅλες τὶς τάξεις μὲ ἀγίασμα, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου ἐμίλησε στὰ παιδιά. Τοὺς εἶπε πολλὰ γιὰ τὴν ἀρχὴ τῆς δουλειᾶς, ποὺ θὰ κάνουν στὸ σχολεῖο καὶ στὸ τέλος τοὺς ἐπρόσθεσε :

—“Όλα τὰ παιδιὰ, σὰν ἀδελφία ἀγαπημένα, θὰ ἐργασθῇτε μαζί μὲ τοὺς δασκάλους σας, ποὺ θὰ σᾶς φωτίσουν τὸ μυαλὸ καὶ θὰ κάμουν καλὴ τὴν καρδιά σας. Θὰ γίνετε ὅλοι χαρούμενοι σύντροφοι στὴ δουλειὰ καὶ στὸ παιχνίδι.

Πόσα καινούργια πράγματα ἔχετε νὰ μάθετε ἐφέτος! Ἱστορίες γιὰ ζῶα, γιὰ φυτὰ, γιὰ τὴ ζωὴ σας, τὴ ζωὴ τοῦ Χωριοῦ σας καὶ τὴ ζωὴ τῆς Πατρίδος σας.

Κάθε σας καλὴ κι εὐγενικὴ πράξι θὰ σᾶς δίνη χαρὰ κι εὐχαρίστησι.

4. ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Με νέα χαρά ξαναγυρίζω
στο άγαπημένο μου σχολειό.
Σε ξαναβρίσκω με λαχτάρα,
μικρό θρανίο μου παλιό.

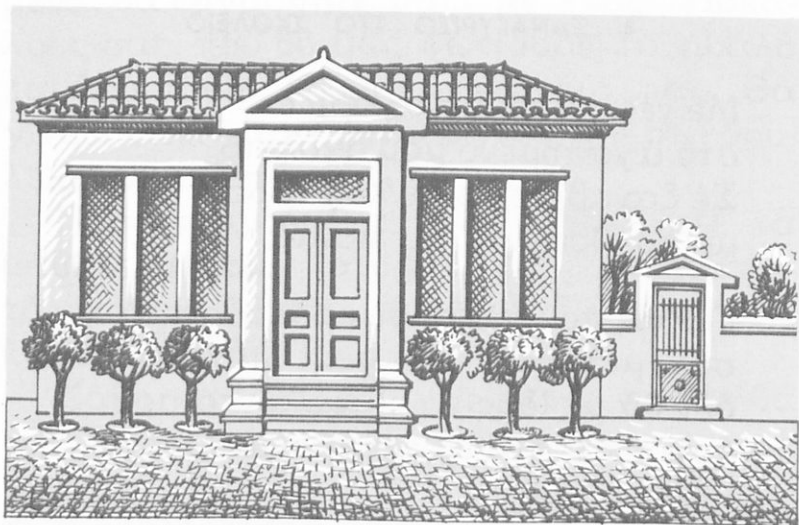
Γωνιά, πού πέρσι σέ κρατούσα,
σάν μιὰ φωλίτσα μου, ὦ γωνιά,
δέν θά μὲ ἰδῆς νὰ εἶμαι κοντά σου
ξανὰ καὶ τούτη τὴ χρονιά.

Μιὰ ἄλλη γωνιά στὴν ἄλλη τάξι
τώρα, γιὰ κοίτα, καρτερεῖ.
Κρατῶ βιβλία πιὸ μεγάλα
κι ἔχω ἓνα χρέος πιὸ βαρύ.

« Τραγουδιστὴς τῶν παιδιῶν »

Στέλιος Σπεράντσας

5. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ εἶναι πολὺ ὁμορφο. Ἔχει εὐρύχωρη αὐλὴ, ποὺ τὴν βλέπει σχεδὸν ὅλη τὴν ἡμέρα ὁ ἥλιος. Οἱ αἶθουσες εἶναι μεγάλες, φωτισμένες καὶ ἡλιόλουστες, μὲ ἀρκετὰ καθαρὰ θρανία ἢ κάθε μιά. Ἐπίσης τὸ σχολεῖο ἔχει μιὰ μεγάλη καὶ ωραία αἶθουσα γιὰ τὶς ἐορτὲς κι ἓνα γραφεῖο γιὰ τὸν Διευθυντὴ καὶ τοὺς δασκάλους.

Εἶναι καινούργιο τὸ σχολεῖο. Εἶναι πλουτισμένο μὲ πολλὲς εἰκόνες καὶ χάρτες, μὲ ὄργανα Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ μὲ παιχνίδια. Ἀπ' αὐτὰ ἄλλα ἔφτιασε καὶ ἄλλα

ἄγόρασε ἡ Κοινότης τοῦ Χωριοῦ. Γιατὶ ἓνα τέτοιο κτίριο θὰ ἦταν μεγάλη ἐντροπὴ νὰ εἶναι γυμνό, ὅπως εἶπε καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος.

Στὸ πίσω μέρος τοῦ σχολείου εἶναι ὁ σχολικὸς κήπος μὲ διάφορα καρποφόρα δένδρα. Αὐτὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει μαθηταὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων, ποὺ σήμερα ἄλλοι εἶναι στρατιῶται, ἄλλοι σπουδάζουν κι ἄλλοι δουλεύουν στὰ κτήματά τους στὸ Χωριό. Τὰ δένδρα αὐτὰ ἄρχισαν τώρα νὰ δίνουν καρπούς. Οἱ πορτοκαλιές καὶ οἱ μανδαρινιές εἶναι γεμᾶτες πορτοκάλια καὶ μανδαρίνια, πού, ὅταν ὠριμάσουν, θὰ τὰ πουλήσουν, γιὰ νὰ οἰκονομήσουν χρήματα γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ κήπου, καὶ θὰ φᾶνε καὶ τὰ παιδιὰ.

Αὐτὲς τὶς ἡμέρες ἄρχισαν τὰ μεγαλύτερα παιδιὰ, μὲ τὴν ἐπίβλεψι τῶν δασκάλων, νὰ σκάβουν καὶ νὰ λιπαίνουν τὰ δένδρα. Τὰ μικρότερα παιδιὰ περιποιοῦνται τὰ λουλούδια. Γιατὶ ἔχει καὶ πολλὰ λουλούδια ὁ κήπος τοῦ σχολείου: Γαρύφαλα, πανσέδες, βιολέττες, γεράνια, τριαντάφυλλα καὶ ἄλλα. Εἶναι ὅμορφα φυτευμένα ὅλα σὲ βραγιές. Μερικὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει καὶ σὲ γλάστρες, ποὺ εἶναι ἀραδιασμένες στὴν.

αύλη. Μὲ τὰ λουλούδια τοῦ κήπου στολίζουν τὶς τάξεις. Ὅταν χρειάζεται, δίνουν καὶ στὴν ἐκκλησία γιὰ στολισμό.

Τὸ καλοκαίρι δὲν τὸν κλείνουν τὸν κήπο. Ἔρχονται τὰ παιδιὰ συντροφιές - συντροφιές καὶ τὸν περιποιοῦνται. Ἐφέτος τὸ καλοκαίρι εἶχαν ἀναλάβει τὴν περιποίησι καὶ τὴν ἐπίβλεψι τοῦ κήπου οἱ μαθηταὶ τῆς ἐφετινῆς Ἑκτης τάξεως.

6 ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μέσ' στὴν πρασινάδα,
μέσ' στὴν ὁμορφιά,
τὸ μικρὸ σχολειό μας
μοιάζει ζωγραφιά.

Διάπλατα στὸν ἥλιο
παραθύρια, νά!
Σὰν γυρνᾷ τὸ μάτι,
φθάνει ὥς στὰ βουνά.

Πάντα μὲ τραγούδια
τοῦ μιλᾷ ἡ ψυχὴ.
Κι ἡ χαρά μας ὅλη
γύρω του ἀντηχεῖ.

Κι ὅταν τραγουδοῦμε,
πάνω ἀπ' τὴ φτελιά,
τραγουδοῦν μαζί μας
κι ὅλα τὰ πουλιά.

« Τὸ βιβλίό ποῦ τραγουδεῖ »

Στέλιος Σπεράντσας

"Όλα τὰ παιδιὰ τοῦ Χωριοῦ πηγαίνουν στοῦ σχολεῖο καθαρά. Τὰ ροῦχά τους ἤμπορεῖ νὰ εἶναι σὲ μερικὰ παιδιὰ παλιά, στενὰ ἢ μπαλωμένα. Ὅμως ποτὲ δὲν εἶναι λερωμένα, σχισμένα ἢ ξηλωμένα.

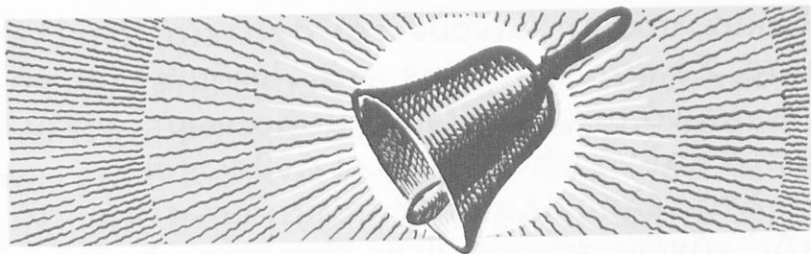
Φοροῦν πάντα τὴν ποδιὰ τοῦ σχολείου. Κι ὅταν πηγαίνουν στοῦ σπίτι, τὴ βγάζουν καὶ φοροῦν τὴν ποδιὰ τοῦ σπιτιοῦ.

Ὑπάρχει καρφωμένη στὴν τάξι τους μιὰ ταινία, ποὺ λέγει: « Ἡ καθαριότητα εἶναι μισὴ ἄρχοντιά ». Τὴν ἔχει τοποθετήσει ἡ ὁμάδα τῶν παιδιῶν, ποὺ ἔχει ἀναλάβει τὴν ἐπίβλεψι τῆς καθαριότητος τοῦ σχολείου.

Καθαρὸ τὸ σῶμα,καθαρά τὰ ροῦχα καὶ τὰ παπούτσια. Πολλὰ παιδιὰ ἤμποροῦν καὶ τὰ φροντίζουν μόνα τους ὅλα αὐτά.

Συχνὰ μπαίνουν στὴ σκάφη καὶ σαπουνίζουν. Καθαρίζουν τὰ δόντια τους, βουρτσίζουν τὰ ροῦχά τους, κόβουν τὰ νύχια τους. Μήπως εἶναι δύσκολα ὅλα αὐτά;

Βέβαια δὲν πλύνουν ροῦχα, γιατί αὐτὸ εἶναι λίγο δύσκολο γιὰ τὴν ἡλικία τους. Ἀλλὰ τὰ μανδηλάκια τους, τὶς κάλτσες καὶ τὶς ποδιές τὶς πλύνουν καὶ τὶς σιδερώνουν μόνα τους τὰ κορίτσια.

8. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σήμερα αρχίζουν τακτικά τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου. Τὰ παιδιά ἐμαζεύθηκαν τὴν ὠρισμένη ὥρα στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου, ἐμπῆκαν στὴ γραμμὴ, μόλις ἐκτύπησε τὸ κουδουνάκι, κι ἐπέρασαν ὅλα στὶς καινούργιες τάξεις των.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐπέρασαν στὴν τρίτη τάξι κι ἐκάθισαν στὰ θρανία των σὲ ὠρισμένη θέσι.

Χάρτες, θρανία, ἔδρα, πίνακες, εἶναι ὅλα ἔτοιμα.

Σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα θὰ περάσουν τὰ παιδιά σχεδὸν ἓναν ὁλόκληρο χρόνο.

Σὲ λίγο μπαίνει ὁ δάσκαλος στὴν τάξι. Τὰ μάτια του ἀστράφτουν ἀπὸ εὐχαρίστησι. Τὰ παιδιά ἐσηκώθηκαν κι ἔκαναν τὴν προσευχή τους. Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε τὴν προσευχή :

«Θεέ μας, Σὺ ποὺ ἀγαπᾷς τὰ καλὰ παι-

δάκια, πού πηγαίνουν στο σχολείο, στείλε μας, Σὲ παρακαλοῦμε, τὸ Πνεῦμά Σου τὸ Ἅγιο, νὰ μᾶς φωτίζει νὰ μαθαίνουμε γράμματα καὶ νὰ γίνουμε καλοὶ ἄνθρωποι».

Στὸ τέλος ὅλα μαζί τὰ παιδιὰ εἶπαν τὸ «Δι' εὐχῶν τῶν Ἀγίων Πατέρων ἡμῶν...» καὶ ἐκάθισαν στὰ θρανία.

Ὁ δάσκαλος ζητεῖ νὰ μάθῃ ἀπὸ τὰ παιδιὰ, πῶς ἐπέρασαν τὸ καλοκαίρι. Ὅλα τὰ παιδιὰ μὲ τὴ σειρά τους διηγοῦνται, πῶς διεσκέδασαν στὸ βουνό, πῶς ἐπέρασαν στὶς ἀκροθαλασσιές, πῶς παραθέρισαν στὰ χωριά τους καὶ ἄλλα πολλά.

Μιλοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους, γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὸ βουνό, γιὰ τὶς ψαρόβαρκες, γιὰ τὰ κοπάδια, γιὰ τὶς δροσιές, γιὰ τὶς ἀμμουδιές, γιὰ τὶς δροσερὲς βρύσες, γιὰ τὰ μπάνια τους.

Ἐτραγούδησαν μάλιστα καὶ μερικὰ τραγούδια, πού εἶχαν μάθει τὸ καλοκαίρι στὰ πανηγύρια καὶ στοὺς γάμους τῶν χωριῶν.

Στὸ διάλειμμα ἡ αὐλὴ ἐγέμισε ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνές τῶν παιδιῶν.

Ἄλλα παιδιὰ παίζουν κυνηγητό, ἄλλα τὴ μέλισσα καὶ ἄλλα παίζουν στὴ μέση τῆς αὐλῆς τὸ παιγνίδι τοῦ λύκου μὲ τὸ ἄρνι.

“Όταν έτελείωσε τὸ διάλειμμα, έπέρασαν πάλι τὰ παιδιὰ στὶς καινούργιες τάξεις των καὶ ὁ Κωστάκης μὲ τὴν Έλενίτσα διηγήθηκαν στὴν τάξι, πῶς έτρύγησαν τὸ ἄμπέλι τους.

Έτσι έτελείωσε τὸ πρῶτο μάθημα καὶ τὰ παιδιὰ έγύρισαν στὰ σπίτια των. Οἱ γονεῖς των ἄκουαν μὲ εὐχαρίστησι τὶς έντυπώσεις τῶν παιδιῶν ἀπὸ τὸ πρῶτο μάθημα τοῦ σχολείου.

9. Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Στή μητέρα της σιμά
ή Έλένη πλησιάζει:
— Καλησπέρα σου, μαμά!
ἀπὸ μακριὰ φωνάζει.

Ἔμαθα εἰς τὸ σχολεῖο,
σήμερα πρώτη φορά,
στὸ καινούργιο μου βιβλίο
νὰ διαβάζω καθαρά.

Ἔμαθα γραμματική,
πρώτη κλίσι καὶ δευτέρα,
ἔμαθα ἀριθμητική
κι ὅλα αὐτὰ σὲ μιὰν ἡμέρα.

Ἔμαθα τόσα καλὰ,
δὲν μπορεῖς νὰ τὰ μετρήσης,
ἔμαθα κι ἄλλα πολλὰ,
μ' ἂν τ' ἀκούσης, θ' ἀπορήσης.

Κι ἡ μητέρα τῆς Ἑλένης:
— Εἶν' οἱ γνώσεις σου πολλές.
Κάλλιο λίγα νὰ μαθαίνης
καὶ λιγώτερα νὰ λές.

Ἰωάννης Πολέμης

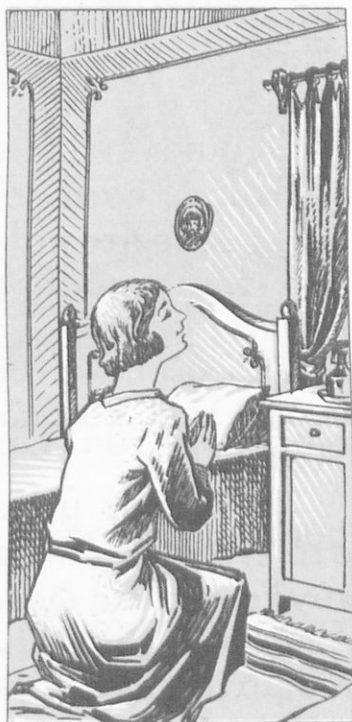
10. ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

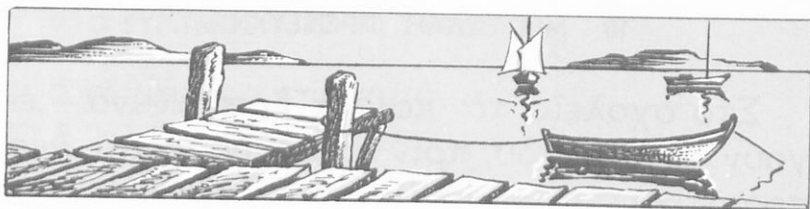
Στὸ σχολεῖο τὰ παιδιὰ ἔμαθαν νὰ λέγουν κάθε βράδυ, πρὶν κοιμηθοῦν, μιὰ νέα προσευχή :

«Θεέ μου, Σὺ, ποὺ εἶσαι ὁ Δημιουργὸς τοῦ κόσμου. Σ' εὐχαριστῶ, ποὺ μ' ἔκαμες νὰ Σὲ βλέπω στὸ λουλούδι, στὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, στὸ ψωμὶ ποὺ μὲ τρέφει, στὸν ἥλιο ποὺ μὲ ζεσταίνει, στὴ βρύση ποὺ μὲ ξεδιψᾷ, στὸ χαρούμενο κελάδημα τῶν πουλιῶν, στὰ λόγια τὰ καλὰ ποὺ ἀκούω.

» Θεέ μου, Σ' εὐχαριστῶ, ποὺ Σὲ βλέπω στὴν καρδιά τῆς μαννούλας μου, ποὺ μὲ προσέχει, ὅσο εἶμαι μικρὸ παιδί.

»Βοήθησέ με, Θεέ μου, νὰ γίνω ἕνα καλὸ, εὐγενικό, τακτικό, μελετηρὸ παιδί καὶ νὰ λέγω πάντα τὴν ἀληθεια».

11. Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

‘Ο Κωστάκης καὶ ἡ ‘Ελενίτσα διηγούνται στήν τάξι, τί χαρούμενη ζωὴ ἐπέρασαν τὸ καλοκαίρι.

Ἦτο Αὐγούστος. “Ὁλος ὁ κόσμος εὕρισκετο στὶς ἐξοχὲς καὶ στὰ κτήματα.” Ἄλλοι στὰ ψηλὰ βουνὰ κι ἄλλοι στὰ δροσερὰ νησάκια.

Οἱ οἰκογένειες τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς ‘Ελενίτσας ἦσαν στὸ ἐξοχικὸ τους κτῆμα. Μαζί τους ἦτο καὶ ἡ κυρὰ Γιαννούλα μὲ τὰ δύο τῆς παιδιὰ, τὸ Φώτη καὶ τὴ Βασιλικούλα.

Στὸ διπλανὸ κτῆμα μένει ἡ οἰκογένεια δυὸ ἄλλων παιδιῶν, τοῦ Μήτσου καὶ τῆς Ἀνθούλας.

Τὰ παιδιὰ μαζεύονται ὅλα μαζί, πότε στὸ ἓνα σπίτι, πότε στὸ ἄλλο καὶ περνοῦν εὐχάριστα τὶς ὥρες των.

‘Ο τόπος πρασινίζει ἀπὸ τ’ ἄμπέλια. Τὰ κλήματα εἶναι φορτωμένα ἀπὸ γλυκὰ σταφύλια.

Οἱ συκιές καὶ οἱ ἀχλαδιές γεμᾶτες μυρωδᾶτα σῦκα καὶ ἀχλάδια.

Σὲ μικρὴ ἀπόστασι εἶναι ἡ θάλασσα, πού εἶναι ἡ μεγαλύτερη χαρὰ τῶν παιδιῶν.

Παίζουν μὲ τὰ κύματα, μαζεύουν κογχύλια, πιάνουν καβουράκια.

Μιὰν ἡμέρα ἐπέρασαν ὅλοι μαζί μὲ τοὺς γονεῖς τους ἐκεῖ.

Ἡ θάλασσα ἤσυχη, ἀπλώνεται ὥς πέρασάν καθρέπτης.

Τὰ παιδιά, μόλις ἔφθασαν, ἀνέπνευσαν βαθιὰ τὸ θαλασσινὸ ἀέρα, ποὺ ἦτο δροσερός καὶ ἐμοσχοβολοῦσε.

— Σήμερα θὰ κάμωμε πρώτης τάξεως μπάνιο, φωνάζει ὁ Κωστάκης. Θὰ κολυμπήσωμε καὶ μὲ τὶς κολοκύθες. Θὰ παίξωμε ὅσο θέλομε.

— Θὰ κάμωμε καὶ βουτιές, λέγει ὁ Μήτσος.

— Καὶ μακροβούτια, λέγει ὁ Φώτης.

— Ἀταξίες, ὄχι! φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Θὰ γδυθῇτε καὶ θὰ βουτήξετε ἀμέσως.

“Ὅποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ ξανα-ἐλθῇ στὴ θάλασσα, νὰ τὸ ξέρετε!

Ὁ Κωστάκης βιάζεται νὰ βουτήξῃ, μὰ ἡ μητέρα του φωνάζει :

— Κωστάκη, μὴ βιάζεσαι! Θὰ βουτήξετε ὅλοι μαζί. Ἕτοιμοι, ἐμπρός, μάρς. Ἐνα, δύο, τρία!

Μπλάφ! μπλούφ! μέσα στὰ νερὰ ὅλοι μαζί.

— Κρύα ποὺ εἶναι ἡ θάλασσα! φωνάζουν.

— Βουτηχθῇτε, βουτηχθῇτε ἀμέσως μέσα, φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

Ὁ ἓνας πετᾷ στὸν ἄλλον νερὰ κι ἔτσι ἀναγκάζονται νὰ βουτηχθοῦν ὅλοι μέσα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ὁ Μῆτσος παίρνουν
τώρα τὶς κολοκύθες τῶν καὶ κολυμβοῦν
μ' αὐτές.

Ὁ Μῆτσος ἔρχεται ἔξω-ἔξω καὶ φωνάζει:
— Νὰ ἕνα μεγάλο ψάρι!

Καὶ βουτᾶ, τάχα, νὰ τὸ πιάσῃ. Πιάνει
τὸν ἄμμο καὶ τὸν πετᾶ ὕστερα ψηλά.

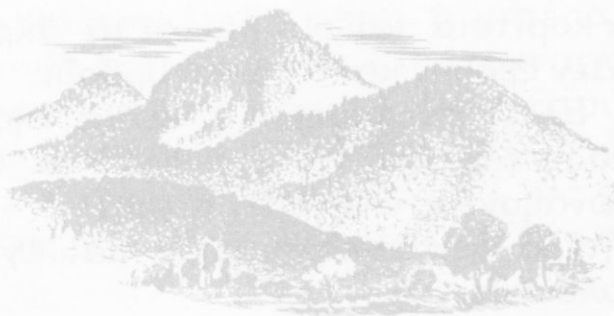
Πῶς γυαλίζουν ὅλα στὸ βυθό!

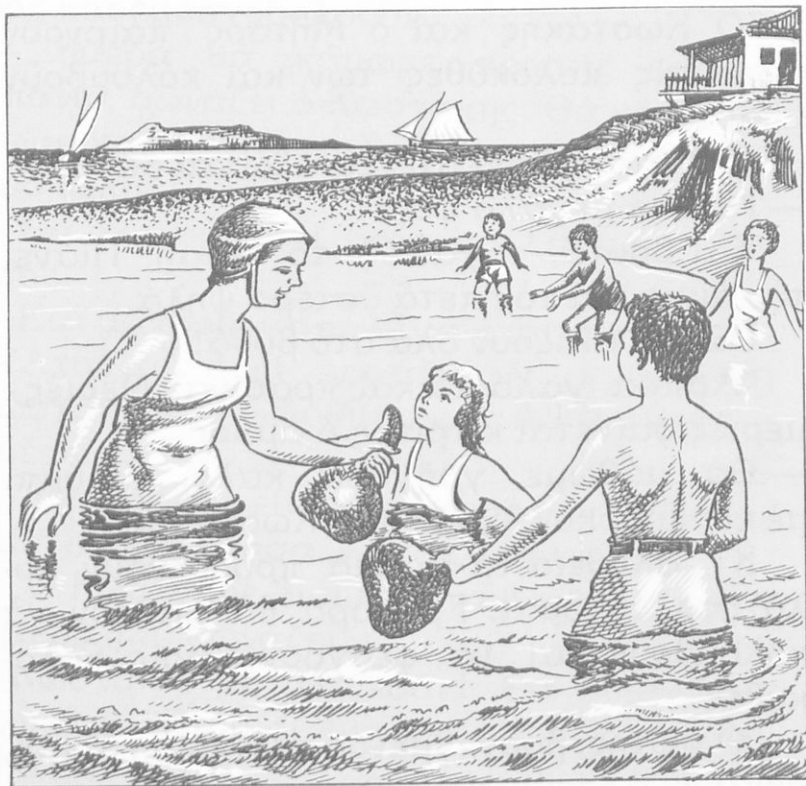
Ἄσπρα, γαλάζια καὶ πράσινα. Μεριές -
μεριές φαίνεται κίτρινος ὁ ἄμμος.

— Θὰ μάθωμε γρήγορα καλὸ κολύμπι
μὲ τὶς κολοκύθες, λέγει ὁ Κωστάκης.

Κι ἀλήθεια τὰ παιδιὰ προοδεύουν πο-
λὺ στὸ κολύμπι. Γρήγορα θὰ μάθουν νὰ
κολυμβοῦν καὶ νὰ φεύγουν χωρὶς κολο-
κύθες.

Ὁ Φώτης, βουτηγμένος στὴν ἄκρη- ἄκρη,
σηκώνει ἄφρους, κτυπῶντας τὰ πόδια του.

12. ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΚΟΛΥΜΠΙ

Τὰ κορίτσια παίζουν καὶ αὐτὰ ἄκρη-ἄκρη. Δὲν ξέρουν καλὰ νὰ κολυμβοῦν.

Ἡ Ἐλενίτσα κτυπᾷ τὰ πόδια της στὴ θάλασσα καὶ πετᾷ τὰ νερὰ ψηλὰ μὲ θόρυβο, φωνάζοντας στὴ μητέρα της:

— Μητέρα, δὲν θὰ κολυμπήσω καὶ ἐγὼ μὲ τὶς κολοκύθες;

—Ναί, ναί! φωνάζουν καὶ τ' ἄλλα τὰ κοριτσάκια. Θέλομε κι ἐμεῖς τὶς κολοκύθες.

—Καλά, λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας. Ὁ Κωστάκης εὐχαρίστως δίνει τὶς κολοκύθες του καὶ ὁ Μῆτσος τὶς δικές του.

Ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας πέφτει σὲ λίγο καὶ αὐτὴ στὴ θάλασσα καὶ ὁδηγεῖ τὰ κοριτσάκια νὰ κολυμβοῦν μὲ τὶς κολοκύθες. Τὶς περνᾷ κάτω ἀπὸ τὶς μασχάλες των καὶ βάζει τὴν κορδέλλα ἐπάνω ἀπὸ τὴ ράχι των.

—Προσέχετε! λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας· τώρα σᾶς κρατοῦν οἱ κολοκύθες ἐπάνω στὸ νερό. Θὰ κινῆτε τὰ χέρια σας καὶ τὰ πόδια σας. Νά, ἔτσι.

Τί ώραῖα ποὺ στέκει ἐπάνω στὸ νερὸ ἡ Ἑλενίτσα! Ὅμως δὲν τὰ καταφέρνει ἀκόμη! Κινεῖ πόδια καὶ χέρια ἄτακτα καὶ κουράζεται.

—Μὴ βιάζεσαι! τῆς λέγει ἡ μητέρα της. Μὴν κινῆς ἔτσι γρήγορα καὶ ἄτακτα τὰ χέρια σὰ γατάκι. Κοίτα ἐμένα. Ἔτσι, μιὰ ἐμπρός, μιὰ πίσω, τὰ χέρια μὲ κλειστὰ δάκτυλα. Καὶ τὰ πόδια σου τὸ ἴδιο, μιὰ νὰ τὰ μαζεύης, μιὰ νὰ τὰ τεντώνης. Ἔτσι σπρώ-

χνεις τὸ νερὸ καὶ φεύγεις. Χρειάζεται τέ-
χνη. Κοίτα ἐμένα.

— Σὰν ψάρι φεύγεις, μητέρα, τῆς λέγει
ἡ Ἐλενίτσα καὶ προσπαθεῖ νὰ πάη καὶ
αὐτὴ κοντὰ μὲ τὶς κολοκύθες.

— Καὶ σὺ θὰ μάθης γρήγορα σὰν καὶ
μένα. Τώρα δῶσε καὶ τῆς Βασιλικούλας
τὶς κολοκύθες. Ἐγὼ θὰ βγῶ καὶ σὲ λίγο
θὰ βγῇτε καὶ σεῖς. Ἐμείνατε ἄρκετὰ γιὰ
σήμερα.

Τὴν ἴδια ὥρα ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη
φωνάζει :

— Ἐλᾶτε ἔξω τώρα. Ἀρκετὰ ἐμείνατε μέ-
σα στὸ νερό.

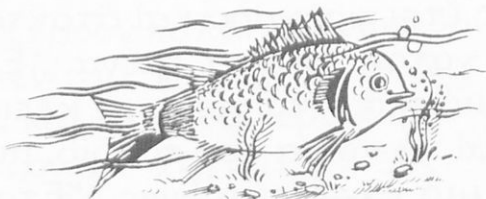
Μὰ ἐκεῖνα θέλουν νὰ μείνουν ἀκόμη.

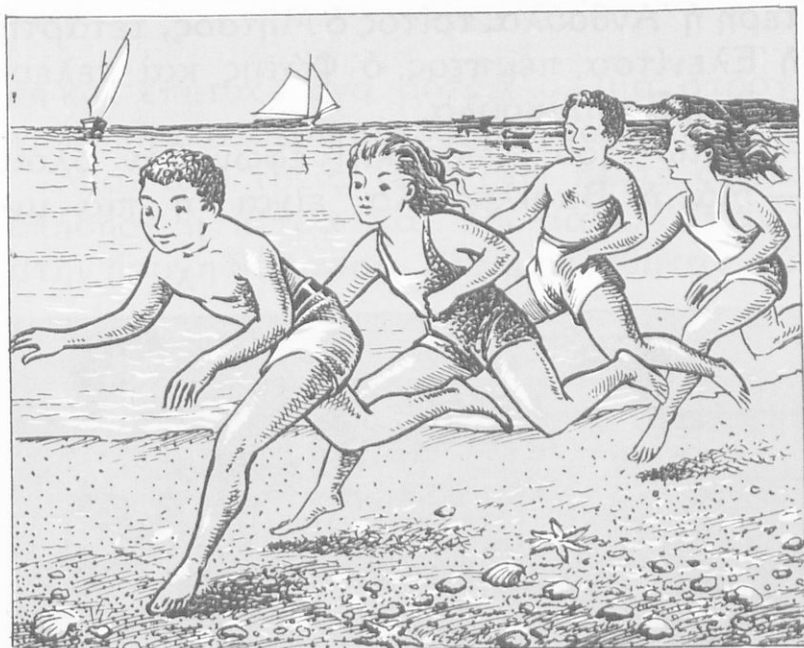
— Μητερούλα, ἀκόμη λίγο. Εἶναι τόσο
ὁμορφα σήμερα, φωνάζει ὁ Κωστάκης.

Μὰ ἡ μητέρα του λέγει αὐστηρά :

— Ὅποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ κο-
λυμβήσῃ ἄλλη φορά.

Τότε ὅλα τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν καὶ ἐβγῇ-
καν ἀμέσως.

13. ΑΛΛΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

— Έμπρός, φωνάζει ο πατέρας του Κωστάκη, στη γραμμή, ποιός θα φθάση πρώτος σ' εκείνο εκεί τὸ σημάδι. Μὲ τὸ «τρία!» πὺ θὰ εἰπῶ, θὰ ξεκινήσετε. Λοιπὸν, ἔτοιμοι! Ἕνα, δύο, τρία!

Ἄ, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ τρέχη κανεὶς στὴν ἄμμουδιά! Τὰ πόδια βουλιάζουν.

— Εὐγε, εὐγε! Πρῶτος ὁ Κωστάκης, δεύ-

τερη ἡ Ἀνθούλα, τρίτος ὁ Μῆτσος, τετάρτη ἡ Ἐλενίτσα, πέμπτος ὁ Φώτης καὶ τελευταία ἡ Βασιλικούλα.

— Ζήτω τοῦ Κωστάκη! ἐφώναξαν ὅλοι.

— Μὰ ἡ Βασιλικούλα εἶναι ἡ πιὸ μι-

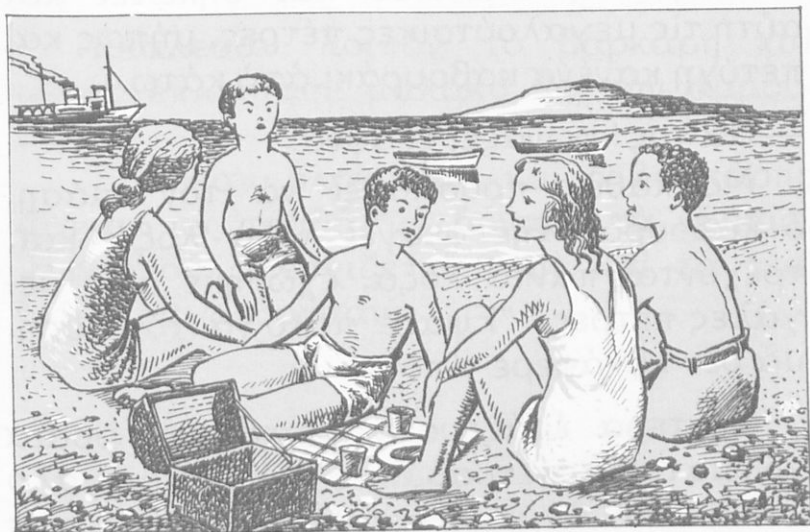
κρή, εἶπε ὁ Κωστάκης· γι' αὐτὸ ἦλθε τελευταία.

— Ἔλα, Ἐλενίτσα, νὰ πετάξωμε πετραδάκια, λέγει ὁ Κωστάκης, νὰ ἰδοῦμε, ποιὸς θὰ τὰ πάη πιὸ μακριά.

— Ποιὸς θὰ κάμῃ τὴν πέτρα νὰ πηδήσῃ πολλὰς φορές, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστά-

κη καὶ ἐπέταξε ἓνα βότσαλο, μιὰ στρογγυλὴ πλακουδερὴ πέτρα, στὴ θάλασσα.

Μιά, δύο, τρεῖς, τέσσερες, πέντε φορές ἐπήδησε ἡ πέτρα καὶ βούλιαξε. Ἐπάνω στὴν ἡσυχὴ θάλασσα ἐσχηματίσθηκαν κύ-

κλοι μικροί, μεγάλοι, πιὸ μεγάλοι, ὥσπου ἔσβησαν.

Μιά, δύο, τρεῖς ἐπήδησε ἡ πέτρα τοῦ Κωστάκη. Ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἡ Βασιλικούλα δὲν τὰ καταφέρνουν νὰ πηδήσουν οἱ πέτρες των. Καθὼς τὶς πετοῦν, μπλούμ! καὶ βουλιάζουν ἀμέσως.

Ὁ Μῆτσος μὲ τὴν Ἀνθούλα καὶ τὸ Φῶτη ψάχνουν γιὰ καβουράκια. Ἡ Ἐλενίτσα πηγαίνει κοντὰ τῶν.

—Ἐπιάσατε κανένα; τοὺς ἐρωτᾷ.

—Ὅχι ἀκόμη, ἀπαντοῦν.

Σκύβει ἡ Ἐλενίτσα καὶ σηκώνει καὶ αὐτὴ τὶς μεγαλούτσικες πέτρες, μήπως καὶ πετύχη κανένα καβουράκι ἀπὸ κάτω.

—Νά τος! φωνάζει ἔξαφνα.

Μὰ καθὼς προσπαθεῖ νὰ τὸν πιάσῃ, ὁ κάβουρας τῆς φεύγει λοξὰ-λοξὰ καί, τρέχοντας πάντα λοξά, ἐχώθηκε στὶς μεγάλες πέτρες. Ἐψαξε πολὺ νὰ τὸν εὔρῃ, μὰ δὲν κατάφερε τίποτε.

Ὕστερα ἐμάζευσαν κογχύλια, ὠραῖα χρωματιστὰ πετραδάκια καὶ ἓνα μεγάλο καυκὶ ἀπὸ ἄχινό. Ἐκάθισαν ἔπειτα στὰ καθαρὰ πετραδάκια καὶ ἔφαγαν μὲ μεγάλη ὄρεξι αὐγά, τυρὶ καὶ ψωμί.

Τὸ κυματάκι σπάζει μαλακὰ μπροστὰ στὰ πόδια τοὺς μὲ τὸ τραγουδάκι του, φλίσβς... φλίσβς... φλίσβς.

Δυὸ βαρκοῦλες κυλοῦν ἥσυχα - ἥσυχα στὰ γαλανὰ νερὰ καὶ πιὸ πέρα πετοῦν κατάλευκοι γλάροι.

Νὰ καὶ ἓνα πλοῖο μακριά, πὺ περνᾷ
ἀφήνοντας πίσω του μαῦρο καπνό.

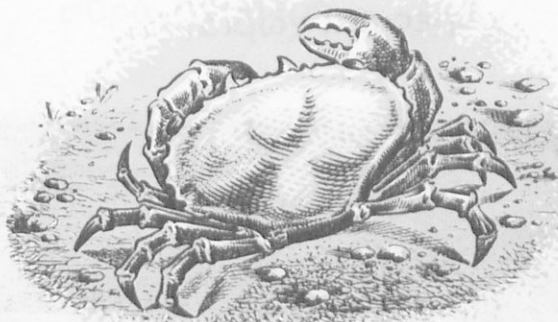
— Τί ωραῖα νὰ ἦμαστε μέσα, νὰ ἔταξι-
δεύαμε! εἶπε ὁ Κωστάκης.

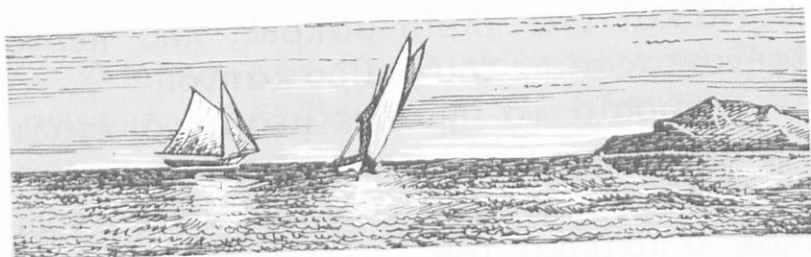
— Θέλετε νὰ πᾶμε μὲ τὴ βάρκα; ἐρώ-
τησε ὁ πατέρας του.

— "Αχ, ναί, ναί, ἐφώναξαν ὅλα τὰ παι-
διά.

Ἐκάλεσαν λοιπὸν τὸ βαρκάρη καὶ
αὐτὸς ἐπλησίασε μαλακὰ ὡς τὴν ἄμμου-
διά.

Ἐμπῆκαν ὅλοι μέσα καὶ ὁ βαρκάρης
ἄρχισε νὰ τραβᾷ μὲ δύναμι τὰ κουπιά.
Ἡ βαρκούλα ἔσχιζε τὸ νερὸ καὶ τὰ παι-
διὰ ἐτραγουδοῦσαν:

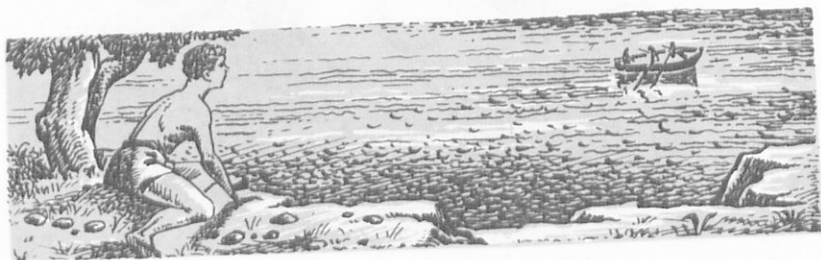

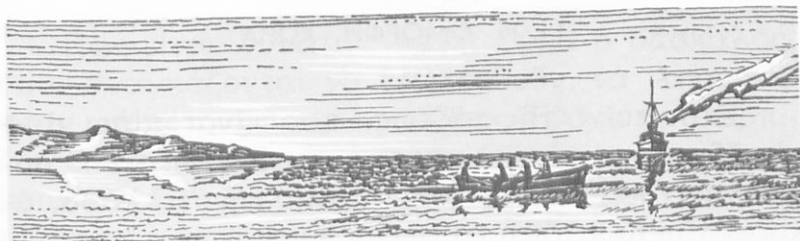

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
τράβα τὰ κουπιὰ,
φύσα, ἄέρα, τὸ πανάκι,
παῖμε στὰ βαθιά.

Σὰν δελφίνι τρέχει ἡ βάρκα,
φεύγει στὸ φτερό,
τὸ γαλάζιο κύμα κόβει,
σχίζει τὸ νερό.

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
πέρα μακριά,
τόποι ἄγνωστοι προσμένουν.
χῶρες καὶ χωριά.

Φύσα, αέρα, τὸ παννάκι,
φύσα το μ' ὄρμή,
κράτα ἴσια τὸ τιμόνι,
κράτα το γραμμή.

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
θάλασσα πλατειά,
κράτα μας στήν ἀγκαλιά σου
ὅλα τὰ παιδιά.

Χόρτασέ μας τὴ δροσιά σου,
θάλασσα ἀλμυρή,
χάρισέ μας τὴν πνοή σου,
αὔρα δροσερή.

14. Η ΟΜΟΡΦΗ ΧΩΡΑ

Στὸν τοῖχο τῆς τάξεως, ποὺ εἶναι πίσω ἀπὸ τὴν ἔδρα, κρέμεται ὁ χάρτης τῆς Εὐρώπης. Ὁ δάσκαλος, δείχνοντας στὰ παιδιὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀκούει τὸν Κωστάκη νὰ φωνάζει :

— Πόσο εἶναι μικρή, κύριε, ἔμπρὸς σὲ τόσες χώρες καὶ τόσες θάλασσες !

— Εἶναι μικρή, ὅμως εἶναι ὁμορφή, ἀπαντᾷ ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί ! εἶναι πολὺ ὁμορφή ἡ Ἑλλάδα. Μοῦ τὸ εἶπε καὶ ὁ θεϊός μου, ποὺ ἐταξίδεψε κι ἐγύρισε ὅλη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα καὶ πολλοὺς ξένους τόπους.

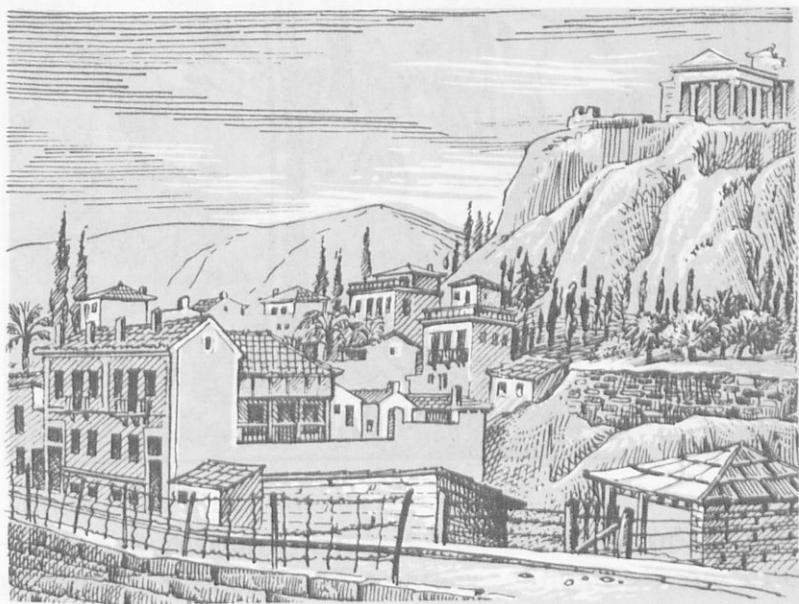
— Σωστά, λέγει ὁ δάσκαλος. Ἐμεῖς ἔχομε τὸ δῶρο ἀπὸ τὸ Θεό, νὰ ἔχωμε πατρίδα ἀπὸ τὶς πιὸ ὁμορφες. Καταπράσινοι λόφοι, ἡμερα βουνὰ μὲ δάση καὶ νερά, γόνιμες κοιλάδες καὶ πεδιάδες, τοπία γελαστὰ τὴν στολίζουν. Ἐπειτα μεγάλες πολιτείες, ὅπως ἡ Ἀθήνα μὲ τὴν Ἀκρόπολὶ τῆς, ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Πάτρα κι ἄλλες πολλές. Καὶ ἐπάνω ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς ὁμορφιές, ἕνας φωτεινὸς καὶ γαλάζιος οὐρανός, ὁ ὠραιότερος τοῦ κόσμου.

Κι ἐξακολούθησε ὁ δάσκαλος :

— Γιὰ νὰ τὴν ἀγαπήσετε πιὸ πολὺ αὐτὴ τὴν ὁμορφὴ χώρα, πρέπει, παιδιὰ, νὰ μάθετε τὴν ἱστορίαν της. Πρέπει νὰ μάθετε τὶς θυσίες, τοὺς ἥρωισμούς, ποὺ ἔχουν κάνει οἱ πρόγονοί μας, γιὰ νὰ εἴμαστε σήμερὰ ἐμεῖς ἐλεύθεροι. Κι ἀκόμη πρέπει νὰ μάθετε τὸν πολιτισμὸ τῆς, γιὰ νὰ γεμίση ἡ καρδιά σας ὑπερηφάνεια, ποὺ εἰσθε Ἕλληνες.

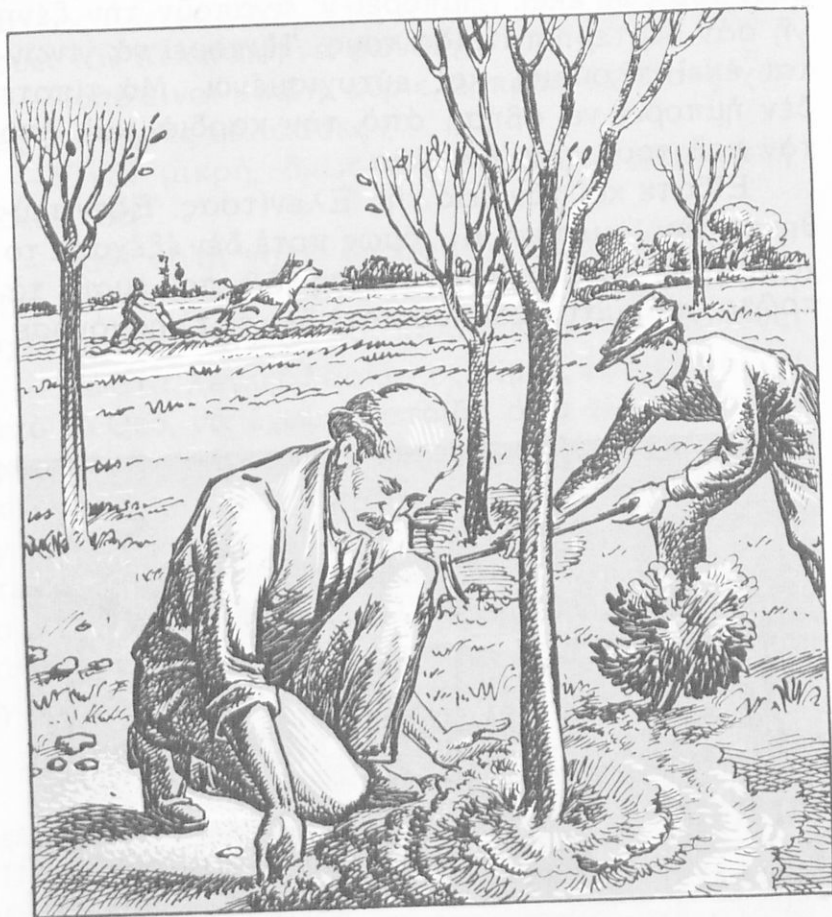
Πώς είναι δυνατόν, λέγει τώρα ο δάσκαλος, όσοι αναγκάζονται να ξενιτευθούν, να λησμονήσουν μιὰ τέτοια πατρίδα; "Όσοι Έλληνες σκορπίζονται στὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς ἡμπορεῖ νὰ κάμουν νέα ζωὴ ἐκεῖ. Ἡμπορεῖ ν' ἀγαποῦν τὴν ξένη γῆ σὰν δεύτερη πατρίδα τους. Ἡμπορεῖ νὰ γίνωνται ἐκεῖ πλούσιοι καὶ εὐτυχισμένοι. Μὰ τίποτε δὲν ἡμπορεῖ νὰ σβήσῃ ἀπὸ τὴν καρδιά καὶ ἀπὸ τὸν νοῦ τους τὴν Ἑλλάδα.

Εἶδατε καὶ τὸν θεῖο τῆς Ἑλενίτσας. Ἐξενιτεύθηκε στὴν Ἀμερική. Κι ὅμως ποτὲ δὲν ἐξέχασε τὸ χωριό του. Ξαναγύρισε νὰ ζήσει ἐδῶ, πὺ ξμαθε τὰ πρῶτα γράμματα καὶ πὺ ποτὲ δὲν τὸ ἐλησμόνησε

15. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Ἐπέρασε πιά τὸ καλοκαίρι. Ἐτελείωσαν οἱ μαθητικές κατασκηνώσεις. Τὰ γοργόφτερα πουλιά,

τὰ χελιδόνια, οἱ πελαργοὶ καὶ τ' ἀηδόνια, ἐταξίδευσαν γιὰ τὶς θερμὲς χῶρες. Τὰ σχολεῖα ἐγέμισαν

ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνές καὶ τὰ ξεφωνητὰ τῶν παιδιῶν.

Τὰ χορταράκια ἐκιτρίνισαν καὶ τὰ μαραμμένα φύλλα τῶν δένδρων ἄρχισαν νὰ πέφτουν. Οἱ ἡμέρες ἀρχίζουν νὰ μικραίνουν καὶ οἱ νύκτες νὰ μεγαλώνουν. Ὁ οὐρανὸς ἀρχίζει πότε - πότε νὰ συννεφιάζῃ καὶ κάποτε-κάποτε ἡ διψασμένη γῆ δέχεται τὴ βροχούλα, σὰν εὐλογία Θεοῦ.

Στ' ἀμπέλια συνεχίζεται ὁ τρύγος καὶ στ' ἀλώνια τὸ μάζεμα τῆς σταφίδος, ποὺ ἦτο ἀπλωμένη στὸν ἥλιο.

Δὲν ἔχει ὅμως ἀρχίσει ἀκόμη τὸ κρῦο καὶ ὁ καιρὸς εἶναι εὐχάριστος. Δὲν κάμνει οὔτε μεγάλη ζέση οὔτε πολὺ κρῦο.

Ἀνθίζουν τὰ χρυσάνθεμα. Τὰ σχολεῖα κάμνουν ἐκδρομές, γιὰ νὰ χαροῦν τὰ παιδιὰ τὸ φθινόπωρο στὸ ὕπαιθρο.

Στὸ σχολικὸ κῆπο ἐμαλάκωσε τώρα τὸ χῶμα καὶ τὰ παιδιὰ ἄρχισαν τὶς ἐργασίες των.

Οἱ βοσκοὶ κατεβαίνουν μὲ τὰ κοπάδια των ἀπὸ τὰ βουνὰ στοὺς χαμηλοὺς κάμπους.

Οἱ γεωργοὶ καταγίνονται τώρα μὲ τὸ σκάψιμο καὶ τὴν λίπανσι τῶν δένδρων καὶ μὲ τὴ σπορὰ τῶν χωραφιῶν των. Οἱ ἐλιές ὠριμάζουν.

Ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριο γίνονται προετοιμασίες καὶ προμήθειες γιὰ τὸ χειμῶνα. Ἀπὸ τὸν Νοέμβριο δυναμώνει τὸ κρῦο καὶ φοροῦμε βαρύτερα ροῦχα. Χρειάζεται ὅμως προσοχὴ ἀπὸ τὴ γρίπη.

Ἡ Ἑλενίτσα ἀπήγγειλε στὴν τάξι της καὶ ἓνα ὠραῖο ποίημα γιὰ τὸ Φθινόπωρο :

Φεύγουν πιά τὰ χελιδόνια.
Κρύωσε ὁ καιρός.
Πέφτουν φύλλα ἀπὸ τὰ κλώνια,
στό χαντάκι ἐμαζευθῆκαν
κίτρινος σωρός.

Τέλειωσε τὸν τρύγο τώρα
πιά κι ὁ ἀμπελουργός.
Κι ἦλθε εὐλογημένη ἡ ὥρα,
ποῦ θὰ σπείρη στὸ χωράφι
στάρι ὁ γεωργός.

Ὁ καλὸς Θεός, ποῦ βλέπει
τὴν καλὴ σπορά,
καὶ βροχοῦλες ὅσες πρέπει
θὰ τοῦ στείλῃ, νάβγουν τόσα
στάχυα καρπερά.

Τὸ φθινόπωρο θὰ πάγῃ,
θάρρῃ ἡ χειμωνιά.
Θάρρουν κρύα, θάρρουν πάγοι
κι ὅλοι μας θὰ μαζευθοῦμε
στὴ ζεστή γωνιά.

« Τραγουδιστὴς τῶν παιδιῶν »

Στέλιος Σπεράντσας

16. ΤΙ ΕΜΑΘΑΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΖΙΤΖΙΚΑ

Τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ ὅλοι ἐμαζεύθησαν κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά γεμάτοι ὄρεξι.

— Τί ὠραῖον ἥσκιο ποὺ ρίχνει ἡ ἀχλαδιά !

— Τὴν ἀχλαδιά αὐτὴ τὴν ἔχει φυτεύσει ὁ παππούς τῶν παιδιῶν, ὅταν ἦτο μικρός. Εἶναι λοιπὸν γέρική. "Ὁμως, γιὰ ἰδὲς πόση φρεσκάδα, πόση ζωὴ ἔχει ἀκόμη μέσα της ! Τὶ γλυκὰ καὶ μυρωδάτα ἀχλάδια κάμνει κάθε χρόνο !

Καθὼς ἔτρωγαν, τοὺς διεσκέδαζαν τὰ τζίτζικια μὲ τὴ μουσικὴ των. Θαρρεῖς καὶ τοὺς εἶχαν προσκαλέσει τοὺς μουσικοὺς νὰ βάζουν ὅλη τὴ δύναμὶ των τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ : τζ, τζ, τζ, τζ... Χιλιάδες τζίτζικια. Κρυμμένα στὰ κλήματα, στὰ δένδρα, ἐπάνω στὰ κλαδιὰ καθισμένα, τραγουδοῦν ἀδιάκοπα.

— Μὰ δὲν κουράζονται τὰ τζίτζικια νὰ τραγουδοῦν ὅλη τὴν ὥρα, πατέρα ; λέγει ὁ Κωστάκης.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειά των, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας. Νομίζει κανεὶς πὼς εἶναι τόσο ἐνθουσιασμένα, ποὺ δὲν ἡξεύρουν, πὼς νὰ δείξουν τὴ χαρὰ των. Καὶ τραγουδοῦν ἀκούραστα.

Κάποιο παλιὸ παραμῦθι λέγει, πὼς ὁ τζίτζικας πεθαίνει ἀπὸ τὴν πείνα, γιὰτὶ δὲν τὸν ἀφήνει τὸ τραγούδι νὰ φροντίσῃ γιὰ τροφή.

Καὶ λέγει μάλιστα τὸ παραμῦθι, πὼς ὁ τζίτζικας στὸ τέλος κατήντησε ζητιᾶνος καὶ ἐγύρευε φαγητὸ στὶς φωλιές τῶν μυρμηγκιῶν. "Ὁμως ἐγὼ δὲν τὸ πολυπιστεύω αὐτὸ τὸ παραμῦθι. "Ἄλλο

παραμύθι λέγει, πώς ὁ τζίτζικας κάθεται στὰ τρυφερά κλαδιὰ τῶν δένδρων καὶ βουτᾷ τὴ σουβλερὴ τοῦ γλῶσσα στὴ φλούδα.

Ἐκκεῖ ρουφᾷ τὸ χυμὸ, ποὺ τρέχει μέσα στὸ δένδρο, καὶ καθὼς ρουφᾷ τραγουδάει ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησι καὶ τὴν νοστιμάδα.

— Πατέρα, λέγει ὁ Κωστάκης, θὰ πιάσω ἕναν νὰ τὸν ἰδῶ.

— Ὅχι, εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη· τὰ μικρὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ δὲν τὰ βασανίζουν.

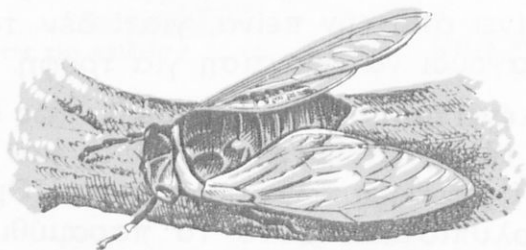
— Λίγο θὰ τὸν κρατήσω, ὅσο νὰ τὸν ἰδῶ, εἶπε πάλι ὁ Κωστάκης.

Ὁ μπάρμα-Θανάσης εἶπε :

— Στάσου, Κωστάκη, νὰ σοῦ πιάσω ἐγὼ ἕναν, ποὺ βλέπω στὸν κορμὸ ἐκείνης τῆς ἐλίτσας.

Ἐπλησίασε ὁ μπάρμα-Θανάσης προσεκτικὰ στὸ δενδράκι καὶ ἄπλωσε ξαφνικὰ τὴν παλάμη του νὰ πιάσῃ τὸν τζίτζικα. Ἐκεῖνος ὅμως τοῦ ἔφυγε καὶ ἐπέταξε ψηλὰ τσιτσιρίζοντας. Ὅλοι ἐγέλασαν.

Ὑστερα ἐσηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι κι ἔπιασαν τὴ δουλειά καὶ τὰ παιδιὰ ξανάρχισαν τὰ παιγνίδια.

17. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΦΙΔΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ

Ἐκεῖ ποὺ ἔπαιζαν, ἔξαφνα μιὰ κοπέλα ἔβαλε μιὰ δυνατὴ καὶ τρομαγμένη φωνή:

— Ἕνα φίδι, Ἕνα φίδι!

Ὅλοι ἔτρεξαν γρήγορα ἐκεῖ καὶ ὁ μπάρμπα-Θανάσης μ' ἓνα χονδρὸ παλούκι ἐκτύπησε δυνατὰ τὸ φίδι στὸ κεφάλι. Οἱ ἐργάτριες τὸ ἐκτυποῦσαν μὲ τὶς πέτρες.

Καθὼς ἐπλησίασαν τὰ παιδιὰ, εἶδαν τὸ φίδι. Ἦτο πιά σκοτωμένο ἀπὸ τὰ κτυπήματα, μὰ ἐκινούσε ἀκόμη λίγο τὴν ἄκρη τῆς οὐρᾶς του.

— Ὅχιὰ εἶναι! ἔλεγαν οἱ ἐργάτριες.

— Πῶς δὲν μᾶς ἐδάγκωσε! Καλὰ ποὺ τὸ εἶδε ἡ Ἐλενιώ! Ἡ Παναγία μᾶς ἐφύλαξε.

Ἐφθασε καὶ ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας καὶ τὸ εἶδε.

— Πατέρα, εἶναι φαρμακερό; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας της. Ἐχει δόντια σουβλερὰ σὰν βελόνες καὶ ἀπ' αὐτὰ χύνει φαρμάκι. Ὅποιον δαγκώσει, ἂν δὲν τὸν προφθάσουν, πεθαίνει. Ἐγὼ λίγο νὰ χαθῶ, ὅταν ἤμουν μικρός.

— Σὲ εἶχε δαγκώσει ὀχιὰ, πατέρα;

— Ναί, στὸ πόδι. Δὲν τὴν εἶχα ἰδεῖ καὶ τὴν ἐπάτησα. Ἀμέσως ἔνοιωσα δυνατὸ πόνον στὸ πόδι καὶ ἔβαλα τὶς φωνές. Τρέχουν ὅλοι γύρω μου καὶ ἓνας γέρος—Θεὸς σχωρέσ' τον, τώρα εἶναι μακαρίτης, ὁ γέρο-Δημήτρης—ἐγονάτισε ἀμέσως, ἔπιασε τὸ πόδι μου καὶ ἄρχισε νὰ ρουφᾷ τὸ αἷμα τῆς πληγῆς

καὶ νὰ τὸ φτύνη. Ἔτσι ἐγένετο τότε. Δὲν ἐπρό-
φθασε λοιπὸν νὰ περάσῃ τὸ φαρμάκι σ' ὅλο μου τὸ
κορμὶ καὶ ἐσώθηκα.

Τὰ παιδιὰ κοιτοῦσαν τὸν πατέρα τῆς Ἑλενί-
τσας μὲ ἀπορία. Κι ὁ πατέρας ἐξακολούθησε :

— Δὲν εἶναι σπάνιο νὰ δαγκωθῇ κανεὶς ἀπὸ φίδι,
ὅταν εὐρίσκεται στὰ χωράφια καὶ στὰ βοσκοτόπια.
Εἶναι λοιπὸν ἀπαραίτητο νὰ γνωρίζῃ ὁ καθένας
τὶ πρέπει νὰ κάμῃ σὲ τέτοια περίπτωσι.

— Πές μας, πατέρα, είπε ό Κωστάκης.

— Πρώτα - πρώτα, πρέπει άμέσως νά δέσωμε τó μέρος, πού έδαγκώθηκε, πιό ψηλά από εκεί πού είναι τó δάγκωμα, μέ σπάγγο, μέ στριμμένο μανδήλι, μέ σύρμα ή ό,τι άλλο έχομε πρόχειρο.

Τό δέσιμο νά είναι πάρα πολύ σφιγκτό, ώστε να σταματήσει ή κυκλοφορία του αίματος και νά μήν ήμπορέση νά προχωρήση τó δηλητήριο πρós τήν καρδιά.

Άμέσως ύστερα κοιτάζομε, μήπως έμεινε στο τραύμα κανένα σπασμένο δόντι τής όχιās, πού πρέπει νά τó βγάλωμε. Χαράζομε μέ τή μύτη ενός σουγιά τó δέρμα στο μέρος, όπου είναι τó τραύμα, και πιέζομε όλόγυρα μέ τά δάκτυλα, για νά τρέξη όσο τó δυνατόν περισσότερο δηλητηριασμένο αίμα.

“Αν έχωμε τά μέσα, κολλάμε εκεί επάνω μιá βεντουζα, για νά τραβήξη πολύ αίμα και μαζί μ’ αυτό και πολύ δηλητήριο. Πλύνομε τήν πληγή μέ άφθονο νερό.

Έπίσης πολύ καλό είναι τó καυτηρίασμα τής πληγής μέ πολύ καυτερό σίδερο.

Αυτές οι πρώτες βοήθειες, δηλαδή τó σφιγκτό δέσιμο, τó χάραγμα, τó πλύσιμο, ή καυτηρίασις, πρέπει νά γίνουν άμέσως και χωρίς τήν παραμικρή χρονοτριβή.

Μετά τις πρώτες αυτές βοήθειες, πρέπει νά καταφύγωμε στον ιατρό.

Πόσο έφοβήθηκε ή Έλενίτσα από τήν ιστορία αυτή τής όχιās ! Κάθε λίγο ενόμιζε, πώς θα πεταχθῇ

καμμιὰ ὀχιά νὰ τὴν δαγκώσῃ. Ἐκοίταζε τὸ σκοτωμένο φίδι καὶ ἐθαύμαζε τὰ τόσα χρώματα καὶ τὰ στολίδια, ποὺ ἐστόλιζαν τὸ κορμί του. Ὀλόκληρο κέντημα μὲ χρυσοπράσινο καὶ μαῦρο γαϊτάνι.

Ὁ μπάρμα-θανάσης τὸ ἔσπρωξε μὲ τὸ πόδι του καὶ ἐφάνηκε τὸ κάτω μέρος τῆς κοιλιᾶς του, τὸ ἄσπρο.

— Ἄντε τώρα νὰ ψάξης γιὰ πουλάκια, βρωμόφιδο, εἶπε.

Ἐπειτα ξανάρχισε ἡ δουλειά. Μὰ τὰ παιδιὰ δὲν ἤμποροῦσαν νὰ βοηθήσουν ἀπὸ τὸ φόβο τους.

Ἦλθαν μάλιστα οἱ μητέρες των τρομαγμένες σὰν ἄκουσαν γιὰ τὸ φίδι, καὶ ἠθέλησαν νὰ πάρουν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸν τρύγο.

Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε, γιὰ νὰ τὶς ἡσυχάσῃ :

— Τώρα πάει πιά, τὸ ἐσκότωσαν. Φίδια δὲν βγαίνουν ὅλη τὴν ὥρα, οὔτε ὑπάρχουν πολλὰ ἐδῶ.

Τὴ στιγμή ἐκείνη ἦλθε καὶ ὁ ἀγροφύλακας, ὁ κύρ-Νικόλας. Ἦτο ἓνας ὑψηλός, λιγνὸς ἄνδρας, μὲ τὸ ὅπλο του κρεμασμένο στὸν ὦμο καὶ μὲ τὴ μεγάλη του ψάθα φορεμένη λίγο στραβά.

— Γειά σας καὶ χρόνια πολλά ! εἶπε.

— Καλῶς τὸν κύρ-Νικόλα, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη. Κόπιασε, κάθισε λίγο στὸν ἥσκιο.

Ὁ κύρ-Νικόλας ἐκάθισε καὶ ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοῦ ἐπρόσφερε τσιγάρο.

— Μιὰ ὀχιά ἐσκότωσαν τώρα δὲ οἱ ἐργάτριες, τοῦ εἶπε.

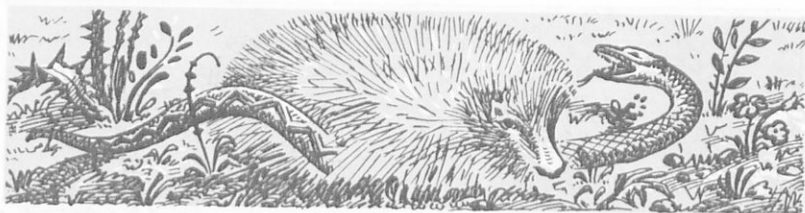
— Μπα ; ἔκαμε ὁ κύρ - Νικόλας. Βρὲ τὴν κακομοῖρα ! Ἐγλύτωσε λοιπὸν ἀπὸ τὸν σκαντζόχοιρο, γιὰ νὰ τὸ εὔρη ἀπὸ τὶς κοπέλες. Ἐδῶ δίπλα, στοῦ κύρ - Γιώργη τὸ ἀμπέλι, ἔπιασαν ἓνα σκαντζόχοιρο ὡς μιὰ ὀκά.

— Πῶς εἶναι ὁ σκαντζόχοιρος, πῶς εἶναι ; ἐρώτησαν τὰ παιδιὰ.

— Δὲν τὸν ξέρετε ; ᾿Α! εἶναι χαριτωμένο ζωντανό. Θέλετε νὰ πᾶμε νὰ τὸν ἰδῇτε ; ἐρώτησε ὁ κύρ - Νικόλας.

— Ναί, ναί, ἄς πᾶμε, πατέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Πᾶμε, εἶπε ὁ πατέρας.

18. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΤΟΝ ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΟ

Ἐπῆγαν λοιπὸν στὸ διπλανὸ ἀμπέλι.

Μόλις τοὺς εἶδε ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθούλα, ἔτρεξαν γεμᾶτοι χαρές. Ὁ πατέρας των, ὁ κύρ-Γιώργης, ἐσηκώθηκε καὶ τοὺς ἐδέχθηκε.

— Καλῶς τους, καλῶς τους! εἶπε. Χρόνια πολλά!

— Ἐδῶ τὰ παιδιά, κύρ-Γιώργη, ἄκουσαν πὼς ἐπιάσατε ἓνα σκαντζόχοιρο. Ἦλθαμε λοιπὸν νὰ τὸν ἰδοῦμε, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

Ὁ κύρ-Γιώργης, χωρὶς ἄλλη κουβέντα, ἐξεκρέμασε ἀπὸ μιὰ συκιά ἓνα καλάθι καὶ τὸ ἀνοίξε. Ἐνα πρᾶγμα στρογγυλό, ὅλο ἀγκάθια, ἦτο ἐκεῖ μέσα. Ὁ κύρ-Γιώργης ἐγύρισε τὸ καλάθι, τὸ ἄδειασε καὶ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ἐκύλισε στὸ χῶμα σὰν μπάλα κι ἐστάθηκε. Σὲ λίγο ἄρχισε νὰ κινῆται ν' ἀνοίγη σιγὰ σιγὰ καὶ νὰ μακραίνει. Ἐφάνηκαν κάτι ποδαράκια πρῶτα καὶ ὕστερα ἓνα μικρὸ μουσουδάκι σὰν τοῦ γουρουνιοῦ.

— Ἄ, τί περίεργο ζῷο! εἶπε ὁ Κωστάκης καὶ ἐπῆγε νὰ τὸ ἰδῇ πιὸ κοντά.

Ὁ σκαντζόχοιρος ἄρχισε νὰ τρέχη, μὰ ὁ κύρ Γιώργης τὸν ἐπίασε καὶ τὸν ἐγύρισε ἀνάποδα. Ἡ κοιλιά του δὲν εἶχε ἀγκάθια καὶ τὰ μαῦρά του

ματάκια τὰ γυαλιστερά ἦσαν τόσο φοβισμένα! Ἀμέσως ἐκουλουριάσθηκε πάλι κι ἔγινε ἓνα στρογγυλὸ τόπι ἀγκαθερό.

— Κοιτάξετε, λέγει ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ παιδιά. Ὁ σκαντζόχοιρος πιάνει τὴν ὀχιά σφιγκτὰ μὲ τὸ στόμα του ἀπὸ τὴν οὐρὰ καὶ ἀμέσως κουλουριάζεται. Ἡ ὀχιά πολεμᾷ νὰ φύγῃ, μὰ δὲν ἤμπορεῖ. Κτυπιέται, δέρνεται μὲ ἀπελπισία ἐπάνω στὰ ἀγκάθια τοῦ σκαντζόχοιρου, ὥσπου σκοτώνεται καὶ ψοφᾷ. Τότε ὁ καλὸς σου ὁ σκαντζόχοιρος ξεδιπλώνεται καὶ τὴν τρώγει μὲ τὴν ἡσυχία του.

— Ἀμ' τὰ σταφύλια, πῶς τὰ κουβαλᾷ στὴ φωλιά του, ξέρετε; ἐρώτησε ὁ κύρ-Νικόλας.

— Πῶς, πῶς; ἐρώτησαν τὰ παιδιά περιέργα.

— Νά, τινάζει τὸ κλῆμα καὶ πέφτουν οἱ ρῶγες κάτω. Ὑστερα κυλιέται ἐπάνω στὶς ρῶγες κι αὐτὲς καρφώνονται στ' ἀγκάθια του. Ἔτσι φορτωμένος πηγαίνει τότε στὰ παιδιά του, στὴ φωλιά.

— Ἀφοῦ εἶναι τόσο καλὸ ζῷο καὶ κυνηγᾷ τὶς ὀχιές, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, γιατί δὲν τὸν ἀφήνετε νὰ πάῃ στὴ φωλιά του;

— Ἐλενίτσα, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ - Γιώργης, τὸν θέλω γιὰ τὸ περιβόλι μου. Θὰ τὸν διορίσω ἐκεῖ φύλακα.

Ἀφοῦ εἶπαν αὐτά, ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθούλα ἐπῆραν τὰ παιδιά καὶ τὰ ἐφίλευσαν γλυκά, γινωμένα σῦκα.

Ἐπειτα τὰ παιδιά μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ μὲ τὸν κύρ - Νικόλα, τὸν ἀγροφύλακα, ἐγύρισαν πίσω στὸ ἀμπέλι των.

19. Ο ΤΡΥΓΟΣ

“Ολος ὁ κόσμος εὐρίσκεται σὲ κίνησι.

Κάρρα καὶ αὐτοκίνητα γεμᾶτα σταφύλια περνοὺν ὁλοένα. Ἀνάμεσα στὰ κλήματα παλληκάρια καὶ κοπέλες, μὲ τὰ καλάθια στὰ χέρια, τρυγοῦν.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα εὐρίσκονται ἀκόμη στὸ κτήμᾳ των, στὴν ἐξοχή. Ἔχουν τὴν ἄδεια νὰ βοηθήσουν καὶ αὐτοὶ στὸν τρύγο. Ἀπὸ πολὺ πρῶι μὲ τὸ γλυκοχάραμα ἐσηκώθηκαν καὶ ἐπῆγαν καὶ αὐτοὶ στὸ ἀμπέλι μὲ τοὺς ἄλλους ἐργάτες.

Κρατοῦν ὁ καθένας τὸ μικρὸ του καλάθκι καὶ ἓνα μαχαιράκι. Σὲ κάθε κλῆμα σταματοῦν. Ἀφή-

νουν κάτω τὸ καλάθι καὶ κόβουν μὲ πολλὴ προσοχή τὸ σταφύλι ἐπάνω στὸ κοτσάνι του. Τὸ βάζουν στὸ καλάθι καὶ κόβουν ἄλλο.

Ἄμα γεμίσουν τὸ καλάθκι τους, πηγαίνουν καὶ τὸ ἀδειάζουν στὸ μεγάλο κοφίνι.

Πόσες φορές τὸ ἐγέμισαν καὶ τὸ ἀδειασαν οὔτε ξεύρουν !

Ἐργάζονται μὲ ὄρεξι μεγάλη καὶ τραγουδοῦν μαζὶ μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους ἐργάτες καὶ τὶς ἐργάτριες διάφορα τραγούδια. Νὰ ἓνα ἀπ' αὐτά :

ΕΝΑ ΠΟΥΛΙ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ ΚΙ ἈΛΛΟ ΠΟΥΛΙ ΒΟΥΝΙΣΙΟ

Ἐνα πουλὶ θαλασσινὸ
κι ἓνα πουλὶ βουνίσιο,
τὰ δυὸ πουλιὰ μαλλώνανε
στοῦ σταυραῖτοῦ τὸν τόπο.
Γυρίζει τὸ θαλασσινὸ
καὶ λέει τοῦ βουνίσιου :
— Μὴ μὲ μαλλώνης, βρὲ πουλί,
καὶ μὴ μὲ παραδιώχνης
κι ἐγὼ πολὺ δὲν κάθομαι
στὸν τόπο τὸ δικό σου.
Ἄν κάτσω Μάη καὶ Θεριστὴ
κι ὅλον τὸν Ἀλωνάρη
κι ἂν πάρω κι ἀπ' τὸν Αὐγουστο,
τὸν Τρυγητὴ μισεύω.
Κι ἀφήνω γειὰ στίς ὁμορφες
καὶ γειὰ στίς μαυρομάτες
κι ἐγὼ πάω στὸν τόπο μου,
γυρνῶ στοὺς ἰδικούς μου.

Δ η μ ο τ ι κ ὸ

20. ΤΟ ΤΣΙΡΙΤΡΟ

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπесαν ὀχτὼ σπουργίτες
κι ἔτρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

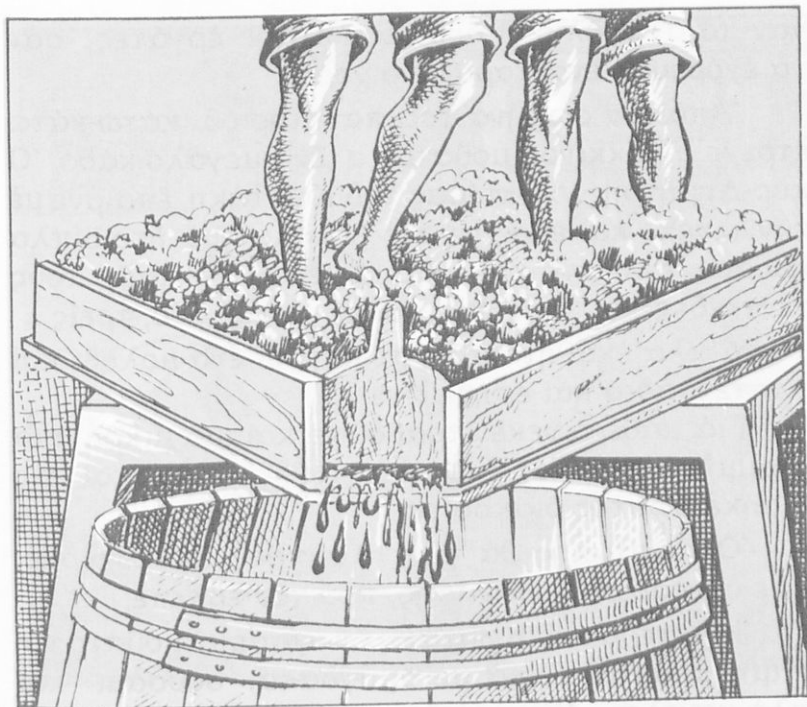
Ἐχτυπούσανε τὶς μύτες
κι ἐκουνούσαν τὶς οὐρές,
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρές.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Πώπω, πώπω, σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν, κι ὀλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδῶντας στὸν ἀέρα.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

« Παιδικὰ τραγούδια »

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

21. ΤΟ ΠΑΤΗΜΑ ΤΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἄρχισε τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν στὸ πατητήρι, ποὺ ἦτο γεμᾶτο ὥς ἐπάνω.

Δυὸ γερά καὶ καλοδεμένα παλληκάρια ἐπλυναν καθαρὰ - καθαρὰ τὰ πόδια των καὶ ἀνέβηκαν ἐπάνω.

— Καλὰ κρασιά, κύρ-Δημήτρη. Καὶ τοῦ χρόνου! εἶπαν στὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ ἄρχισαν τὸ πάτημα.

Πλάτς, πλάτς, πλάτς! ἐπατοῦσαν καὶ ἔλειω-

ναν τὰ σταφύλια οἱ δύο νέοι αὐτοὶ ἐργάτες, σὰν νὰ ἐχόρευαν ἓνα παράξενο χορό.

Ἀπὸ τὸν σωλῆνα τοῦ πατητηριοῦ κάτω-κάτω ἔτρεχε ὁ κόκκινος μοῦστος σ' ἓνα μεγάλο κάδο. Ὁ κύρ-Δημήτρης, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ἔπαιρνε μὲ τὸν τενεκὲ καὶ ἔρριχνε στὸ βαρέλι, ποῦ ἦτο δίπλα καθαρὸ, πλυμένο καὶ λιβανισμένο. "Ἀδειαζε τοὺς τενεκέδες καὶ τοὺς ἐμετροῦσε : ἓνας, δύο, τρεῖς...

Δίπλα ἐκάθητο ὁ Κωστάκης μ' ἓνα μολύβι καὶ ἓνα τετράδιο καὶ ἐσημείωνε.

Γιὰ κάθε τενεκὲ ἔτραβοῦσε καὶ μιὰ μικρὴ ἴσια γραμμὴ. Στὸ τέλος ἐμέτρησε τὶς γραμμὲς καὶ τὶς εὗρήκε σωστὲς διακόσιες.

—Ὁ Κωστάκης θὰ γίνῃ λαμπρὸς νοικοκύρης, εἶπε ὁ μπάρμπα - Θανάσης, ποῦ τὸν ἔβλεπε.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔφτιασε μὲ μοῦστο νόστιμη μουσταλευριά μὲ ἀμύγδαλα, σουσάμι καὶ ψιλὴ κανέλα. Ἐπειτα ἔφτιασαν μαζὶ μὲ τὴ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας μουστοκούλουρα καὶ σουτζούκια γεμισμένα μὲ καρύδια.

Στὸ μεγάλο καζάνι βράζουν μοῦστο, γιὰ νὰ φτιάσουν γλυκὸ πετιμέζι, νὰ βουτοῦν τὸ χειμῶνα τὸ ψωμί των.

Πόσα πράγματα δίνει τὸ γλυκὸ σταφύλι !

Ὅταν οἱ δουλειὲς στὸ κτῆμα εἶχαν τελειώσει καὶ ὁ καιρὸς ἄρχισε νὰ δροσίζῃ, οἱ δυὸ οἰκογένειες ἐγύρισαν στὴν πόλι.

Ἐκεῖ στὴν πόλι ἐπερίμενε τὰ παιδιὰ μιὰ καινούργια χαρά, τὸ σχολεῖο.

22. Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

‘Ο Κωστάκης πρωί-πρωί έξύπνησε και άκουσε τόν πατέρα του, πού έψαλλε:

« Μεγαλομάρτυς Δημήτριεε... »

‘Α, ναι! ‘Αμέσως έθυμήθηκε. ‘Ο πατέρας του έχει σήμερα την έορτή του. ‘Η μητέρα του θα φορέση τò καινούργιο της φόρεμα και θα στέκεται στη σάλα νά δέχεται τīs έπισκέψεις. ‘Η σάλα θα είναι ωραία στολισμένη με άγιοδημητριατικά και τριαντάφυλλα και στο έρμάρι θα είναι ένα σωρο γλυκά, κουραμπιέδες, σοκολάτες....

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἐμπῆκε ἡ μητέρα.

— Κωστάκη, ἐξύπνησες ; εἶπε.

— Ναί, μητέρα, θὰ σηκωθῶ, ἀποκρίθηκε ὁ Κωστάκης.

— Φόρεσε γρήγορα τὰ καινούργια ροῦχά σου, τὶς κάλτσες σου καὶ τὰ παπούτσια σου. Ὁ πατέρας, ἡ γιαγιά, ὁ θεῖος ἡ Ἐλενίτσα καὶ συ θὰ πᾶτε στὴν ἐκκλησία.

Ὁ Κωστάκης ἐφόρεσε τὶς ἄσπρες του κάλτσες καὶ τὰ μαῦρα παπουτσάκια του, τὰ λουστρίνια. Ὑστερα ἐπῆγε μπροστὰ στὸν καθρέπτη, ἐκοιτάχθηκε καὶ εἶπε :

— Τώρα ὁ πατέρας θὰ εἰπῇ, πὼς εἶμαι ἓνα καλὸ παιδί καὶ καθαρό.

Ἐμπῆκε στὴν τραπεζαρία. Ὁ πατέρας του φρέσκος, μὲ τὸ ἄσπρο του κολλαριστὸ ὑποκάμισο καὶ τὰ καινούργια του μαῦρα ροῦχα, ἔλεγε στὴν Ἐλενίτσα, πὺ εἶχε ἔλθει λίγο πρὶν, ντυμένη τὸ καλὸ της φόρεμα :

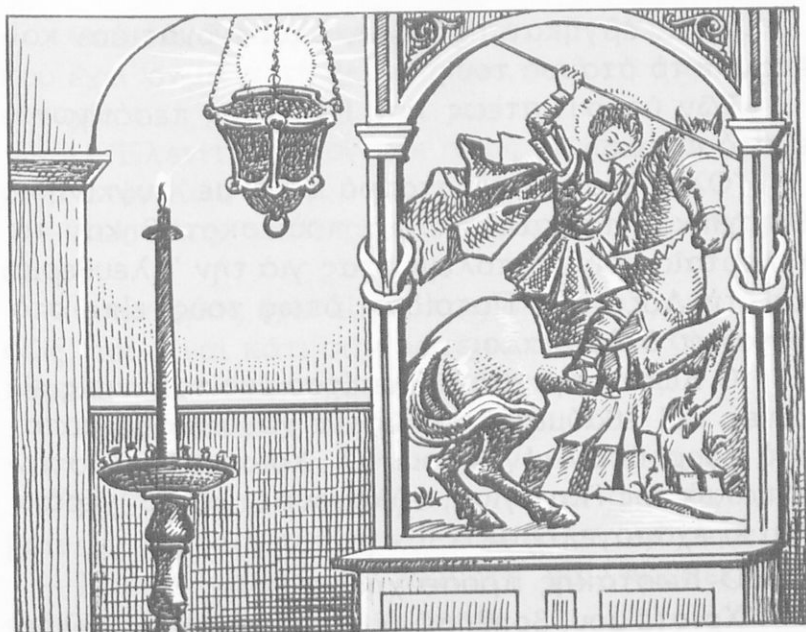
— Στὴν ἐκκλησία τὰ καλὰ παιδιὰ στέκουν φρόνιμα καὶ προσέχουν τί λέγει ὁ παπὰς καὶ τί ψάλλει ὁ ψάλτης.

Καθὼς εἶδε τὸν Κωστάκη, εἶπε :

— Ἄ, Κωστάκη, θὰ εἶσαι φρόνιμος στὴν ἐκκλησία ;

— Ναί, πατέρα, θὰ εἶμαι φρόνιμος, ἀποκρίθηκε ὁ Κωστάκης.

— Ἐμπρὸς λοιπόν, πᾶμε !

23. ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἔφθασαν στήν ἐκκλησία. Ἦτο γεμάτη ἀπό κόσμο.

Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ὁ κύρ-Δημήτρης, ἀγόρασε κεριά, τ' ἀνάψε καί τὰ ἔβαλε μπροστά στήν εἰκόνα. Τὰ κανδήλια ἦσαν ἀναμμένα καί φεγγοβολοῦσε ὅλη ἡ ἐκκλησία.

Ἔκαμαν τὸ σταυρό τους, ἀσπάσθηκαν τήν εἰκόνα ὅλοι μὲ τῇ σειρᾷ καί ὕστερα ἐστάθηκαν στή θέσι των.

Ὁ ψάλτης ἔψαλλε. Ὅλοι ἐστέκοντο μ' εὐλάβεια, ἀμίλητοι κι ἄκουαν προσεκτικά.

“Όταν ἐβγήκαν τὰ Ἅγια, ὅλοι ἐγονάτισαν καὶ ἔκαναν τὸ σταυρό τους.

«Τῶν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων » εἶπε ὁ παπᾶς.

“Όλοι ἔκαναν τὸ σταυρό τους μὲ συγκίνησι. Θυμήθηκαν τὰ παλληκάρια, πού ἐσκοτώθηκαν τὰ τελευταῖα χρόνια, πολεμῶντας γιὰ τὴν Ἑλευθερίᾱ καὶ τὴ Δόξα τῆς Πατρίδος, ὅπως τοὺς εἶπε στὸ λόγο του ὁ δάσκαλος.

Ἦ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα ἐκοίταζαν τὶς εἰκόνες καὶ ἐθαύμαζαν τὰ ὠραῖα χρυσᾶ φορέματα, πού ἐφοροῦσαν οἱ Ἅγιοι. Ὁ Χριστούλης, στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Παναγίας, εὐλογοῦσε μὲ τὸ χεράκι του κι ἐχαμογελοῦσε.

Ὁ Κωστάκης προσευχήθηκε :

« Χριστέ μου, βοήθησέ με νὰ γίνω πολὺ καλὸς ἄνθρωπος ».

Καὶ ἡ Ἑλενίτσα προσευχήθηκε ἀπὸ μέσα της καὶ εἶπε :

« Παναγίτσα μου, βοήθησέ με νὰ γίνω μιὰ καλὴ νοικοκυρά ».

Ὑστερα ἀπὸ λίγο ὁ Κωστάκης εἶπε σιγὰ τῆς Ἑλενίτσας :

— Κοίταξε τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ ψηλά.

Ἦ Ἑλενίτσα ἐκοίταξε. Ἕνα μεγάλο μάτι ἦτο ἐκεῖ ψηλά, ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὠραῖα Πύλη, καὶ τοὺς ἐκοίταζε.

Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Σιωπή! Κάμετε τὸ σταυρό σας.

Ὁ Κωστάκης ἔκαμε τὸ σταυρό του καὶ εἶπε πάλι μέσα του :

« Θεέ μου, Σὲ παρακαλῶ, δώσε στὸν πατέρα μου, ποὺ ἔχει σήμερα τὴ γιορτὴ του, πολλὴ χαρὰ καὶ εὐτυχία ».

Ἡ Ἑλενίτσα ἐκοίταξε τοὺς ἁγίους καὶ εἶπε σιγὰ στὸν Κωστάκη:

— Κωστάκη, γιατί οἱ ἅγιοι φοροῦν χρυσὸ στεφάνι;

— Ὁ πατέρας ἔχει εἰπεῖ, πὼς οἱ ἅγιοι ἔχουν ἅγιο φῶς, ποὺ εἶναι κάτι σὰν φωτεινὸ στεφάνι γύρω στὸ κεφάλι τους, ἀπάντησε σιγὰ ὁ Κωστάκης.

Μὰ ὁ πατέρας του εἶπε πάλι:

— Μὴ μιλᾶτε. Ἀκοῦστε τί λέγει ὁ παπᾶς.

Ἡ Ἑλενίτσα ἐπρόσεχε πολὺ, μὰ δὲν καταλάβαινε τί ἔλεγε ὁ παπᾶς καὶ εἶπε μὲ τὸ νοῦ της:

— Πρέπει νὰ σταθῶ ἀκίνητη καὶ προσεκτικὴ, ὥσπου νὰ σχολάσῃ ἡ ἐκκλησία.

Καθὼς ἐκοίταξε τὸ χρυσὸ κανδήλι, ποὺ ἐκρέμετο ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὠραία Πύλη, τῆς ἤλθε στὸν νοῦ τὸ ποίημα, ποὺ τῆς εἶχε μάθει ἡ μητέρα της:

Χρυσὸ κανδήλι κρέμεται
μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι.
Χύνει τὸ φῶς του τὸ ἀπαλὸ
κι ὅλα γλυκαίνουν ἀπ' αὐτό,
μιὰ ἀκτὴνὰ του ἂν τὰ φθάσῃ.

Ἐνα κανδήλι ἀκοίμητο
κάθε καρδιά φωτίζει
καὶ τῆς γλυκαίνει τὸν παλμό,
σὰν εἶναι πάντα στὸ καλὸ,
ποὺ ὁ Θεὸς ὀρίζει.

Σὲ λίγο ἐπλησίασε κοντά της ἡ συμμαθήτριά της ἡ Γεωργία καὶ τῆς ἐψιθύρισε:

— Ἐλενίτσα, μὲ γειὰ τὸ καινούργιο σου φόρεμα, ποιός σοῦ τό ῥαψε;

Μὰ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ὠμίλησε καθόλου, παρὰ ἔκαμε νόημα τῆς Γεωργίας νὰ σιωπήσῃ.

Ὅταν ὁ παπὰς εἶπε τὸ « Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων.. », ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Πᾶμε νὰ πάρωμε ἀντίδωρο.

Στὴν Ὁραία Πύλῃ ἐστέκετο ὁ παπὰς καὶ ἐμοί-
ραζε τὸ ἀντίδωρο. Ὁ κόσμος ἔπαιρνε ἀντίδωρο,
τοῦ ἐφιλοῦσε τὸ χέρι καὶ ἔφευγε κάμνοντας τὸ
σταυρό του.

Ἐπῆραν ὅλοι ἀντίδωρο καὶ ὁ πατέρας τοῦ Κω-
στάκη εἶπε στὰ παιδιὰ:

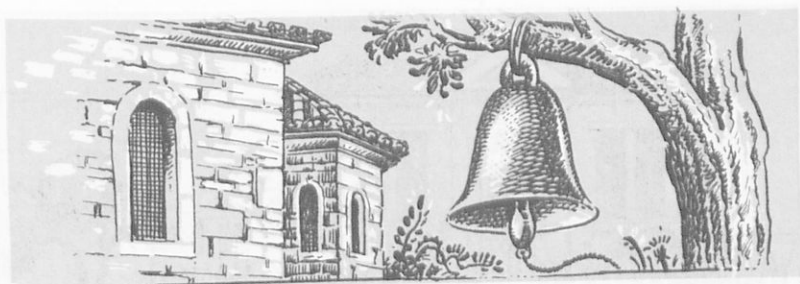
— Εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος σήμερα ἀπὸ σᾶς,
γιατὶ ἐσταθήκατε στὴν ἐκκλησία φρόνιμα.

Καθὼς ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, οἱ γνωστοὶ
ἐχαιρετοῦσαν τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ τοῦ
ἔλεγαν:

— Χρόνια πολλὰ, κύρ-Δημήτρη!

Ὁ Κωστάκης ἐθυμήθηκε τὸ ποίημα γιὰ τὴν Κυ-
ριακή, πὺ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο:

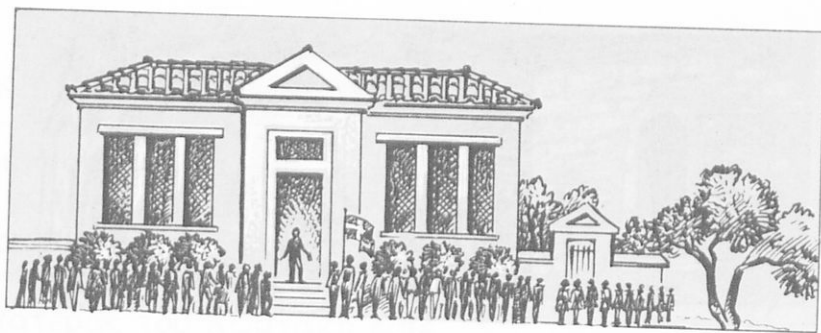

24. Η ΚΥΡΙΑΚΗ

Μόλις έλαμπαν τὰ κάλλη τῆς αὐγῆς τερπνά,
τὰ παιδάκια ἢ μητέρα τρέχει καὶ ξυπνᾷ.

- Ἔ, παιδιά, καιρός, ξυπνᾶτε, εἶναι Κυριακή,
ἢ καμπάνα μᾶς φωνάζει, τὴν ἀκοῦτ' ἐκεῖ ;
- Τώρα ἀμέσως, μητερίτσα, λέγουν μὲ χαρὰ
καὶ πηδοῦν ἀπ' τὸ κρεβάτι ὅλα ζωηρά.
Ἡ μητέρα μὲ δροσᾶτο τὰ ἔπλυνε νερό,
τὰ μαλλάκια των μὲ κτένι ἔχωρισε ἀργυρό.
Τ' ἄλλαξε σιδερωμένα ροῦχα γιορτερὰ,
κι ἔλαμπαν σὰν ἀγγελούδια κι ἦσαν μιὰ χαρά.
Τώρα νά, στὸ πεζοδρόμι τὰ παιδιὰ κι αὐτὴ
τὸ μικρὸ της ἀπ' τὸ χέρι τρυφερὰ κρατεῖ.
Φρόνιμα στὴν ἐκκλησίᾳ στέκουν τὰ παιδιὰ
καὶ τὴ λειτουργία ἀκοῦνε μ' ἀνοιχτὴ καρδιά.
Φῶς καὶ μέσα, φῶς κι ἀπ' ἔξω. Πάλι νά, μαζί
στὸ σπιτάκι ἢ συνοδεία ἔρχεται πεζή.
Σ' ὅλη ἔχυθηκε τὴ στράτα μόσκος θαυμαστὸς
καὶ ἀόρατος μαζί των ἔρχεται ὁ Χριστός.

25. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ ΜΑΣ

Σήμερα τὸ σχολεῖο ἐορτάζει τὴν Ἑορτὴ τῆς Σημαίας.

Ἀπὸ τὴν ἐκκλησίᾳ ὅλα τὰ παιδιὰ καὶ ὅλος ὁ κόσμος ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Παρατάχθηκαν ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου στὴ γραμμὴ.

Ὁ Διευθυντὴς ἐκάλεσε τὸν πιὸ καλὸ μαθητὴ τῆς Ἑκτῆς καὶ τὸν ὥρισε σημαιοφόρο. Τοῦ παρέδωσε τὴ Σημαία. Πίσω του ἐστέκοντο τρία ἀγόρια καὶ τρία κορίτσια.

Ἦσαν ἡ τιμητικὴ φρουρὰ τῆς Σημαίας.

Ὁ δάσκαλος τῆς Πέμπτης ἔδωσε τὸ παράγγελμα «Προσοχή!» καὶ ὁ σημαιοφόρος καὶ ἡ φρουρὰ τῆς Σημαίας ἐπέρασαν καὶ ἐστάθηκαν μπροστὰ ἀπὸ τὴ γραμμὴ τῶν παιδιῶν.

Ἡ ἐορτὴ ἄρχισε μὲ μιὰ ωραία προσευχή.

Ὁ Κωστάκης, ἡ Ἑλενίτσα καὶ ἄλλα παιδιὰ εἶπαν ωραία ποιήματα καὶ ἐτραγούδησαν διάφορα τραγούδια γιὰ τὴ Σημαία μας.

Πάντα κι όπου σ' αντικρύζω,
μὲ λαχτάρα σταματῶ,
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Δόξα ἀθάνατη στολίζει
κάθε θεία σου πτυχὴ
καὶ μαζί σου φτερουγίζει
τῆς Πατρίδος ἡ ψυχὴ.

Ὅταν ξάφνου σὲ χαϊδεύῃ
τ' ἀγεράκι τ' ἀλαφρό,
μοιάζεις κύμα, πὺ σαλεύει
μὲ χιονόλευκον ἀφρό.

Κι ὁ Σταυρὸς, πὺ λαμπυρίζει
στὴν ψηλὴ σου κορυφή,
εἶν' ὁ φάρος, πὺ φωτίζει
μιὰν ἐλπίδα μας κρυφὴ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ,
σὰν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ.

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
Νᾶσαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή!

« Τὰ πρῶτα βήματα »

Ἰωάννης Πολέμης

‘Ο Διευθυντής τοῦ σχολείου εἶπε περίπου τὴν παρακάτω ὁμιλία :

Κυρίες καὶ Κύριοι, ἀγαπημένα μας παιδιά,
Συγκεντρωθήκαμε σήμερα ἐδῶ, γιὰ νὰ τιμήσω-
με τὸ ἱερὸ σύμβολο τοῦ Ἑθνους μας, τὴν ἑνδοξη
Γ α λ α ν ό λ ε υ κ η.

Κάθε Ἑθνος ἔχει τὴ δική του Σημαία.
Τὴ Σημαία μας, τὴ Γ α λ α ν ό λ ε υ κ η, τὴν
ὕφανε ἡ Δόξα καὶ τὴν ἐκέντησε ἡ Ἐλευθερία γι' αὐτο
ὕπερήφανη κυματίζει καὶ διαλαλεῖ στὰ πέρατα
τῆς γῆς τὴν Ἑλληνικὴ τιμὴ καὶ τὸν ἥρωισμό τῆς
φυλῆς μας.

Αὐτὴ στὰ χρόνια τῆς μαύρης σκλαβιάς ἐδυνά-
μωσε τοὺς γίγαντες τοῦ 21. Αὐτὴ ἐδιάβηκε τιμη-
μένα καὶ ὕπερήφανη τὴν Ἡπειρο, τὴ Μακεδονία, τὴ
Θράκη, αὐτὴ ἐκυμάτισε στὴν Κρήτη καὶ στὰ νησιά.
Αὐτὴ ἀγκάλιασε κάτω ἀπὸ τὶς δοξασμένες πτυχές
τῆς τὰ μαρτυρικὰ καὶ ἥρωικὰ Δωδεκάνησα.

Σὰν σήμερα, κάτω ἀπ' τὴ γαλανόλευκὴ Σημαία
καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, ὁ Ἑλλη-
νικὸς Στρατὸς ἐλευθέρωσε στὰ 1912 τὴν ὀμορφὴ
Θεσσαλονίκη, μὲ ἀρχηγὸν τὸν στρατηλάτη Βασι-
λέα Κωνσταντῖνον.

Περιμένει νὰ στηθῇ στὴν Κύπρο καὶ στὴν Βό-
ρειο Ἡπειρο, ποὺ εἶναι ἀκόμη σκλαβωμένες.

Ἡ Σημαία μας συμβολίζει τὴν Ἑλλάδα μας. Τὸ
λευκὸ τῆς χρῶμα συμβολίζει τὸ χιόνι τῶν βουνῶν

μας, τὸ γαλάζιο, τὸν ξάστερο οὐρανὸ καὶ τὰ γαλά-
ζια πέλαγα τῆς Πατρίδος μας, καὶ ὁ σταυρὸς τὴν
Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ θρησκεία μας.

Ζήτω τὸ Ἔθνος !

Ζήτω ὁ Βασιλεὺς !

Ζήτω ἡ γαλανόλευκη Σημαία μας !

Ὅλοι ἐφώναξαν δυνατὰ « Ζήτωωωω ! » καὶ
ἔκλεισε ἡ ἑορτὴ μὲ τὸν Ἐθνικὸν Ὑμνον.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔδωσε τὴν ἄδεια στὰ παιδιά νὰ καθίσουν σήμερα καὶ αὐτὰ στὴ σάλα, ὅπου θὰ ἐπερίμεναν ἐπισκέψεις.

Ἦλθαν κυρίες καὶ κύριοι, συγγενεῖς, φίλοι, γνωστοὶ καὶ γειτόνοι.

Ἔλεγαν « χρόνια πολλά ».

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τοὺς ἐπρόσφερε κουραμπιέ καὶ ποτό. Ἦτο πάρα πολὺ εὐχαριστημένη καὶ χαρούμενη. Κι ὁ πατέρας του τὸ ἴδιο. Μιλοῦσε καὶ αὐτὸς χαρούμενος καὶ γελαστὸς μὲ ὅλους.

Ἦλθαν καὶ οἱ φίλοι τοῦ Κωστάκη καὶ οἱ φίλες τῆς Ἐλενίτσας μὲ τοὺς γονεῖς των.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη εἶπαν στὰ παιδιά :

— Ἐμπρός, Ἐλενίτσα, Κωστάκη, νὰ περιποιηθῆτε σεῖς τοὺς φίλους σας. Νὰ πᾶτε μέσα στὴν τραπεζαρία.

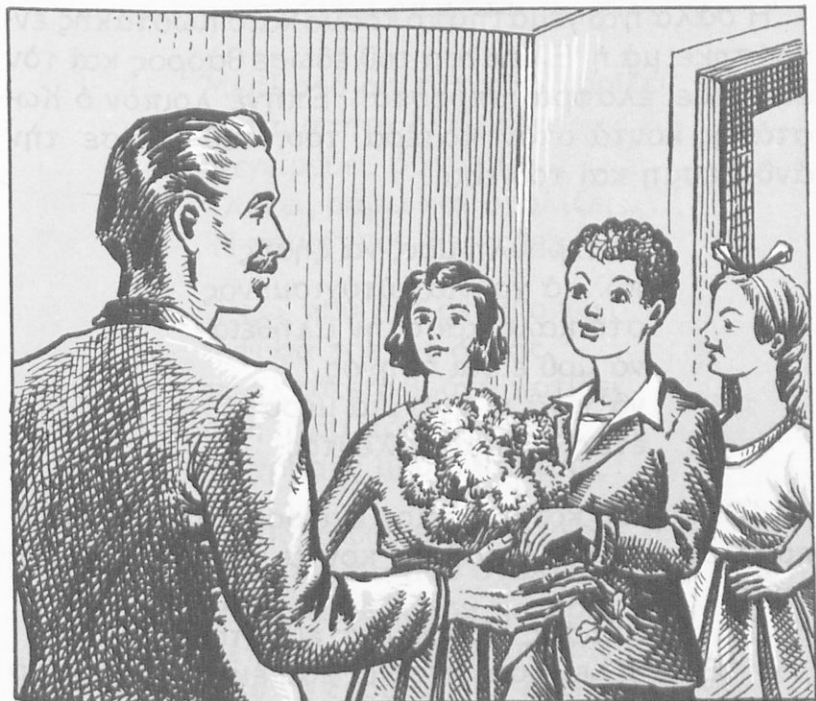
Ἐπέρασαν λοιπὸν ὅλα τὰ παιδιά μέσα στὴν τραπεζαρία καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὸν Κωστάκη τοὺς ἔδωσαν ἀπὸ ἓναν κουραμπιέ. Ἐπῆραν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ ἓναν καὶ ἐκάθισαν ὅλοι στὶς καρέκλες των, γύρο στὸ στρογγυλὸ τραπέζι.

— Χρόνια πολλά, Κωστάκη, νὰ ζήσῃ ὁ πατέρας σου.

— Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα, νὰ ζήσῃ ὁ θεῖός σου.

Καὶ τὰ ἐξαδελφάκια ἀποκρίθηκαν :

— Εὐχαριστοῦμε πολὺ. Νὰ χαίρεσθε τοὺς γονεῖς σας.

Ἐφοῦ ἔφαγαν τὸν κουραμπιέ των, λέγει ὁ Κωστάκης :

— Κόβομε ἄνθη νὰ κάμωμε μιὰν ἀνθοδέσμη, νὰ τὴν πᾶμε στὸν πατέρα μου ;

— Ναί, ναί, εἶπαν ὅλα μὲ μιὰ φωνή.

Ἔκοψαν λοιπὸν ὠραῖα ἄσπρα καὶ κόκκινα ἀγιοδημητριάτικα κι ἔφτειασαν μιὰ ὠραῖα ἀνθοθέσμη.

Καθὼς ἐμπῆκαν στὴ σάλα, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐχαμογέλασε εὐχαριστημένος καὶ εἶπε :

— Ἐλα, Κωστάκη, πές μας ἀκόμη μιὰ φορὰ τὸ ποίημά σου.

Ἡ σάλα ἤτο γεμάτη ἀπὸ κόσμο καὶ ὁ Κωστάκης ἐν-
τράπηκε, μὰ ἡ Ἑλενίτσα τοῦ ἔδωσε θάρρος καὶ τὸν
ἔσπρωξε ἐλαφρὰ μπροστά. Ἐπῆγε λοιπὸν ὁ Κω-
στάκης κοντὰ στὸν πατέρα του, τοῦ ἔδωσε τὴν
ἀνθοδέσμη καὶ τοῦ εἶπε:

Πατερούλη μου, νὰ ζήσης
πολλὰ χρόνια εὐτυχισμένος·
στὸ καλὸ καὶ στὴν ἀλήθεια
νὰ μοῦ εἶσαι ὁδηγός,
νὰ γινῶ κι ἐγὼ μιὰ μέρα
ἕνας ἄνδρας ζηλευτός.

Οἱ κυρίες καὶ οἱ κύριοι ἔχειροκρότησαν καὶ ὁ
πατέρας του τὸν ἐτράβηξε κοντὰ του καὶ τὸν ἐφί-
λησε.

Ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας εἶπε τότε:

— Ἔλα Ἑλενίτσα, πές καὶ ἐσὺ ἐκεῖνο τὸ ὠραῖο
ποίημα, πὺ ξμαθες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸν πατέρα
καὶ τὴ μητέρα.

Ἡ Ἑλενίτσα μὲ ὠραία φωνὴ εἶπε τὸ παρα-
κάτω ποίημα:

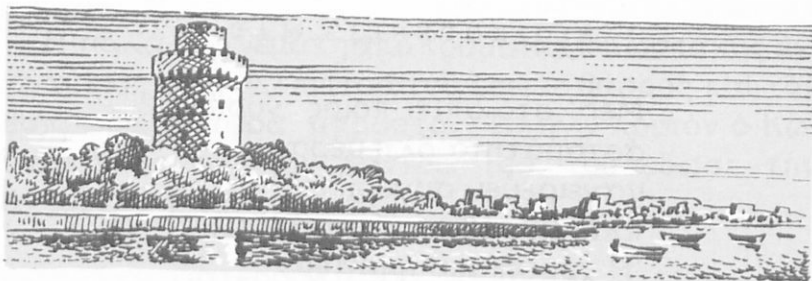

Μέσ' στὸ σπίτι ποιὸς γυρίζει
ἀσταμάτητα ὅλη μέρα,
μαγειρεύει, συγυρίζει,
πλένει, ράβει καὶ στολίζει;
— Ἡ χρυσὴ μου ἡ μητέρα!

Ἔξω, ποὺ ἄλλοτε χιονίζει
ἢ φυσᾷ τρελὸς ἄέρας,
κι ἄλλοτε ἡ βροχὴ ποτίζει,
ὅλη μέρα ποιὸς γυρίζει;
— Ὁ χρυσὸς μου ὁ πατέρας!

Ποιὸς μαθαίνει κάθε μέρα
τόσα ὠραία στὸ σχολειό;
Ποιὸς ἀκούει τὸν πατέρα,
δὲν πικραίνει τὴν μητέρα;
— Δὲν τὸ ξέρετε; εἰμ' ἐγώ!

29. Η ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ (28η 'Οκτωβρίου)

Προχθές ο Διευθυντής του σχολείου είχε μιλήσει για τον Έλληνικό στρατό. Ήτο η έορτή του Αγίου Δημητρίου και είπε, πώς μιὰ τέτοια ημέρα, στὰ 1912, ο στρατός μας έλευθέρωσε την Θεσσαλονίκη.

Σήμερα πάλι άλλη έορτή. Ή μεγάλη Έθνική Έορτή τῆς 28ης 'Οκτωβρίου.

Σημαίες στολίζουν όλα τὰ σπίτια και μιὰ μεγάλη κυματίζει στὸν έξώστη του Κοινοτικού γραφείου. Οί καμπάνες ἀπὸ τὸ πρωὶ σημαίνουν χαρμόσυνα. Ἔτσι ἐσήμαιναν και μιὰν ἡμέρα στὰ 1940, ἀλλὰ για νὰ εἰδοποιήσουν τὸν κόσμο για τὸν κίνδυνο, πὺ ἀπλωνε τὰ φτερά του ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὁμορφὴ πατρίδα μας. Ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος μᾶς εἶχαν κηρύξει τότε ἐξαφνικά τὸν πόλεμο.

28 'Οκτωβρίου 1940. Μεγάλες ἄσπρες κόλλες, κολλημένες στοὺς τοίχους, ἔδιναν τὴν ἡμέρα ἐκείνη τὴν εἶδησι σ' ὅλες τὶς πόλεις και στὰ χωριὰ κι ἐκαλοῦσαν ὅλους τοὺς Ἕλληνες στὰ ὅπλα. Ἐκινδύνευε ἡ ἐλευθερία μας και ὅλοι ἔπρεπε νὰ ὑπερασπίσωμε τὴ γῆ τῶν πατέρων μας.

“Όλοι οί Έλληνες έτρεξαν πρόθυμα στή φωνή τής Πατρίδος. Άφησαν τά σπίτια των, τούς γονείς, τήν οικογένειά των, τή δουλειά των. Έτρεξαν άπ’ όλα τά μέρη ένθουσιασμένοι, όλοι άγαπημένοι, με πίστι στο Θεό για τή νίκη. Γιατί ό πόλε-

μος, πού μάς είχαν κηρύξει οί έχθροί, ήτο άδικος.

Με τήν τίμια στολή του στρατιώτη, νέοι καί ήλικιωμένοι, ώρμησαν στή φωτιά. Με τό τραγούδι στα χείλη έσκαρφάλωσαν στ’ άπόκρημνα καί χιονισμένα βουνά τής Άλβανίας. Καί με τή βοήθεια τής Παναγίας ένίκησαν νίκη μεγάλη καί ένδοξη. Τό όνομα τής Έλλάδος έγέμισε λάμψι.

Αὐτὴ τὴ μεγάλη νίκη ἐορτάζουν σήμερα καὶ
στὸ Χωριό.

Ἀπὸ ἡμέρες τὰ παιδιὰ ἔχουν στολίσαι τὸ σχολεῖο μὲ μικρὲς χάρτινες σημαῖες καὶ μὲ διάφορες γαλανόλευκες ἐπιγραφές.

Μετὰ τὴ δοξολογία, ὅλος ὁ κόσμος πηγαίνει στὸ Ἡρῶ τοῦ Χωριοῦ, γιὰ νὰ καταθέσῃ στεφάνι ἀπὸ δάφνη κι ἄλλα στεφάνια ἀπὸ λουλούδια. Τὸ Ἡρῶ εἶναι μιὰ μεγάλη μαρμάρινη στήλη. Ἐπάνω στὴ στήλῃ αὐτὴ εἶναι γραμμένα τὰ ὀνόματα τῶν ἡρώων τοῦ Χωριοῦ, ποὺ ἔπεσαν γιὰ τὴν Πατρίδα. Τὸ ἔχουν κλεισμένο τριγύρω μὲ κάγκελα καὶ ἔχουν φυτεύσει τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου λογιῶν-λογιῶν ἄνθη καὶ πρασινάδες.

Ἐμπρὸς στέκονται οἱ ἀνάπηροι μὲ τὰ μετάλλια στὸ στήθος, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος μὲ τὸ Κοινοτικὸ Συμβούλιο, ὁ Παπὰς, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι τοῦ Χωριοῦ. Ἐπειτα εἶναι τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου σὲ παράταξι. Ὁ ἀέρας γεμίζει ἀπὸ ἐμβατήρια καὶ πατριωτικὰ τραγούδια.

Ἐμπρός ! Ὀλόρθοι, ἀτρόμαχοι.
 Μαυρίλα, ἀστροπελέκι.
 Νὰ τὸ σπαθί, γοργάστραψε,
 καὶ νὰ ἡ βροντή, τουφέκι.
 Στὸν Πίνδο ἀπ' τὸν Ταῦγετο
 καὶ στὰ Βαλκάνια ὡς πέρα
 μιὰ φλόγα, μιὰ φοβέρα
 κι ἕνας ὁ νοῦς : Ἐμπρός !

Ἐμπρός, ἀδέρφια, ἀτράνταχτοι,
 κι ἄς πέφτη ἀστροπελέκι.
 Νὰ τὸ σπαθί, γοργάστραψε,
 βρόντησε τὸ τουφέκι.
 Κρήτη, ὁ Μωριάς, ἡ Ρούμελη,
 ἔμπρός. Ἡ Ἑλλάδα λάμπει,
 ἀχολογᾶν οἱ κάμποι,
 καῖνε οἱ καρδιές. Ἐμπρός !

« Παιδικὴ Ἀνθολογία »

Κ. Παλαμᾶς

31. ΟΙ ΝΙΚΗΤΑΙ ΤΟΥ ΣΑΡΑΝΤΑ

(Πατριωτικός διάλογος)

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

Η ΕΛΛΑΣ — Ο ΤΣΟΛΙΑΣ — Ο ΦΑΝΤΑΡΟΣ — Ο ΝΑΥΤΗΣ
Ο ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ — Η ΝΟΣΟΚΟΜΑ — Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ — ΤΟ ΣΩΦΕΡΑΚΙ

Ε Λ Λ Α Σ

28^η Ὀκτωβρίου 1940! Ἡμέρα νίκης καὶ δόξης.
Τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἐδώσαμε στὴν καταφοβισμένη
ἀνθρωπότητα τὴν ιδέα, ὅτι οἱ ἐχθροὶ δὲν ἦσαν ἀνί-
κητοι. Ἐδώσαμε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα στοὺς
σκλαβωμένους. Ἐσώσαμε τὸν πολιτισμό. Ἐχαρί-
σαμε στοὺς ἐλευθέρους λαοὺς τὴ νίκη. Θέλω σή-
μερα νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἀγαπημένους μου πρω-
τεργάτες τῆς νίκης. ὦΕλα, ἀθάνατε Τσολιά!

Τ Σ Ο Λ Ι Α Σ

(Χαιρετᾷ καὶ στέκεται κοντὰ στὴν Ἑλλάδα)

Σάν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα
στὰ ὄπλα ἐκείνη τὴ φορά,
ἐπῆγ' ἀμέσως στὸ στρατό,
εἶχα στὰ πόδια μου φτερὰ
κι ἐκεῖ μὲ λόγχη
καὶ βροντοφωνάζοντας « ἄερα! »
ἔστειλα τοὺς ἐχθρούς μας
στον κακὸ τους καὶ πιὸ πέρα.

Ε Λ Λ Α Σ

Καλά, λεβέντη μου, ἡ δόξα καὶ ἡ δάφνη σοῦ
ἀξίζουν. ὦΕλα, ἀθάνατε Φαντάρε!

Φ Α Ν Τ Α Ρ Ο Σ

(Χαιρετᾷ)

Σάν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα

στά ὅπλα ἐκεῖνο τὸν καιρό,
βρέθηκα μὲ μιᾶς στὴ μάχη
μ' ἕναν ὕπουλο ἐχθρό.

Μὲ τὴν πίστι στὸ Θεό μας
καὶ τὸ ἐλληνικὸ τὸ θάρρος,
ἐγίνα γιὰ τὴν Πατρίδα
ὁ ἀθάνατος Φαντάρος.

Καὶ στὴ Βόρειο Ἑπειρὸ μας,
μ' ἄλλα μας παιδιὰ γενναῖα,
ἔστησα τὴ δοξασμένη
τῆς Ἑλλάδος μας σημαία.

ΕΛΛΑΣ

Εὐγέ σου καὶ σὺ λεβέντη. Δόξεις, δάφνες σοῦ
ἀξίζουν. Ἔλα, ἀθάνατο Ναυτάκι!

ΝΑΥΤΗΣ

Σὰν μᾶς πνίξανε τὴν «Ἑλλη» μας στὴν Τῆνο,
τὸ δοξασμένο τὸ καράβι μας ἐκεῖνο,
ὠρκίστηκα πὼς πρὶν περάσουν λίγοι μόνο μῆνες
θά ἔκανα ἐγὼ στὸ Ναυτικὸ καινούργιες Σαλαμῖνες.
Καὶ μὲ τῆς Παναγιᾶς μας τὴ βοήθεια καὶ τὴ χάρι
ζωντάνεψα ξανά τὸν μπουρλοτιέρη τὸν Κανάρη.
Κι' ἔτσι ὁ ἐχθρὸς ὁ δόλιος τὰ πλήρωσε πολὺ,
ἔκανα θρυλο ἐγὼ στά πέλαγα τὸν «Παπανικολῆ».

ΕΛΛΑΣ

Εὐγε, Ναυτάκι τιμημένο. Ἔλα κι ἐσύ, καλέ μου
Ἀεροπόρε!

ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ

Ἦμουν κι ἐγὼ παρὼν, ὅπως καὶ πάντα,

μέσ' στο μεγάλο πανηγύρι του Σαράντα.
Τὸν ἐχθρό, ποὺ ἔφευγε, ἀπὸ ψηλὰ κοιτοῦσα
καὶ μὲ τὶς βόμβες μου τὸν γλυκοχαιρετοῦσα.
Δὲν σταματοῦσα· καὶ μὲ ἥλιο καὶ μὲ τ' ἄστρα
γκρέμιζα τοῦ ἐχθροῦ τ' ἀτσάλινα τὰ κάστρα.
Τ' ἀεροπλάνο μου πάντοτε πρῶτο ἐπετοῦσε
καὶ πάντα ἀνίκητο, γιατί ἡ Πατρίδα τὸ ζητοῦσε.

ΕΛΛΑΣ

Εὐγέ σου, Σταυραετέ μου δοξασμένε. Ἔλα κι
ἐσύ, μικρή μου Νοσοκόμα!

ΝΟΣΟΚΟΜΑ

Μαζί μὲ τὸν Τσολιά καὶ τὸν Φαντάρο
βρέθηκα πρώτη στοῦ πολέμου τὴ φωτιά.
Ποτέ μου δὲν λογάριασα τὸ χάρο
γιά τὴν Πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα τὴ γλυκειά.
Πόσες φορές στοῦ πόνου τὸ κρεβάτι
σὰν μάννα κι ἀδερφή πονετικιά,
πόσες νυχτιές δὲν ἔκλεισα οὔτε μάτι
σὲ κάποιο χειρουργεῖο ἢ φτωχιά.

ΕΛΛΑΣ

Εὐγέ σου, Νοσοκόμα τιμημένη. Ἔλα κι ἐσύ,
καλή μου Ἑλληνίδα!

ΕΛΛΗΝΙΔΑ

Κι ἐγὼ στο πανηγύρι τοῦ Σαράντα
ἐδοῦλεψα, δὲν ἔμεινα στὴν μπάντα,
κουβάλαγα στὴν πλάτη ταχτικά
ἐκεῖ στὴν Πίνδο πυρομαχικά.

Δούλεψα νύχτα-μέρα στοῦ Στρατιώτη τῇ Φανέλα.
Πῆρα τουφέκι πλάι στοῦ Τσολιᾶ τῇ φουστανέλα.
Κι ὅταν ἐλεύθερη νὰ ζήσω δὲν μπορῶ,
χορεύω τότε τοῦ Ζαλόγγου τὸ χορό!

ΕΛΛΑΣ

Εὖγε, καλὴ μου Ἑλληνίδα! Ἔλα, καλὸ μου Σω-
φεράκι!

ΣΩΦΕΡΑΚΙ

Σὰν ἔπιασα στὸ χέρι τὸ τιμόνι
γιὰ τὴν Ἑλλάδα, τῇ γλυκειᾷ μας μάννα,
ἐφόρτωνα ὅσο μποροῦσε νὰ σηκώνη
μὲ πυρομαχικὰ καὶ κουραμάννα.
Κι ὅταν τὸ αὐτοκίνητο γιὰ λίγο παρατοῦσα,
ἐκεῖ στὴν πρώτη τοῦ πολέμου τῇ γραμμῇ,
ἄρπαζα τάνκς καὶ τὸν ἐχθρό μας πολεμοῦσα
γιὰ οἰκογένεια, γιὰ σπίτι, γιὰ τιμῇ.

ΕΛΛΑΣ

Εὖγε καὶ σύ, καλὸ μου Σωφεράκι. Εὖγε σέ ὁ-
λους σας. Εὖγε καὶ στὸν ἐνδοξο Ἑλληνικὸ λαό,
ποῦ μὲ τὴν ὀλόψυχη συνδρομὴ του ἐκερδήσαμε τὴ
νίκη καὶ ἐδείξαμε στὸν κόσμο ὅτι

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

(Τραγουδοῦν)

Ἡ Ἑλλάδα ποτὲ δὲν πεθαίνει
δὲν τῇ σκιάζει φοβέρα καμμιά κ.λ.π.

(Μὲ βῆμα καὶ μὲ τραγούδι χαιρετοῦν ὅλοι στρατιωτικὰ καὶ φεύγουν).

32. ΠΩΣ ΕΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ Η ΑΘΗΝΑ ΜΑΣ

Ἀθήνα χρυσοστέφανη καὶ τιμημένη χώρα
οἱ μεγάλῳαροι θεοὶ ἐπάνω σου ἀγρυπνοῦνε.

Ἡ Ἀθήνα ζαφειρόπετρα στῆς γῆς τὸ δαχτυλίδι.

Παλαμᾶς

Μιὰ ἡμέρα, ποὺ ἔτυχε νὰ μιλοῦν στὸ μάθημα γιὰ τὴν πρωτεύουσά μας, τὴν Ἀθήνα, ὁ δάσκαλος ἐξήγησε στὰ παιδιά, πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθήνα μας.

— Καμμιά πολιτεία στὸν κόσμο, εἶπε, δὲν ἔχει τὴ δόξα, τὴν ἱστορία καὶ τὴν ὁμορφιά τῆς Ἀθήνας μας. Στὰ πολὺ παλιὰ ὅμως χρόνια, τότε ποὺ ἡ Ἀθήνα ἦτο ἀκόμη ἓνα μικρὸ χωριό, δὲν εἶχε τὸ ὄνομα ποὺ ἔχει σήμερα. Ἐλέγετο Κεκροπία ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου τῆς βασιλιᾶ Κέκροπα. Οἱ ἀρχαῖοι ὅμως θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀπεφάσισαν νὰ γίνῃ ἡ μικρὴ αὐτὴ πόλις μιὰ ἡμέρα μεγάλῃ καὶ σπουδαία πολιτεία, μὲ ἐξαιρετικὴ ὁμορφιά, μὲ σπάνια ἱστορία, μὲ μεγάλῃ δόξα. Ἔτσι τὴν ἐπῆραν στὴν προστασία τους.

Ὅλοι οἱ θεοί, χωρὶς ἐξαίρεσι, ἤθελαν νὰ προστατεύσουν τὸν ὁμορφο αὐτὸν τόπο, μὰ περισσότερο ἀπ' ὅλους ἐπέμεναν ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας, καὶ ὁ Ποσειδῶν, ὁ θεὸς τῆς θάλασσας.

Ὁ Ζεὺς τότε, ὁ βασιλεὺς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, διέταξε νὰ διαγωνισθοῦν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ὥρισεν, ὅτι θὰ νικήσῃ ἐκεῖνος ἀπὸ τοὺς δυὸ θεοὺς, ποὺ θὰ χάριση στὸν τόπο τὸ πιὸ

χρήσιμο δῶρο. Ὁ νικητὴς θὰ δώσῃ τ' ὄνομά του
στὴν πόλι καὶ θὰ τὴν πάρῃ ὑπὸ τὴν προστασία του.

Ὁ διαγωνισμὸς τῶν θεῶν ἄρχισε ἐπάνω στὴν
Ἀκρόπολι, μπροστὰ στὸ βασιλιά Κέκροπα καὶ σ' ὅ-
λους τοὺς θεοὺς, ποὺ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ κατέβη-
καν ἀπ' τὸν Ὀλυμπο.

Πρῶτος ὁ Ποσειδῶν ἐκτύπησε τὴν τρίαινά του
καὶ ἀμέσως ἐβγῆκε νερό. Δὲν ἄρесе ὅμως τὸ δῶρο
αὐτὸ στοὺς Ἀθηναίους.

Ξανακτύπησε ὁ θεὸς τῆς θάλασσας τὸ βράχο
μὲ τὴν τρίαινά του καὶ ἀμέσως πετάχθηκε ἓνα ὡ-
ραῖο ἄλογο, πολὺ κατάλληλο γιὰ τοὺς πολέμους.
Καὶ αὐτὸ ὅμως δὲν ἐνθουσίασε τοὺς εἰρηνικοὺς
Ἀθηναίους.

Ἐπειτα ἀπ' τὸν Ποσειδῶνα, ἡ μεγαλόπρεπη κόρη
τοῦ Διὸς, ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἐκτύπησε μὲ τὸ κοντάρι της
τὸ ἄκαρπο ἔδαφος τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκροπό-
λεως. Ἀμέσως ἐφύτρωσε ἡ ἐλιά, τὸ δένδρο ποὺ θὰ
ἐχάριζε τροφή καὶ υἱεῖα στὴν πόλι καὶ θὰ ἔφερνε
τὴν εἰρήνη ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ δῶρο αὐτὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐνθουσίασε τοὺς Ἀ-
θηναίους καὶ ἐθεωρήθηκε χρησιμώτερο ἀπὸ τὸ
δῶρο τοῦ Ποσειδῶνος.

Ἔτσι ἡ θεὰ τῆς σοφίας, ἡ Ἀθηνᾶ, ἀνακηρύχθηκε
νικητρία κι ἐπῆρε στὴν προστασία της τὴν πόλι.

Τῆς ἔδωσε τὸ ὄνομά της, σὰν πρῶτο δεῖγμα τῆς
ἀγάπης της, καὶ μὲ τὴ βοήθειά της ἡ Ἀθήνα προώ-
δευσε πολὺ καὶ ἐγινε ἡ πρώτη πόλις τοῦ κόσμου
στὰ γράμματα, στὶς τέχνες, στὶς ὁμορφιές, στὴν
ἱστορία, στὴ δόξα!

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὰ παιδιὰ ἀναπαρέστησαν στὴν τάξι τὴν παραπάνω σκηνή. Ὁ Κωστάκης παράστησε τὸν Ποσειδῶνα, ἡ Ἐλενίτσα τὴν Ἀθηνᾶ κι ἄλλα παιδιὰ τοὺς ἄλλους θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὸ βασιλιᾶ Κέκροπα. Ἦτο ἀλήθεια μιὰ ὑπέροχη σκηνή, πού τὴν εἶχαν κάμει μόνα τῶν τὰ παιδιὰ.

33. ΤΑ ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙΑ

Σήμερα τὰ παιδιά ἐξύπνησαν πολύ πρωί.

Τοὺς ἐφάνηκε σὰν νὰ ἐκτυποῦσαν δυνατὰ τὴν πόρτα, σὰν νὰ ἔτρεχαν ἔξω πολλοὶ ἄνθρωποι.

Μὰ καθὼς ἐξύπνησαν, ἄκουσαν τὶς δυνατὲς βροντὲς καὶ τὴ βροχή, πὺ ἐκτυποῦσε τὰ τζάμια, σὰν νὰ τοὺς ἐφώναζε!

— Ξυπνᾶτε, ξυπνᾶτε νὰ ἰδῇτε!

Ὁ Κωστάκης ἐσηκώθηκε πρῶτος. Ἔτρεξε ἀμέσως στὸ παράθυρο. Ἄ, τί ἐγίνετο ἔξω! Ἀπὸ τὴ μεγάλη βροχή ποτάμια ἔτρεχαν στὸ δρόμο τὰ νερά. Ὁ οὐρανὸς ἦτο σκεπασμένος μὲ σκοτεινὰ σύννεφα. Ἀστραφτε πότε-πότε καὶ ἐβροντοῦσε. Ὁ κύρ-Γιάννης, ὁ πατέρας τοῦ Μήτσου, ἐπήγαινε στὴ δουλειά του μὲ μιὰ μεγάλη ὀμπρέλα πὺ ἔσταζε γύρω-γύρω νερά. Τὰ παπούτσια του ἦσαν ὅλο λάσπες.

Μιὰ μεγάλη βροντὴ ἀκούσθηκε καὶ μιὰ δυνατὴ λάμψι ἔκαμε τὸν Κωστάκη νὰ κλείσῃ τὰ μάτια του.

Ἐπειτα ἐτραβήχθηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ ἄρχισε νὰ ντύνεται.

— Θὰ βρέξη πολὺ σήμερα, εἶπε ἡ μητέρα του.

— Θὰ ποτίσῃ τὰ δένδρα καὶ τὰ λουλούδια, τὰ χωράφια καὶ τὰ ἀμπέλια. Θὰ καθαρίσῃ τὸν ἀέρα καὶ θὰ τὸν ξεπλύνῃ ἀπὸ τῆ σκόνη καὶ τοὺς καπνοὺς. Θὰ γεμίσῃ καὶ τὰ πηγάδια καθαρὸ νερό.

Νά, ἐκείνη τῇ στιγμῇ ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς Ἑλενίσας :

— Κωστάκη, Κωστάκη, καλημέρα !

— Καλημέρα, Ἑλενίτσα, καλημέρα ἐξαδελφούλα. Πῶς σοῦ φαίνεται σήμερα ὁ καιρὸς ;

Ἡ Ἑλενίτσα γιὰ ἀπάντησι ἐτραγούδησε :

Βρέχει, βρέχει καὶ χιονίζει
καὶ τὸ μάρμαρο ποτίζει
καὶ ἡ γάτα μαγειρεύει
καὶ ὁ ποντικὸς χορεύει.

Καὶ ὁ Κωστάκης τῆς ἀπάντησε μὲ ἓνα γνωστὸ ποίημα :

Η ΒΡΟΧΟΥΛΑ

Ψιλή, ψιλή βροχούλα
ποτίζει τὸ χωράφι.
Ἡ κάθε μιά της στάλα
καὶ ἓνα ἀκριβὸ χρυσάφι.

Μέσ' τοῦ ζευγαῖ το σπίτι
λαμποκοπᾷ τὸ τζάκι.
Μὲ τῇ γιαγιά, πού γνέθει,
μιλεῖ τὸ ἐγγονάκι.

Χαμογελᾷ ὁ πατέρας
καὶ τὴ φωτιὰ σκαλίζει.
Καὶ δὸς τοῦ πιά ἡ βροχούλα
τοῦ γλυκομουρμουρίζει.

Σὰν νὰ τοῦ λήη, κτυπῶντας
σιγὰ στὸ παραθύρι,
πὼς πλούσια θὰ θερίση
ὅσα καλὰ ἔχει σπείρει.

Στέλιος Σπεράντσας

— Εἶσαι ἔτοιμος γιὰ τὸ σχολεῖο, Κωστάκη; ἐρώ-
τησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ναί, εἶπε ὁ Κωστάκης, ἐσύ ;

— Νά, τὴν ὀμπρέλα μου περιμένω νὰ μοῦ δώση
ἡ μητέρα μου.

— Καὶ ἐμένα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Ἡ μητέρα τοῦ τὸν ἐβοήθησε νὰ περάσῃ τὴ σάκ-
κα τοῦ στοὺς ὤμους καὶ τὸν ἔβγαλε στὴν πόρτα.
Ἐκεῖ τοῦ ἀνοιξε τὴν ὀμπρέλα καὶ ὁ Κωστάκης τὴν
ἐκράτησε στὸ δεξί του χέρι.

Ἦλθε καὶ ἡ Ἐλενίτσα κάτω ἀπὸ τὴν ὀμπρέλα
της καὶ τὰ δύο ἐξαδελφάκια, περπατῶντας προσ-
εκτικὰ ὅσο ἤμποροῦσαν στὰ στεγνὰ μέρη τοῦ δρό-
μου, ἐπήγαιναν γιὰ τὸ σχολεῖο.

Τὸν Ὀκτώβριο, μὲ τὶς πρῶτες βροχές, ὁ γεωργὸς ὀργώνει καὶ σπέρνει τὰ χωράφια του. Στοὺς κήπους καὶ στὰ περιβόλια σπέρνει τὰ λαχανικά.

Ἔχει ἐτοιμάσει διαλεχτὸ σπóρο σιταριοῦ, σίκαλης, βρώμης, κριθαριοῦ καὶ ἄλλων δημητριακῶν, ποὺ θὰ σπείρῃ τὸ φθινόπωρο. Ἔβαλε τὸ σπóρο μέσα σὲ φάρμακα, γιὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὶς ἀσθένειες.

Στὶς μεγάλες ἐκτάσεις ἀρχίζει ἡ καλλιέργεια μὲ τὰ βενζινάροτρα, δηλαδή μὲ ἄροτρα μὲ πολλὰ ὕνία, ποὺ κινοῦνται μὲ βενζίνη καὶ μοιάζουν μὲ αὐτοκίνητα.

Μ' αὐτὰ καλλιεργοῦνται οἱ μεγάλες πεδιάδες τῆς πατρίδος μας.

Κάθε πρῶτὸ ὁ γεωργός, ἀφοῦ κάμῃ τὴν προσευχή του, ἀρχίζει τὴν ἐργασία του. Μὲ τ' ἀργοκίνητα βόδια του ὀργώνει καὶ σπέρνει τοὺς ἀγρούς του.

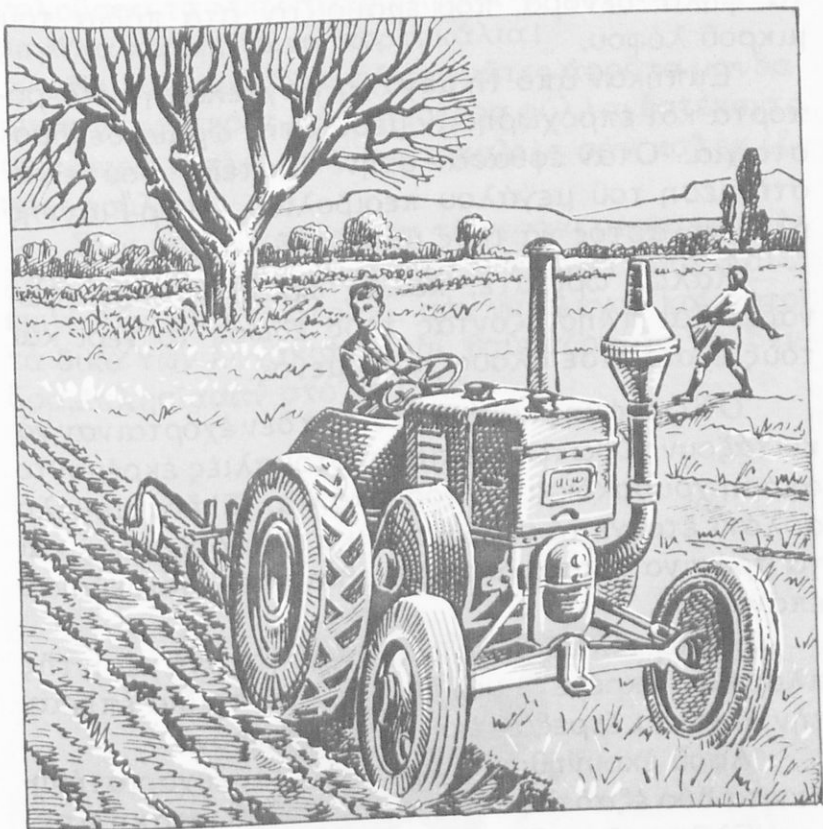
Τὸ εὐλογημένο χῶμα σκεπάζει τοὺς σπόρους, ποὺ ὁ γεωργὸς ἔχει σκορπίσει μὲ τὸ χέρι του ἢ μὲ τὴ σπαρτική του μηχανή, γιὰ νὰ βλαστήσῃ σὲ λίγο μιὰ ἀπέραντη πρασινάδα. Πίσω του μερικὲς σιταρῆθρες καὶ μερικὲς μαυρόφτερες κουροῦνες σκαλίζουν τὸ χῶμα νὰ εὔρουν κανένα σκουληκάκι ἢ κανένα σπóρο σιταριοῦ γιὰ τὸ φαγητό τους.

Τὸ βράδυ ὁ γεωργὸς θὰ γυρίσῃ χαρούμενος στὴν οἰκογένειά του καί, ἀφοῦ τακτοποιήσῃ τὰ βόδια του στὸ στάβλο καὶ τὰ ἐργαλεῖά του στὴν ἀποθήκη, θὰ ξεκουρασθῇ.

Τὰ παιδιὰ του θὰ τοῦ διηγηθοῦν κάτι ἀπὸ τὰ

μαθήματα τῆς ἡμέρας καὶ ἡ γυναῖκά του θὰ τὸν βοηθήσῃ στὶς ἐργασίες του καὶ θὰ τοῦ μιλήσῃ γιὰ τὶς φροντίδες τοῦ σπιτιοῦ.

Καὶ ὅλοι μαζί, πρὶν κοιμηθοῦν, θὰ ψιθυρίσουν

πάλι τὴν προσευχὴ των καὶ θὰ παρακαλέσουν τὸ Θεὸ νὰ εὐλογήσῃ τοὺς κόπους τοῦ γεωργοῦ. Νὰ ζεστάνῃ τὸ σπóρο μὲ τὶς χρυσές ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου καὶ νὰ τὸν δροσίσῃ μὲ τὴν οὐράνια δροσιά του.

Τὴν Κυριακὴ τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιὰ μὲ τοὺς γονεῖς τῶν ἐπῆγαν περίπατο στὸ μεγάλο περιβόλι τοῦ κύρ-Γιάννη. Στὸ δρόμο ἀπὸ μακριὰ ἔβλεπαν τὰ ψηλὰ δένδρα, ποὺ ἐμαύριζαν στὰ πόδια τοῦ μικροῦ λόφου.

Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη καγκελωτὴ σιδερό-πορτα καὶ ἐπροχώρησαν μέσα στὴν ὠραία δενδρο-στοιχία. Ὅταν ἔφθασαν στὴν πλατεία, ποὺ εἶναι στὴ μέση τοῦ μεγάλου περιβολιοῦ, ὁ κύρ-Γιάννης ἦλθε γελαστός νὰ τοὺς ὑποδεχθῇ.

— Καλῶς ὠρίσατε, καλῶς ὠρίσατε, τοὺς ἐφώ-ναξε. Καὶ πλησιάζοντας τοὺς ἔδωσε τὸ χέρι καὶ τοὺς ἐχαϊρέτισε ὅλους χαρούμενος.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἐχόρταιναν νὰ κοιτάζουν γύρω τῶν. Στὶς πορτοκαλιές ἐκρέμοντο ἀκόμη χρυσοκόκκινα πορτοκάλια. Σ' ἓνα μεγάλο αὐλάκι ἔτρεχε τὸ νερὸ βιαστικὰ κελαρύζοντας καὶ τὰ πράσινα χορταράκια ἔσκυβαν καὶ ἐχαϊδεύοντο ἐπάνω του.

Σὲ μιὰ πελώρια καρυδιά, ποὺ ἦτο στὴ μέση τῆς πλατείας, ἐκρέμετο μιὰ κούνια. Τὰ παιδιὰ ἐπῆραν τὴν ἄδεια κι ἔτρεξαν ἐκεῖ νὰ κουνηθοῦν.

Ἀφοῦ ἐκουνήθηκαν ἀρκετὰ καὶ εὐχαριστήθη-καν τὰ δύο ἐξαδελφάκια, ἡ θεία τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Ἐλᾶτε, ἄς πᾶμε νὰ περιπατήσωμε στὸ περι-βόλι καὶ ἔπειτα ξαναγυρίζομε.

— Ὅριστε, περάστε ἀπὸ δῶ, εἶπε ὁ κύρ-Γιάννης.

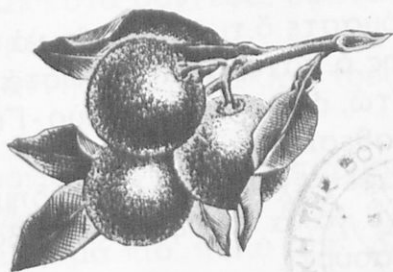
Καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς δείχνῃ καὶ νὰ τοὺς μιλῇ γιὰ τὰ δένδρα του.

— Οί πορτοκαλιές μου, ἔλεγε ὁ κύρ - Γιάννης, κάνουν τὰ καλύτερα πορτοκάλια τοῦ κόσμου. Νοστιμώτατα, μὲ λεπτὴ φλούδα καὶ γεμᾶτα χυμό.

Ἔκοψε ἕναν κλῶνο, ποὺ εἶχε ἐπάνω του τρία πορτοκάλια, καὶ τοὺς τὰ πρόσφερε. Πῶς ἔμοσχοβολουσαν τὰ γυαλιστερά πράσινα φύλλα καὶ τὰ μεγάλα κατακίτρινα πορτοκάλια!

Νὰ καὶ οἱ μανδαρινιές, γεμᾶτες ἀφρᾶτα μανδάρνια. Μικρότερες, μὲ λεπτότερα φύλλα, ἐστέκοντο στὴ σειρὰ δίπλα στὶς πορτοκαλιές σὰν καλές ἐξαδελφοῦλες.

Στὶς ρίζες των ἔτρεχε τὸ νεράκι μέσα στὸ αὐλάκι του κελαρύζοντας. Καὶ οἱ κλῶνοι ἀπὸ πάνω ἐκινουῖντο ἀπὸ τὸ ἀεράκι, σὰν νὰ ἔλεγαν καὶ αὐτοὶ τὰ δικά των λογάκια. Ἔτσι, θαυμάζοντας τὰ δένδρα, ἐπλησίασαν στὸ στάβλο.

Τὴν Κυριακὴ τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιὰ μὲ τοὺς γονεῖς των ἐπῆγαν περίπατο στὸ μεγάλο περιβόλι τοῦ κύρ-Γιάννη. Στὸ δρόμο ἀπὸ μακριὰ ἔβλεπαν τὰ ψηλὰ δένδρα, ποὺ ἐμαύριζαν στὰ πόδια τοῦ μικροῦ λόφου.

Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη καγκελωτὴ σιδερό-πορτα καὶ ἐπροχώρησαν μέσα στὴν ωραία δενδροστοιχία. Ὅταν ἔφθασαν στὴν πλατεῖα, ποὺ εἶναι στὴ μέση τοῦ μεγάλου περιβολιοῦ, ὁ κύρ-Γιάννης ἦλθε γελαστός νὰ τοὺς ὑποδεχθῇ.

— Καλῶς ὠρίσατε, καλῶς ὠρίσατε, τοὺς ἐφώναξε. Καὶ πλησιάζοντας τοὺς ἔδωσε τὸ χέρι καὶ τοὺς ἐχαιρέτισε ὅλους χαρούμενος.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἐχόρταιναν νὰ κοιτάζουν γύρω των. Στὶς πορτοκαλιές ἐκρέμοντο ἀκόμη χρυσοκόκκινα πορτοκάλια. Σ' ἓνα μεγάλο αὐλάκι ἔτρεχε τὸ νερὸ βιαστικὰ κελαρύζοντας καὶ τὰ πράσινα χορταράκια ἔσκυβαν καὶ ἐχαϊδεύοντο ἐπάνω του.

Σὲ μιὰ πελώρια καρυδιά, ποὺ ἦτο στὴ μέση τῆς πλατείας, ἐκρέμετο μιὰ κούνια. Τὰ παιδιὰ ἐπῆραν τὴν ἄδεια κι ἔτρεξαν ἐκεῖ νὰ κουνηθοῦν.

Ἀφοῦ ἐκουνήθηκαν ἀρκετὰ καὶ εὐχαριστήθηκαν τὰ δύο ἐξαδελφάκια, ἡ θεία τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Ἐλᾶτε, ἄς πᾶμε νὰ περιπατήσωμε στὸ περιβόλι καὶ ἔπειτα ξαναγυρίζομε.

— Ὅριστε, περάστε ἀπὸ δῶ, εἶπε ὁ κύρ-Γιάννης.

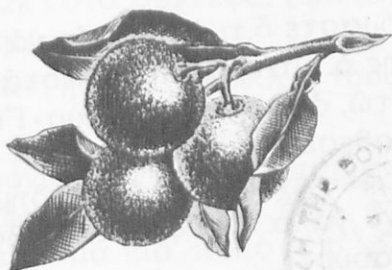
Καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς δείχνῃ καὶ νὰ τοὺς μιλῇ γιὰ τὰ δένδρα του.

— Οί πορτοκαλιές μου, ἔλεγε ὁ κύρ - Γιάννης, κάνουν τὰ καλύτερα πορτοκάλια τοῦ κόσμου. Νοστιμώτατα, μὲ λεπτὴ φλούδα καὶ γεμᾶτα χυμὸ.

Ἦκοψε ἕναν κλῶνο, ποὺ εἶχε ἐπάνω του τρία πορτοκάλια, καὶ τοὺς τὰ πρόσφερε. Πῶς ἔμοσχοβολουσαν τὰ γυαλιστερά πράσινα φύλλα καὶ τὰ μεγάλα κατακίτρινα πορτοκάλια!

Νὰ καὶ οἱ μανδαρινιές, γεμᾶτες ἀφρᾶτα μανδάρνια. Μικρότερες, μὲ λεπτότερα φύλλα, ἐστέκοντο στὴ σειρὰ δίπλα στὶς πορτοκαλιές σὰν καλές ἐξαδελφοῦλες.

Στὶς ρίζες των ἔτρεχε τὸ νεράκι μέσα στὸ αὐλάκι του κελαρύζοντας. Καὶ οἱ κλῶνοι ἀπὸ πάνω ἐκινουῦντο ἀπὸ τὸ ἀεράκι, σὰν νὰ ἔλεγαν καὶ αὐτοὶ τὰ δικά των λογάκια. Ἔτσι, θαυμάζοντας τὰ δένδρα, ἐπλησίασαν στὸ στάβλο.

Ὁ στάβλος ἦτο ἓνα μεγάλο ὑπόστεγο, κλεισμένο ἀπὸ τὶς τρεῖς πλευρὲς μὲ τοίχους καὶ στρωμένο μὲ πλακάκια.

Οἱ τοῖχοι ἦσαν σοβατισμένοι μὲ κάτασπρον ἄσβεστη.

Ὁλος ὁ στάβλος ἔλαμπε ἀπὸ φῶς καὶ καθαριότητα. Τὸ ἔδαφος τοῦ στάβλου ἦτο λίγο κατηφορικό, γιὰ νὰ τρέχουν τὰ νερὰ στὸ αὐλάκι καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὸν ὑπόνομο.

Στὴν ἐπάνω πλευρὰ εἶχε τρία μεγάλα κτιστὰ παχινιά. Τὰ ζῶα ἔλειπαν.

— Ποῦ εἶναι τὰ ζῶα, κύρ-Γιάννη; ἐρώτησε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

— Τώρα βόσκουν στὸ λιβάδι, ἐδῶ πάρα κάτω, εἶπε ὁ κύρ-Γιάννης. Τὸ βράδυ - βράδυ θὰ πάω νὰ τὰ φέρω. Ἔχω ἓνα βόιδι καὶ δυὸ ἀγελάδες. Λογαριάζω νὰ κάμω ἓνα μεγάλο βουστάσιο. Ἐλπίζω τοῦ χρόνου νὰ κτίσω καὶ ἄλλον ἓνα στάβλο πιὸ μεγάλο.

— Σοῦ εὐχόμαστε ὅ,τι ἐπιθυμεῖς νὰ γίνη, εἶπε ὁ κύρ-Δημήτρης ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Εὐχαριστῶ, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ-Γιάννης.

Καὶ ἐπρόσθεσε :

— Οἱ ἀγελάδες ἔχουν καλὸ εἰσόδημα. Μὲ τὸ νόστιμο καὶ παχὺ γάλα των φτειάνεις βούτυρο, τυρί, κρέμες καὶ γιαούρτι.

Ἄφου εἶπαν αὐτά, ἐγύρισαν πάλι ὅλοι στὴ μέση τοῦ περιβολιοῦ, ποῦ ἦτο ἡ μεγάλη καρυδιὰ καὶ ἡ κούνια.

Τὰ παιδιὰ ἠθέλησαν πάλι νὰ κουνηθοῦν στὴν κούνια καὶ ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίσσας εἶπε :

— Ἐλᾶτε νὰ σᾶς κουνήσω λίγο ἐγώ. Ἀνεβῆτε καὶ οἱ δυὸ καὶ πιασθῆτε καλά. Ἔτσι, κρατᾶτε σφιγκτὰ τὰ σχοινιά. Ἐμπρός, τὸ νοῦ σας !

Στὴν ἀρχὴ τοὺς ἔδωσε ἐλαφρὲς σπρωξιὲς καὶ ὕστερα δυνατώτερες.

— Τί ωραία ποὺ εἶναι ! ἐφώναζαν τὰ παιδιὰ.

— Ἔλα, μητερούλα, καὶ ἄλλη μιὰ, καὶ ἄλλη, καὶ ἄλλη πιὸ δυνατὴ, ἐφώναξε ἡ Ἐλενίσσα.

— Κρατηθῆτε καλά, ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίσσας.

— ὦπ, ὦπ ! ὦς τὰ κλαδιὰ ψηλά. ὦπ ! σὰν πουλιὰ πετᾶμε. ὦπ ! στὰ σύννεφα, ἐφώναζαν τὰ παιδιὰ ἐνθουσιασμένα.

Ὁ κύρ-Γιάννης καὶ οἱ ἄλλοι τοὺς ἐκοίταζαν γελαστοί.

— Χίλια χρόνια νὰ ζῆς, μπάρμπα-Γιάννη, ἐφώναξε ὁ Κωστάκης. Ὅλα ἐδῶ στὸ περιβόλι σου εἶναι ωραία, μὰ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλα ἀξίζει ἡ κούνια σου.

— Ἐλᾶτε τώρα, ἐλᾶτε, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίσσας. Εἶναι πιά ἀργὰ καὶ πρέπει νὰ φύγωμε. Ὁ ἥλιος πηγαίνει νὰ βασιλεύση.

Κατέβηκαν λοιπόν τὰ παιδιὰ καὶ ὅλοι ἐτοιμάσθηκαν νὰ φύγουν.

Ὁ κύρ-Γιάννης τοὺς ἔδωσε μερικὰ πορτοκάλια νὰ πάρουν μαζί των. Τὸν εὐχαρίστησαν ὅλοι γιὰ τὶς ὥραϊες ὥρες, πὺ ἐπέρασαν στὸ περιβόλι του, καὶ ὁ κύρ-Γιάννης τοὺς παρεκάλεσε νὰ ἔρχονται συχνά.

Ἔδωσαν λοιπὸν τὸ χέρι, ἀποχαιρέτισαν καὶ ξεκίνησαν νὰ γυρίσουν στὸ σπίτι.

Ὅλοι ἦσαν χαρούμενοι καὶ τὰ παιδιὰ σ' ὅλο τὸ δρόμο ἐτραγουδοῦσαν.

Πόσα εἶχαν νὰ εἰποῦν τὸ βράδυ στὴ γιαιὰ καὶ στὸν παππού!

38. Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗ

Ἡ καμπάνα κτυπᾷ Ἑσπερινό! Τὰ κοπάδια γυρίζουν στὴ στάνη. Κουρασμένοι, μὰ κι εὐχαριστημένοι οἱ χωρικοὶ γυρίζουν στὰ σπίτια τους νὰ εὗρουν τὸ δεῖπνο, τὴν ξεκούρασι.

Ὁ κύρ-Δημήτρης τριγυρνᾷ ἀκόμη στὰ χωράφια. Κάποτε σκύβει, μαζεύει κανένα χόρτο, βγάζει καμμιὰ πέτρα κι εἶναι σὰν νὰ λυπᾶται ν' ἀφήσῃ αὐτὰ τὰ μέρη.

Κάθε πρωί, μὲ τὸ πρῶτο κελάδημα τοῦ πουλιοῦ, σηκώνεται κι ἔρχεται στὰ χωράφια, ὅπου τὸν περιμένει ἡ δουλειά. Μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφό του ὀργώνουν μὲ βενζινάροτρο τὰ μεγάλα τους χωράφια.

Ὅλη τὴν ἡμέρα ἐργάζονται. Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσιά, τὸ μεσημέρι μὲ τὸν ἥλιο καὶ τὸ βραδάκι μὲ τὸ δροσερὸ ἀεράκι.

Τὶς Κυριακές, ὅταν εἶναι καλὸς καιρὸς, μετὰ τὴ

λειτουργία παίρνει τὸν Κωστάκη καμμιὰ φορὰ καὶ πηγαίνουν μαζί στὰ χωράφια. Θέλει πάντα νὰ αἰσθάνεται τὴ μυρωδιὰ τῆς δουλεμένης γῆς. Θέλει νὰ βλέπη τὴ γῆ, πὺ ὠργωσε κι ἔσπειρε, νὰ τὴ δείχνη καὶ στὸν Κωστάκη μὲ χαρά. Γιατὶ τὸν προορίζει γιὰ τὰ κτήματα.

— Νὰ δουλεύης καὶ σὺ στὸ σχολεῖό σου μὲ ὄρεξι, τοῦ λέγει. Ὅταν τελειώσης τὸ Δημοτικὸ, θὰ σοῦ ἀγοράσω γεωργικὰ βιβλία. Τὰ ἔχουν γράψει ἄνθρωποι, πὺ φροντίζουν γιὰ νὰ καλυτερεύωμε ἐμεῖς οἱ γεωργοὶ τὴ δουλειά μας. Κι ὅταν ἡ δουλειά μας καλυτερεύη, πλουτίζει καὶ τὸ σπίτι μας, καὶ τὸ Χωριό μας, καὶ ἡ πατρίδα μας.

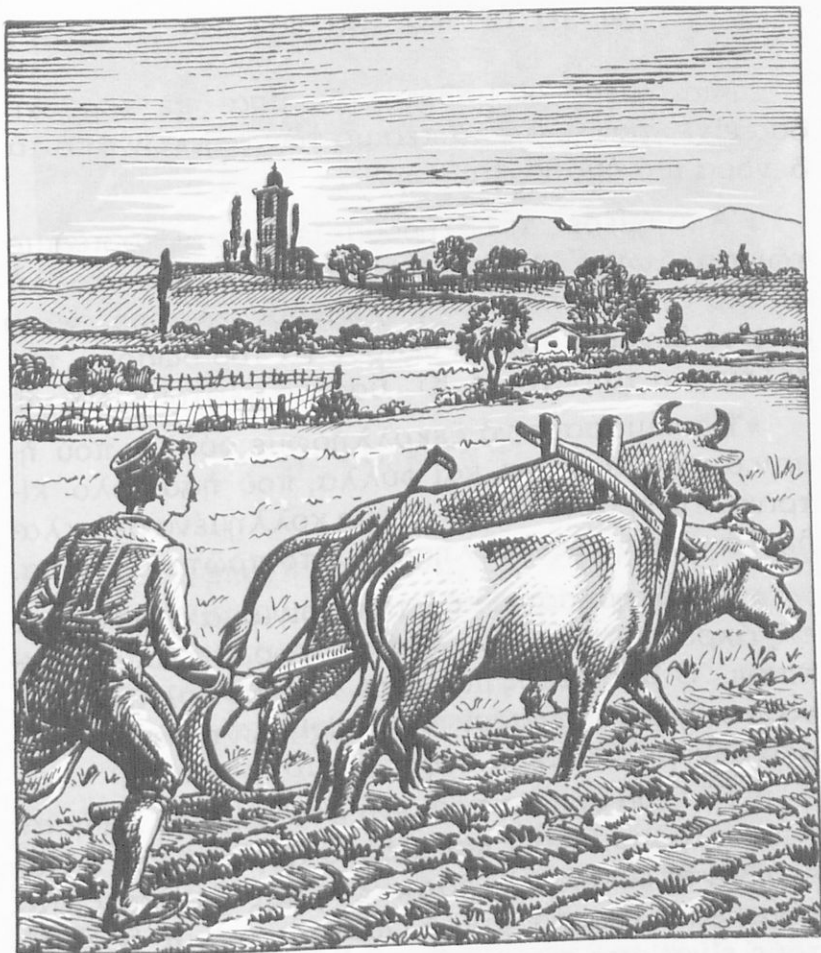

39. Η ΚΑΜΠΑΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Χτυπᾷς καὶ τῶν περιστερῶν τὸ κάτασπρο κοπάδι
ξελαγιασμένο ἀψήλωσε στὸ γαλανὸ τὸ βράδυ.

Ἡ σιδερένια σου φωνὴ ἀπ' τὸ καμπαναριὸ
ὅλη τὴν ἱστορία του τὴν εἶπε στὸ χωριό.

Μὲ σὲ ζευγᾶδες τὴν αὐγὴ τὰ βόδια τοὺς κεντροῦν
καὶ σὲ θὰ πρωτακούσουνε τὸ βράδυ, σὰν γυρνοῦν.
Μὲ τὶς φωνές σου σταματᾷ ἡ κόρη τ' ἀργαλειό
καὶ τὸ παιδάκι γελαστὸ γυρίζει ἀπ' τὸ σχολεῖό.

Ὁ δουλευτὴς τ' ἀλέτρι του στὸ χῶμα παρατᾶ
καὶ τὸ σταυρὸ του κάνοντας ἀπάνω σου κοιτᾶ.
Ἐσύ 'σαι τοῦ μικροῦ χωριοῦ τὸ στόμα τὸ τρανό,
ποὺ τὶς μικρὲς λαχτάρεις του τὶς λὲς στὸν οὐρανό.

« Ἀνοιχτὰ μυστικά »

Ἀλέκος Φωτιάδης

Μιά ημέρα οί μαθηταί ἄκουσαν μὲ προσοχὴ ὅσα εἶχε γράψει γιὰ τὸ πέσιμο τῶν φύλλων ἀπὸ τὰ δένδρα μιὰ ὁμάδα παιδιῶν.

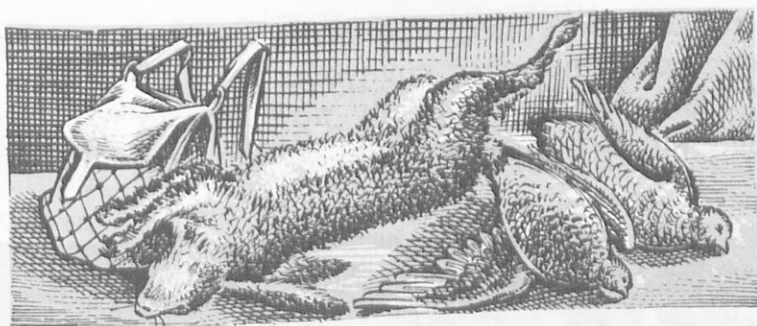
« Ἀπὸ ἡμέρες παρατηροῦμε, ἔγραφαν, τὸ πέσιμο τῶν φύλλων. Σὲ κάθε φύσημα τοῦ ἀνέμου πολλὰ φύλλα ξεκολλοῦν, στριφογυρίζουν ἐλαφρὰ γύρω ἀπὸ τὸ δένδρο, σὰν νὰ θέλουν νὰ τοῦ δώσουν τὸν τελευταῖο χαιρετισμό. Κι ὕστερα πέφτουν στὴ γῆ.

» Ἐδοκιμάσαμε νὰ ξεκολλήσωμε φύλλα, ποὺ ἦσαν ἀκόμη πράσινα, καὶ φύλλα, ποὺ ἦσαν ὄλο κίτρινα. Τὰ πράσινα ἦσαν ἀκόμη κολλημένα στὸ κλαδί. Τὰ κίτρινα ἐξεκόλλησαν μὲ τὸ πρῶτο ἄγγιγμα.

» Παρατηρήσαμε, πὼς τὸ κιτρίνισμα ἀρχίζει ἀπὸ τὶς ἄκρες τῶν φύλλων καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸ κοτσάνι. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε, πὼς τὰ φύλλα ξεραίνονται, γιὰ ν' ἀφήσουν ὅλες τὶς ζωντανές οὐσίες στὸ δένδρο. Ὑστερα πέφτουν.

» Τὰ ξερὰ φύλλα, πεσμένα στὸ χῶμα, ἄλλα ἦσαν τρύπια, μαυρισμένα καὶ μισοσαπισμένα καὶ ἄλλα ἐτρίβοντο εὐκολα. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε, πὼς στὸ χῶμα εἶναι ἄπειρα μικρὰ ζώφια, ποὺ ἡ δουλειὰ τους εἶναι ἀπὸ τὰ πεσμένα φύλλα νὰ φτειάνουν λίπασμα, ποὺ τρέφει τὰ δένδρα τὸ χειμῶνα.

» Εἶναι ὁμορφὴ ἡ ἱστορία τῶν φύλλων! Φυτρώνουν καὶ μεγαλώνουν, γιὰ νὰ τρέφουν τὸ δένδρο. Κι ὅταν ξεραίνονται, γίνονται λίπασμα καὶ τρέφουν πάλι τὸ δένδρο, γιὰ νὰ μπορῇ τὴν ἀνοιξὶ ν' ἀνθίσῃ ξανά καὶ νὰ πρασινίσῃ».

41. ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

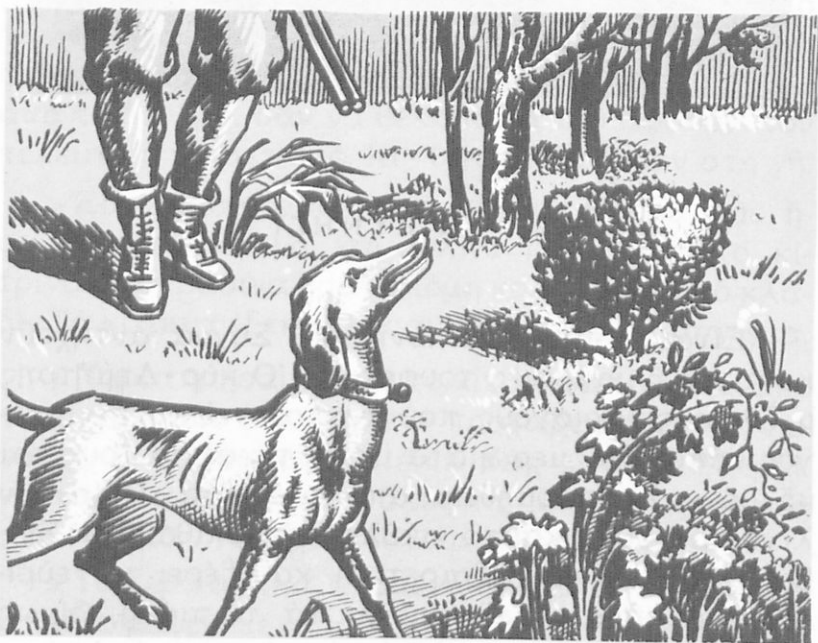
Είναι ή εποχή του κυνηγιού. Συχνά άντηχοῦν κοντινές ή μακρινές τουφεκιές. 'Ο κύρ-Δημήτρης μ' άλλους χωριανούς, που άγαποῦν τὸ κυνήγι, φεύγουν άπό τὰ ξημερώματα με τὰ τουφέκια τους και με μιὰ καλή προμήθεια άπό φυσίγγια. Παίρνουν λίγο πρόγευμα και τὸ σκύλο, τὴ Σπίθα. 'Η Σπίθα έχει ὄσφρησι ἐξαιρετική και ξέρει νά εύρίσκη τ' άγρίμια, νά τὰ κυνηγᾷ, νά τὰ πιάνη, δίχως νά τοὺς κάνη κακό, και νά τὰ φέρνη στοῦ άφεντικού της.

Πολλές φορές οί κυνηγοί γυρίζουν με τὸ βασιλεμα τοῦ ἡλίου κουρασμένοι, πεινασμένοι, λασπωμένοι, φέρνοντας στή σακκούλα τους κανένα λαγό, παχουλὰ ὀρτύκια ή καμμιά πέρδικα.

Κάποτε τὸ βράδυ, ὅλη ή συντροφιά ἔρχεται στοῦ σπίτι της 'Ελενίτσας και τότε γίνεται μεγάλη συζήτηση για ἐπιτυχημένες ή χαμένες τουφεκιές, για δύσκολα κυνήγια. Είναι νά γελᾷ κανείς με τις

άστείες περιπέτειες, που διηγούνται και με μερικους καυχησιάρηδες κυνηγούς.

Μιλούν επίσης για την παλληκαριά των σκυλιών και πρό πάντων της Σπίθας, που όλοι την

εύρισκουν τὸ πιὸ ἐπιδέξιο κυνηγετικὸ σκυλί ὅλης τῆς περιοχῆς.

Ὁ Κωστάκης ἀκούει μὲ προσοχὴ ὅλες τὶς διηγήσεις τοῦ κυνηγιοῦ. Ἡ Ἑλενίτσα ὅμως δὲν ἐνδιαφέρεται καὶ πολὺ γι' αὐτές. Αὐτὴ χαϊδεύει τὰ δυστυχισμένα πουλιά, πὺ τὰ βλέπει σκοτωμένα, πρὶν τὰ πάρῃ ἢ μὴτέρα τῆς νὰ τὰ μαγειρέψῃ.

Μιά ὅμως ἱστορία τοῦ παπποῦ ἔκαμε πολὺ μεγάλη ἐντύπωσι στὰ παιδιά.

42. ΤΟ ΘΑΡΡΟΣ ΤΟΥ ΣΠΟΥΡΓΙΤΗ

Ένα πρωί ένας κυνηγός επήγαινε στο δάσος για κυνήγι μαζί με τὸ σκύλο του. Ὁ σκύλος ἔτρεχε ἐμπρός. Ξαφνικά ἄρχισε νὰ περπατῇ με μεγάλη προσοχή, ἔχοντας τὸ λαιμό του τεντωμένο. Ἔτσι περπατοῦν οἱ σκύλοι, ὅταν μυρίζονται κυνήγι.

Ὁ κυνηγός ἐκοίταξε πέρα κατὰ τὰ δένδρα καὶ νομίζοντας πὼς ἦτο καμμιὰ πέρδικα, ἔβαλε τὸ χέρι του στὸ τουφέκι. Ἀλλ' ἀμέσως ἐσταμάτησε. Τί ἦτο; Ἐνας μικρούλης σπουργίτης, ποὺ εἶχε πέσει ἀπὸ τὴ φωλιά του. Τὸ ράμφος του ἦτο ἀκόμη κίτρινο καὶ μόλις ἐστέκετο στὰ πόδια του. Ἐκουνοῦσε τὶς φτεροῦγές του καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ πετάξῃ.

Ὁ σκύλος ἦτο ἕτοιμος νὰ τοῦ ριχθῇ, τότε ἀπὸ τὸ κοντινὸ δένδρο ἓνας μεγάλος σπουργίτης πέφτει σὰν πέτρα ἀκριβῶς μπροστὰ στὸ στόμα τοῦ σκύλου. Ἦτο ὁ πατέρας τοῦ μικροῦ σπουργίτη καὶ ἤθελε νὰ ὑπερασπίσῃ τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ του. Εἶχε ἀνασηκωμένα τὰ φτερά κι ἔβγαζε ἀπελπισμένες φωνές.

Ὁ σκύλος εἶχε τὸ στόμα ἀνοικτὸ κι ἔδειχνε τὰ δόντια του. Δυὸ φορές ὁ πατέρας σπουργίτης ἐπήδησε ἐπάνω στὸ πρόσωπο τοῦ σκύλου. Καὶ ὁ σκύλος, ξαφνιασμένος ἀπὸ τὸ θάρρος τοῦ μικροῦ πουλιοῦ, ἐσταμάτησε. Ὅπισθοχώρησε λιγάκι, ἐγάλλισε δυὸ-τρεῖς φορές κι ἐκοίταξε με ἀπορία τὸν κυνηγό.

— Κι ὁ κυνηγός τί ἔκαμε; ἐρώτησε ἀνυπόμονα ἡ Ἐλενίτσα.

—“Έχε λίγη ὑπομονή, εἶπε ὁ παππούς. Ὁ κυνηγὸς δὲν ἦτο σκληρός. Ἐθαύμασε κι αὐτὸς τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὸ παιδί του κι ἀμέσως ἐφώναξε πίσω τὸ σκύλο του. Ἐσκυψε ἔπειτα, ἐπῆρε ἀπαλὰ τὸ πουλάκι στὰ χέρια του καὶ τὸ ἔκρυψε μέσα σ’ ἓνα βάτο.

—“Ἀχ! εἶπε ἡ Ἐλενίτσα. Πόσο εὐχαριστήθηκα, πὺ αὐτὸς ὁ κυνηγὸς εἶχε καλὴ καρδιά! Φαντάζομαι, πὺς ὁ πατέρας θὰ τοῦ ἔφερνε ἐκεῖ φαγητό, ὡσπου νὰ δυναμώσουν οἱ φτεροῦγές του.

— Κι ἐγὼ ἔτσι λέγω, ἐπρόσθεσε ὁ παππούς. Γιατὶ ὕστερα ἀπὸ τέτοιο θάρρος, θὰ ἔπρεπε νὰ ἰδῇ τὸ σπουργιτάκι του νὰ ζῇ καὶ νὰ πετᾷ στὰ δένδρα, μαζί μὲ τ’ ἄλλα πουλιά.

43. ΜΙΑ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ἡ Μιμὴ εἶναι ἡ κομψὴ καὶ χαριτωμένη γάτα τοῦ σπιτιοῦ. Ἐχει μεγάλη εὐκινησία καὶ ἐπιδεξιότητα νὰ σκαρφαλώνῃ στὰ δένδρα.

Τὴ Σπίθα στὴν ἀρχὴ πολὺ τὴν ἐφοβόταν, γιατί τὴν ἐκυνηγοῦσε. Ἡ Μιμὴ εὗρισκε τὴ σωτηρία της στὰ δένδρα. Μὰ ὅταν δὲν ἐπρολάβαινε νὰ φύγῃ, ἐκαμπούριαζε τὴ ράχι της, ἀγρίευε τὰ μάτια της καὶ ἐπερίμενε τὴν κατάλληλη στιγμή νὰ ριχθῇ στὸ σκύλο.

Ἀπὸ τὸν Αὐγουστο ἡ Μιμὴ ἔγινε μητέρα τριῶν χαριτωμένων μικρῶν. Τὰ εἶχε γεννήσει στὸν ἀχρωῶνα, σὲ μιὰ σκοτεινὴ γωνιά, πὺ τὴν ἀνακάλυψε ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἐπῆγαινε συχνὰ νὰ τὴν βλέπῃ. Καὶ

νὰ τὶ ἔγραψε ἡ Ἑλενίτσα στὶς πρῶτες σελίδες τοῦ Ἡμερολογίου της :

« Μόλις τὰ μικρὰ χορτάσουν γάλα, πέφτουν μὲ τὸ πλάι σὲ ὕπνο βαθύ. Ἡ Μιμὴ ἀγρυπνᾷ κοντὰ τους μὲ ἀγάπη. Ὅταν ξυπνοῦν τὰ μικρά, ἡ καλὴ μαννούλα τὰ πλένει καὶ μὲ τὴν τραχειὰ της γλῶσσα βουρτσίζει καλὰ-καλὰ τὸ τρίχωμά τους.

» Κάποια ἡμέρα τὸ πιὸ ζωηρὸ δὲν ἤθελε νὰ καθίση νὰ τὸ πλύνῃ. Ἡ μητέρα του τὸ ἄρπαξε τότε δυνατὰ καὶ τὸ ἐκράτησε ἀνάμεσα στὰ μπροστινά της πόδια. Ποῦ νὰ μπορέσῃ πιά νὰ τῆς φύγῃ! Ἀρχισε τότε τὸ πλύσιμο στὴ ράχι. Ὑστερα ἡ Μιμὴ τὸ γύρισε ἀνάσκελα κι ἄρχισε τὸ πλύσιμο τῆς ἀσπρης κοιλίτσας. Κάποια στιγμή τὸ κεφαλάκι τοῦ μικροῦ ἀκούμπησε στὸ κεφάλι τῆς μαννούλας του. Μοῦ φάνηκε ἔτσι πῶς φιλήθηκαν »

Σ' ἄλλῃ σελίδα πάλι ἔγραφε :

« Τὰ μικρὰ τῆς Μιμῆς μεγαλώνουν κι ἡ Μιμὴ τ' ἀφήνει μόνα γιὰ λίγο. Σήμερα ἐπῆγα νὰ τὰ ἰδῶ. Καὶ τὰ τρία, τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, ἐκοιμῶντο. Τὰ χάιδεψα καὶ ἔφυγα. Σὲ λίγο ἄκουσα ἓνα παράξενο κλάμμα. Τρέχω πίσω καὶ βλέπω τὴ Μιμὴ νὰ κρατῇ στὸ στόμα της ἓνα γατάκι της, ποῦ εἶχε ξεστρατίσει. Τὸ ἔφερε πίσω, κοντὰ στ' ἀδελφάκια του ».

Σὲ ἄλλες σελίδες ἡ Ἑλενίτσα ἔγραφε, πῶς ἡ Μιμὴ ἐμάθαινε παιγνίδια στὰ μικρά της καὶ πῶς μ' ἓνα ποντικάκι τὰ ἐμάθαινε νὰ κυνηγοῦν.

44. ΤΑ ΓΑΤΑΚΙΑ

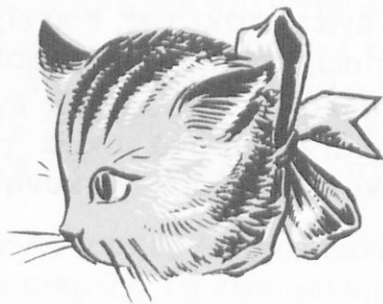
Με μιὰ ρόδινη γλωσσίτσα
ή ψιψινά μας, ή Κάκια,
καθαρίζει στή γωνίτσα
τὰ κατάσπρα της γατάκια.

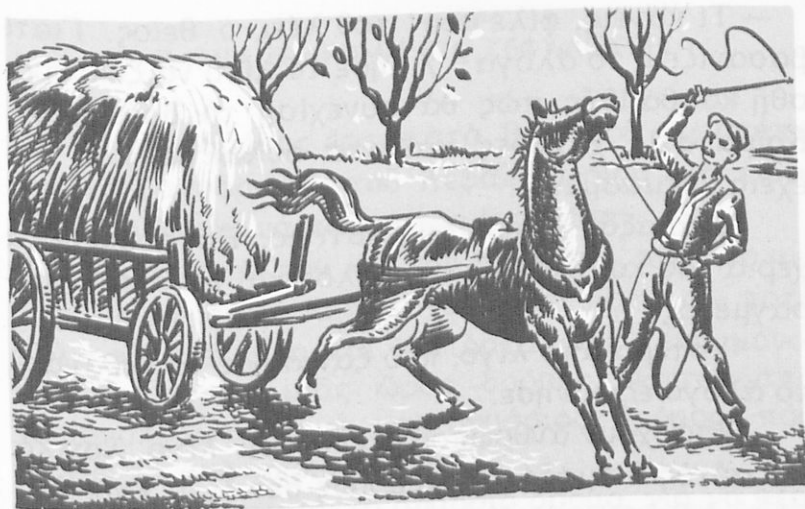
Τά 'χει κάνει σαν τὸ χιόνι
κι ὅπως μοιάζουν πουπουλένια,
τὰ κοιτᾷ καὶ καμαρώνει
κι εἶναι ή μοναχή της ἔννοια.

Κι αὐτὰ παίζουνε με τρέλα
καὶ πηδοῦν ὀλόγυρά της.
Μιά τῆς λύνουν τὴν κορδέλα,
μιὰ τραβοῦνε τὴν οὐρά της.

« Μικρὲς φωνὲς »

Στέλιος Σπεράνσας

45. ΚΑΡΡΟ ΦΟΡΤΩΜΕΝΟ

Τίς τελευταῖες ἡμέρες τοῦ Νοεμβρίου ἦσαν πολὺ ὥραϊες οἱ λιακάδες. Ἐνα ἀπόγευμα ὁ Κωστάκης περιπατοῦσε μὲ τὸ θεῖό του στὸ δημόσιο δρόμο τοῦ Χωριοῦ. Ἐρχόταν ἓνα κάρρο φορτωμένο.

Ξαφνικὰ τὸ ἄλογο ἐστάθηκε. Ἦτο καταῖδρωμένο. Ἴσως νὰ εἶχε κουρασθῇ μὲ τὸ τόσο βάρος, πὺ ἔσερνε. Ὁ ἀμαξάς χωρὶς νὰ δώσῃ καιρὸ στὸ ἄλογο νὰ πάρῃ ἀνάσα, ἐτράβηξε δυνατὰ τὸ χαλινάρι καὶ τοῦ ἐφώνησε, γιὰ νὰ ξεκινήσῃ. Τοῦ κάκου! Τὸ ἄλογο δὲν ἐπροχωροῦσε.

Χάνει τὴν ὑπομονή του ὁ ἀμαξάς κι ἀρχίζει νὰ κτυπᾷ τὸ ἄλογο μὲ τὸ μαστίγιο. Τὸ ἄλογο δὲν ἐκινεῖτο κι ὁ ἀμαξάς ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸ κτυπᾷ καὶ νὰ φωνάζῃ.

— Τί κάνεις, φίλε μου! τοῦ λέει ὁ θεῖος. Γιατί βασανίζεις τὸ ἄλογο; Ἄφησέ το λίγο νὰ ξεκουρασθῇ καὶ θὰ ἰδῇς πὼς θὰ συνεχίσῃ τὸ δρόμο του. Κρίμα στὶς χάνδρες καὶ στὰ φυλακτὰ, πού τοῦ ἔχεις κρεμασμένα!

Ὁ ἄμαξάς ἄφησε τὸ μαστίγιο. Ἐσταύρωσε τὰ χέρια του καὶ ἐκάθισε σιωπηλὸς καὶ λίγο σὰν πειραγμένος.

Ὑστερα ἀπὸ λίγο, πού ξαναπῆρε τὸ χαλινάρι, τὸ ἄλογο ἐξεκίνησε.

— Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, πού ἔχουν λίγο λογικό. Μὰ αὐτὸς ὁ ἄμαξάς ἔδειξε πὼς δὲν ἔχει καθόλου λέγει ὁ θεῖος στὸν Κωστάκη. Ὑπάρχει πιὸ ὠραῖο, πιὸ ἔξυπνο καὶ πιὸ ἐξυπηρετικό ζῶο ἀπὸ τὸ ἄλογο;

Πρὶν ἐφευρεθοῦν τὰ τραῖνα καὶ τ' αὐτοκίνητα, ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ἄλογο ἐκέρδιζε τὴν ἀπόστασι. Στὴν ἀρχὴ-ἀρχὴ ἀνέβαινε ὁ ἴδιος ἐπάνω σ' αὐτό. Ἀργότερα ἐσκέφθηκε καὶ τὸ ἔξεψε πρῶτα στὸ συρτὸ χειραμάξι του, ὕστερα στὸ κάρρο μὲ ρόδες καὶ τέλος στὸ ὁμορφοστολισμένο ἀμάξι του.

Σήμερα βέβαια τὸ πιὸ μέτριο αὐτοκίνητο μπορεῖ νὰ ξεπεράσῃ καὶ τὸ πιὸ γρήγορο ἄλογο. Ὅμως σ' ὅλα τὰ χωριὰ καὶ σὲ πολλές πόλεις ἀκόμη προσφέρει τὶς ὑπηρεσίες του.

Εἶναι πολὺ ὠραῖο νὰ βλέπῃ κανεὶς νὰ τρέχουν ἄλογα μὲ ὄρμῃ, μὲ τὸ κεφάλι ψηλά, μὲ ἐλαφρὰ τὰ πόδια, εἴτε στὸν πόλεμο, εἴτε στὶς ἵπποδρομίες τοῦ Φαλήρου, ὅπως τὰ εἶδα ἐγὼ καὶ στὰ δύο.

Ὁ ταχυδρόμος ἔφερε στὸ θεῖο τοῦ Κωστάκη ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο τοῦ Κεφαλοχωριοῦ μιὰ εἰδοποίησι, νὰ πάη νὰ παραλάβῃ ἓνα δέμα.

Ἐπῆρε μαζί του καὶ τὸν Κωστάκη, ποὺ ἦτο περιέργος νὰ ἰδῇ τὸ Κεφαλοχώρι. Δὲν εἶχε πάει ποτὲ ἄλλη φορὰ ἐκεῖ, ἂν καὶ ἡ ἀπόστασι ἀπὸ ἓνα μονοπάτι ἦτο σχεδὸν μιᾶς ὥρας δρόμος. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μονοπάτι, ὑπάρχει καὶ δημόσιος δρόμος, ποὺ ἐνώνει τὰ δυὸ χωριά.

Ἐπῆραν λοιπὸν τὸ δημόσιο δρόμο, γιὰ νὰ περπατήσουν πιὸ ἄνετα, κι ἔφθασαν σιγὰ-σιγὰ συζητῶντας ὡς στὸ Γεφύρι. Τὸ Γεφύρι ἦτο βέβαια καὶ τοποθεσία. Μὰ ἦτο καὶ ἀληθινὸ γεφύρι, ποὺ ἐνώνει τὶς δυὸ ὄχθες ἐνὸς μικροῦ ὀρμητικοῦ ποταμοῦ.

— Αὐτὸ τὸ ποτάμι, Κωστάκη, εἶπε ὁ θεῖος, ἔκαμε νὰ κτισθοῦν τόσα χωριά γύρω. Γιὰ τὸ νερὸ. Ἄν δὲν ἦτο αὐτὸ τὸ ποτάμι, πῶς θὰ ἐξοῦσαν τόσοι ἄνθρωποι χωρὶς νερό; Εἶδες τί γίνεται, ὅταν ἀργῇ νὰ βρέξῃ; Ἀνησυχοῦμε ὅλοι μας γιὰ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ μας. Ὁ ἀέρας, ὁ ἥλιος, ἡ γῆ καὶ τὸ νερὸ εἶναι τὰ πιὸ μεγάλα δῶρα, ποὺ μᾶς ἐχάρισεν ὁ Θεὸς γιὰ τὴ ζωὴ μας.

Ὁ ἀέρας χρειάζεται γιὰ τὴν ἀναπνοή μας. Ὁ ἥλιος μᾶς ζεσταίνει καὶ μᾶς φωτίζει. Χωρὶς ἀέρα καὶ χωρὶς ἥλιο, δὲν θὰ εἶχαμε ζωὴ. Ἡ γῆ εἶναι ἡ μητέρα μας. Αὐτὴ τρέφει καὶ ἐμᾶς καὶ τὰ ζῶα, ποὺ κι αὐτὰ πάλι μᾶς τρέφουν. Χωρὶς νερὸ πάλι, πῶς θὰ ἐγίνοντο ὅλα αὐτά;

— Καί ἀπό ποῦ κατεβαίνει αὐτὸ τὸ νερό, θεῖε;

— “Ἐνα μέρος ἀπ’ αὐτὸ τὸ νερὸ ἔρχεται ἀπὸ πολὺ μακριά. Ἔκαμε πρῶτα ἓνα μακρινὸ ταξίδι κάτω ἀπὸ τὴ γῆ. Ὑστερα ξαναβγῆκε στὸ φῶς ἀπὸ μιὰ σχισμὴ τοῦ βράχου ψηλὰ στὸ βουνό, ἀπ’ ὅπου ἔρχεται τὸ νερὸ τῆς βρύσης τοῦ χωριοῦ μας. Ἐκεῖ τὸ νερὸ εἶναι δροσερὸ καὶ κατακάθαρο. Ἀλλὰ ὅταν μ’ αὐτὸ ἐνωθοῦν τὰ νερά τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ρυακιοῦ, θολώνει. Τὸ νερὸ, κατεβαίνοντας, δροσιζει τὰ φυτὰ στὶς ὄχθες. Προχωρεῖ ἔπειτα, πλαταίνει, πηδᾷ ἀπὸ βράχια, συναντᾷ ἄλλα ρυάκια, ποὺ τρέχουν κι αὐτὰ νὰ ἐνωθοῦν μαζί του. Ἔτσι σχηματίζεται τὸ ποτάμι αὐτό, ποὺ βλέπομε τώρα νὰ διασχίζει τὴν περιοχὴ.

— “Ἀκουσα τὸν παπποῦ νὰ λέγῃ, εἶπε ὁ Κωστάκης, πὼς μιὰ φορὰ τὸ ποτάμι ἐπλημμύρισε κι ἔκαμε γύρο μεγάλες καταστροφές στὰ ζῶα καὶ στὰ περιβόλια.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἦτο τὴ χρονιά, ποὺ ἔπεσε πολὺ χιόνι. Κι ὅταν τὸ χιόνι ἔλειωσε στὶς βουνοκορφές, ἡ κοίτη τοῦ ποταμιοῦ δὲν ἐβάσταξε τόσα νερά. Ὅμως ὅλοι οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὰ γύρῳ χωριά ἐφρόντισαν ἔπειτα κι ἔφτειασαν κανάλια καὶ προχώματα. Κι ἔτσι ἐμπόδισαν τὸ ποτάμι νὰ ξεχειλίσῃ πιά καὶ νὰ πλημμυρῇ.

Μὲ τὴ συζήτησι, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, ἔφθασαν στὸ Κεφαλοχώρι, ἐπῆραν τὸ δέμα ἀπὸ τὸ Ταχυδρόμειο κι ἐγύρισαν στὸ Χωριό.

— Δέν μᾶς διαβάζεις, Κωστάκη, καμμιὰ ἱστορία ἀπὸ τὸ βιβλίο, ποὺ εἶχε γιὰ σένα τὸ δέμα;

— Ναί, παππού. Νὰ σοῦ διαβάσω ἀπόψε κάτι γιὰ τὴ θυσία τῆς Ἰφιγενείας.

Ὁ Κωστάκης ἐπῆρε ἓνα σκαμνάκι καὶ ἐκάθισε κοντὰ στὸν παππού κι ἄρχισε νὰ διαβάζη ἀργὰ-ἀργὰ, γιὰ νὰ τὸν καταλαβαίνει καὶ ὁ παππούς.

Στὰ χρόνια τὰ παλιὰ ὁ Πάρις, ὁ γυιὸς τοῦ Πριάμου, τοῦ βασιλιᾷ τῆς Τροίας, ἄρπαξε τὴν Ἑλένη, τὴν ὀμορφὴ βασίλισσα τῆς Σπάρτης, καὶ τὴν ἔφερε στὴν Τροία.

Αὐτὸ ὅλοι οἱ Ἕλληνες τὸ ἐθεώρησαν προσβολὴ γιὰ τὴν πατρίδα των καὶ ἀπεφάσισαν νὰ πολεμήσουν καὶ νὰ τιμωρήσουν τοὺς Τρῶες.

Στὸ λιμάνι τῆς Αὐλίδος, στὸ στενὸ, ποὺ χωρίζει τὴ Στερεὰ Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Εὐβοία, χίλια καράβια μὲ τοὺς πολεμιστὰς ἦσαν ἔτοιμα νὰ σηκώσουν τὴν ἄγκυρα, γιὰ νὰ ξεκινήσουν. Τὸ πρόσταγμα θὰ τὸ ἔδινε ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου Ἀγαμέμνων, ὁ βασιλιᾷς τῶν Μυκηνῶν καὶ ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου, τοῦ ἀνδρὸς τῆς Ἑλένης.

Τρομερὸς ὅμως ἄνεμος, μεγάλη τρικυμία, γιὰ πολλὰς ἡμέρες ἐμπόδιζε τὸ ξεκίνημα τοῦ στόλου.

Οἱ στρατιῶται ἄρχισαν νὰ στενοχωροῦνται καὶ οἱ στρατηγοὶ δὲν ἤξευραν τί νὰ κάμουν. Παίρνουν τότε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐρωτήσουν τὸν περίφημο

μάντι Κάλχαντα, για ποιο λόγο οι θεοί τους έστειλαν αυτή τη φοβερή κακοκαιρία.

— Η θεά Άρτεμις είναι θυμωμένη μαζί μας, αποκρίθηκε ο μάντις, γιατί ο Άγαμέμνων έχει σκοτώσει στο κυνήγι το ιερό έλάφι της.

— Και τί θέλει τώρα η μεγάλη θεά;

— Η θεά τότε μόνον θα προστάξει να ήσυχάσουν οι άνεμοι, όταν ο Άγαμέμνων θυσιάσει στο βωμό της την κόρη του Ίφιγένεια.

Καταλυπημένοι άκουσαν τα λόγια αυτά του Κάλχαντος όλοι οι στρατηγοί και οι βασιλιάδες. Και ο καθένας έρωτοῦσε τόν άλλο, πώς θα μπορούσε ο Άγαμέμνων να κάμει μιὰ τέτοια μεγάλη θυσία.

— Για την πατρίδα, είπε ο Άγαμέμνων, μόλις το έμαθε, αποφασίζω να θυσιάσω και την αγαπημένη μου κόρη.

Άμέσως ο Άγαμέμνων έστειλε μήνυμα στη γυναίκα του, την Κλυταιμήστρα, στις Μυκήνες, και της παράγγειλε να του στείλει την Ίφιγένεια για κάποιο μεγάλο σκοπό.

Ανύποπτη η Κλυταιμήστρα έφαντάσθηκε, πώς ο Άγαμέμνων θα ήθελε, πριν φύγει για την Τροία, να παντρέψει την κόρη τους. Γι' αυτό την έπηρε και την ώδήγησε η ίδια στο στρατόπεδο.

Ο Άγαμέμνων στην αρχή δέν έτόλμησε να φανερώσει στη γυναίκα του τη φοβερή αλήθεια. Άλλά, μη μπορώντας να κάμει και άλλοιώς, την έφανερώσε στο τέλος και στις δύο.

— Πατέρα, θέλω να πεθάνω, αν είναι για το καλό της πατρίδος μας, έφώναξε η κόρη. Εί-

ναι, ἀλήθεια, εὐχάριστο νὰ ζῇ κανεῖς, μὰ εἶναι ἀκόμη πιὸ εὐχάριστο νὰ πεθαίνει γιὰ τὴν πατρίδα.

Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ἡ Ἰφιγένεια καὶ ἐτράβηξε κατὰ τὸ δάσος, γιὰ τὸ βωμὸ τῆς θεᾶς, ὅπου ἐπερίμενε ὁ Κάλχας.

— Εἶμαι ἔτοιμη! τοῦ εἶπε παλληκαρίσια ἡ βασιλοπούλα. Σῦρε τὸ ξίφος σου. Ἐσεῖς οἱ ἄλλοι ἀνοίξετε ἀμέσως πανιὰ γιὰ τὴν Τροία. Καὶ γρήγορα νὰ γυρίσετε νικηταί.

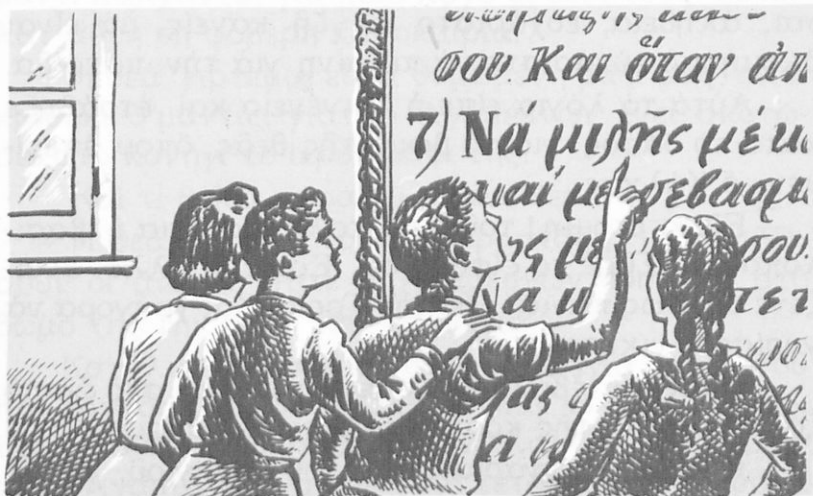
Ὁ μάντις ἔβαλε ἓνα στεφάνι ἐπάνω στὸ ὠραῖο ξανθὸ κεφάλι τῆς κόρης καὶ εἶπε μὲ δάκρυα:

— Θεὰ τοῦ φεγγαριοῦ, θεὰ τοῦ κυνηγιοῦ, δέξου γιὰ θυσία τὴν ἥρωικὴ αὐτὴ κόρη καὶ χάρισε τὴν νίκη στοὺς Ἀχαιοὺς.

Καὶ λέγοντας αὐτά, ἐσήκωσε τὸ ξίφος, γιὰ νὰ κτυπήσῃ τὸ θῦμα.

Μὰ ἓνα θαῦμα ἔγινε ἐκείνῃ τῇ στιγμῇ! Πρὶν προφθάσῃ τὸ ξίφος νὰ ἐγγίξῃ τὸ λαιμὸ τῆς κόρης, στὴ θέσιν τῆς εὐρέθηκε μιὰ ἄσπρη χαριτωμένη ἐλαφίνα, ποὺ ἤσυχα ἐπρόσμενε νὰ θυσιασθῇ. Ἡ θεὰ δὲν ἠθέλησε νὰ πεθάνῃ ἔτσι ἡ Ἰφιγένεια. Καὶ τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ἔφερε σ' ἓνα μέρος μακρινό, στὴν Ταυρίδα, ὅπου τὴν ἔκαμε ἱέρεια στὸ νὰό τῆς.

Ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ Μενέλαος, ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὅλοι οἱ βασιλιᾶδες καὶ οἱ πολεμισταὶ ἐχάρηκαν πολὺ. Ἡ τρικυμία ἀμέσως ἔπαυσε καὶ ἄνεμοι εὐνοϊκοὶ ἐφούσκωσαν τὰ πανιὰ τῶν πλοίων. Σὲ λίγο ὁ στόλος τῶν Ἑλλήνων ἄφηνε τὸ λιμάνι καὶ ἀπὸ τὸν πορθμὸ τοῦ Εὐρίπου, βγαίνοντας στ' ἀνοικτά, ἔβαζε πλώρη γιὰ τὴν Τροία.

48. Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ύστερα από δυο μηνών έργασία του σχολείου τὰ παιδιά, μπαίνοντας στην τάξι, ἀντικρύζουν κρεμασμένη στον τοίχο μιὰ καρτέλα με καλλιγραφικὰ γράμματα.

Εἶναι τοποθετημένη σὲ πλαίσιο ξύλινο ὁμορφοσκαλισμένο καὶ στολισμένο.

Τὰ γράμματα καὶ τὸ σκάλισμα εἶναι τῆς Ἑλενίτσας, πὺ εἶναι πρώτη στὴν καλλιγραφία καὶ τῇ χειροτεχνίᾳ. Ἡ καρτέλα αὐτὴ εἶναι ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου.

Τὸν συνέταξαν οἱ μαθηταὶ τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων.

Εἶναι γραμμένες δέκα συστάσεις τοῦ σχολείου, πὺ πρέπει νὰ τὶς τηροῦν ὅλοι οἱ μαθηταὶ καὶ πὺ φροντίζουν νὰ τὶς ἐκτελοῦν.

Νὰ τί 'λέγει ὁ Δεκάλογος :

1. Νὰ κτυπᾶς τὴ θύρα, πρὶν μπῆς στὴν τάξι τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος, καὶ νὰ τὴν κλείνης πάντα, χωρὶς θόρυβο.

2. Νὰ μὴν τρέχης μέσα στὸ σχολεῖο καὶ νὰ μὴ κτυπᾶς τὰ πόδια σου μέσα στὴν τάξι.

3. Νὰ εἶσαι πάντα καθαρὸς στὸ σῶμα καὶ στὰ ροῦχα. Πρὶν μπῆς στὸ σχολεῖο, νὰ καθαρίζης καλὰ τὰ παπούτσιά σου, ἂν εἶναι λασπωμένα. Νὰ διατηρῇς καθαρὰ τὰ βιβλία σου, τὸ θρανίό σου, τὴν τάξι σου, τὸ σχολεῖό σου.

4. Νὰ ἀγαπᾶς τὸ κάθε τι, ποὺ ἀνήκει στὸ σχολεῖο, καὶ νὰ τὸ προσέχης.

5. Νὰ μὴν ἀπουσιάζης ἀπὸ τὸ σχολεῖο, χωρὶς σοβαρὴ αἰτία, καὶ νὰ εἶσαι πάντα στὴ θέσι σου τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος.

6. Νὰ ἐτοιμάζης κάθε ἡμέρα ὅλα τὰ μαθήματά σου. Καὶ ὅταν ἀπουσιάζης, νὰ τὰ συμπληρώνης.

7. Νὰ μιλῇς μὲ καλὸν τρόπο στοὺς συμμαθητάς σου καὶ μὲ σεβασμὸ στοὺς δασκάλους σου καὶ στοὺς μεγαλύτερους σου.

8. Νὰ μὴ διακόπτῃς ποτὲ τὸν δάσκαλό σου, ὅταν μιλῇ. Νὰ περιμένῃς νὰ τελειώσῃ πρῶτα κι ὕστερα νὰ ζητᾶς τὴν ἄδεια νὰ μιλήσῃς.

9. Νὰ λέγῃς πάντα τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ μὴ κατηγορήῃς τοὺς συμμαθητάς σου.

10. Ν' ἀκοῦς ὅ,τι σοῦ λέγει ὁ δάσκαλός σου, νὰ τὸν ἀγαπᾶς σὰν τὸν πατέρα σου καὶ νὰ μὴ κρύβῃς ποτὲ τίποτε ἀπ' αὐτόν.

49. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Ἀπὸ ἡμέρες ὁ δάσκαλος εἶπε στὰ παιδιά νὰ γράψουν στὰ τετράδιά των ὅσες παροιμίες ξεύρουν ἢ μπορούν νὰ μάθουν γιὰ τοὺς φθινοπωρινοὺς μῆνες.

Τὰ παιδιά ἔγραψαν στὰ τετράδιά των πολλές. Νὰ οἱ σπουδαιότερες :

ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸν Τρυγητὴ τ' ἄμπελουργοῦ πᾶνε χαλάλι οἱ κόποι.
2. Ἄν ἴσως βρέξη ὁ Τρυγητής, χαρὰ στὸν τυροκόμο.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ

1. Ὀκτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες, σιτάρι λίγο θά ᾴης.
2. Τὸ Σεπτέμβρη τὰ σταφύλια, τὸν Ὀκτώβρη τὰ κουδούνια.
3. Ὅποιος σπέρνει τὸν Ὀκτώβρη ἔχει ὀκτὼ σειρὲς στ' ἁλώνι.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸ Νοέμβρη καὶ Δεκέμβρη φύτευε καταβολάδες.
2. Ἡ Πούλια βασιλεύοντας, τὸ μήνυμά της στέλνει : Οὔτε τσοπάνος στὰ βουνὰ οὔτε ζευγάς στοὺς κάμπους.

Στὴ γῇ κατάλευκο ἀπλωμένο
χιόνι πολύ.

Στὴ στέγη τρέμει κουρνιασμένο
κάθε πουλί.

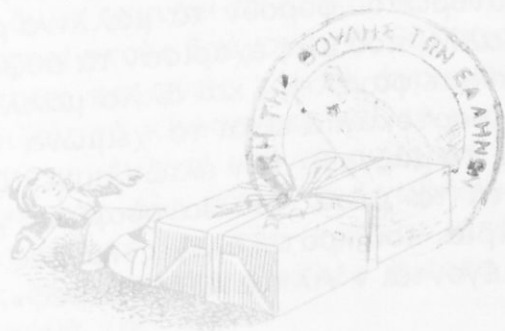
Τὸ ξυλιασμένο ἀπλώνει χέρι
σὲ μιὰ γωνιά
τὸ γεροντάκι, ποὺ ὑποφέρει
ἀπ' τὴ χιονιά.

Μὰ ἐμεῖς κλειστὰ στὸ σπίτι τώρα
καὶ στὴ φωτιά,
ὀνειρευόμαστε τὰ δῶρα
μέσ' στὰ κουτιά.

“Ἀγιε Βασίλη, ποὺ θὰ φθάσης
καὶ μᾶς ἀκοῦς,
στὸ πέρασμά σου μὴν ξεχάσης
καὶ τοὺς πτωχοὺς.

(Ἀνέκδοτο)

Στέλιος Σπεράντσας

Ὁ χειμῶνας ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Δεκέμβριο καὶ τελειώνει στὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου.

Τὸν χειμῶνα τὰ κιτρινιασμένα φύλλα τῶν δένδρων ἔχουν πέσει καὶ τὸ δυνατὸ κρύο παγώνει καὶ κοκκινίζει τ' αὐτιά καὶ τὶς μύτες μας. Ὁ ἀέρας φυσᾷ δυνατὸς καὶ λυγίζει τὰ δένδρα μὲ τὸ φύσημά του. Τὰ γέρικα δένδρα τοῦ δάσους δὲν ἀντέχουν στὸ πολὺ φύσημα καὶ κάπου - κάπου ξαπλώνονται στὸ χῶμα. Ἐκεῖ τὸ καλοκαίρι θὰ ξηραθοῦν καὶ θὰ γίνουν καυσόξυλα.

Ἀλλὰ θὰ τὰ κάμουν κάρβουνα οἱ καρβουνιάρηδες στὰ καμίνια.

Τὰ ξύλα στὶς σόμπες ἢ στὸ τζάκι μας καὶ τὰ κάρβουνα στὸ μαγκάλι μᾶς χαρίζουν τὴ ζεστασιά τὶς κρύες ἡμέρες καὶ τὶς ἀτελείωτες νύκτες τοῦ χειμῶνα.

Ὁ βοριᾶς φυσᾷ πολὺ συχνὰ καὶ πολλές φορές παγώνει τ' ἀρνάκια. Συχνὰ οἱ λευκὲς πεταλουδίτσες τοῦ χιονιοῦ σκεπάζουν ἀθόρυβα τὴ γῆ καὶ ὅλα γύρὸ μας γίνονται κάτασπρα.

Ἀς χιονίζῃ ὅμως καὶ ἄς φυσᾷ ὁ βοριᾶς ὅσο θέλει. Οἱ ἄνθρωποι φοροῦν τὰ μάλλινα ροῦχά των. Μὲ τὸ μαλλί, ποὺ μᾶς ἐχάρισαν τὰ ἀθῶα προβατάκια, ἐκάναμε φανέλες καὶ ἄλλα μάλλινα ροῦχα.

Τὰ πορτοκάλια εἶναι τὸ χειμῶνα στὶς δόξες τους καὶ τὸ μᾶζεμα τῶν ἐλιῶν συνεχίζεται.

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ Ἰανουαρίου γίνεται μιὰ καλοκαιρία, ποὺ κρατεῖ ὀλίγες ἡμέρες. Οἱ ἡμέρες αὐτὲς λέγονται « Ἀλκυονίδες ἡμέρες ».

Ὁ δάσκαλος ἐξήγησε σήμερα στὰ παιδιὰ, γιατί οἱ ἡμέρες τῆς καλοκαιρίας τοῦ Ἰανουαρίου λέγονται « Ἀλκυονίδες ἡμέρες ».

— Ἀλκυὼν, εἶπε, εἶναι ἓνα πουλί, ποῦ ὁ κόσμος τὸ λέγει ψαροπούλι ἢ θαλασσοπούλι. Ἔρχεται στήν Ἑλλάδα στίς ἀρχές τοῦ Σεπτεμβρίου καί φεύγει στοῦ τέλος τοῦ Μαρτίου.

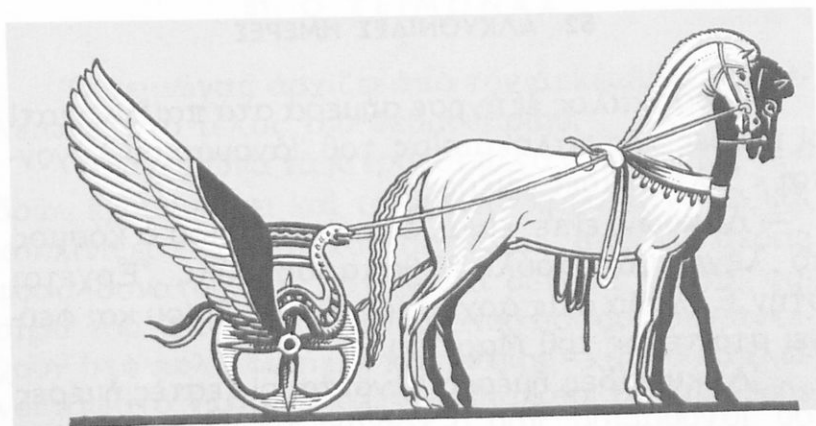
Ἀλκυονίδες ἡμέρες λέγονται οἱ ζεστές ἡμέρες τοῦ Ἰανουαρίου, ποῦ ὁ κόσμος τίς λέγει « Μέρρες τῶν Πουλιῶν », δηλαδή δίνει τίς ζεστές αὐτές ἡμέρες ὁ καλὸς Θεὸς γιὰ νὰ ἐτοιμάσουν τὰ ψαροπούλια τίς φωλιές τους.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐξηγοῦσαν τίς ζεστές αὐτές ἡμέρες μὲ τὸν ἀκόλουθο μῦθο:

Ὁ Αἴολος, ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων, εἶχε, κατὰ τὴ μυθολογία, θυγατέρα τὴν Ἀλκυόνη.

Ἐπειδὴ ὅμως κάποτε ἡ Ἀλκυόνη ἔδειξε ἀσέβεια πρὸς τὸν Δία, μεταμορφώθηκε σὲ πουλί καί καταδικάσθηκε νὰ μὴν κλωσσᾷ τὴν ἄνοιξι τὰ αὐγὰ της, ὅπως ὅλα τὰ πουλιά, ἀλλὰ τὸν χειμῶνα.

Ἐπειδὴ ὅμως γεννάει τὰ αὐγὰ της στίς ὄχθες τῶν ποταμῶν καί στοὺς βράχους τῆς θάλασσας καί οἱ χειμωνιάτικες παγωνιές καί τὰ ἀγριεμένα κύματα ἐμπόδιζαν τὸ κλώσσημα καί τὸ μέγλωμα τῶν πουλιῶν της, ἔκλαιε γιὰ τὴ συμφορὰ της καί παρακαλοῦσε τὸν Δία νὰ τὴ συγχωρήσῃ. Ἐκεῖνος τὴν ἐλυπήθηκε καί τῆς ἐχάρισε στὰ μέσα τοῦ χειμῶνα δέκα τέσσερες καλές ἡμέρες, γιὰ νὰ κλωσσᾷ τὰ αὐγὰ της.

53. ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ

Τὰ παιδιά ἔμαθαν στὸ σχολεῖο τὸ μῦθο τῆς Δήμητρας καὶ τῆς Περσεφόνης, μὲ τὸν ὁποῖο οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐξηγοῦσαν τὴ γέννησι τοῦ χειμῶνα. Νὰ τὶ ἔμαθαν τὰ παιδιά:

Στὰ ψηλὰ καὶ ἀπάτητα βουνὰ τῆς Σικελίας ἦτο, στὰ παλιὰ χρόνια, μιὰ ὁμορφὴ κοιλάδα, ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἕννα. Καμμιά κοιλάδα στὸν κόσμο δὲν ἔμοιαζε μ' ἐκείνην. Ἀμέτρητες ἦσαν οἱ πηγές, ποὺ ἀνέβλυζαν ἐκεῖ τὰ κρῦα τοὺς νερά. Τὰ χορτάρια τῆς ἦσαν πάντα καταπράσινα καὶ τὰ λουλούδια τῆς πάντοτε ἀνθοῦσαν.

Ἐκεῖ, σ' αὐτὴ τὴν ὁμορφὴ κοιλάδα, ἔπαιζε συχνὰ ἡ μικρὴ ξανθομαλλοῦσα κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρας, ἡ ὁμορφὴ Περσεφόνη, μὲ τὶς φίλες τῆς, τὶς κόρες τοῦ Ὁκεανοῦ, τὶς ξακουσμένες Νεραίδες. Μιὰ ἡμέρα, καθὼς ἔπαιζε ἡ Περσεφόνη, εἶδε μπροστά τῆς ἓνα μεγάλο καὶ ὠραῖο λουλούδι, ποὺ σκορποῦσε στὸν ἄερα μιὰ γλυκειὰ μυρωδιά. Τὸ

λουλούδι εκείνο ἦτο ὁ μυρωδάτος νάρκισσος. Καθὼς ἐπλησίασε ἡ Περσεφόνη τὸ νάρκισσο καὶ ἡ μυρωδιά του τὴν εἶχε μισοζαλίσει, εὐρήκε τὴν εὐκαιρία ὁ θεὸς τοῦ Ἄδη, ὁ Πλούτων, τὴν ἔβαλε ἐπάνω στὸ χρυσοῦ ἄρμα του καὶ τὴν κατέβασε στὸ βασιλείο του, ἐνῶ αὐτὴ ἐφώναζε ἀπελπισμένα.

Ἡ Δήμητρα, ἡ μητέρα της, ἄκουσε τὶς ἀπελπισμένες κραυγές τῆς κόρης της καὶ τρέχει στὴν κοιλάδα. Μάταια ἐκαλοῦσε μὲ τὸ ὄνομά της τὴν κορούλα της· δὲν ἔπαιρνε καμμιά ἀπάντησι. Ἐρώτησε τὶς Νεραίδες, μὰ κι ἐκεῖνες δὲν ἤξευραν τίποτε.

Ὅταν ἐνύχτωσε, ἀναψε ἡ θεὰ δυὸ πυρσοὺς ἀπὸ τὶς φλόγες τοῦ ἡφαιστείου τῆς Αἴτνας καὶ μέσα στὰ σκοτάδια τῆς νύκτας ἀναζητοῦσε τὴν κόρη της. Μόλις ἔφεξε ἡ ἡμέρα, ἔτρεξε ἡ θεὰ στὸν ἥλιο, ποὺ ταξιδεύει σὲ ὅλοκληρο τὸν κόσμον καὶ δὲν τοῦ ξεφεύγει τίποτε. Ἐμαθε ἀπὸ τὸν ἥλιο, ὅτι ὁ Πλούτων, ὁ βασιλιάς τοῦ κάτω κόσμου, εἶχε κλέψει τὴν Περσεφόνη μὲ τὴν συγκατάθεσι τοῦ Διός.

Ὁ πόνος τῆς μητέρας Δήμητρας εἶναι τώρα ἀσυγκράτητος. Θυμωμένη μὲ τὸν Δία, φεύγει ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο, μεταμορφώνεται σὲ μιὰ πτωχὴ γριούλα, τρέχει πόλεις καὶ χωριὰ ἀναζητῶντας τὴν ἀγαπημένη της κόρη. Μὲ τὴν καρδιά σπαργμένη ἀπὸ τὸν πόνον φθάνει στὴν Ἐλευσίνα. Ἐκεῖ τὴ φιλοξενεῖ στὸ παλάτι του ὁ βασιλιάς Κελεός.

Μόλις ἡ γριούλα ἐμπῆκε στὸ ἀνάκτορον, ὅλον τὸ βασιλικὸ παλάτι ἐφωτίσθηκε ἀπὸ μιὰ οὐράνια

λάμψι. Ἡ βασίλισσα Μετάνειρα καταλαβαίνει τὴ θεϊκὴ καταγωγὴ τῆς γριᾶς.

Ὅμως ὁ καημὸς τῆς Δήμητρας γιὰ τὴν κόρη της Περσεφὸνὴ συνεχίζεται ἀβάστακτος. Γιὰ νὰ ἀναγκάσῃ τὸ Δία νὰ διατάξῃ τὴν ἐπιστροφὴ τῆς κόρης της, παραμέλησε τὴ γεωργία. Τὰ χωράφια ἐξηράθηκαν. Τὰ δένδρα καὶ τὰ χορτάρια ἐμαράθηκαν καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῷα ἐχάνοντο ἀπὸ τὴν πείνα.

Μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν καταστροφὴ, ὁ Ζεὺς διέταξε τὸν Ἑρμῇ νὰ πάῃ στὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος καὶ νὰ φέρῃ τὴ μικρὴ Περσεφὸνὴ στὴ μητέρα της.

Ὁ Πλούτων με λύπη τοῦ ἐδέχθηκε τὴν ἐντολὴ τοῦ Διὸς καὶ πρὶν χωρισθῇ ἀπ' τὴν ὁμορφὴ Περσεφὸνὴ, τῆς ἐπρόσφερε ἀπὸ τὰ ρόδια, ποὺ ἐκρέμοντο στὶς ροδιές τοῦ κήπου τοῦ.

Ἡ Περσεφὸνὴ ἐδοκίμασε τὸ φρούτο ἐκεῖνο, παίρνοντας μόνον τέσσερα σπυριά. Ἐπειτα, ἀκολουθώντας χαρούμενὴ τὸν Ἑρμῇ, ἔφθασε στὴ μητέρα της.

Τοὺς θρήνους, τὴ λύπη καὶ τὸ πένθος τῆς Δήμητρας τὰ διαδέχθηκε ἡ χαρά. Ἀλλὰ οἱ σπόροι ἀπὸ τὰ ρόδια ἦσαν μαγεμένοι. Γιὰ κάθε σπόρο ἔπρεπε νὰ περνᾷ κι ἓνα μῆνα στὸν κάτω κόσμο. Ἔτσι περνοῦσε τέσσερες μῆνες τὸ χρόνο με τὸν Πλούτωνα καὶ ὀκτῶ με τὴ μητέρα της. Τοὺς τέσσερες αὐτοὺς μῆνες, ποὺ ἔλειπε, ἡ γῆ δὲν ἐκαρποφοροῦσε καὶ αὐτοὶ οἱ μῆνες ἦσαν οἱ μῆνες μετὶς παγωνιᾶς καὶ τὰ κρύα, οἱ μῆνες τοῦ χειμῶνα.

54. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΑΔΕΛΦΟΥΛΕΣ

Τρεις άγριες έλιές είχαν φυτρώσει έπάνω σ' ένα λόφο. Γύρω τους δέν ήσαν άλλα δένδρα. Όταν έφυσούσε δυνατός άνεμος, τὰ άδύνατα και λεπτά δενδράκια υπέφεραν πολύ. Πολλές φορές έκινδύνευσαν νά ξερριζωθούν και νά στρωθούν στο χώμα.

Μιάν ήμέρα ή πιό μικρή και ή πιό άδύνατη άπό τίς τρείς είπε :

— Άγαπημένες μου αδελφούλες, τó μέρος που φυτρώσαμε είναι πολύ άσχημο. Και καθώς έγώ είμαι τόσο μικρή κι άδύνατη, σήμερα ή αύριο θά με ξερριζώση ό άνεμος. Γι' αυτό άς σμίξωμε τὰ κλαδιά μας, για νά στηρίξη ή μιá τήν άλλη, και άς γίνωμε και οί τρείς σάν ένα δένδρο.

— Πολὺ σωστά, εἶπαν οἱ ἄλλες δυὸ ἀγριελιές.
" Ἄς γίνωμε λοιπὸν καὶ οἱ τρεῖς σὰν ἓνα δένδρο.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα περνῶντας ὁ κύρ-Δημήτρης, ποὺ εἶχε τὸ κτῆμά του ἐκεῖ κοντά, ἔσκαψε καὶ μάζεψε χῶμα γύρω ἀπὸ τὶς ρίζες των. " Ὑστερα τὶς ἐμπόλιασε καὶ ἔνωσε τὰ κλαδιὰ τους.

Ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἄρχισαν ν' ἀπλώνουν τὰ κλαδιὰ τους καὶ οἱ τρεῖς, ὥσπου σὲ λίγον καιρὸ, ὅποιος τὶς ἔβλεπε ἀπὸ μακριά, ἐνόμιζε πῶς ἦσαν ἓνα δένδρο.

Τοῦ κάκου τῶρα ὁ ἄνεμος φυσᾷ δυνατά! Οἱ τρεῖς ἀδελφές δὲν φοβοῦνται πιά τίποτε. " Ἀπλώσαν καὶ τὶς ρίζες τους στὴ γῇ. Καὶ σιγὰ-σιγὰ δυνάμωσε καὶ ὁ κορμὸς τους. Μεγάλωσαν καὶ εἶναι φορτωμένες ἀπὸ ἐλιές.

— Εὐλογημένο δένδρο ἡ ἐλιά, μὲ τὸ δυνατό καὶ τραχὺ κορμό της, ἔλεγε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ παιδιὰ τὸ βράδυ, ποὺ γύρισε στὸ σπίτι. Ἀνθεῖ τὸ Μάη. Ἀλλὰ ποιὸς διακρίνει τοὺς ἀνθούς της; Οὔτε χρώματα φαντακτερὰ ἔχουν οὔτε δυνατὴ μυρωδιά, γιὰ νὰ τραβήξῃ τὸ βιαστικὸ διαβάτη.

Μικρούλης εἶναι κι ὁ καρπὸς καὶ μεγαλώνει σιγὰ-σιγὰ. Εἶναι ὅμως πλούσιο δῶρο, ποὺ δίνει τὸ δένδρο στὸν καλλιεργητὴ, ὅταν τὸ περιποιῇται.

Αὐτὸ τὸ δῶρο, κάτω ἀπὸ τὶς βαρεῖες πέτρες τῶν ἐλαιοτριβείων μας, βγάζει τὸ μυρωδάτο λάδι, τὴν τόσο ὑγιεινὴ αὐτὴ τροφή. Τὸ λάδι, μαζὶ μὲ τὸ ψωμί καὶ τὶς φαγώσιμες ἐλιές, ἀποτελοῦν τὴ βάσι τῆς τροφῆς τοῦ Χωριοῦ μας.

55. Η ΕΛΙΑ

“Όπου κι ἂν λάχω κατοικία,
δέν μ’ ἀπολείπουν οἱ καρποί.
Μ’ ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή!

Ἐδῶ στὸν ἥσκιο μου ἀπὸ κάτω
ἦρθε ὁ Χριστὸς ν’ ἀναπαυθῇ!
Κι ἀκούστηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά του,
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῇ.

« Τραγούδια τῆς πατρίδος μου »

Κωστής Παλαμᾶς

“Όλοι οί λόφοι τῆς περιοχῆς καί πολλοί κάμποι εἶναι σκεπασμένοι μέ ἐλαιῶνες, πού ἔχουν χιλιάδες ἐλαιόδενδρα. Αὐτά εἶναι ἰδιοκτησία τῶν κατοίκων τῶν γύρο χωριῶν. Ἀπ’ αὐτά πολλά ἀνήκουν καί στοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ. Γιατί κάθε οἰκογένεια, ἄλλη λίγα, ἄλλη πολλά, ἔχει τὰ δικά της.

Ὁ κύρ - Δημήτρης ἔνωσε ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ Χωριοῦ, ὅσους ἔχουν ἐλαιόδενδρα. Καί ἱδρυσε ἓνα Συνεταιρισμό, πού θά καλυτερεύσῃ τὴ ζωὴ καί τὴν ἐργασία τῶν χωρικῶν, καθὼς καί τὴν περαιοποίησι τῶν ἐλαιοδένδρων. Οἱ χωρικοὶ ἔκαμαν Πρόεδρο τοῦ Συνεταιρισμοῦ τὸν κύρ - Δημήτρη, ἐπειδὴ ἦτο ἄνθρωπος πολὺ δραστήριος καί ἀγαποῦσε τὸ χωριὸ καί τοὺς χωριανούς του.

Ὁ Συνεταιρισμὸς ἔκτισε ἓνα μεγάλο ἐλαιοτριβεῖο καί παράγγειλε τὰ μηχανήματα, πού θά ἀλέθουν τὸν καρπὸ μέ τὴ δύναμι μιᾶς μεγάλης ἡλεκτρικῆς μηχανῆς.

— Ἀλήθεια, πότε θά ῥθοῦν, θεῖε, τὰ μηχανήματα, πού παράγγειλε ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ χωριοῦ μας ; ἐρώτησε μιὰ ἡμέρα ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἀκριβῶς σήμερα εἶχα μιὰ εἶδησι ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴ Τράπεζα τῆς Χώρας, πὼς πολὺ γρήγορα θά τὰ παραλάβωμε.

— Καί τότε θά ἔχη τὸ χωριὸ μας καί ἡλεκτρικό ;

— Ἡ μηχανή, πού θά κινήσῃ τὰ ἐλαιοτριβεῖα, θά εἶναι δυνατὴ, γιὰ νὰ δώσῃ ἡλεκτρικὸ καί σ’ ὅλο τὸ Χωριό, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἐπίσης ὁ Συνεταιρι-

σμός θα φροντίση νά πολεμήση μιὰ πολὺ βλαβερὴ μυιγίτσα, τὸ δάκο, ποὺ καταστρέφει τὴν ἐλιά.

Ὅπως οἱ ἄνθρωποι ἀρρωσταίνουν, τὸ ἴδιο ἀρρωσταίνουν καὶ τὰ δένδρα, συνέχισε ὁ θεῖος. Καὶ οἱ ἐλιές παθαίνουν πολλὰς ἀρρώστειες κι ἔχουν πολλοὺς ἐχθροὺς. Ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τους εἶναι μιὰ μυιγίτσα, ποὺ τρυπᾷ τὸν καρπὸ καὶ ἀφήνει μέσα ἐκεῖ τ' αὐγὰ της. Τὸ αὐγὸ σκάει ἔπειτα καὶ γίνεται σκουλήκι καὶ τρώγει τὴ σάρκα τῆς ἐλιάς, ἀνοίγοντας μέσα στοές. Ὑστερα, κοντὰ στὴ φλούδα, κάνει τὸ κουκούλι κι ἀπὸ τὸ κουκούλι βγαίνει μιὰ ἄλλη μυιγίτσα, ποὺ κι αὐτὴ μὲ τὴ σειρὰ της τρυπᾷ ἄλλον καρπὸ καὶ κάνει τὰ ἴδια. Ἔτσι, ὥσπου νὰ μαζευθῇ ὁ καρπὸς τῆς ἐλιάς, μποροῦν νὰ βγοῦν πέντε γενεές ἀπὸ αὐτὲς τὶς μυιγίτσες καὶ νὰ τὸν καταστρέψουν.

Εὐτυχῶς οἱ γεωπόνοι εὗρηκαν ἓνα φάρμακο, ποὺ τὸ ἀνακατεύουν μ' ἓνα γλυκὸ ὑγρὸ. Γιατὶ στὴ μυῖγα ἀρέσουν τὰ γλυκά. Ὅταν τὰ δένδρα ραντισθοῦν μ' αὐτό, οἱ μυιγίτσες ψοφοῦν.

Ἡ Ἐλενίτσα κάθετα συλλογισμένη κι ἀπορεῖ, πῶς ἓνα τόσο μικρὸ ζῶάκι φέρνει τόσο μεγάλη καταστροφή.

Τὰ δύο εξαδέλφια δὲν εἶχαν ἀπογευματινὸ μάθημα καὶ ἔτσι ἔμειναν νὰ παίξουν μὲ τοὺς νέους φίλους των. Μὰ ὁ καιρὸς ἐχάλασε τὸ ἀπόγευμα καὶ ἀναγκάσθηκαν νὰ μείνουν μέσα στὸ δωμάτιο. Ὁ Κωστάκης ἐβάλθηκε τότε νὰ μάθῃ τὸ Φῶτῃ τῆς κυρᾶ-Γιαννούλας τὴν ἀλφαβῆτα. Ὡς τὸ βράδυ λοιπόν, ποὺ ἡ κυρᾶ-Γιαννούλα ἐπῆρε τὰ παιδιὰ της νὰ φύγῃ, ὁ Φῶτης ἤξευρε κάμποσα γράμματα.

Τὴ νύκτα ἐγύρισε βοριάς καὶ τὸ πρωὶ τὴν ἄλλῃ ἡμέρα εἶχε συνεφιά καὶ ἔκανε τσουχτερὸ κρύο. Τὰ παιδιὰ ἔβαλαν ἀπὸ ἓνα σαλάκι νὰ τοὺς κρατῇ τὸ λαιμὸ καὶ τοὺς ὠμούς καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖό τους. Τὸ μεσημέρι, ποὺ σχόλασαν, ἔρριχνε ψιλὸ χιονάκι.

Στὸ σπίτι εἶχαν ἀνάψει τὸ τζάκι. Κούτσουρα χονδρά ἔκαιαν ἐκεῖ καὶ ἐσπινθήριζαν. Μιὰ ἀπαλὴ ζέστα ἀπλώνετο καὶ ἐγέμιζε τὸ σπίτι.

Τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιὰ ἔμειναν πάλι στὸ σπίτι.

Ὅταν ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη κι ὁ πατέρας τῆς Ἑλενίτσας ἐβγῆκαν νὰ τρέξουν στὶς δουλειές των, ὁ Κωστάκης ἐρώτησε τὴ μητέρα του:

— Μητέρα, γιατί ὁ πατέρας δὲν κάθεται στὸ σπίτι, ὅταν κἀνῃ τόσο κρύο;

— Παιδί μου, εἶπε ἡ μητέρα, ὁ πατέρας πρέπει νὰ ἐργασθῇ, γιὰ νὰ κερδήσῃ χρήματα νὰ ζήσωμε. Ἄν ὁ πατέρας δὲν ἐργασθῇ, ποιὸς θὰ μᾶς φέρῃ ψωμὶ καὶ κρέας; Ποιὸς θὰ μᾶς ἀγοράσῃ καὶ παπούτσια καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειαζόμεθα; Ὁ πατέρας

ὁ δικός σου, ὅπως κι ὁ πατέρας τῆς Ἑλενίτσας, κουράζονται καὶ ὑποφέρουν ὅλους τοὺς κόπους, γιὰ νὰ σᾶς μεγαλώσουν, νὰ γίνετε καλοὶ ἄνθρωποι. "Οποῖος ἐργάζεται ἔχει ἀπ' ὅλα τὰ καλὰ. "Οποῖος δὲν ἐργάζεται καὶ εἶναι τεμπέλης γίνεται πτωχός, κουρελῆς καὶ ζητιᾶνος. Οὕτε τὸν ἀγαπᾷ κανεὶς.

— Μητέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης, θέλω κι ἐγὼ νὰ ἐργασθῶ καὶ νὰ κερδίζω χρήματα.

— Παιδί μου, τοῦ ἀπάντησε ἡ μητέρα του, σὺ τώρα εἶσαι μικρὸς καὶ ἡ ἐργασία σου εἶναι νὰ μαθαίνης τὸ μάθημά σου καὶ νὰ εἶσαι φρόνιμος, καλὸς καὶ ὑπάκουος. "Οταν θὰ μεγαλώσης, τότε θὰ ἐργασθῆς, γιὰ νὰ κερδήσης χρήματα. Τότε καὶ ὁ πατέρας σου θὰ ξεκουρασθῇ, πού θὰ εἶναι γέρος καὶ δὲν θὰ μπορῇ νὰ ἐργάζεται πιά.

— Καὶ ἐγὼ, θεία, εἶπε ἡ Ἑλενίτσα, θὰ κάνω ὅλες τὶς δουλειές στὸ σπίτι, ὅταν ἡ μητέρα μου θὰ εἶναι γριά.

Ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας ἐχαμογέλασε εὐχарιστημένη. "Υστερα ἐπῆρε τὰ στεγνωμένα ρούχα καὶ ἄρχισε νὰ μπαλώνῃ καὶ νὰ μαντάρῃ τὶς κάλτσες. Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἐτοίμασε τὸ σίδερο γιὰ τὸ σιδέρωμα. Τὰ παιδιὰ ἐπῆραν τὸ βιβλίο τους καὶ ἐδιάβαζαν τὸ μάθημά των.

"Οταν ἐτελείωσαν τὸ μάθημά των, ἄρχισαν νὰ κάμνουν ζωγραφιές.

Ἡ Ἑλενίτσα εἶπε :

— "Αν ἦσαν ἐδῶ τὰ παιδιὰ τῆς κυρὰ-Γιαννούλας, θὰ τὰ ἐμαθαίναμε νὰ ζωγραφίζουν. Νὰ ἔχουν τάχα φωτιά στὸ σπίτι τους ;

Ἡ γιαγιά, πού ἐκάθητο σ' ἓνα χαμηλὸ κάθισμα δίπλα στὸ τζάκι καὶ ἐπλεκε τὴν κάλτσα τῆς, εἶπε :

— Ἐσύ, Κωστάκη, εἶπες γιὰ τὸν πατέρα σου, πού δὲν ἤμπορεῖ νὰ καθίση στὸ σπίτι μ' αὐτὸν τὸν ἄσχημο καιρό. Πάλι καλὰ, πού ἡ δουλειὰ τοῦ πατέρα σου δὲν εἶναι σὰν ἄλλες πιὸ βαρεῖες, ὅπως ἡ δουλειὰ πού ἔκαμνε ὁ πατέρας τῆς κυρὰ - Γιαννούλας.

— Τί δουλειὰ ἔκανε, γιαγιά ;

— Ἦτο ταχυδρόμος. Ἀπὸ τὸ χωριὸ ἔφευγε κάθε πρωὶ μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκκο καὶ τὶς παραγγελίες τῶν χωρικῶν καὶ ἐπήγαινε στὴν πόλι, τρεῖς ὥρες δρόμο, περνώντας δάση, ράχες, ρεματιές. Καὶ τὸ βράδυ ἐγύριζε πάλι, φέρνοντας τὶς ἐφημερίδες καὶ τὰ νέα, τὶς παραγγελίες καὶ τὰ καινούργια γράμματα, πού τὰ ἐπερίμεναν μὲ λαχτάρια ὅσοι εἶχαν ξενιτεμένους.

Ἐκάθητο σ' ἓνα μικρὸ καλυβάκι στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ. Τὸν ἔλεγαν κύρ - Δῆμο καὶ εἶχε τότε τὴ γυναῖκά του καὶ δυὸ κορίτσια, τὴ Στυλιανίτσα, πού ἦτο τότε ἑπτὰ χρονῶν, καὶ τὴ Γιαννούλα, πού ἦτο τότε ὀκτῶ χρονῶν. Νά, σὰν τὴν Ἐλενίτσα.

Λοιπόν, ὅ,τι καιρὸς καὶ νὰ ἔκανε, ἡ ἔβρεχε, ἡ ἐχιόνιζε, ἡ κατέστρεφε ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὁ κύρ - Δῆμος ἔπρεπε νὰ πάῃ τὸ ταχυδρομεῖο.

Θυμᾶμαι, τέτοια ἐποχή, ἦτο βαρὺς ὁ χειμῶνας. Τὸ χωριὸ εἶχε σκεπασθῇ μὲ χιόνια τρεῖς ἡμέρες. Ὅλα κάτασπρα. Σπίτια, δρόμοι, δένδρα, βουνά. Ὅλα σὰν νὰ ἐκοιμῶντο κάτω ἀπὸ τὸ παχὺ ἄσπρο χιόνι.

Τὰ τζάκια ἐκάπνιζαν καὶ οἱ ἄνθρωποι, καθισμένοι στὶς γωνιές, ἔλεγαν ἱστορίες καὶ παραμύθια. Ποῦ καὶ ποῦ ἀνοίγε καμμιὰ πόρτα καὶ βιαστικά ἐπερνοῦσε κανεὶς νὰ πάη στοῦ γείτονα.

Ἐχιόνιζε, ὄλο ἐχιόνιζε. Πυκνὸ-πυκνὸ, σὰν ἄσπρο μπαμπάκι, ἔπεφτε τὸ χιόνι. Καμμιὰ φορὰ ἐσταματοῦσε λίγο, μὰ γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ πάλι πιὸ πυκνὸ.

Ὁ κύρ-Δῆμος, μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένον τὸν ταχυδρομικὸ σάκκο, εἶχε φύγει τὴν τακτική του ὥρα. Ἐτυλίχθηκε καλὰ μὲ τὴν κάπα του, ἐσκεπάσθηκε μ' ἓνα μουςαμᾶ, ποὺ ἄφηνε τὸ νερὸ καὶ τὸ χιόνι νὰ γλιστροῦν, ἐκαβάλλησε στὸ μουλάρι του καὶ ἐπῆρε τὸν τακτικὸ του δρόμο.

Τὸ βράδυ, τὴ συνηθισμένη ὥρα, ποὺ ἔπρεπε νὰ γυρίσῃ, ὁ κύρ-Δῆμος δὲν ἐφαίνετο.

Ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε καὶ ἡ κυρὰ-Δήμαινα ἄρχισε ν' ἀνησυχῇ. Ἄλλες βραδιές, ποὺ ὁ καιρὸς ἦτο καλὸς, ἔβγαινε ἡ μόνη της ἢ καὶ μὲ τὰ παιδιὰ μαζί καὶ τὸν ἐπερίμεναν λίγο ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Πολλές φορές ἔβγαιναν καὶ ἄλλοι χωριανοί, ποὺ ἀνυπομονοῦσαν νὰ μάθουν γιὰ τὰ γράμματά των ἢ τὶς παραγγελίες των. Καὶ ἐπειδὴ σχεδὸν πάντοτε ξεπέζεψε στὸ σπίτι καὶ ὕστερα ἐπήγαινε στὸ γραφεῖο τοῦ Ταχυδρομείου, ἤρχοντο ἐκεῖ καὶ ἐρωτοῦσαν οἱ πιὸ βιαστικοί :

— Κυρὰ-Δήμαινα, ἦρθε ὁ κύρ-Δῆμος ;

Μὰ σήμερα κανεὶς δὲν ἤμποροῦσε νὰ βγῇ. Τὸ χιόνι ἦτο ἓνα μέτρο κι ὄλο ἔπεφτε νέο.

Ἡ κυρὰ-Δήμαινα ἦτο πάρα πολὺ ἀνήσυχη καὶ

ὁ νοῦς της ἐπήγαινε στὸ κακό. Κάθε λίγο καὶ λιγάκι ἄνοιγε τὴν πόρτα καὶ ἔρριχνε τὰ μάτια της μέσα στὸ σκοτάδι, μήπως ἰδῇ τὸν ἄνδρα της ἐπάνω στὸ μουλάρι νὰ ἔρχεται ἀπὸ μακριά. Μὰ ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε, ἡ νύκτα ἐπεφτε καὶ ὁ κύρ-Δῆμος δὲν ἐφαίνετο.

Ἐσηκώθηκε καὶ ἐπῆγε στὰ διπλανὰ σπίτια.

— Ὁ ἄνδρας μου δὲν ἐφάνηκε ἀκόμα, ἔλεγε. Τί νὰ κάμω; Δὲν ἤμπορῶ νὰ ἡσυχάσω.

— Ἡσύχασε, κυρὰ-Δῆμαινα, τῆς ἔλεγαν ὅλοι. Θὰ ἔμεινε στὴν πόλι. Ποῦ νὰ ἔλθῃ μὲ τέτοιο χιόνι;

— Θεέ μου! ἂν ἐβούλιαξε πουθενά, ἂν ξεπάγιασε; ἔλεγε ἡ κυρὰ-Δῆμαινα ἀναστενάζοντας. Ἄχ, δουλειὰ καὶ τούτη τοῦ ταχυδρόμου. Πάναγία μου, ἄς μὴν ἔχῃ φύγει ἀπὸ τὴν πόλι, ἄς εἶναι καλὰ ὅπου εὐρίσκεται!

Καὶ ἐγύρισε στὸ σπίτι της.

Μὰ ἡσυχία δὲν εἶχε. Νὰ φάῃ δὲν ἤμποροῦσε. Ἔδωσε στὰ παιδιὰ καὶ ἔφαγαν καὶ τὰ ἔβαλε νὰ κοιμηθοῦν. Ὑστερα, ἄλλοτε ἐκάθητο στὴ φωτιά, ἄλλοτε ἄνοιγε τὴν πόρτα καὶ ἔψαχνε μὲ τὰ μάτια στὸ δρόμο, τὸ σκεπασμένο ἀπὸ τὸ χιόνι.

Ἐξαφνα ἀκούει τὸ σκυλί των, τὸ Λαθούρη, νὰ γαυγίζει καὶ ἀμέσως τὰ χλιμιντρίσματα τοῦ μουλαριοῦ. Πετιέται ἔξω, μὰ τί νὰ ἰδῇ! Τὸ μουλάρι εἶχε ἔλθει μοναχό του.

Ψάχνει ἀπὸ δῶ, ψάχνει ἀπὸ κεῖ, φωνάζει « Δῆμο! Δῆμο! », καμμιὰ ἀπάντησι. Τρέχει στοὺς γείτονες σὰν τρελή. Τὸ χωριὸ σὲ λίγο ἀναστατώθηκε. Γιὰ νὰ ἔλθῃ μόνο του τὸ ζῶο, βέβαια κάτι κακὸ θὰ συνέβηκε στὸν κύρ-Δῆμο.

Ἀμέσως ἐτοιμάσθηκαν καὶ ἐξεκίνησαν πέντε ἄνδρες νὰ πᾶνε νὰ ψάξουν τὸ δρόμο.

Παίρνουν μαζί των φτυάρια, φανάρια, ζῶα, παίρνουν καὶ τὸ σκύλο, τὸ Λαθούρη, καὶ ξεκινοῦν.

Περπατοῦν καὶ ψάχνουν καὶ κάθε τόσο φωνάζουν « Δῆμο!, Δῆμο! » καὶ τεντώνουν τ' αὐτιά ν' ἀκούσουν καμμιὰ φωνή νὰ τοὺς ἀποκρίνεται.

Τρέχουν δεξιὰ καὶ ἀριστερά, λαχανιάζουν, ἀψηφοῦν τὸ κρύο, τὸ χιόνι, τὸν κόπο αὐτῆς τῆς ξαγρύπνιας.

Ὅλοι παρακαλοῦν μέσα των καὶ προσεύχονται :

— Θεέ μου, βοήθησέ μας νὰ τὸν εὔρωμε, κάμε τὸ θαῦμά σου !

Καὶ ἡ δύστυχη ἡ κυρά-Δήμαινα στὸ φτωχικό της τὸ καλύβι, γονατιστὴ μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα τῆς Παναγίας, παρακαλεῖ :

— Παναγία μου, γλύτωσέ τον, σῶσε τὸν πατέρα τῶν παιδιῶν μου !

Καὶ νά, ἐκεῖ ψηλά, στὸ στρίψιμο τοῦ δρόμου, ὁ σκύλος, ὁ Λαθούρης, στέκει καὶ μυρίζεται χάμω τὰ χιόνια. Σὲ λίγο ἀρχίζει νὰ σκαλίζει καὶ νὰ χώνη τὴ μύτη του μέσα, μυρίζοντας καὶ ξεφυσῶντας δυνατά.

Τρέχουν ὅλοι ἐκεῖ γρήγορα, γονατίζουν καὶ ἀρχίζουν νὰ καθαρίζουν τὸ χιόνι, ἐνῶ ὁ Λαθούρης γαυγίζει ἀσταμάτητα, δείχνοντας τὴ χαρά του, πού εὑρέθηκε τὸ ἀφεντικό του.

Ὁ κύρ-Δῆμος εὑρέθηκε κάτω ἀπὸ τὰ χιόνια

ἀναίσθητος, ξεπαγιασμένος. Τὸν ἔτριψαν, τοῦ ἔριξαν κονιάκ στὸ στόμα, τὸν ἐσήκωσαν τέλος στὰ χέρια καὶ τὸν ἔφεραν στὸ χωριό, στὸ σπίτι του. Ἡ κυρὰ-Δήμainera, καθὼς τοὺς εἶδε, ἔβαλε τὶς φωνές:

— Δῆμο, Δῆμό μου, πωπῶ δυστυχία μου, ἡ κακομοῖρα!

— Ἡσύχασε, κυρὰ-Δήμainera. Δὲν ἔχει τίποτα, θὰ τοῦ περάσῃ.

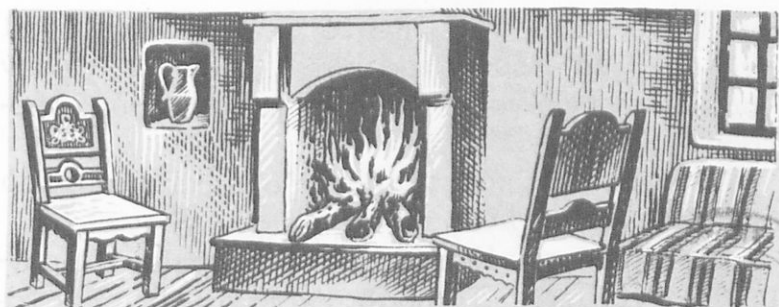
Τὸν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι καὶ μὲ πολλές περιποιήσεις κατῶρθωσαν νὰ τὸν σώσουν.

Ἐμεινε ὅμως πολὺν καιρὸ ἄρρωστος.

Ὅταν ἐσηκώθηκε καὶ ἐδυνάμωσε λίγο, εἶχαν λειώσει πιά τὰ χιόνια. Ἀρχισε λοιπὸν πάλι νὰ πηγαινοέρχεται μὲ τὸ ταχυδρομεῖο. Μὲ τὰ χιόνια τοῦ χειμῶνα, μὲ τὶς κάψες τοῦ καλοκαιριοῦ ὁ κύρ-Δῆμος πάντα ἦτο τακτικὸς στὴ δουλειά του. Καί ποτὲ δὲν παραπονέθηκε, ἀλλὰ χαρούμενος καὶ καλὸς ἐφρόντιζε νὰ μὴ λείπουν ποτὲ οὔτε τὸ ψωμί οὔτε τὰ ροῦχα ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἐφρόντιζε νὰ κἀνῃ καὶ τὴν οἰκονομία του, ὥσπου κατάφερε νὰ παντρέψῃ καὶ τὶς κόρες του.

Μόνον ἡ κυρὰ-Γιαννούλα ἡ καημένη ἐστάθηκε ἄτυχη, γιατί ἐσκοτώθηκε ὁ ἄνδρας της στὸν πόλεμο. Μὰ καὶ αὐτὴ, σὰν τὸν μακαρίτη τὸν πατέρα της, τρέχει στὴ δουλειὰ ὅσο μπορεῖ καὶ πάντα μὲ τὸν καλὸ λόγο στὸ στόμα καὶ τὴ χαρὰ στὰ μάτια φροντίζει γιὰ τὰ παιδιὰ της.

Ἡ ἐργασία γιὰ τὸν ἄνδρα καὶ ἡ οἰκονομία γιὰ τὴ γυναῖκα γεμίζουν τὸ σπίτι καὶ τὸ κάνουν χαρούμενο.

60. ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΤΖΑΚΙ

Ἐχειμώνιασε γιὰ καλὰ. Ἡ βροχὴ πέφτει συχνὰ καὶ τὸ κρύο κάθε πρωὶ καὶ κάθε βράδυ εἶναι διαπεραστικό. Οἱ χωρικοὶ ἐφόρεσαν τὰ βαριὰ μάλινά τους φορέματα. Καὶ στὸ σπίτι τὸ τζάκι καίει ἀδιάκοπα τὰ ξύλα, πὺ ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὰ ἔχουν ἀποθηκεύσει.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ κύρ-Δημήτρη μαζεύεται ἀπὸ ἐνωρὶς στὸ σπίτι, πὺ ἔγινε τώρα πιά χειμωνιάτικο. Ἐστρώθηκαν ὅλα τὰ δωμάτια μὲ χαλιά καὶ τὰ κρεβάτια μὲ χονδρὲς μάλλινες κουβέρτες. Τὶς εἶχε ὑφάνει στὸν ἀργαλειὸ ἡ γιαγιά, ὅταν ἦτο νέα.

Τὶ γλυκειὰ πὺ εἶναι ἡ ζεστασιά! Μὲ πόση ὄρεξι συνεχίζονται ὅλες οἱ δουλειὲς μέσα στὸ σπίτι!

Ἡ γιαγιά πότε ξαίνει μαλλὶ καὶ πότε γνέθει μὲ τὴ ρόκα της. Ἡ Ἐλενίτσα βοηθαίει κι αὐτή, ὅταν τελειώσῃ τὰ μαθήματά της. Περνᾷ στὰ μασύρια τὸ κλωσμένο μαλλὶ μὲ τὴν ἀνέμη καὶ τὸ

κάνει νήμα. Έχει αναλάβει νὰ πλέξη κάλτσες καὶ φανέλες γιὰ τοὺς στρατιῶτες, ποὺ φυλάγουν ἄγρυπνοι τὰ σύνορά μας καὶ μὲ τὸ κρύο ὑποφέρουν.

Ὁ Κωστάκης κάθεται κοντὰ στὸν παππού, ποὺ τὸν μαθαίνει νὰ πλέκη καλάθια ἀπὸ ἄχυρο.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ὅλη τὴν ἡμέρα φροντίζει γιὰ τὸ σπίτι. Τὸ βράδυ κάθεται στὸν ἀργαλειὸ καὶ ὑφαίνει πότε κουβέρτες, πότε στρώματα καὶ σεντόνια ἢ πετσέτες.

Ὁ πατέρας κάτι κι ἐκεῖνος φτειάνει στὸ σπίτι τώρα, ποὺ δὲν ἔχει πολλές δουλειές ἔξω. Μὰ φροντίζει περισσότερο γιὰ τὰ ζῶα. Ὅταν δὲν ἔχη ἐργασία στὸ Συνεταιρισμό, κάνει συντροφιά στὰ παιδιά.

61. ΑΠΟ ΤΗ ΛΥΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΑΧΥΡΟ ΧΡΥΣΑΦΙ

— Σήμερα, παππού, έλεγε ό Κωστάκης, ό δάσκαλος εύχαριστήθηκε πολύ μέ τό άχυρένιο καλάθι, πού τοῦ έπήγα τελειωμένο. «Γειά στά χέρια σου!», μου είπε. Τ' άλλα τά παιδιά άκόμα παιδεύονται μέ τόν πάτο τοῦ καλάθιού.

— Είμαι άλήθεια, Κωστάκη, πώς μου μοιάζεις σ' αυτό. Έχεις κάποια έπιδεξιότητα στά χέρια και θά μπορής γρήγορα νά φτειάνης πολύ ώραία πράγματα, όπως έφτειανα κι εγώ μιá φορά. Τis ψάθινες καρέκλες, πού έχομε στή σάλα, εγώ τις έχω φτειάσει. Καί θά σοῦ είπώ πώς άρχισα.

Μιά φορά, όταν ήμουν πιό μικρός από σένα, έγυρίζαμε ένα βράδυ ή μάννα μου, ό αδελφός μου και έγώ από τό δάσος, όπου είχαμε κόψει κλαδιά για τή φωτιά. 'Ανάμεσα στα κλαδιά ήσαν και κλαδιά λυγαριάς.

Στό δρόμο άπαντήσαμε ένα γέρο και μάς έρώτησε:

— Τί θα τά κάνετε αὐτά τά κλαδιά;

— Θα τά κάψωμε στη φωτιά, άπάντησε ή μάννα μας.

— 'Ανάμεσα σ' αὐτά έχετε και χρυσάφι. Μ' αὐτά τά κλαδιά — κι έδειξε τή λυγαριά — και με άχυρο μποροῦν νά βγάξουν χρυσάφι τά παιδιά σου.

— Χρυσάφι! έρωτᾷ σαστισμένη ή μάννα μου. Και πῶς;

Νά. Θάρχωνται σέ μένα, νά τοὺς μάθω νά φτειάνουν μ' αὐτά καλάθια.

Σάν είδε ή μάννα μου, πῶς δέν άστειευόταν ό γέρος, μάς έπήγε τήν άλλην ήμέρα στο σπίτι του, πού ήτο ένα καλυβάκι έξω από τό χωριό. 'Αρχίσαμε νά πλέκωμε κάθε λογής καλάθια. Τά πρώτα τά έφτειάναμε σαν τοῦ γέρου. Μά ὕστερα σιγά-σιγά τά καλύτερέψαμε τόσο, πού, όταν τά παίρναμε στα γύρο χωριά και στο Κεφαλοχώρι, έγυρίζαμε φέροντας στη μάννα μας αληθινό χρυσάφι.

'Αρρώστησε ὕστερα ό γέρος, τόν περιποιηθήκαμε έμείς, μά ήτο πολὺ γέρος και πέθανε.

— Πόσο δίκιο είχε ό γέρος! είπε ή μητέρα τοῦ Κωστάκη, πού άκουε τήν ιστορία. Τό χέρι εκείνου πού δουλεύει, κάνει τή λυγαριά και τ' άχυρο χρυσάφι!

— Κι ἀλήθεια! Ἀπὸ τότε, τόσο μοῦ ἄρεσε ἡ τέχνη αὐτή, πὺ ἀνοιξα μὲ τὶς οἰκονομίες μου ἓνα μαγαζάκι στὴ Χώρα καὶ ἐζούσαμε πολὺ καλὰ. Ἐπῆρα καὶ δυὸ παιδιὰ, δυὸ ἀδελφία, καὶ τοὺς ἔμαθα τὴν τέχνη. Ἐγὼ ἀναγκάσθηκα, ὕστερα ἀπὸ χρόνια, νὰ πουλήσω τὸ μαγαζάκι καὶ νάρθω στὰ κτήματα. Μὲ τὰ χρήματα, πὺ ἐκέρδησα, ἀγόρασα κι ἄλλα κι ἐμεγάλωσα τὴν πατρικὴ μας περιουσία.

Τὰ δυὸ ἐκεῖνα ἀδελφία εὐρίσκονται σήμερα στὴν Ἀθήνα. Ἔχουν ἓνα μὲγάλο κατάστημα ψαθοπλεκτικῆς. Ὅταν κάποτε ἐπῆγα στὴν Ἀθήνα, ἐπέρασα νὰ τοὺς ἰδῶ καὶ μὲ κάθε τρόπο μοῦ ἔδειχναν τὴν εὐγνωμοσύνη τους.

— Ἀργησες πάλι σήμερα, παιδί μου, εἶπε ὁ δάσκαλος στὸ Νίκο, ἓνα συμμαθητὴ τοῦ Κωστάκη.

Ὁ Νίκος κατακοκκίνισε, ἔσκυψε τὸ κεφάλι κι ἐψιθύρισε:

— Ἐκρύνω, κύριε, καὶ δὲν μποροῦσα νὰ σηκωθῶ πρωί.

Ὁ Νίκος δὲν ἦτο κακὸ παιδί. Ἀλλὰ ἡ ὀκνηρία τὸν ἐκρατοῦσε στὸ κρεβάτι περισσότερες ὥρες ἀπὸ ὅσες ἔπρεπε νὰ κοιμᾶται. Ἡ μητέρα του ἐκουράζετο πολὺ κάθε πρωί, ὥσπου νὰ τὸν σηκώσῃ, γιὰ νὰ ἐτοιμασθῇ γιὰ τὸ σχολεῖο.

— Ἄν συνεχίσῃς ἔτσι, τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος, τί θὰ γίνῃς; Στὴ ζωὴ πρέπει νὰ ἔχῃς θάρρος, νὰ νικᾷς τὸ κρύο, τὸν ἄνεμο, τὶς δυσκολίες.

Καὶ ὁ δάσκαλος ἐσυνέχισε:

— Ὅταν, παιδιά, σᾶς πιάνῃ ὀκνηρία καὶ δὲν ἔχετε τὴ δύναμι νὰ τὴν πολεμήσετε, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας ἓνα παιδί, ὅχι πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ σᾶς. Τὸ παιδί αὐτὸ εἶναι μοῦτσος σ' ἓνα μεγάλο πλοῖο, γιατί εἶναι ὀρφανό, καὶ πρέπει νὰ δουλέψῃ, γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ ψωμί του.

Εἶναι πρωί. Ὁ ἥλιος μόλις βγαίνει μέσα ἀπὸ πυκνὴ καταχνιά. Καὶ τὸ ὀρφανὸ εἶναι ὑποχρεωμένο ν' ἀφήσῃ τὸ στενὸ τοῦ κρεβατάκι, νὰ πάρῃ τὸν κουβά καὶ τὴ σκούπα καὶ νὰ πλύνῃ τὸ κατὰστρωμα. Τρίβει τὶς σανίδες καὶ καθαρίζει τὸ πλοῖο, ὥσπου πιά τὰ χέρια του κουράζονται.

Τὰ χονδρά σχοινιά τοῦ πλοίου εἶναι πεταμένα ἐδῶ κι ἐκεῖ καὶ πρέπει νὰ τὰ συμμαζέψῃ τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

Ἐνα σχοινί, ψηλὰ στὸ κατάρτι, ἐδέθηκε ἄσχημα. Τὸ ναυτόπουλο σκαρφαλώνει ἐπάνω στὸ κατάρτι, πὺ κουνιέται. Δὲν πρέπει νὰ ζαλίζεται, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ λύσῃ τὸ σχοινὶ καὶ νὰ τὸ ξαναδέσῃ.

Ἡ θάλασσα τὶς περισσότερες φορὲς εἶναι πολὺ τρικυμισμένη. Τὰ κύματά της σηκώνουν τὸ πλοῖο ψηλὰ κι ὕστερα τὸ κατεβάζουν πολὺ βαθιά. Ὁ ἄνεμος οὐρλιάζει κι ἡ βροχὴ δέρνει τὸ πρόσωπο. Τὸ ναυτόπουλο, σκαρφαλωμένο στὸ κατάρτι, βαστιέται καλὰ καὶ μαζεύει τὰ παννιά.

Ὅταν λοιπόν, παιδιὰ μου, σὰς λείψῃ καμμιὰ φορὰ τὸ θάρρος ἢ φοβηθῇτε τὸ κρύο, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

63. ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

Μὲ καράβι στὰ ταξίδια
τὸ ναυτόπουλο γυρνᾷ.
Μὲ τῆς θάλασσας τὰ φίδια
τὸν καιρό του τὸν περνᾷ.

Ὁ βοριᾶς δὲν τὸ τρομάζει,
οὔτε ἡ ἄπιστη νοτιά,
οὔτε χιόνι, οὔτε χαλάζι,
οὔτε κύματα πλατιά !

Στὴ δουλειὰ πρωὶ καὶ βράδυ
μὲ τὸ στρόμπο στὸ πλευρό,
ξεροτρώγει παξιμάδι,
πίνει ἀκάθαρτο νερό.

Πεταχτὸ σὰν τὸ ξεφτέρι
ἀνεβαίνει στὰ πανιά
καὶ μὲ ρόζους μέσ' στὸ χέρι
λύνει - δένει τὰ σχοινιά.

Στοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
τὸ φυλάγει μοναχῇ
τῆς μαννούλας του ἡ λαχτάρα,
τῆς μαννούλας του ἡ εὐχή.

«Παίγνια»

Ἡλίας Ταυταλίδης

Ἐφθασαν τὰ Χριστούγεννα.

Οἱ χριστουγεννιάτικες ἐτοιμασίες ἔκαμαν τὰ σπίτια ἄνω κάτω.

Τὰ χριστόψωμα, οἱ κουραμπιέδες καὶ τὰ κουλουράκια πηγαινοέρχονται στὸ φούρνο. Ὅλη ἡ γειτονιὰ στὸ πόδι!

Ὁ λαχανοπώλης, ὁ κρεοπώλης, ὁ παντοπώλης, ὁ ἔμπορος, ὁ ζαχαροπλάστης, ἔχουν στολίσει τὰ καταστήματά των.

Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἐτοιμάζουν τὰ καινούργια φορέματα τῶν παιδιῶν καὶ τὰ δῶρα τῶν πτωχῶν.

Αὔριο τὴν παραμονὴ θὰ γίνη στὸ σχολεῖο ἡ Χριστουγεννιάτικη ἐορτή. Στὴ μεγάλη αἴθουσα ἔχουν τακτοποιήσει τὰ θρανία γύρω-γύρω καὶ στὴ μέση ἔχουν στήσει τὸ Χριστουγεννιάτικο δένδρο. Ἐχουν στολίσει τὴν αἴθουσα μὲ κλάδους καὶ μὲ μιὰ ωραία μεγάλη εἰκόνα, ποὺ παρασταίνει τὴ Γέννησι.

Ὅσα παιδιὰ ἤμποροῦν πρέπει νὰ φέρουν διάφορα πράγματα, γιὰ νὰ κρεμάσουν στοὺς κλάδους τοῦ δένδρου.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἄδειασαν τοὺς κουμπάρδες των καὶ ἀγόρασαν δυὸ σφυρίχτρες, τρία μπαλόνια χρωματιστά, δυὸ μανδηλάκια, ἓνα ζευγάρι κάλτσες, μιὰ κουβαρίστρα κι ἓνα κτένι.

Τὸ πρωὶ τῆς παραμονῆς τὰ παιδιὰ ἐστόλισαν τὸ δένδρο. Ἐτοποθέτησαν σὲ ὅλα τὰ μέρη ἄσπρα μικρὰ κεράκια. Ἐπειτα σὲ διάφορα μέρη ἐκρέμασαν τὰ δῶρα.

65. ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Είναι παραμονή Χριστουγέννων.

Πολύ πρωί σήμερα τὰ παιδιά τῆς τρίτης τάξεως ἐβγῆκαν νὰ εἰποῦν τὰ κάλαντα. Εἶναι χωρισμένα σὲ δυὸ ομάδες, γιὰ νὰ τελειώσουν γρήγορα.

Στὴν ομάδα τῶν ἀγοριῶν εἶναι ἀρχηγὸς ὁ Κωστάκης καὶ στὴν ομάδα τῶν κοριτσιῶν ἡ Ἐλενίτσα.

“Ὅσα χρήματα μαζέψουν σήμερα θὰ τὰ δώσουν ν’ ἀγοράσουν πρωτοχρονιάτικα δῶρα γιὰ τὰ σεισμόπληκτα πτωχὰ καὶ ὀρφανὰ παιδάκια.

Προχωροῦν τώρα τὰ παιδιά στὴ γραμμὴ. Μπροστὰ πηγαίνουν τὰ παιδιά, ποὺ κρατοῦν μιὰ ἐκκλησίτσα, ποὺ ἔκαμαν ἀπὸ χαρτόνι.

Ἀκολουθεῖ ἓνα παιδί μὲ τὸ κουτί, ποὺ βάζουν τὰ χρήματα, καὶ πίσω τὰ παιδιά μὲ τὰ σιδερένια τρίγωνα. Δυὸ παιδιά κρατοῦν φουσαρμόνικες.

Τάκ! τάκ! κτυποῦν τὶς θύρες τῶν σπιτιῶν καὶ

οἱ νοικοκυραῖοι ἀνοίγουν πρόθυμα, γιατί ξεύρουν
γιὰ ποιο σκοπὸ τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν τὰ κάλαντα.

Τὰ παιδιὰ τραγουδοῦν, ἐνῶ οἱ φουσαρμόνικες
καὶ τὰ τρίγωνα συνοδεύουν τὸ τραγούδι τους :

Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
ἂν εἶναι ὁρισμός σας,
Χριστοῦ τὴν θεῖαν γέννησιν
νὰ 'πῶ στ' ἄρχοντικό σας.

Χριστὸς γεννᾶται σήμερον
ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει,
οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται,
χαίρετ' ἡ φύσις ὅλη.

Ἐν τῷ σπηλαίῳ τίκτεται,
ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων,
ὁ Βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν,
ὁ Ποιητὴς τῶν ὅλων.

Οἱ νοικοκυραῖοι ρίχνουν στὸ κουτί χρήματα,
ἐνῶ τὰ παιδιὰ συνεχίζουν :

Σ' αὐτὸ τὸ σπίτι τὸ ψηλὸ
πέτρα νὰ μὴ ραγίσῃ
κι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ
χίλια χρόνια νὰ ζήσῃ.

Τὰ παιδιὰ ποτὲ δὲν εἶπαν τὰ κάλαντα μὲ πε-
ρισσότερη χαρὰ καὶ ὑπερηφάνεια ἀπὸ τώρα, ποὺ
ἔκαμαν τὸ χρέος των στὰ σεισμόπληκτα παιδάκια
τῶν νησιῶν μας καὶ τῆς Θεσσαλίας.

66. Η ΕΟΡΤΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τὸ βράδυ τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ ἔρχονται στὸ σχολεῖο μὲ τοὺς γονεῖς των. Ὅταν ἐγέμισε ἡ αἴθουσα, εἶπε ὁ Διευθυντής :

— Ἐμπρός, παιδιά, τὰ κάλαντα !

Ἀμέσως ἄρχισαν ὅλα νὰ ψάλλουν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ κάλαντα :

Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
ἂν εἶναι ὀρισμὸς σας...

Τὴν ἴδια στιγμή ἡ δασκάλα τῆς πρώτης ἀναβε τὰ κεράκια τοῦ δένδρου.

Σὲ λίγο ὅλο τὸ δένδρο ἐφεγγοβολοῦσε.

Τὸ φῶς τῶν κεριῶν ἔπεφτε στὰ διάφορα πράγματα τοῦ δένδρου καὶ τὰ ἔκαμνε νὰ λάμπουν. Πιο πολὺ ἄστραφταν τὰ ζαχαρωτά καὶ τὰ σοκολατάκια, ποὺ ἦσαν διπλωμένα σὲ χρυσᾶ χαρτιά.

Ὅλα τὰ ἄλλα δῶρα, κουκλάκια, σφυρίχτρες, εἰκονίτσες, κτένες, βουρτσάκια, βραχιολάκια, ἐφάνταζαν καὶ ἐλαμπύριζαν μὲ τὰ ὁμορφα χρώματά των ! Ἐπάνω ἀπὸ τὸ δένδρο ἓνα μάτσο ἀπὸ μεγάλες χρωματιστὲς φοῦσκες ἔμοιαζε, καθὼς ἐφωτίζετο ἀπὸ κάτω, σὰν παράξενο τεράστιο λουλούδι.

Ὅταν ἐτελείωσαν τὰ κάλαντα, ὁ Διευθυντής

τοῦ σχολείου μὲ τὰ παιδιὰ τῆς ἑκτης ἔψαλαν τὸ τροπάριο τῶν Χριστουγέννων :

Ἡ παρθένος σήμερον...

Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι,
μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.

— Χρόνια πολλά! ἐφώναξαν ὅλοι.

— Χρόνια πολλά! Καὶ τοῦ χρόνου!

Ἐπειτα ἓνα παιδί ντυμένο Ἀι-Βασίλης ἄρχισε νὰ μοιράζῃ τὰ δῶρα, ἐνῶ τὰ παιδιὰ ἐτραγουδοῦσαν τὸ τραγούδι τοῦ Ἀι-Βασίλη. Ἐδωσε γλυκὰ νηστήσιμα, μῆλα, πορτοκάλια. Ἐπειτα ἐμοίρασε τὰ διάφορα παιγνίδια. Τοῦ Κωστάκη τοῦ ἔδωσε ἓνα χρωματιστὸ τόπι καὶ τῆς Ἑλενίτσας μιὰ μεταξωτὴ κορδέλα. Στὸ τέλος, ἀφήνοντας τὰ μπαλόνια νὰ πετάξουν, ἐφώναξε :

— Ἐμπρός, παιδιὰ, ὅποιος τὰ πιάσῃ!

Ἄ, τί ἔγινε τότε! Ἐσφύριζαν μὲ τὶς σφυρίχτρες, ἐφώναζαν καὶ ἐπηδοῦσαν ὅλοι κυνηγῶντας τὰ μπαλόνια. Ὅλοι ἐγελοῦσαν καὶ ἐχαίροντο.

Ἐπειτα ὁ Ἀι-Βασίλης ἐμοίρασε στὰ πρὶν πτωχὰ παιδάκια παπουτσάκια καὶ φορεσιές.

Ὅταν τὰ ἔπαιρναν, δὲν λέγεται ἡ χαρὰ των. Ἐλεγαν εὐχαριστημένα :

— Εὐχαριστῶ! Καὶ τοῦ χρόνου! Καὶ ἐφιλοῦσαν τὸ χέρι τῶν δασκάλων.

Τώρα εἶχε πιά νυκτώσει. Ὁ Διευθυντὴς εἶπε :

— Αὔριο, παιδιὰ, ὅλοι στὴν ἐκκλησία. Καληνύκτα σας καὶ χρόνια πολλά!

Καὶ σιγὰ-σιγὰ ἄρχισαν νὰ φεύγουν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν ὡραία Χριστουγεννιάτικη ἐορτὴ.

67. ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ

(Ἡ σκηνὴ παριστᾷ στὸ βάθος μιὰ σπηλιά. Ἀπὸ μέσα βγαίνει μιὰ λάμ-
φι. Ἐμπρὸς εἶναι ξαπλωμένοι στὸ ὑπαίθρο τρεῖς βοσκοὶ καὶ συνομι-
λοῦν. Φοροῦν πέδιλα κι ἓνα φόρεμα μακρὺ, μὲ ἓνα κορδόνι ζωσμένοι
Εἶναι νύκτα).

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κοιτάζω πέρα τὴ Βηθλεέμ. Λιγοστὰ εἶναι τὰ
φῶτά της ἀκόμα. Ὁ κόσμος κοιμάται.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κι ὅμως τὴ φωτίζει τὸ μεγάλο αὐτὸ ἀστέρι.

(Μιὰ ἀστραπὴ τοὺς κάνει νὰ σηκωθοῦν ὄρθιοι. Μιὰ φωνὴ ἀγγέλου ἀκούεται).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Μὴ φοβεῖσθε. Ἀπόψε ἐγεννήθηκε στὴ Βηβλεέμ, τὴν πατρίδα τοῦ Δαβίδ, ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτὴρας τοῦ κόσμου. Πηγαίνετε νὰ τὸν προσκυνήσετε.

(Οἱ βοσκοὶ κοιτάζονται μεταξύ των σαστισμένοι).

ΤΡΙΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σὰν νὰ ἦλθε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἡ φωνή.

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Ἀλήθεια! Μὰ ποῦ εἶπε νὰ πᾶμε;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σύντροφοι, κοιτάξτε. Τὸ μεγάλο ἀστέρι ἐστάθηκε ἐπάνω ἀπὸ ἐκείνη τὴ σπηλιά. Ἐκεῖ πρέπει νὰ πᾶμε, φαίνεται.

(Ἐνῶ οἱ βοσκοὶ μπαίνουν μὲ φόβον στὴ σπηλιά, ἀκούεται φωνὴ ἀγγέλων νὰ ψάλλῃ).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΩΝ

Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει
καὶ ἡ γῆ τὸ σπῆλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.
Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι,
μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.
Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον,
ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

(Τρεῖς Μάγοι ἔρχονται μὲ δῶρα στὰ χέρια καὶ προχωροῦν σιγά, κοιτάζοντας πρὸς τὸν οὐρανόν).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Μὴν προχωρεῖτε πιά. Τὸ ἀστέρι ἐστάθηκε. Ἐδῶ
θὰ εἶναι τὸ μέρος, πὺ θὰ ζητήσωμε τὸν ἄγνωστο
βασιλιᾶ.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Σ' αὐτὸ τὸ φτωχὸ μέρος μπορεῖ νὰ γεννηθῇ
ἓνας βασιλιᾶς ;

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Θὰ ἐγεννήθηκε ταπεινός, γιὰ νὰ ὑψώσῃ τοὺς
ταπεινοὺς τῆς γῆς.

(Ἐπὶ τὸ μέρος τῆς σπηλιᾶς ἀκούεται ψαλμωδία ἀγγέλων :)

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία .

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἀκοῦτε ;.. Κάτι θαυμάσιο γίνεται μέσα σ' ἐκείνη
τὴ σπηλιά. Ἐλᾶτε μαζί μου. Ἐκεῖ μᾶς ὁδηγεῖ νὰ
πᾶμε τὸ ἀστέρι.

(Μπαίνουν καὶ οἱ τρεῖς Μάγοι στὴ σπηλιά, ἐνῶ ἡ φωνὴ των ἀγγέλων
ἀκούεται νὰ ψάλλῃ).

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία .

(Οἱ Μάγοι μὲ τοὺς βοσκούς βγαίνουν ἀπὸ τὴ σπηλιά. Εἶναι σαστισμένοι).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἀπὸ χρόνια οἱ προφητεῖες ἔλεγαν, πὺς θὰ

γεννηθῇ στὸν κόσμον ὁ Θεός, Σωτὴρας τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς εἶναι ὁ Θεός, ὁ Θεός τῆς Ἀγάπης.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Πόσο γλυκὰ ἐχαμογέλασε τὸ πανέμορφο Παιδί, ὅταν ἀφήσαμε στὰ πόδια του τὰ δῶρα, σμύρνα, χρυσάφι καὶ λιβάνι !

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

(Στοὺς βοσκούς).

— Ἐσεῖς, ποὺ τοῦ προσφέρατε δῶρο τὴν πίστι σας, πηγαίνετε νὰ εἰπῆτε στὴ Βηθλεέμ ὅσα εἶδατε. Ἐμεῖς θὰ πᾶμε νὰ τὰ εἰποῦμε στὸν Ἡρώδη, ποὺ μᾶς περιμένει.

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Ὁχι ! Ὁ Ἡρώδης ἔχει κακὸ στὸ νοῦ του γιὰ τὸ θεῖο Βρέφος. Πάρετε ἄλλο δρόμο, νὰ πᾶτε στὴν πατρίδα σας, τὴν Ἀνατολή.

(Οἱ Μάγοι κοιτάζονται μεταξύ των καὶ φεύγουν πρὸς ἄλλο δρόμο. Οἱ βοσκοὶ γονατίζουν καὶ προσεύχονται, ἐνῶ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται πάλι νὰ ψάλλῃ :)

Δόξα στὸν Ἀναρχο τὸν Πλάστη,
τὸν ὑψωτὴ τῶν ταπεινῶν.
Μύριες ὀλόχρυσες καμπάνες,
σημάνατε, τῶν οὐρανῶν.

Κι ὅλα τὰ χεῖλη ἅς ἀνοίχτοῦνε
μὲ τοὺς αὐλοὺς, μὲ τὰ βιολιά,
ὕμνους νὰ ψάλλουν στὸν Αἰώνιο
τῶν βασιλιάδων βασιλιά.

68. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Είδα χθές βράδυ στ' όνειρό μου
τò νεογέννητο Χριστό.
Τὰ βόδια επάνω του έφυσούσαν
όλα τò χνῶτό τους ζεστό.

Τò μέτωπό του ήτο σάν ήλιος
καί μέσα ή φάτνη ή φτωχική
άστραφτε πιό καλά από μέρα
μέ κάποια λάμψη μαγική.

Βοσκοί πολλοί καί βοσκοπουῖλες
τὸν προσκυνούσαν ταπεινά.
Ξανθόμαλλοι άγγελοι έστεκόνταν
κι έψαλλαν γύρω του «Ήσσαννά».

Ὁ δάσκαλος ἐξήγησε σήμερα γιατί κάνομε στὰ σπίτια μας βασιλόπιττα.

— Στὰ παλιὰ χρόνια, εἶπε στὰ παιδιά, ὅταν ἦτο ἐπίσκοπος στὴν Καισάρεια ὁ Μέγας Βασίλειος, ἔτυχε νὰ εἶναι διοικητὴς τῆς Καππαδοκίας ἕνας εἰδωλολάτρης, πολὺ κακὸς, σκληρὸς καὶ φιλοχρήματος ἄνθρωπος. Οἱ ἐπισκέψεις του στὰ διάφορα μέρη τῆς ἐπαρχίας του σκοπὸ εἶχαν τὴ διαρπαγὴ καὶ λεηλασίαν τῶν θησαυρῶν τῶν Χριστιανῶν. Κάποτε λοιπόν, πού θὰ ἔκανε τὴν ἐπίσκεψίν του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄρχοντας στὴν Καισάρεια, οἱ Χριστιανοὶ ἔτρεξαν φοβισμένοι στὸν Μέγα Βασίλειο καὶ τοῦ ἐζήτησαν τὴ συνδρομὴ του.

— Ἀδελφοί μου, εἶπε ὁ Βασίλειος, τὴ σωτηρίαν θὰ τὴ ζητήσωμε πρῶτα ἀπὸ τὸ Θεό. Ξεύρετε βέβαια γιὰ ποιὸ σκοπὸ κάνει τὴν ἐπίσκεψίν του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄνθρωπος. Σὰς συμβουλεύω νὰ μοῦ δώσῃ ὁ καθένας σας ὅ,τι πολὺτιμο ἀντικείμενο ἔχει, καὶ ὅταν θὰ τὸν ὑποδεχθοῦμε, θὰ τοῦ τὰ παραδώσω μὲ τρόπο, γιὰ νὰ σωθοῦμε.

Οἱ Χριστιανοὶ συμμορφώθηκαν μὲ τὰ λόγια τοῦ Βασιλείου καὶ ἔδωσαν πρόθυμα ὅ,τι ἤμπορούσαν. Ἄλλοι ἔδωσαν φλουριά, ἄλλοι στολίδια, οἱ πλούσιοι ἔδωσαν καὶ γιὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἔτσι ἐμαζεύθηκε ἄρκετὸ χρυσάφι.

Ὁ Μέγας Βασίλειος ὅμως ἔκαμε τὸ θαῦμά του. Ὁ κακὸς διοικητὴς, εἴτε γιὰτὶ ἔμεινε εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ὑποδοχὴ καὶ τὴν προσφώνησιν τοῦ ἐπισκόπου, εἴτε γιὰτὶ ἔφθασε Ἑλληνικὸς στρα-

τὸς ἀπὸ τὴν Πόλι, ἔφυγε καὶ δὲν ἐπῆρε μαζί του τὸν συγκεντρωμένο θησαυρό.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησι τοῦ διοικητοῦ, συγκέντρωσε ὁ Μέγας Βασίλειος τοὺς Χριστιανοὺς καὶ τοὺς εἶπε:

— Ἀδελφοί μου, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τὰ δῶρά σας ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὸν ἄρχοντα. Τὴν Κυριακή, πὺ μᾶς ἔρχεται, θὰ δώσω στὸν καθένα ὅ,τι χρυσαφικὰ ἢ φλουριὰ μοῦ ἔδωσε.

Ἄλλὰ πῶς νὰ ἐπιστρέψῃ ὅλον ἐκείνον τὸ θησαυρὸ στοὺς κατόχους του; Ποῦ νὰ ξεύρῃ τί προσέφερε ὁ καθένας;

Διέταξε λοιπὸν ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ἔφτιασαν τὸ Σαββατόβραδο μικρὲς πίττες γιὰ ὅλους τοὺς Χριστιανοὺς καὶ μέσα σὲ κάθε πίττα ἔβαλε ἀπὸ ἓνα χρυσαφικὸ. Ὅσα ἐπερίσσευσαν διέταξε καὶ τὰ ἐμοίρασαν στοὺς πτωχοὺς.

Τὴν ἄλλῃ ἡμέρα, δηλαδὴ τὴν Κυριακή, ἔδωσε ὁ Μέγας Βασίλειος ἀπὸ μιὰ πίττα σὲ κάθε Χριστιανὸ καὶ ἔτσι οἱ Χριστιανοί, καθὼς ἔτρωγαν τὴν πίττα, εὔρισκαν τὸ πολύτιμο ἀντικείμενο καὶ τὸ ἔπαιρναν δικό τους.

Ἀπὸ τότε ἔμεινε συνήθεια νὰ κάμνουν οἱ Χριστιανοὶ βασιλόπιττες καὶ νὰ βάζουν νομίσματα, στὴν ἐπέτειο τῆς ἑορτῆς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Σήμερα είναι Τρίτη. Είναι ή ημέρα, πού ἐπιθεωροῦν καὶ καθαρίζουν τὸ κοττέτσι. Πρῶι-πρῶι ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας ἐβγῆκε στὸν κῆπο κι ἄρχισε νὰ ἐτοιμάζῃ.

— Μητέρα, τῆς εἶπε ἡ Ἑλενίτσα, ὅσο νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ σχολείου, νὰ σὲ βοηθήσω καὶ ἐγώ ;

— Ἐμπρός, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα της· πάρε τὸ κουβαδάκι καὶ γέμισέ το ψιλὴ ἄμμο.

Ἡ Ἑλενίτσα ἐπῆρε τὸ κουβαδάκι καὶ ἐβγῆκε στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ, ὅπου εἶχε ἄμμο, καὶ ἄρχισε νὰ τὸ γεμίζει μὲ ἓνα μικρὸ φτυάρι. Στὸ μεταξὺ ἦλθε καὶ ὁ Κωστάκης καὶ τὴν ἐβοηθοῦσε.

Τὸ κοττέτσι ἦτο σὰν ἓνα ὠραῖο μικρὸ σπιτάκι κτιστό, ἀσπρισμένο, μὲ κόκκινα κεραμίδια καὶ μὲ πόρτα καὶ παραθυράκι βαμμένα πράσινα. Γύρο-γύρο εἶχε τὴν αὐλίτσα του, εὐρύχωρη, κλεισμένη μὲ συρματοπλεγμα, ὥστε νὰ μὴ μποροῦν νὰ βγαίνουν ἐξω οἱ κόττες καὶ νὰ τρῶνε τὰ λουλούδια τοῦ κήπου.

Μέσα εἶχε τρία σανίδια γύρο-γύρο σὲ ραφάκια, ὅπου ἀνεβαίνουν οἱ κόττες καὶ κουρνιαάζουν. Κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὶς δυὸ γωνίες, εἶχε δυὸ κασσόνια χαμηλά, γεμᾶτα ἄχυρο, ὅπου πηγαίνουν οἱ κόττες καὶ γεννοῦν.

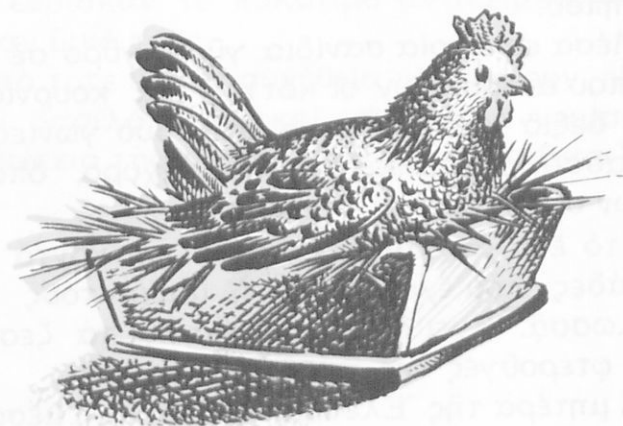
Στὸ ἓνα ἀπ' αὐτά, εἶναι τῶρα κοντὰ τρεῖς ἐβδομάδες, πού ἔχει καθίσει ἡ μαύρη τους κόττα καὶ κλωσσᾷ. Ἐχει δώδεκα αὐγά καὶ τὰ ζεσταίνει μὲ τίς φτεροῦγές της.

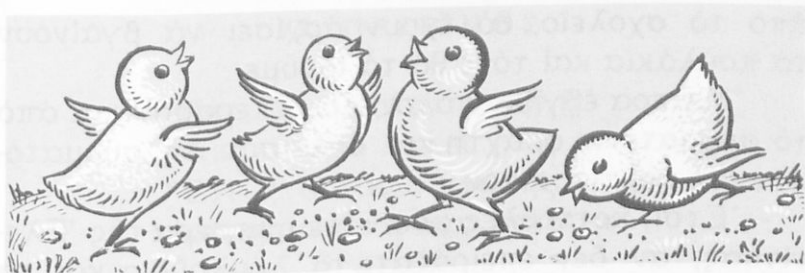
Ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας εἶχε μπῆ μέσα στὸ

κοττέτσι καὶ τὸ εἶχε πιά σκουπίσει καὶ συγυρίσει. Εἶχε καθαρίσει καλὰ τὰ σανίδια καὶ εἶχε βάλει καθαρὸ ἄχυρο στὴ μιὰ φωλιά. Ἔπειτα ἐβούτηξε τὴ σκούπα στὸν ἀσβέστη, ποὺ εἶχε ἀπὸ πρὶν ἐτοιμάσει, καὶ ἄλειψε τοὺς τοίχους τοῦ μέσα κι ἔξω, τὶς σανίδες καὶ τὰ κασσόνια. Ἐσκόρπισε ὕστερα κάτω στὸ πάτωμα τοῦ κοττετσιοῦ καὶ ἔξω στὴν αὐλὴ τοῦ τὴν ἄμμο, ποὺ ἔφερε ἡ Ἑλενίτσα.

Τώρα τὸ κοττέτσι λάμπει ἄσπρο - ἄσπρο καὶ θὰ εἶναι πάλι καθαρὸ ὥς τὴν ἄλλη Τρίτη. Οἱ κόττες θαρρεῖς καὶ ἔνοιωθαν, πὼς τὸ σπίτι των ἔγινε πάλι καθαρὸ καὶ ὠραῖο, καὶ ἔκαμναν γύρω βόλτες, καμαρωτὲς καὶ εὐχαριστημένες. Ὁ πετεινὸς μάλιστα, ὑπερήφανος, στολισμένος μὲ τὰ χρυσογάλαζα πτερὰ τῆς οὐρᾶς τοῦ καὶ τὴν κόκκινη κορῶνα τοῦ λειριοῦ τοῦ, ἀνέβηκε ψηλὰ στὴν κορφὴ τοῦ κοττετσιοῦ καὶ ἐφώναζε :

— Κικιρίκου ου ου ! σὰν νὰ ἐδιαλαλοῦσε παντοῦ τὴ σημερινὴ καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ.

71. Η ΚΛΩΣΣΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΗ ΜΗΤΕΡΑ

Τὰ παιδιά ἐμπήκαν μέσα καὶ ἐπλησίασαν τὴν κλωσσα στὴ φωλιά της. Σὰν ἐπήγαν ὅμως πολὺ κοντά της, ἡ κλωσσα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή, σὰν νὰ ἐφοβέριζε.

— Δὲν θέλει νὰ τὴν πειράξωμε. Μᾶς λέγει νὰ φύγωμε, εἶπε ἡ Ἑλενίτσα.

— Ἐγὼ θέλω νὰ ἰδῶ, ἂν ἐβγῇκαν τὰ πουλάκια, εἶπε ὁ Κωστάκης.

“Ἀπλωσε τὸ χέρι του, μὰ τὴν ἴδια στιγμή ἔβγαλε δυνατὴ φωνή:

— “Ἀχ! μητέρα μου!

— Τί ἐπάθατε; ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας, πὺ εἶχε πάει νὰ φέρῃ νερό, γιὰ νὰ γεμίση τὰ δοχεῖα, πὺ πίνουν οἱ κόττες, καὶ ἐγύριζε ἐκείνη τὴ στιγμή.

— Ἡ κλωσσα μὲ ἐτσίμπησε, μὲ ἐδάγκωσε! εἶπε ὁ Κωστάκης, δείχνοντας τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ χεριοῦ του, πὺ εἶχε κι ὅλας κάμει μαῦρο σημάδι.

— Δὲν σᾶς ἔχω εἰπεῖ νὰ μὴ τὴν πειράζετε; εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Ἡ κλωσσα ἀγαπᾷ πολὺ τὰ παιδιά της καὶ τὰ προστατεύει πολὺ. “Ἐχετε ὑπομονὴ ὥς τὸ μεσημέρι. “Ὅσο νὰ γυρίσετε σεῖς

ἀπὸ τὸ σχολεῖο, θὰ ἔχουν ἀρχίσει νὰ βγαίνουν τὰ πουλάκια καὶ τότε θὰ τὰ ἰδοῦμε.

“Υστερα ἐβγῆκαν ὅλοι ἔξω, ἐπέρασαν καὶ ἀπὸ τὸ συρματένιο φράχτη καὶ ἔκλεισαν τὴ συρματοπλεκτὴ πορτίτσα του.

— “Ἐτσι, κοττοῦλές μου, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας, ἂν δὲν ἐπειράζατε τὰ λουλούδια καὶ τὰ λαχανικά, θὰ σᾶς ἄφηνα νὰ κάνετε βόλτες στὸ περιβόλι. Τώρα ὅμως καλὰ περνᾶτε καὶ στὸ σπιτάκι σας.

Οἱ κόττες ἐμαζεύθηκαν ὅλες μπροστά της, σὰν κάτι νὰ ἐπερίμεναν.

— Νά, παιδιά, σκορπίστε τους λίγα σκύβαλα καὶ λίγο καλαμπόκι.

Τὰ παιδιά ἐπῆραν ἀπὸ μιὰ φούχτα σκύβαλα καὶ καλαμπόκι καὶ τοὺς τὸ ἐπέταξαν. “Ὅλες ἐρρίχθηκαν νὰ τσιμποῦν μὲ ὄρεξι μεγάλη.

— Κοιτάξετε ! Κάνουν σὰν νὰ μὴν ἔφαγαν πρῶι - πρῶι τὸ ζεστό τους φαγητὸ ἀπὸ πίτουρα. “Ἐτσι εἶναι αὐτές, ὅλο νὰ τρώγουν θέλουν. “Ὁλη μέρα δὲν κάνουν ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ σκαλίζουν μὲ τὰ νύχια των καὶ νὰ τσιμπολογοῦν μὲ τὴν κοκκαλένια μύτη των. Μὰ τώρα βιασθῆτε νὰ φύγετε γιὰ τὸ σχολεῖό σας, γιατί ἡ ὥρα ἐπλησίασε.

Τὰ παιδιά ἔτρεξαν, ἐπῆραν τὶς σάκκες των, ἐχαιρέτισαν ὅλους καὶ ἔφυγαν.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἓνας πετεινὸς ἐλαλοῦσε στὸ κοττέτσι.

Ὁ Κωστάκης ἐθυμήθηκε ἓνα ποίημα γιὰ τὸν πετεινόν :

72. ΠΕΤΕΙΝΟΣ

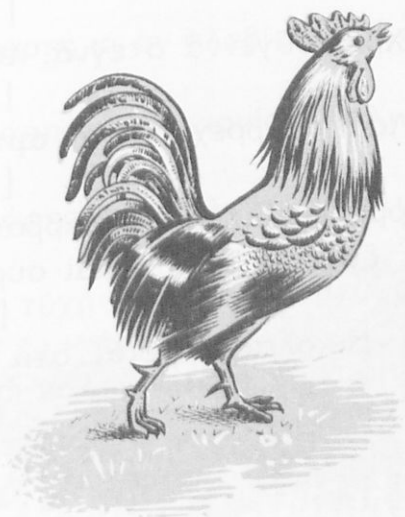
Πετεινὸς μέσ' στήν αὐλή
κιкиρίκοκου λαλεῖ.
Ἔχει ἓνα λοφίο πρώτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἵππότης.

Ἔχει μιὰν οὐρὰ ψηλὴ,
φουντωτὴ καὶ παρδαλὴ,
καὶ στὴ μούρη του, γιὰ γένεια,
δυὸ φυλλάρια κρεατένια.

Τὴν αὐγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεῖ φτερὰ καὶ κεφαλὴ.
Κικιρίκοκου, γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

« Διάπλαισι τῶν Παιδῶν »

Γεώργιος Βιζυηνός

73. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

Είναι πολλές ημέρες τώρα, πού ο δάσκαλος
είπε στα παιδιά τῆς τάξεως νά γράψουν στα τε-

ΓΙΑ ΤΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ

1. Δεκέμβριος, Χριστοῦ Γέννησι καί καλός μας
[χρόνος.
2. Τὸ τραγούδι μὲ τὸν Τρύγο, τὸ Δεκέμβρη πα-
[ραμύθι.
3. Χιόνι τοῦ Δεκεμβριοῦ, χρυσάφι τοῦ καλο-
[καιριοῦ.
4. Νά 'ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
[νισμένα,
χαρά σ' ἐκεῖνο τὸ γεωργό, ποῦχει πολλὰ σπαρ-
[μένα.
5. Νά 'ναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
[νισμένα,
καί τὰ Λαμπρὰ βρεχούμενα, ἀμπάρια γιομι-
[σμένα.
6. Ἁγία Βαρβάρα μίλησε κι ὁ Σάββας ἀπεκρίθη :
— Μαζέψτε ξύλα κι ἄχυρα καί σύρτε καί στὸ
[μύλο,
γιατ' Ἁι - Νικόλας ἔρχεται στὰ χιόνια φορ-
[τωμένος.

τράδιά τους ὅσες παροιμίες ἤμποροῦν, γιὰ τοὺς χειμωνιάτικους μῆνες.

Τὰ παιδιά ἔγραψαν στὰ τετράδιά τους πολλές παροιμίες :

ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ

1. Χιόνισ' ἔβρεξ' ὁ Γενάρης, ὅλ' οἱ μύλοι μας
[θ' ἀλέθουν.
2. Χιόνι πέφτει τὸ Γενάρη, χαρὲς θᾶν' τὸν Ἀλω-
[νάρη.
3. Τοῦ Γενάρη τὸ φεγγάρι ἥλιος τῆς ἡμέρας
[μοιάζει.
4. Χαρὰ στὰ φῶτα τὰ στεγνὰ καὶ τὴ Λαμπρὴ
[βρεμένη.

ΓΙΑ ΤΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ

1. Ὁ Φλεβάρης μὲ νερό, κουτσὸς μπαίνει στὸ
[χορό.
2. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίση, καλοκαίρι θὰ μυ-
[ρίση.
3. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν χιονίση, πάλι ἄνοιξι θ' ἂν-
[θίση.
4. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίζη, πάλι ἡ ἄνοιξι μυ-
[ρίζει,
μὰ κι ἂν τύχη νὰ θυμώση, μεσ' στὰ χιόνια θὰ
[μᾶς χώση.
5. Ὁ Παπαντὴ καλοβρεμένη, ἡ κοφίνα γεμισμένη.

Μικρές κατάσπρες τουΐφες, σάν έλαφρές πεταλουΐδες, στριφογυρίζουν στὸν ἀέρα ὦρες πολλές ἐπάνω ἀπὸ τὸ Χωριό. Πέφτουν ἀπαλὰ ἀπαλὰ καὶ στολίζουν τὰ δένδρα καὶ τοὺς θάμνους τῶν κήπων, τοὺς κάμπους καὶ τοὺς γύρω λόφους. Δὲν ἔχουν ξεχάσει τίποτε.

Τὰ δένδρα, χιονισμένα τώρα, μοιάζουν ἄλλα σάν ἄσπρες ὀμπρέλες, ἄλλα σάν πολυέλαιοι. Τὸ κωδωνοστάσιο τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἐντύθηκε μὲ ἓνα χονδρὸ χιονᾶτο ἐπανωφόρι.

“Ὅλα τὰ σπίτια φοροῦν ἄσπρες κουκοῦλες. Κι ὅλα τὰ μικρὰ φυτὰ εἶναι θαμμένα κάτω ἀπὸ τὸ κατάσπρο χιόνι.

“Ὡς ἐκεῖ ποὺ μπορεῖ νὰ φθάσῃ τὸ μάτι, τὸ χιόνι ὅλα τὰ σκεπάζει. Δὲν μπορεῖ νὰ ξεχωρίσῃ κανεὶς οὔτε μονοπάτια οὔτε δρόμους.

Βαθειὰ σιωπὴ βασιλεύει σ’ ὅλο τὸ Χωριό. Ποῦ καὶ ποῦ φαίνεται κανένας ἄνθρωπος κουκουλωμένος. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι μαζεμένοι στὰ σπίτια τους, κοντὰ στὴ φωτιά τους. Καὶ τὰ ζῶα εἶναι χωμένα στοὺς στάβλους καὶ στὶς φωλιές τους.

Μόνο τὰ καημένα τὰ σπουργίτια, οἱ παπαδίτσες κι ἄλλα πουλάκια πετοῦν ἀπὸ τοὺς γειτονικοὺς θάμνους μὲ παραπονιάρικες φωνοῦλες, γιατί δὲν εὐρίσκουν ἐκεῖ νὰ φᾶνε κάτι. Κι ἔρχονται ὡς στὶς αὐλές καὶ ὡς στὰ σκαλοπάτια, νὰ τσιμπήσουν τὰ ψίχουλα καὶ τοὺς σπόρους, ποὺ τοὺς ἔχουν ρίξει τὰ παιδιὰ.

75. ΧΙΟΝΟΠΟΛΕΜΟΣ

1

Χιόνισε καὶ κάναμε
μιὰν ἄσπρη στίβα τόση!
Τέτοιο χιόνι πούπουλο,
Θεέ μου, νὰ μὴ λειώση.

2

Ἔ! μὲ τὸ χιονάνθρωπο,
τραβηχθῆτε πέρα!
Ἀναψεν ὁ πόλεμος,
πάρτε πρώτη σφαῖρα.

3

Ἄν βαστᾶν τὰ κότσια σας,
πιάστε μετερίζι.
Ὅπου πέση ἡ μπάλα μας,
μύτες κοκκινίζει.

4

Πῶς ; Γελᾶτε ; Πάρτε την
πάνω στὸ στομάχι.
Φράπ ! καὶ σκάζει ἡ δεύτερη
στοῦ ἀρχηγοῦ τὴ ράχι.

5

Φράπ ! κι ἅπ' τὰ κεφάλια τους
πέφτουν κάτω οἱ κοῦκκοι.
Φράπ ! καὶ τοῦ χιονάνθρωπου
σπάζει τὸ τσιμπούκι.

« Παιδικὲς ψυχὲς »

Στέλιος Σπεράντζας

Ὁ καινούργιος χρόνος ἐμπῆκε μὲ ὁμορφὴν λιανικάδα κι ὁ κύρ - Δημήτρης ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ τὸ ταξίδι μὲ τὰ παιδιὰ στὴν πόλι, ποὺ εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη στὴν περιοχὴ τοῦ Χωριοῦ. Τὸ εἶχε ἀναβάλλει τὶς παραμονὲς τῶν Χριστουγέννων, γιατί ὁ καιρὸς δὲν ἦτο καὶ τόσο καλός. Τὸ ἄλλο πρωὶ ἐξεκίνησαν. Θὰ ἔμεναν στὸ ξενοδοχεῖο δυὸ ἡμέρες.

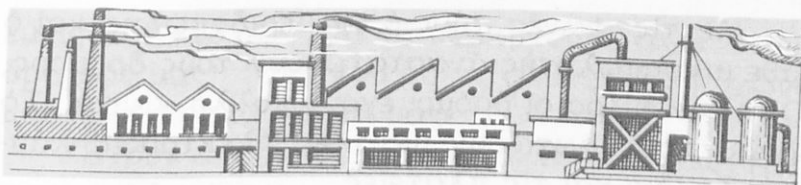
Ἐμπῆκαν στὸ λεωφορεῖο, ποὺ ἔκανε τὴ συγκοινωνία τοῦ Χωριοῦ μὲ τὴν πόλι.

Ὑστερα ἀπὸ δυὸ ὥρες ἀντίκρυσαν τὴν πρωτεύουσα τῆς περιοχῆς των, τὸ φρούριό της, τὶς συνοικίες καὶ τὸ ψηλὸ καμπαναριὸ τῆς Μητροπόλεως. Πιὸ πέρα ἐφαίνετο ἡ θάλασσα, σὰν ἀπέραντος γαλάζιος κάμπος.

Ἀπὸ τὰ κλειστὰ τζάμια τοῦ λεωφορείου τὰ παιδιὰ κοιτάζουν μὲ θαυμασμὸ ὅλη αὐτὴ τὴν εἰκόνα, ὥσπου σὲ λίγο ἐχάθηκε.

Καθὼς τὸ αὐτοκίνητο ἔμπαινε μέσα στὴν πόλι, τὰ παιδιὰ δὲν ἐπρόφθαναν νὰ βλέπουν. Σπίτια μεγάλα καὶ ψηλὰ μὲ πολλὰ πατώματα. "Ἄλλα χαμηλά. "Ἄλλα μὲ στενὰ κι ἄλλα μὲ πλατιά παράθυρα. Ἐπερνοῦσαν μέσα ἀπὸ μεγάλο δρόμο. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἦσαν καταστήματα μὲ προθήκες στολισμένες μὲ διάφορα ἐμπορεύματα. Στὰ πεζοδρόμια ἐκυκλοφοροῦσαν πολλοὶ διαβάτες.

Ἐφθασαν τέλος στὸ σταθμὸ αὐτοκινήτων. Ἐκεῖ ὁ κύρ - Δημήτρης μὲ τὰ παιδιὰ κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο, ἐπῆραν τὰ πράγματά τους καὶ ἐπῆγαν σ' ἓνα ξενοδοχεῖο, κοντὰ στὸ σταθμὸ.

77. ΠΟΣΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΗΤΟ Η ΠΟΛΙΣ

Τὴν πόλιν ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα μόνον ἀπὸ μερικὲς φωτογραφίες τὴν ἐγνώριζαν. Αὐτὲς ὅμως ἔδειχναν τὰ πιὸ ὁμορφα καὶ τὰ πιὸ κεντρικὰ μέρη. Καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν φαντασθῇ, πὼς ὅλα τῆς τὰ σπίτια θὰ ἦσαν ψηλὰ σὰν παλάτια καὶ πὼς ὅλοι οἱ δρόμοι τῆς θὰ εἶχαν δενδροστοιχίες. Πόσο ὅμως διαφορετικὰ εὐρήκαν τὰ πράγματα!

Ἡ πόλις, κτισμένη κάτω ἀπὸ τὸ φρούριό τῆς, φθάνει ὡς τὴν παραλία. Τὴν διασχίζει ἓνα ποτάμι, φραγμένο δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μὲ τοίχους στερεοῦς. Ἔχει ωραίους ἀσφαλτοστρωμένους δρόμους. Ἡ πόλις εἶναι παλιά, κτισμένη ἀπὸ χρόνια πολλά, καὶ δὲν ἔχει σχέδιο. Ἡ νέα ὅμως πολιτεία, ποὺ σιγὰ-σιγὰ κτίζεται πρὸς τὴν παραλία, ἔχει ωραιότερα κτίρια καὶ κανονικοὺς δρόμους.

Πόσο διαφορετικὴ εὐρήκαν τὰ παιδιὰ τὴ ζωὴ στὴν πόλιν! Οἱ νοικοκυρὲς παίρνουν τὸ γάλα ἀπὸ τὸ γαλατᾶ. Ψωνίζουν ἀπὸ τὴν ἀγορὰ ἢ ἀπὸ διαφόρους παντοπῶλες ἢ μανάβηδες, ποὺ εἶναι στὶς συνοικίες.

Δυνατὲς σφυρίκτρες ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια καλοῦν τοὺς ἐργάτες στὴ δουλειά. Κι ἀπὸ τὶς ψηλὲς καπνοδόχες ἀνεβαίνει πολὺ ψηλὰ ὁ καπνός.

Μὲ τὶς φωνές τους ὁ ἡμεριδοπώλης καὶ ὁ κάθε μικροπωλητὴς ἀναστατώνουν τοὺς δρόμους. Ὅλη τὴν ἡμέρα οἱ δρόμοι ἔχουν πολλή κίνησι. Τὸ βράδυ τοὺς φωτίζουν μεγάλες ἡλεκτρικὲς λάμπες. Τὸ ἴδιο καὶ τὶς πλατεῖες.

Τὰ παιδιὰ τὴν πρώτη ἡμέρα ἐπερπάτησαν ἀρκετὰ καὶ εἶδαν πολλὰ πράγματα, ποὺ τοὺς ἔκαμαν ἐντύπωσι. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη τοὺς τὰ ἐξηγοῦσε ὅλα.

78. ΩΡΑΙΟ ΦΩΣ

Ἐκεῖνο, ποὺ ἔκαμε ἐντύπωσι στὰ παιδιὰ, ἦτο τὸ « τὰκ », ποὺ ἐγίνετο μὲ μισὴ στροφὴ τοῦ διακόπτη δεξιά. Τὸ δωμάτιο τότε ἐφωτίζετο, σὰν νὰ ἔμπαινε μέσα ξαφνικὰ ὁ ἥλιος. Κι ὕστερα ἕνα « τὰκ » καὶ τὸ δωμάτιο ἐβυθίζετο πάλι στὸ σκοτάδι.

— Αὐτὸ τὸ ωραῖο φῶς, ποὺ εἶναι κλεισμένο μέσα σ' αὐτὴ τὴ μικρὴ γυάλινη λάμπα, πότε θὰ τὸ ἔχωμε κι ἐμεῖς στὸ χωριό μας; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα τὸν θεῖο Δημήτρη.

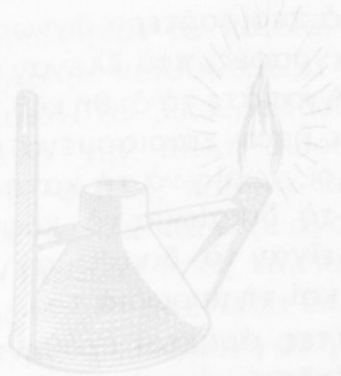
— Πολὺ γρήγορα! Αὔριο θὰ σᾶς πάω, νὰ μείνετε ὅλη τὴν ἡμέρα, στὸ σπίτι μιᾶς ἐξαδέλφης μας. Ἔχει κι αὐτὴ παιδιὰ σὰν καὶ σᾶς. Θὰ μείνετε μαζί τους κι ἐγὼ θὰ φροντίσω γιὰ τὸ ζήτημα τῶν μηχανμάτων. Θὰ χρειασθῇ νὰ μείνωμε ἀκόμη δυὸ ἡμέρες ἐδῶ καὶ θὰ φύγωμε τὴν παραμονὴ τῶν Φώτων γιὰ τὸ Χωριό.

— Ἀ! λέγει ὁ Κωστάκης. Τί ωραῖα νὰ ἔχωμε καὶ

ἐμεῖς αὐτὸ τὸ φῶς καὶ νὰ περπατοῦμε ἔξω στοὺς δρόμους μας! "Οχι, πὺ μόλις σκοτεινιάσῃ, χωνόμαστε μέσα στὰ σπίτια μας.

— "Εχουν ἀπὸ καιρό, θεῖε, αὐτὸ τὸ φῶς ἐδῶ; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— "Οχι, δὲν εἶναι πολλὰ χρόνια, εἶπε ὁ θεῖος Δημήτρης. Γιὰ νὰ γίνῃ ὅμως αὐτὸ καὶ νὰ τὸ χαирώμαστε ἐμεῖς σήμερα, ἐχρειάσθηκαν πολλὰ χρόνια δουλειᾶς καὶ μελέτης. Πολλοὶ ἐπιστήμονες ἐπέρασαν ὅλη τους τὴ ζωὴ, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα! Ἄλλ' αὐτὰ ὅλα θὰ τὰ μάθετε πιὸ καλὰ στὸ σχολεῖό σας, στίς μεγαλύτερες τάξεις. Μάλιστα, ὅταν θὰ στείλῃ ὁ θεῖος Ἀργύρης ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὰ ἄλλα σχολικὰ ὄργανα, θὰ στείλῃ μαζί καὶ μιὰ μικρὴ ἠλεκτρικὴ μηχανή.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ κύρ - Δημήτρης ἐπῆγε τὰ παιδιὰ στοῦ κυρίου Θάνου, ποὺ εἶχε γυναῖκα τὴν κυρία Ἄννα, μιὰ ἀνεψιὰ τῆς γιαγιᾶς. Ἡ κυρία Ἄννα εἶχε δυὸ παιδιὰ, τὸ Γιώργο καὶ τὴ Μαρίκα, μὲ τὴ διαφορὰ ποὺ ἦσαν λιγάκι μεγαλύτερα. Ὁ Γιώργος ἐπῆγαινε στὸ Γυμνάσιο κι ἡ Μαρίκα στὴν ΣΤ' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ.

Ὁ θεῖος Δημήτρης εἶχε εἰδοποιήσει, πὼς θὰ ἐπήγαιναν ἐκεῖ καὶ τοὺς ἐπερίμεναν. Ἐχάρηκαν πολὺ τὰ παιδιὰ. Καθὼς ἦτο καὶ ὠραῖος καιρὸς, ἐβγῆκαν ὅλοι μαζί γιὰ περίπατο στὸ Δημόσιο κήπο.

Εἶδαν κτίρια πολλὰ καὶ ὠραῖα, τὸ Δικαστήριον, τὰ Σχολεῖα καὶ ἄλλα. Ἐπέρασαν ἀπὸ μιὰ δειροστοιχία, ἐπῆγαν στὸ μητροπολιτικὸ νὰ καὶ ἐθαύμασαν τὶς μεγάλες καὶ ὠραῖες εἰκόνες του.

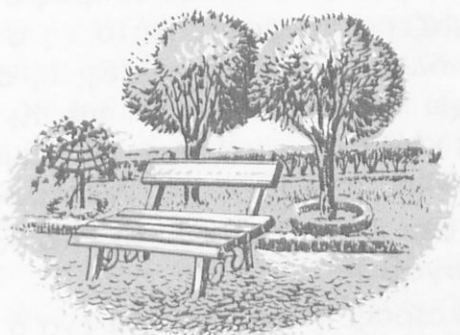
Μεγάλος ἦτο ὁ κήπος, μὲ δένδρα μεγάλα καὶ μικρά, μὲ παρτέρια, ποὺ τὰ ἐστόλιζαν κάθε λογῆς λουλούδια, τὰ περισσότερα ἄγνωστα στὰ παιδιὰ. Εἶδαν καὶ ἐπιγραφές, ποὺ ἔλεγαν : «Μὴ πειράζετε τὰ ἄνθη», «Ἀγαπᾶτε τὰ ἄνθη καὶ τὸ πράσινο». Ὅλα ἐκεῖ μέσα ἦσαν ταιριασμένα κι ἔπρεπε νὰ τὰ χαίρωνται ὅλοι, χωρὶς νὰ τὰ καταστρέφουν. Κανένας δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κόψῃ ἓνα λουλούδι. Ὅμως ὅλοι εἶχαν τὸ δικαίωμα ν' ἀπολαμβάνουν τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὴ μυρωδιά του.

Ἐπισκέπτες ἀρκετοὶ ἐκάθηντο σὲ μπάγκους, κοντὰ στὰ δένδρα, γύρω ἀπὸ μιὰ μεγάλη δεξαμενὴ.

Ἐνας μόνον μπάγκος ἦτο ἀδειανὸς καὶ στὴν ἄκρη του ἐκάθητο ἓνας κύριος. Ὁ Γιώργος ἐζή-

τησε τὴν ἄδεια νὰ καθήσουν καὶ ἐκάθισαν καὶ τὰ τέσσερα παιδιὰ κοντὰ καὶ συζητοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα ἔβλεπαν τὸ συντριβάνι τῆς δεξαμενῆς, ποὺ ἐτίναζε ψηλὰ τὸ νερὸ κι ἐκεῖνο ἔπεφτε πάλι κάτω σὰν βροχή.

80. ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Σὲ λίγο ἐσηκώθηκαν τὰ παιδιὰ, γιὰ νὰ πᾶνε στὸ σπίτι. Ἔφαγαν μὲ πολλὴ ὄρεξι. Ὅταν ἔφαγαν, ἐκάθισαν στὸ σαλόνι νὰ ξεκουρασθοῦν.

Ξαφνικὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη αἴθουσα ἀκούσθηκαν κάτι δυνατὲς φωνές, ποὺ τὰ παιδιὰ ἐτρόμαξαν. Ἡ Μαρίκα εἶχε πάει καὶ εἶχε ἀνοίξει τὸ ραδιόφωνο. Τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα ἐπλησίασαν καὶ εἶδαν μιὰ πλάκα, προφυλαγμένη μὲ γυαλί, γεμάτη ὀνόματα. Ἦσαν τὰ ὀνόματα πολλῶν πόλεων ἀπὸ ὅλες τὶς χῶρες τῆς γῆς, ὅπως ἐξήγησε ὁ Γιώργος. Ἡ Μαρίκα ἔβαλε τὸ δείκτη ἐπάνω στὸ ὄνομα «Ἀ-

θῆναι » κι ἄκουσαν τραγούδια ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῶν Ἀθηνῶν.

— Τί θαῦμα! εἶπε ἡ Ἑλενίτσα.

— Μὰ πῶς ἔρχονται ἔτσι τὰ τραγούδια ἀπὸ τὴν Ἀθήνα; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

Ἡ Μαρίκα ἐξήγησε:

— Στὴν Ἀθήνα τραγουδοῦν ἐμπρὸς σ' ἓνα μηχανημα, πὺ μαζεῦει τὴ φωνή. Αὐτὸ τὴ στέλνει σὰν ἀστραπὴ σ' ὅλα τὰ ραδιόφωνα. Ἐμεῖς ἀκοῦμε τὴν ὥρα, πὺ ἔχει τραγούδια γιὰ παιδιά. Κι ὅταν εἶναι κακοκαιρία καὶ δὲν μπορούμε νὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία, ἀκοῦμε ἀπ' ἐδῶ καὶ τὴ λειτουργία.

— Ἐσεῖς δὲν ἔχετε ραδιόφωνο στὸ Χωριό; ἐρώτησε ὁ Γιώργος.

— Εἶναι καιρὸς, πὺ εἶχε φέρει ἓνα ὁ θεῖος, εἶπε ἡ Ἑλενίτσα. Ἦμουν τότε πολὺ μικρὴ. Ἀλλὰ τοῦ ἐχάλασε. Ἐλειτουργοῦσε μὲ ἠλεκτρικὲς στῆλες. Τώρα μᾶς εἶπε, πῶς, ὅταν θὰ ἔχουμε ἠλεκτρικὸ ρεῦμα στὸ Χωριό, θὰ τὸ ἀλλάξει καὶ θὰ φέρη ἓνα ἄλλο. Κι ἔτσι θὰ ἔχουμε καὶ ἐμεῖς ραδιόφωνο, σὰν αὐτό.

81. ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

— Ντρίν! Ντρίν! Ντρίν! ἀντήχησε τὸ κουδούνι τοῦ τηλεφώνου. Τρέχει στὸ διάδρομο ὁ Γιώργος καὶ παίρνει τὸ ἀκουστικό.

— Ἐμπρὸς! Ποιὸς ὁμιλεῖ, παρακαλῶ;... Ἐσὺ εἶσαι, πατέρα;... Ἐδῶ εἶναι τὰ παιδιά... Νὰ ἔλθουμε

στο μεταξουργείο; Κι έπειτα στὸν κινηματογράφο;
"Α! ώραία... Θὰ ἔλθωμε ἀμέσως.

Ἀπὸ τὸ μεταξουργεῖο ὁ κύριος Θᾶνος εἰδοποιοῦσε τὸ Γιώργο νὰ πάη μὲ τὰ παιδιὰ στὸ μεταξουργεῖο, γιὰ νὰ τὸ ἰδοῦν. Ὑστερα θὰ τοὺς ἔπαιρνε, νὰ τοὺς πάη ὅλους στὸν κινηματογράφο.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐσκέφθηκε :

— "Ἄλλο θαῦμα πάλι αὐτὸ τὸ τηλέφωνο!

Στὴν Κοινότητά τους ἔχουν τηλέφωνο. Ἀλλὰ δὲν τὸ χρησιμοποιοῦν ὅποια ὥρα θέλουν καὶ οὔτε γιὰ μικροπράγματα. Τηλεφωνοῦν μόνο τὰ τηλεγραφήματα, ποὺ θὰ σταλοῦν στὴν πολιτεία. Ἄν ἦτο εὐκόλο, θὰ ἔπαιρνε στὸ τηλέφωνο καὶ τὰ ἐξαδελφάκια τῆς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

Ὁ Γιώργος εἶπε, πῶς ἐδῶ καὶ 30 χρόνια ὁ μεγάλος Ἰταλὸς ἐφευρέτης Γουλιέλμος Μαρκόνι ἐπέτυχε μὲ τὸ τηλέφωνο νὰ μιλοῦν οἱ ἄνθρωποι μὲ ὅλες τὶς χῶρες τῆς γῆς. Ἔτσι ἐποικινωνοῦν μεγάλα πλοῖα, ποὺ ταξιδεύουν στὶς μεγάλες θάλασσες, στοὺς ὠκεανούς. Κι ἂν εὑρεθοῦν σὲ κίνδυνο, καλοῦν ἄλλα πλοῖα σὲ βοήθεια, ποὺ τοὺς ἔρχεται βιαστικὴ καὶ σῶζει ἀπὸ τὸ θάνατο χιλιάδες ἀνθρώπινες ζωές.

Τὸ ἀπόγευμα ἔκαμαν ὅλα τὰ παιδιὰ ἓνα περίπατο στὴν πόλι καὶ τὸ βραδάκι ὁ Γιώργος τὰ ἐπῆγε στὸ ξενοδοχεῖο, ὅπου τὰ ἐπερίμενε ὁ κύρ-Δημήτρης.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωὶ ἐπῆγαν τὰ παι-
διὰ μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη νὰ ἰδοῦν καὶ τὸ
λιμάνι. Νὰ τὴν ἢ θάλασσα, ἢ μεγάλη θάλασσα,
γεμάτη μικρὰ ἀφρισμένα κύματα. Γαλαξοπράσινη
ἀπλώνεται ὥς πέρα μακριά, ἐκεῖ πού φαίνεται
σὰν νὰ ἐνώνεται μὲ τὸν οὐρανό. Ποτὲ τὰ παιδιὰ
δὲν εἶχαν φαντασθῇ τόσο μεγάλη καὶ τόσο ὠραία
τὴ θάλασσα, πού τὴν ἔκανε πιὸ ὠραία καὶ ἢ λι-
κάδα.

Ὅμορφα σπίτια στολίζουν τὴν παραλία κι
ἕνας λιμενοβραχίονας προχωρεῖ μέσα στὴ θά-
λασσα.

Δυὸ βαπόρια φορτηγὰ ἦσαν ἀραγμένα στὸ
λιμάνι καὶ ἐπερίμεναν νὰ φορτώσουν. Ἄλλο με-
γάλο βαπόρι ἐφάνηκε στὴν εἴσοδο τοῦ λιμανιοῦ.
Ἦτο τὸ καράβι τῆς γραμμῆς, πού ἄραζε σὲ διά-
φορα λιμάνια, ὥσπου νὰ φθάσῃ στὸ μεγάλο λι-
μάνι τοῦ Πειραιᾶ.

Τὰ παιδιὰ ὅλο κι ἐρωτοῦσαν γιὰ τὴ θάλασσα,
γιὰ τὰ πλοῖα.

— Ἡ θάλασσα, τοὺς ἔλεγε ὁ κύρ - Δημήτρης, μ' ὅ-
λες τὶς τρικυμίες της καὶ μ' ὅλη τὴν ἀπεραντο-
σύνη της, ἦτο πάντα ἕνας μεγάλος δρόμος, ἀνοι-
κτὸς στοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ πρῶτοι θαλασσοπόροι μὲ θάρρος, μὰ καὶ
μὲ περιέργεια νὰ γνωρίσουν τὸν κόσμο, ἔφευγαν
μὲ μονόξυλα. Μαζί τους ἔπαιρναν καὶ διάφορα
προϊόντα τῆς πατρίδος τους. Κι ὕστερα ἀπὸ ἕνα
μακρινὸ κι ἐπικίνδυνο ταξίδι, ἀντίκρουζαν μὲ λα-

χτάρα τήν καινούργια γῆ. Στ' ἀκρογιαλὶ τῆς καινούργιας γῆς τοὺς ἐπερίμεναν ἄλλοι παράξενοι ἄνθρωποι, ποὺ μιλοῦσαν μιὰ γλῶσσα διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ δική τους.

Οἱ θαλασσοπόροι τότε τοὺς ἔδειχναν καὶ τοὺς ἔδιναν κάποια ωραῖα πραγματάκια, ἀπὸ τὰ προϊόντα ποὺ εἶχαν φέρει μαζί τους. Καὶ οἱ ἄγνωστοι, μὲ σαστισμένα μάτια, ἄπλωναν δειλὰ τὰ χέρια τους καὶ τὰ ἔπαιρναν. Κι ἔδιναν δικά τους προϊόντα, ποὺ οἱ θαλασσοπόροι τὰ ἔφερναν πίσω στὴν πατρίδα τους.

— Σήμερα, ἐξακολούθησε ὁ κύρ-Δημήτρης, ὅσο μεγάλες κι ἂν εἶναι οἱ θάλασσες, δὲν ἔχουν πιὰ μυστικά γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ πλοῖα δὲν κάνουν πιὰ δρόμους ἀγνώστους. Πηγαίνουν γρήγορα καὶ κατ' εὐθείαν στὴ γῆ, ποὺ θέλουν νὰ πᾶνε. Δὲν ἔχουν πιὰ ἀνάγκη ἀπὸ τὸν ἀέρα, γιὰ νὰ φουσκώσῃ τὰ πανιά τους καὶ νὰ τὰ σπρώχνῃ. Κινοῦνται γοργὰ μὲ μεγάλες μηχανές. Καὶ σὲ λίγες ἡμέρες μποροῦν νὰ φθάσουν στὰ πιὸ μακρινὰ λιμάνια.

Ὅπως στὰ παλιὰ χρόνια, ἔτσι καὶ σήμερα, τὰ πλοῖα κουβαλοῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ προϊόντα τῆς γῆς, προϊόντα τῶν χειρῶν καὶ τῶν μηχανῶν.

Τὸ βαπόρι εἶχε πλησιάσει πιὰ καὶ ἄρχισε μιὰ μεγάλη κίνησις στὸ λιμάνι. Βάρκες ἐπῆγαιναν κοντὰ κι ἔπαιρναν ἐπιβάτες, ποὺ τοὺς ἔφερναν στὴν ἀποβάθρα.

83. ΚΑΡΑΒΙ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΑ ΦΤΕΡΑ

Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά,
τὴν ἄγκυρα σηκώνει.
Καραβοκύρης στέκεται,
κρατῶντας τὸ τιμόνι.

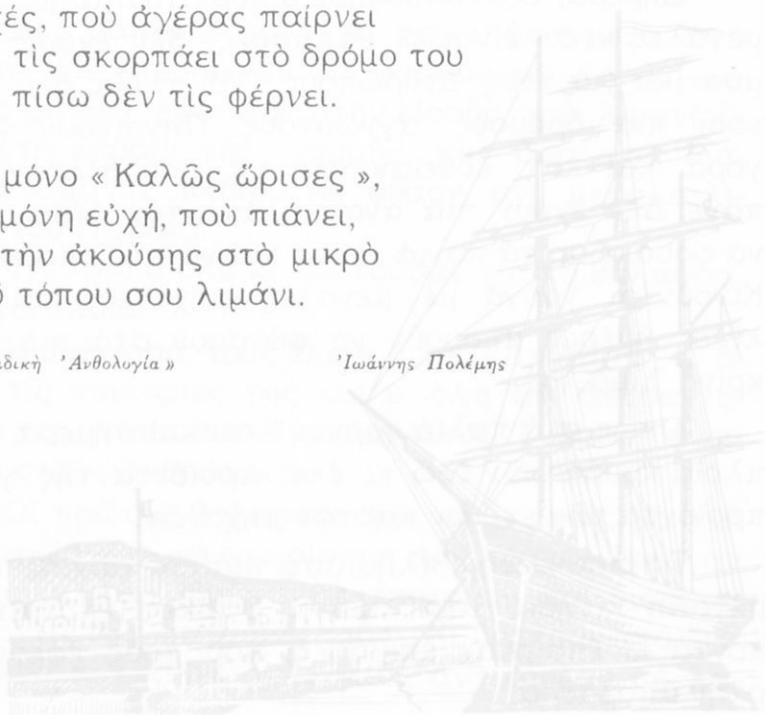
Καράβι, στὰ ταξίδια σου
θὰ βρῆς λιμάνια χίλια.
Θ' ἀκούσης « Καλῶς ὤρισες »
ἀπὸ χιλιάδες χεῖλια.

Μὴν τὰ πιστέψης. Ὑπιαστες
εὐχές, πὺ ἀγέρας παίρνει
καὶ τὶς σκορπάει στὸ δρόμο του
καὶ πίσω δὲν τὶς φέρνει.

Τὸ μόνο « Καλῶς ὤρισες »,
τὴ μόνη εὐχή, πὺ πιάνει,
θὰ τὴν ἀκούσης στὸ μικρὸ
τοῦ τόπου σου λιμάνι.

« Παιδικὴ Ἀνθολογία »

Ἰωάννης Πολέμης

Πρὶν γυρίσουν στὸ Χωριό, ὁ κύρ - Δημήτρης ἔπρεπε νὰ περάσῃ κι ἀπὸ τὸ μηχανουργεῖο τῆς πόλεως, γιὰ νὰ πληρώσῃ κάποια μηχανήματα τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Τὸ ἐργοστάσιο αὐτὸ εἶναι κοντὰ σὲ ἐξοχικὴ συνοικία τῆς πόλεως. Ὁλόγυρά του ἔχει ἓνα ψηλὸ τοῖχο. Καὶ ἡ καπνοδόχος του λές καὶ θέλει ν' ἀγγίξῃ τὸν οὐρανό.

Καθὼς ἐπῆγαιναν πρὸς τὸ ἐργοστάσιο, ἔβλεπαν τὴν καπνοδόχο νὰ βγάξῃ ἓναν καπνὸ, ποὺ ἔκρυβε τὸν ἥλιο. Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη σιδερένια θύρα. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐπῆγε στὸ γραφεῖο τοῦ Διευθυντοῦ. Ἐτακτοποίησε τοὺς λογαριασμοὺς του καὶ παρεκάλεσε τὸ Διευθυντὴ νὰ ἐπιτρέψῃ στὰ παιδιὰ νὰ ἰδοῦν τὸ ἐργοστάσιο.

Ἕνας ἐπιστάτης τοὺς ὠδήγησε ὅλους σὲ ὅλο τὸ ἐργοστάσιο. Τὰ παιδιὰ ἔμειναν μὲ τὸ στόμα ἀνοικτὸ κοιτάζοντας τὸ μηχανουργεῖο.

Τὸ ἀπέραντο κτίριο ἦτο γεμᾶτο μηχανές. Ἐδῶ ἐγύριζαν μεγάλες ρόδες, ἐκεῖ ἐσηκῶνοντο κι ἔπεφταν κάποια σιδερένια χέρια. Ἀλλοῦ οἱ μηχανές ἔτριζαν, ἐβογγοῦσαν, ἐγρύλιζαν. Κι ἄλλοῦ κάποια πλατιά λουριὰ ἐγύριζαν μὲ δύναμι μικρότερες ρόδες.

Μηχανές περίεργες ἐπελεκοῦσαν τὸ σίδηρο ἢ τὸ ἐλύγιζαν, τὸ ἐπριόνιζαν, τὸ ἐτρυποῦσαν, τὸ ἐπίεζαν, τὸ ἔκοβαν. Μὲ τὰ κομμάτια οἱ ἐργάτες ἔφτειαναν διάφορα μηχανήματα, ἐργαλεῖα, κάθε λογῆς πράγματα.

Λές καὶ εἶχε σταματήσει τὸ μυαλὸ τῶν παιδιῶν

μέσα στο θόρυβο και στη μεγάλη κίνησι, πού ἐγίνετο γύρω τους. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Οἱ μηχανές σέ μιὰ στιγμή κάνουν τὴ δουλειὰ ἑκατὸ χεριῶν.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταζαν μὲ πολλὴ προσοχὴ τοὺς ἐργάτες, πού ἐπέβλεπαν τὶς μηχανές. Καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔλεγε ἀπὸ μέσα της :

— Τάχα θὰ μποροῦσαν οἱ μηχανές νὰ κινηθοῦν χωρὶς τοὺς ἐργάτες ; Ἐδῶ εἶν' ὁ κόμπος, ὅπως λέει κι ὁ παππούς.

Καὶ πάλι ἀπὸ μέσα της ἔδινε τὴν ἀπάντησι :

— Δίχως τοὺς ἐργάτες, οἱ μηχανές θὰ ἦσαν ἄχρηστες ! Αὐτὸ ἐμένα κατεβάζει τὸ κεφάλι μου.

Τὸ ἀπόγευμα ἔφυγαν γιὰ τὸ Χωριό, ὅπου ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἔπαυαν νὰ διηγοῦνται σ' ὅλους ὅσα εἶδαν στὴν πόλι.

85. Η ΦΑΝΕΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ

— Μεθαύριο θὰ γίνη ὁ ἔρανος γιὰ τὴ φανέλα τοῦ Στρατιώτου. Εἶσαι ἔτοιμη ; ἐρώτησε τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Λίγο θέλω, θεῖε, νὰ τελειώσω τὴ μιὰ κάλτσα. Ἀπόψε λέγω νὰ τὴν τελειώσω.

— Νὰ τὴν τελειώσης γρήγορα, παιδί μου. Σοῦ εἶπα, οἱ στρατιῶτές μας, πού φυλάγουν ἄγρυπνοι τὰ σύνορά μας, κρυώνουν. Καὶ πρέπει ἐμεῖς ἀπὸ ἐδῶ κάτω νὰ τοὺς στείλωμε μάλλινα νὰ φορέσουν, νὰ ζεσταθοῦν. Γιὰ σκέψου τί κρύο εἶναι ἐκεῖ

ἐπάνω στὰ σύνορα ! Γι' αὐτό, τὴν ἐποχὴ αὐτὴ, κάθε μιὰ γυναῖκα, κάθε κορίτσι ἐργάζεται γιὰ τὸ στρατιώτη. Πλέκει, γιὰ νὰ φτειάσῃ ἢ μιὰ φανέλα ἢ ἓνα ζευγάρι κάλτσες ἢ ἓνα ζευγάρι γάντια. Ἐνας λόγος λέει : « Τὸ δῶρο, καὶ μικρό, μεγάλη χάρι ἔχει ».

— Πολὺ σωστά, λέγει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Ἡμουν κόρη, Δημήτρη, ὅταν σεῖς ἐπολεμούσατε στὰ βουνὰ τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Ἀλβανίας. Ἐσεῖς ἐπολεμούσατε κι ἐδιώχνατε τὸν ἐχθρὸ μὲ τὴ λόγχη. Κι ἐμεῖς μὲ τὴ βελόνα ἐπολεμούσαμε ἄλλον μεγάλον ἐχθρό σας, τὸ κρῦο. Δικὴ μας λόγχη ἦτο ἡ βελόνα. Ἐλέγαμε : « Δὲν πρέπει ν' ἀφήσωμε κανένα στήθος νὰ κρυολογήσῃ οὔτε κανένα πόδι νὰ πάθῃ ». Ἐκάναμε οἰκονομία καὶ δὲν ἀγοράζαμε γιὰ μᾶς τίποτε, γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ ἀγοράζωμε μάλλινα νήματα καὶ νὰ πλέκωμε.

Ὁ κύρ - Δημήτρης μένει λίγο συλλογισμένος. Ὑστερα χαμογελᾷ καὶ λέγει :

— Ἐνα ἀπόγευμα, ἐκεῖ ἐπάνω στὰ βουνὰ τῆς Ἀλβανίας, μοῦ ἔδωκαν κι ἐμένα ἓνα ζευγάρι μάλλινα γάντια, σταλμένα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό. Ἐπῆγα νὰ φορέσω τὸ ἓνα γάντι κι εὗρήκα μέσα ἓνα χαρτάκι μὲ μιὰ διεύθυνσι. Ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ κοριτσιοῦ, ποῦ εἶχε πλέξει τὰ γάντια. Ἀργότερα ἔγραψα στὴν Αὐστραλία κι εὐχαρίστησα τὸ κορίτσι, ποῦ μοῦ εἶχε στείλῃ τὸ πολύτιμο ἐκεῖνο δῶρο. Ἦτο αὐτὸ μιὰ σπουδαία βοήθεια, ποῦ μᾶς ἔδωκε τὴ δύναμι νὰ νικήσωμε.

Ἡ Ἑλενίτσα εἶπε τότε :

— Ἐγὼ κάνω οἰκονομία. Ὅταν ἡ μητέρα ἢ ὁ πατέρας μοῦ δίνουν λεπτὰ γιὰ καραμέλες, ἀγοράζω λιγώτερες καὶ ὅσα οἰκονομήσω τὰ ρίχνω στὸν κουμπάρά μου.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τὴν ἐρώτησε :

— Τί θὰ κάμης τὰ λεπτὰ σου, ἅμα γεμίση ὁ κουμπάρας σου, Ἑλενίτσα ;

— Θ' ἀγοράσω ὅ,τι μοῦ εἶπῃ ἡ μητέρα μου, ἀπάντησε ἡ Ἑλενίτσα .

— Ἑλενίτσα μου, εἶπε ἡ θεία της, πόσα παιδάκια εἶναι πολὺ πτωχὰ καὶ κοιμοῦνται νηστικά τὸ βράδυ ! Οἱ γονεῖς των δὲν ἔχουν χρήματα νὰ τοὺς πάρουν γάλα, ψωμί. Δὲν εὐρίσκουν ἐργασία καθόλου ἢ πολὺ ὀλίγη. Ἀλλὰ πάλι παιδάκια εἶναι ὀρφανά. Νά, τὰ παιδιὰ τῆς κυρὰ - Γιαννούλας οὔτε παπούτσια οὔτε καλὰ φορέματα ἔχουν. Μὰ οὔτε καὶ τρώγουν κάθε ἡμέρα ψωμί. Εἶναι, βλέπεις, λίγη ἢ δουλειὰ τῆς καημένης τῆς μητέρας των.

— Ἄν εἶχα πολλὰ λεπτὰ, εἶπε ἡ Ἑλενίτσα, θὰ ἀγόραζα ὅ,τι χρειάζονται τὰ παιδιὰ τῆς κυρὰ - Γιαννούλας.

— Καὶ ἐγὼ, καὶ ἐγὼ, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Λοιπὸν τώρα, ποὺ θὰ ἔλθῃ ὁ πατέρας σου, Ἑλενίτσα, καὶ ὁ δικός σου, Κωστάκη, θὰ τοὺς εἰποῦμε νὰ σᾶς δίνουν κάθε ἡμέρα ἀπὸ μιὰ δραχμὴ τοῦ καθενός. Ἔτσι ὁ κουμπάρας σας θὰ

γεμίζη γρήγορα καὶ θὰ μπορῆτε νὰ βοηθᾶτε καὶ τοὺς πτωχοὺς τακτικά.

Τὰ παιδιὰ ἐνθουσιάσθηκαν μ' αὐτὴ τὴν ιδέα, ἐκτύπησαν τὰ χέρια των καὶ ἐφώναξαν :

— Ναί, ναί, τί ὠραία !

87. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Σήμερα τὸ ἀπόγευμα, στὴ μεγάλη αἴθουσα τῶν τελετῶν τοῦ σχολείου, ἐωρτάσθηκε ἀπὸ τὰ παιδιὰ ἡ ἐορτὴ τῆς Μητέρας. Ἡ αἴθουσα ἦτο στολισμένη μὲ λουλουδία, μὲ σημαῖες, μὲ εἰκόνες καὶ μὲ ἐπιγραφές γιὰ τὴ μητέρα. Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἐκάθηντο στὰ καθίσματα, ποὺ ἦσαν στὶς πρῶτες σειρές.

Μετὰ τὴν προσευχὴ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶπε τὴν ἀκόλουθη ὁμιλία :

« Παιδιά,

» Ὅπως μέσα στοὺς τόννους τῆς ἄμμου ξεχωρίζει ἓνας κόκκος χρυσάφι, ἔτσι καὶ μέσα στὶς ἄπειρες λέξεις ξεχωρίζει μιὰ μαγικὴ λέξι, ἡ λέξι

Μητέρα. Ἡ σημερινή ἑορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς ἔχει καθιερωθῇ στὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ σ' ὅλο τὸ χριστιανικὸ κόσμο, ὡς Παγκόσμια Ἡμέρα τῆς Μητέρας.

» Δὲν πρέπει ποτέ, παιδιά, νὰ πικραίνετε τὴ μητέρα σας. Ποτέ νὰ μὴν τῆς δίνετε ἀφορμὴ νὰ λυπηθῇ. Γιατὶ ἡ μητέρα εἶναι γιὰ σᾶς ὁ ἄγγελος, ποὺ σᾶς φυλάγει ἀπὸ κάθε κακὸ. Αὐτὴ σᾶς ἔδωκε τὸ πρῶτο γάλα, σᾶς ἐξέστανε τὰ χεράκια σας μέσα στὰ δικά της, τὸ σῶμά σας μέσα στὴν ἀγκαλιά της. Αὐτὴ σᾶς ἔμαθε νὰ μιλάτε, νὰ περπατῆτε.

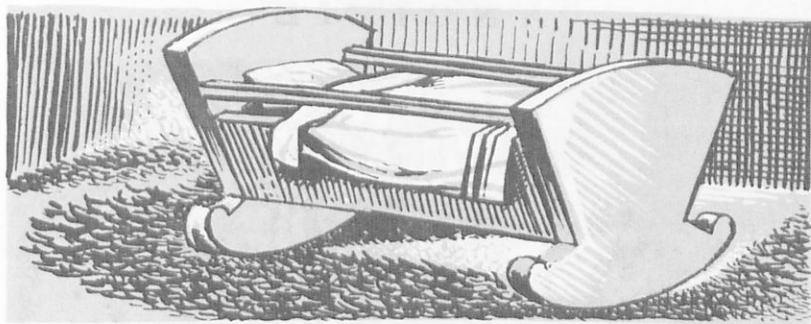
» Ἡ μητέρα δείχνει τὴν πιὸ μεγάλη ἀγάπη. Κάθε της σκέψι, κάθε της κούρασι εἶναι γιὰ σᾶς. Πρέπει λοιπὸν ν' ἀκούτε τὰ λόγια της καὶ νὰ τῆς μιλάτε μὲ σεβασμό.

» Ὅταν τῆς λέγετε μὲ τρυφερὴ φωνή: «Μαννούλα!», ἐκείνη σᾶς ἀπαντᾷ: «Παιδί μου!» μὲ τόση γλύκα, ποὺ φθάνει ὡς μέσα βαθιὰ στὴν καρδιὰ ὅλων μας ».

Ἀμέσως ἄρχισαν οἱ ἀπαγγελίες ποιημάτων, ποὺ εἶχαν θέμα τὴ μητέρα, καὶ ἐδιαβάσθησαν ἐκθέσεις τῶν μεγάλων παιδιῶν μὲ τὸ ἴδιο θέμα.

Ὁ Κωστάκης ἀπάγγειλε τὸ ποίημα «Ἀποχαριτισμὸς τῆς Μάννας», ἡ Ἑλενίτσα τὸ ποίημα «Ἡ μαννούλα» καὶ ἄλλα παιδιά ἄλλα ποιήματα.

Ἐπειτα τὰ παιδιά κατέβηκαν ἀπὸ τὴ σκηνὴ χωρὶς θόρυβο, ἐπρόσφεραν λουλούδια καθένα στὴ μητέρα του καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τους. Οἱ μητέρες τὰ ἐφίλησαν καὶ ἐκεῖνες. Τὰ παιδιά ξαναγύρισαν στὴ σκηνή, ἐτραγούδησαν μερικὰ ᾠσματα καὶ ἡ ἑορτὴ ἔκλεισε μὲ τὸν Ἑθνικὸν Ὕμνον.

88. Η ΜΑΝΝΟΥΛΑ

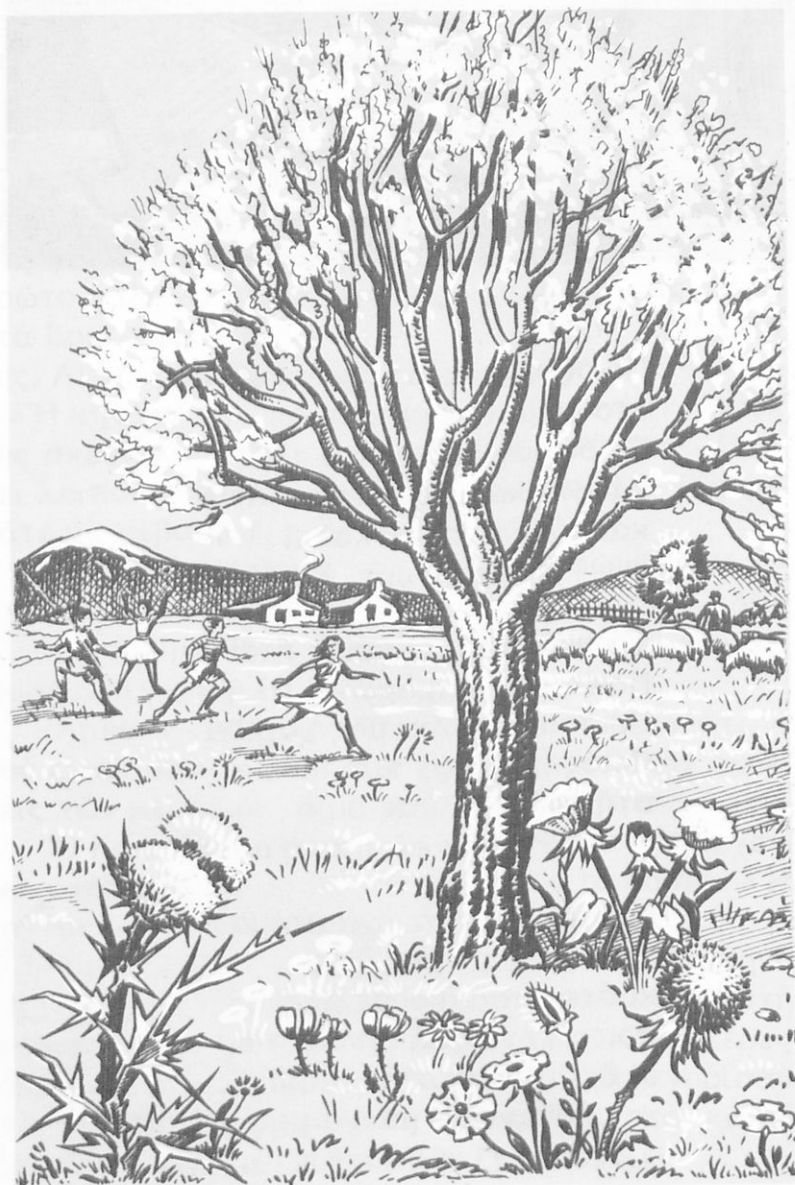
Ποιός τήν κούνια μας κουνάει,
όταν εἴμαστε μικράκια ;
Ποιός χαμογελᾷ στοῦ πλάι
καί γλυκὰ μᾶς λέει λογάκια
καί τόν ὕπνο προκαλεῖ ;
Ἡ μαμά μας ἡ καλή.

Τὰ μαλλιά μας ποιός κτενίζει ;
Ποιός μᾶς καμαρώνει, ἀλήθεια ;
Ποιός παιγνίδια μᾶς χαρίζει ;
Ποιός μᾶς λέει παραμύθια
στή φωτίτσα μας σιμά ;
Ἡ γλυκειά μας ἡ μαμά.

Κι ὅταν κάποτε ἓνα στόμα
κάτι μέ θυμὸ μᾶς λήη,
κι ὅταν παρακοῦμε ἀκόμα,
ποιός πονεῖ καί σιγοκλαίει
κι ἔχει πίκρα στήν καρδιά ;
Πάντα ἡ μάννα μας, παιδιά.

Ἀνέκδοτο

Στέλιος Σπεράντσας

Τά ἄστρα σβήστηκαν. Ἡ μέρα
 γλυκοφέγγει ντροπαλῇ
 καὶ στὸν ξάστερον ἀέρα
 κελαδοῦν κορυδαλλοί.

Γύρω στ' ἄνθη τὰ περίσσια
 τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς
 φτερουγίζουν τὰ μελίσσια
 μὲ τὴν ἔννοια τῆς δουλειᾶς.

Σὲ χωράφια ἀνθοστρωμένα
 καὶ γεμᾶτα χλωρασιά,
 χίλια ἀρνάκια σκορπισμένα
 βόσκουν χόρτα καὶ δροσιά.

Κι ἀνασαίνουνε τὰ δάση,
 μέσ' στὴ διάπλατη γιορτῇ,
 ποὺ γιορτάζει ὅλη ἡ πλάσι
 ἀνθισμένη, φτερωτή.

Γ. Δροσίνης

Ἦλθε ἡ Ἀνοιξίς! Μᾶς τὸ φανερώνει τὸ γαλανὸ χρώμα τοῦ οὐρανοῦ, τὸ πράσινο χαλὶ τῆς γῆς, τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν. Τὴν Ἀνοιξί τὰ δένδρα ἀνθίζουν, οἱ μέλισσες πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ὁ κοῦκκος ἀκούεται «Κού-κου! Κού-κου!» καὶ διαλαλεῖ στὸ δάσος τὴν Ἀνοιξί. Τὰ χελιδόνια μὲ τὶς ψαλιδωτὲς οὐρὲς πετοῦν χαρούμενα στὶς παλιὲς φωλιὲς ἢ κτίζουν καινούργιες, κάτω ἀπὸ τὶς στέγες ἢ τὰ μπαλκόνια. Τὰ πουλιά πετοῦν χαρούμενα καὶ καθαρίζουν τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰ βλαβερά ἔντομα, ποὺ φέρνουν τὶς ἀρρώστειες. Οἱ ἡμέρες ἐμεγάλωσαν καὶ οἱ νύκτες ἐμίκρυναν. Μερικὲς ἀνοιξιὰτικες βροχὲς δροσίζουν τὴ γῆ. Ὁ ἀνοιξιὰτικὸς ἥλιος εἶναι ζεστός καὶ στὰ βουνὰ λειώνουν τὰ χιόνια. Οἱ ἀμυγδαλιὲς ἐπέταξαν τὰ πέταλα τῶν λουλουδιῶν καὶ ἔδεσαν τὸν καρπὸ τῶν. Οἱ λεμονιὲς καὶ ἄλλα καρποφόρα δένδρα ἀνθίζουν καὶ σκορποῦν εὐωδιές.

Οἱ γεωργοὶ μὲ τὰ βόδια, τὰ ἄλογα, τὰ ἀλέτρια, ξεχύνονται στὸν κάμπο γιὰ τὴν ὄψιμη καλλιέργεια. Τὰ σπαρτὰ στὰ χωράφια, σὰν ἀπέραντη πράσινη θάλασσα, κυματίζουν ἀπὸ τὸ φύσημα τοῦ μυρωμένου ἀνέμου.

Τὸ λιβάδι εἶναι καταπράσινο καὶ γεμᾶτο πολύχρωμα ἀγριολούλουδα. Τὰ διάφορα ἔντομα ξυπνοῦν. Οἱ πεταλοῦδες πετοῦν στὰ λουλούδια. Οἱ μέλισσες βουτίζουν καὶ ροφοῦν τὸ μέλι τῶν λουλουδιῶν. Ἀνθίζουν τὰ χαμομήλια καὶ οἱ παπαροῦνες. Κάπου-κάπου πηδοῦν μερικὲς μικρὲς ἀκρίδες.

Τώρα είναι άκίνδυνες, όταν όμως μεγαλώσουν καταστρέφουν τὰ σπαρτά.

Οί πελαργοί, πού κάνουν τὶς φωλιές τους στὰ ψηλὰ καμπαναριά, παραμονεύουν στὸ λιβάδι νὰ πιάσουν κανένα φίδι ἢ κανένα βάτραχο ἢ ποντικάκι ἢ σαύρα, νὰ ταΐσουν τὰ μικρά τους. Τὰ κοπάδια μὲ τὰ πρόβατα ξεκινοῦν γιὰ τὰ βουνά. Τ' ἀρνάκια χοροπηδοῦν χαρούμενα.

Καθὼς βόσκουν τὰ πρόβατα στὸ ἀπέραντο καταπράσινο λιβάδι, ὁ βοσκὸς παίξει χαρούμενος τὴ φλογέρα του, ἐνῶ ὁ σκύλος τὸν συντροφεύει δίπλα του.

Τὸ ρυάκι τρέχει ἀδιάκοπα, ποτίζει τοὺς διψασμένους ἀνθρώπους, τὰ ζῶα καὶ τὰ πουλιὰ καὶ δροσιζει τὰ δένδρα, τὰ χόρτα καὶ τὰ ἄνθη.

Τὰ τριαντάφυλλα εἶναι στὶς δόξες τους. Ἡ θερμοκρασία ἀνεβαίνει καὶ ἀρχίζουν νὰ ὠριμάζουν τὰ πρῶτα κεράσια. Πόσο ὠραία εἶναι τὴν Ἔνοιξι! Χαρὰ Θεοῦ!

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, καθὼς καὶ ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀγαποῦν πολὺ τὴν Ἔνοιξι. Ἡ Ἐλενίτσα μάλιστα συχνὰ ἀπαγγέλλει τὸ ποίημα «Ἡ Ἔνοιξι» καὶ ὁ Κωστάκης ἀποχαιρετᾷ τὸ χειμῶνα μὲ τὸ ποίημα «Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα!»

Πρώτη-πρώτη ἔχει ἀνοίξει τὰ λουλούδια τῆς ἡ ἀμυγδαλιά. Νυφούλα σωστή στὰ ἀσπρορρόδινα πέπλα τῆς στέκεται στὸν κήπο, σὰν νὰ εἶναι ἔτοιμη ν' ἀρχίσῃ τὸ χορὸ τῆς ἀνοίξεως.

Τὰ ἄλλα δένδρα δὲν βιάζονται. Μὲ τὰ γυμνά κλαδιὰ τῶν κοιτάζουν τὸν οὐρανό, σὰν νὰ λέγουν:

— Ἄς ζεστάνῃ ὁ ἥλιος καλὰ, ν' ἀνοίξωμε καὶ μεῖς.

Ἡ ἀχλαδιά κινεῖ λίγο τὴν κορυφή τῆς καὶ λέγει στὴ μικρὴ κερασιά, ποὺ στέκει δίπλα τῆς:

— Τὴ βλέπεις τὴν ἄμυαλη τὴν ἀμυγδαλιά; Ἐλῆ-
σμόνησε τὸ τί ἔπαθε πέρυσι μὲ τὰ χιόνια, ποὺ ἐ-
κάηκαν ὅλα τὰ πρῶιμα λουλούδια τῆς. Νὰ τὴν
τώρα πάλι. Πρώτη καὶ καλύτερη ἐστολίσθηκε.

— Ἐγώ, εἶπε ἡ κερασιά, δὲν βιάζομαι καθόλου.
Τελευταία ἀνοίγω τὰ λουλούδια μου, μὰ πρώτη
κοκκινίζω τὰ κεράσια μου.

Ἔτσι ὠμιλοῦσαν τὰ δένδρα τότε. Μὰ ὅταν
ἦλθε ὁ Ἀπρίλιος, νὰ τα ὅλα ἀλλαγμένα. Ὁ κήπος
στὶς δόξες του.

Ἡ ἀχλαδιά φορεῖ κάτασπρα, ἡ μηλιά ἀσπρορ-
ρόδινα, ἡ βερυκοκκιά τριανταφυλλιά. Ἰδὲς τὴ μι-
κρούλα τὴν κερασιά! Σὰν κουκλίτσα γεμάτη στο-
λίδια. Κάθε κλαδάκι τῆς θὰ ἔχῃ ἐπάνω ἀπὸ ἑκατὸ
λουλούδια.

— Γιὰ νὰ ἰδοῦμε, θὰ τὰ κρατήσῃ ὅλα, νὰ τὰ κάμῃ
κεράσια; Εἶναι πολὺ μικρὴ ἀκόμη, λέγει ὁ παπ-
πούς.

Τὰ παιδιὰ δὲν χορταίνουν κάθε μέρα τὸ

λαμπρό αυτό πανηγύρι τοῦ κήπου. Ὅλο ἐκεῖ εὐρίσκονται.

Κάθονται κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη τὴν κερασιά καὶ ἀκούουν τὶς μέλισσες, πὺ ζουζουνίζουν γυρίζοντας ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι.

— Γιὰ θυμήσου πέρυσι πόσα κεράσια ἐμαζέψαμε, Ἐλενίτσα; εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Ναί, Κωστάκη, ἀπαντᾷ ἡ Ἐλενίτσα. Θυμᾶμαι δυὸ μικρὰ καλαθάκια, τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου ἀνήμερα. Ἦτο ἓνα ἀπὸ τὰ δῶρα στὴν ἐορτὴ μας.

Τὰ παιδιὰ προτιμοῦν τὰ κεράσια ἀπὸ τὰ ἄλλα φρούτα. Καὶ δὲν ἔχουν ἄδικο, γιατί καὶ νόστιμα πολὺ εἶναι καὶ τὰ καλύτερα στολίδια τοῦ κήπου, ὅταν ὠριμάζουν. Νὰ τὰ βλέπης στὴν κερασιά ἀνάμεσα στὰ φύλλα της, νὰ κρέμονται ἀπὸ τὸ μακρὺ πράσινο κοτσάνι των σὰν φουντίτσες, σὰν κόκκινα κουδουνάκια!

Μὰ ἐκεῖνο, πὺ κάνει τὰ παιδιὰ νὰ ἐνθουσιάζονται γιὰ τὴν κερασιά, εἶναι πὺ μποροῦν μ' αὐτὰ νὰ στολισθοῦν καὶ τὰ ἴδια. Τὰ κρεμοῦν στ' αὐτιά των σὰν δυὸ λαμπερὰ κόκκινα σκουλαρίκια.

Ὁ Κωστάκης σήμερα ἀργεῖ νὰ ξυπνήσῃ. Ἔχει περάσει ἡ συνηθισμένη ὥρα, πού ξυπνᾷ κι ἀκόμη κοιμᾶται.

Βλέπει ἓνα γλυκὸ ὄνειρο καὶ εἶναι εὐτυχισμένος. Βλέπει τάχα πὼς εἶναι μέσα σὲ μιὰ ἀνθοστολισμένη ἄμαξα μαζί μὲ τὴν ἐξαδελφούλα του, τὴν Ἑλενίτσα, καὶ πηγαίνουν, ὅλο πηγαίνουν στὸν ἐξοχικὸ δρόμο. Ἀριστερὰ μιὰ δεινροστοιχία ἀπὸ πελώρια πλατάνια, πού δὲν τελειώνει. Ἐπάνω στὰ κλαδιά των πουλιὰ χρωματιστὰ πετοῦν καὶ κελαιδοῦν. Καὶ ἓνα ἀγγελικὸ τραγούδι χαϊδεύει τ' αὐτιά του.

Αὐτὴ ὅμως ἡ φωνὴ σὰν νὰ μοιάζῃ τῇ γλυκειᾷ φωνῇ τῆς μητέρας του. Καὶ νά, τώρα σταματᾷ τὸ ἀγγελικὸ τραγούδι καὶ ἀκούεται ἀλήθεια ἡ φωνὴ τῆς μητέρας τοῦ Κωστάκη, πού λέγει :

— Κωστάκη, ἀγόρι μου ! Ξύπνα, χρυσό μου ἀγγελοῦδι ! Ξύπνα, φῶς μου !

Καὶ ἓνα ἀπαλὸ γλυκὸ χέρι ἀκουμπᾷ στὰ μαλλιά του καὶ ἓνα ζεστὸ φιλὶ νοιώθει στὸ μάγουλό του. Ἀνοίγει τὰ μάτια του καὶ ἀντικρῶζει τὰ γλυκὰ μάτια τῆς μητέρας του.

— Ἀχ, μητέρα μου, τί ὠραῖο ὄνειρο, πού ἔβλεπα, τί ὠραῖο !

— Ναί, μὰ ξέρεις πὼς εἶναι ἀργά ;

— Ἀλήθεια ; Ἔχει περάσει ἡ ὥρα καὶ ἐγὼ εὐρίσκομαι ἀκόμη στὸ κρεβάτι ; εἶπε ὁ Κωστάκης καὶ πετάχθηκε ἀμέσως ὀρθίος.

— Τώρα εἶναι πιά ᾽Ανοιξι, εἶπε ἡ μητέρα του, καὶ πρέπει νὰ σηκώνεσαι πιὸ ἔνωρίς. Ἡ Ἐλενίτσα πιὸ ἔνωρίς ἐσηκώθηκε σήμερα. Ἐμπρός, ντύσου, ἐτοίμασου γρήγορα καὶ ἔλα κάτι νὰ σοῦ δείξω.

Ὁ Κωστάκης ἐντύθηκε, ἐπλύθηκε βιαστικά, προσευχήθηκε κι ἔτρεξε στὴν τραπεζαρία. Ἐκαλημέρισε καὶ ἐφίλησε τὸ χέρι τῆς μητέρας καὶ τῆς γιαιγιᾶς, ποὺ ἦσαν ἐκεῖ.

— Μάντεψε λοιπὸν ποιὸς ἦλθε σήμερα! τοῦ εἶπε ἡ μητέρα του.

— Ἡ θεία ἡ Ἄννα;

— Ὁχι.

— Ὁ θεῖος ὁ Πέτρος;

— Ὁχι.

— Μητέρα, σὺ ἐτραγουδοῦσες πρὶν τὸ τραγούδι τῆς ᾽Ανοιξεως καὶ ἔλεγες: « Ἦλθε πάλι ἡ ᾽Ανοιξι ». Λοιπὸν γι' αὐτὴν λές. Ἡ ᾽Ανοιξις ἦλθε!

— Χμ! ἔκαμε ἡ μητέρα του γελῶντας. Κάπως λιγάκι πλησιάζεις νὰ τὸ εὔρης.

Ἐκείνη τῇ στιγμῇ ἀκούσθηκε ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸ παράθυρο, κατὰ τὸν κῆπο, ἓνα « τριτριλ-τρίλ, τιτρίλ... » καὶ εὐθὺς δυὸ μαῦρα σπαθωτὰ πτερὰ ἐπέρασαν σὰν ἀστραπή.

— ᾽Α, τὰ χελιδόνια! ἐφώναξε καὶ ἐκτύπησε μὲ χαρὰ τὰ χέρια του ὁ Κωστάκης.

— Ναί, τὰ χελιδόνια ἦλθαν, εἶπε ἡ μητέρα του. Εὐρῆκαν τὴν παλιά τους φωλιά καὶ κελαδοῦν γεμᾶτα ἀπὸ εὐχαρίστησι. Τώρα θὰ τὴν ἐπιθεωρῇσουν, θὰ τὴν διορθώσουν, ὅπου χρειάζεται, καὶ σὲ λίγες ἡμέρες θὰ κάμουν τ' αὐγουλάκια τους.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἀκούσθηκε ἡ Ἐλενίτσα:

— Κωστάκη, Κωστάκη, τὰ χελιδόνια! Ἦλθαν τὰ χελιδόνια!

— Τὰ εἶδα, Ἐλενίτσα. Ἔλα νὰ τοὺς εἰποῦμε τὸ τραγουδάκι τους, ἐφώνασε ὁ Κωστάκης βγαίνοντας στὴν αὐλή.

Ἦλθε τρέχοντας καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ τὰ παιδιά, κοιτάζοντας τὰ καλὰ πουλάκια, εἶπαν τὸ τραγουδάκι:

ΧΕΛΙΔΟΝΙ ΜΟΥ ΓΟΡΓΟ

Χελιδόνι μου γοργό,
πού ῥθες ἀπ' τὴν ἔρημο,
τί καλὰ μᾶς ἔφερες;
Τὴν ὑγείᾳ καὶ τῇ χαρᾷ
καὶ τὰ κόκκινα τ' αὐγά.

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ,
καὶ Ἀπρίλη δροσερέ,
τὰ πουλάκια κελαδοῦν,
τὰ δενδράκια φύλλα ἀνθοῦν
τὰ πουλάκια αὐγὰ γεννοῦν
κι ἀρχиноῦν νὰ τὰ κλωσσοῦν.

Λ α ῖ κ ο

Ἐπειτα ἐμπῆκαν στὸ σπίτι, ἤπιαν τὸ γάλα τους, ἐπῆραν τὶς σάκκες των καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Ἐκεῖ τοὺς εἶπαν τὰ ἄλλα παιδιά ὅτι ὅλες οἱ φωλιές στὶς στέγες τῶν σπιτιῶν εἶχαν δεχθῇ πάλι τοὺς νοικοκυραίους των, ποὺ ἐγύρισαν ἀπὸ τὴν ξενιτειά.

Ἡ δασκάλα ἐμίλησε στὰ παιδιὰ γιὰ τὰ χελιδόνια. Τοὺς εἶπε πὼς ἔρχονται ἀπὸ τοὺς ζεστοὺς τόπους, ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Ἐταξίδευσαν πολλές ἡμέρες, ἐπέρασαν ἀπὸ θάλασσες, γιὰ νὰ μᾶς ἔλθουν.

Τοὺς εἶπε καὶ πόσο ὠφέλιμα μᾶς εἶναι. Πὼς τρώγουν χιλιάδες χιλιάδων κουνούπια καὶ μυῖγες καὶ μᾶς γλυτώνουν ἀπ' αὐτὰ τὰ βρωμερὰ ἔντομα.

Ὑστερα τοὺς εἶπε πὼς τὰ χελιδόνια φέρνουν τὴν Ἀνοιξι, τὸν Εὐαγγελισμό τῆς Παναγίας, τὴν Ἑθνικὴ ἑορτὴ, τὴ Λαμπρὴ μὲ τὰ κόκκινα αὐγά, τὴν ὑγεία καὶ τὴ χαρά.

94. ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

Σὰν ἓνα πελώριο πουλί, μὲ ἀνοικτὲς τὶς γυαλιστερές του φτεροῦγες στὸν ἥλιο, ἐπετοῦσε ἓνα ἀεροπλάνο στὸν ἄερα, ἓνα μεσημέρι ἐπάνω ἀπὸ τὸ Χωριό.

Ὁ κόσμος ἐβγῆκε στὶς θύρες καὶ στὰ παράθυρα καὶ μὲ μανδήλια τὸ ἐχαιρετοῦσε.

Ἀσφαλῶς κάποιο τολμηρὸ Ἑλληνόπουλο τὸ ὠδηγοῦσε μὲ χέρι σταθερό, πού μπορούσε καὶ νὰ τὸ χαμηλώνῃ ὥς τὴν κορφή τοῦ πιὸ ψηλοῦ καμπαναριοῦ καὶ ὕστερα νὰ τὸ ἀνεβάξῃ ψηλά. Τόσο ψηλά, πού μόλις νὰ φαίνεται, σὰν ἓνα σημάδι στὸν οὐρανό.

— Τὸ ἀεροπλάνο ἔχει καταργήσει πιά τὴν ἀπόστασι, εἶπε ὁ κύρ-Πέτρος στὸν πατέρα του, πού ἦτο καθισμένος στὸν ἥλιο.

Ὁ κύρ-Πέτρος εἶχε ταξιδεύσει πολλές φορές

μέ αεροπλάνο καί ἤξευρε, τί ἔλεγε. Ἀπό ψηλά οἱ πεδιάδες καί οἱ κοιλάδες φαίνονται σάν ἓνα πολύχρωμο χαλί, πού τò στολίζουν ἀπ' ἐδῶ τὰ δάση μέ βαθυπράσινο χρῶμα καί ἀπ' ἐκεῖ τὰ ποτάμια μ' ἀσημένια σειρήτια.

— Τήν πιό μεγάλη πόλι, ἐξακολούθησε ὁ κύρ-Πέτρος, τήν περνᾷ τὸ αεροπλάνο γιά μιὰ στιγμή. Κι ἐνῶ· γιά νὰ πᾶς ἀπό τὸν Πειραιᾶ στήν Κέρκυρα, θέλεις εἴκοσι δυὸ ὥρες μέ τὸ πλοῖο, μέ τὸ αεροπλάνο πᾶς γιά μιάμιση ὥρα ἀπό τήν Ἀθήνα. Ἔτσι γρήγορα πᾶς καί στὰ Ἰωάννινα, στή Θεσσαλονίκη, στήν Κρήτη, στή Ρόδο καί σ' ἄλλες πόλεις τῆς πατρίδος μας. Τὸ αεροπλάνο ἐξυπηρετεῖ σπουδαῖα τίς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου.

— Ἀπὸ τὰ παλιὰ χρόνια εἶχεν ὁ ἄνθρωπος τὴ φλογερὴ ἐπιθυμία νὰ πετάξῃ στὸν ἀέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Καὶ διηγήθηκε τότε στὸν παππού τὸ μῦθο, πού ἄκουσε κάποτε στὸ σχολεῖο γιά τὸ Δαίδαλο καί τὸν Ἴκαρο.

95. Ο ΔΑΙΔΑΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΚΑΡΟΣ

Ὅταν κάποτε ἐβασίλευε στήν Κρήτη ὁ Μίνως, ἔφθασε ἐκεῖ ἀπὸ τήν Ἀθήνα ἓνας περίφημος τεχνίτης, ὁ Δαίδαλος, μέ τὸ γυιό του Ἴκαρο.

Ὁ Δαίδαλος ἔκτισε γιά τὸ Μίνωα ἓνα θαυμάσιο παλάτι, μέ ὠραῖες τοιχογραφίες, ἀγάλματα, στύλους ψηλούς, πού ἄλλο ὅμοιο δὲν ὑπῆρχε σ' ὅλη τὴ χώρα. Ὁ Μίνως εὐχαριστήθηκε πολὺ γι' αὐτό. Μὰ ὅταν ὁ Δαίδαλος, ὕστερα ἀπὸ πολὺν

καιρὸν, ἐξήτησε νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του, δὲν τὸν ἄφηνε νὰ φύγῃ. Γιατὶ ἐφοβεῖτο μήπως κτίσῃ καὶ ἀλλοῦ κανένα παλάτι ὠραιότερο ἀπὸ τὸ δικό του ἢ καὶ παρόμοιο. Τὸν ἐκράτησε λοιπὸν στὴν Κρήτη καὶ τοῦ ἔκαμε βασιλικές τιμές. Ἔδωκε ὅμως καὶ αὐστηρὲς διαταγές, κανένα πλοῖο νὰ μὴ δεχθῇ νὰ πάρῃ μαζί του μήτε τὸ Δαίδαλο μήτε τὸν Ἴκαρο, ποὺ ἔδειχνε πὼς θὰ γίνῃ μεγαλύτερος τεχνίτης ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Ὁλόκληρα ἡμερόνυχτα ἐκάθητο καὶ ἐσκέπτετο ὁ Δαίδαλος, πὼς θὰ ἐγλύτωνε ἀπὸ τὸν περιορισμὸ καὶ πὼς θὰ ξανάβλεπε τὴν ἀγαπημένη του πατρίδα.

Ἐνα πρωὶ ἐκάλεσε χαρούμενος τὸ γυιό του καὶ τοῦ ἔδειξε δυὸ ζευγάρια μεγάλα πτερὰ, σὰ μεγάλου πουλιοῦ, καὶ τοῦ εἶπε :

— Ὁ Μίνως ἐξουσιάζει τὴ γῆ καὶ τὴ θάλασσα. Τὸν ἀέρα ὅμως δὲν τὸν ἐξουσιάζει. Θὰ φύγωμε ἀπὸ τὴν Κρήτη πετῶντας.

Τοῦ ἐφόρεσε τὰ δυὸ πτερὰ, τοῦ τὰ ἐστερέωσε στοὺς ὤμους καὶ τοῦ ἐξήγησε πὼς θὰ τὰ μεταχειρίζεται στὸν ἀέρα.

— Πρόσεξε καλὰ, τοῦ εἶπε. Τὰ πτερὰ, παιδί μου, εἶναι κολλημένα μὲ κερί. Νὰ μὴν πηγαίνῃς πολὺ ψηλὰ καὶ σοῦ λειώσῃ ὁ ἥλιος τὸ κερί. Μήτε πολὺ χαμηλὰ, μήπως τὰ κύματα σοῦ βρέξουν τὰ πτερὰ καὶ δὲν μπορέσῃς νὰ τὰ κινήῃς μ' εὐκολία.

Χαρούμενος ὁ Ἴκαρος ἐπέταξε πρῶτος. Τὸν ἀκολούθησε ὁ πατέρας του.

— Πετᾶμε σὰν πουλιά, ὅπου θέλομε ! ἐφώναξε ὁ Ἴκαρος.

Κι ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό του ἐπετοῦσε πότε ἔμπρός, πότε ὀπίσω. Κάποια στιγμή ἀνέβηκε σὰν ἀετὸς πολὺ ψηλὰ κι ἐχάθηκε στὰ σύννεφα.

— "Ἰκαρε, παιδί μου, μὴν κάνης τρέλες! τοῦ ἐφώνασε ὁ πατέρας του.

Ὁ "Ἰκαρος ὅμως δὲν ἄκουε. Τώρα κατέβαινε χαμηλὰ, ὡς τὰ κύματα, γιὰ νὰ ἰδῇ μὲ χαρὰ τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου. Ὑστερα ἀνέβαινε πάλι ψηλὰ.

Κάποια στιγμή, ποὺ ὁ Δαίδαλος ἐγύρισε νὰ κοιτάξῃ, δὲν εἶδε πουθενὰ τὸν "Ἰκαρο.

— Συμφορὰ μου! ἐφώνασε. Ἐχάθηκε τὸ παιδί μου!

Ἐγύρισε πίσω, ἔκανε γύρους ἐπάνω ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Πουθενὰ δὲν ἦτο ὁ "Ἰκαρος. Στὸ τέλος ἀντίκρουσε σκόρπια πτερὰ στὰ κύματα. Καὶ σὲ λίγο εἶδε καὶ τὸ ἴδιο τὸ παιδί του νεκρὸ στὸ ἀκρογιάλι ἐνὸς νησιοῦ.

Κατεβαίνει μὲ δάκρυα στὸ νησί. Ἀγκαλιάζει τὸ ἄψυχο σῶμα τοῦ Ἰκάρου καὶ μὲ βαθειὰ θλίψι τὸ θάβει ἐκεῖ κοντά. Ἀπὸ τότε τὸ νησί ἐκεῖνο ἐπῆρε τὸ ὄνομα Ἰκαρία καὶ τὸ πέλαγος ὠνομάσθηκε Ἰκάριο πέλαγος.

Τὰ πτερὰ του ὁ Δαίδαλος λέγουν πὼς τὰ πέταξε στὴ θάλασσα. Καὶ λέγουν ἀκόμα πὼς δὲν ξαναφάνηκε πουθενά.

Τί ωραία πού είναι σήμερα στολισμένο τὸ σχολεῖο !

Ἡ εἰσοδὸς τοῦ στεφανωμένη γύρω- γύρω μὲ μυρτιές καὶ δάφνες καὶ μιὰ μεγάλη γαλανόλευκη σημαία ὑπερήφανα κυματίζει στὴν κορυφή.

Μέσα ἡ μεγάλη αἴθουσα καταστόλιστη ἀπὸ πρασινάδες καὶ πολλές - πολλές σημαιοῦλες.

Στοὺς τοίχους κρέμονται οἱ εἰκόνες τῶν ἡρώων μας. Ὅλοι στεφανωμένοι μὲ μυρτιές καὶ δάφνες.

Στὸ βάθος τῆς αἴθουσας εἶναι σηκωμένο ἓνα πλατὺ βάθρο. Ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ τοῦ κρέμονται ἀπλωμένες στὸν τοῖχο δυὸ μεγάλες γαλανόλευκες.

Ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ βάθρο θ' ἀνέβουν ἓνα - ἓνα τὰ παιδιὰ νὰ ἀπαγγεῖλουν τὰ ποιήματά των.

Ἐκεῖ θὰ γίνη καὶ ἡ μικρὴ παράστασι ἀπὸ τὰ παιδιὰ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ μιλήσῃ καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου.

Τέλος ἦλθε ἡ ὥρα ν' ἀρχίσῃ ἡ ἐορτὴ.

Ὁ κόσμος ἔχει μαζευθῇ. Τὰ παιδιὰ φοροῦν τὶς ωραίες φορεσιές των καὶ κρατοῦν ὅλα στὸ χέρι ἀπὸ μιὰ σημαιοῦλα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καμαρώνουν τὶς στολές των.

Οἱ γονεῖς των, καθισμένοι στὰ μπροστινὰ καθίσματα, περιμένουν νὰ τὰ ἴδουν στὴν παράστασι.

Ὁ Διευθυντὴς ἀνεβαίνει στὸ βάθρο καὶ λέγει :

« Ἀγαπητά μου παιδιὰ.

» Σήμερα ἔχει μεγάλη ἐορτὴ τὸ Ἔθνος μας. Μιὰ

τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, γιατί σάν σήμερα ὁ ἄγγελος εἰδοποίησε τὴν Παναγία, ὅτι θὰ γεννήσῃ τὸ Χριστό μας. Καὶ ἄλλη, γιατί σάν σήμερα τὸ 1821 ἐσηκώθηκαν οἱ σκλαβωμένοι πρόγονοί μας καὶ ἐκτύπησαν τοὺς τυράννους. Πολλὰ χρόνια ἐπολέμησαν σκληρά, ἔχυσαν τὸ αἷμά των, ἐθυσιάσθηκαν, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ δώσουν στὸ Ἔθνος μας τὴν ἐλευθερία του καὶ νὰ φυλάξουν τὴν πίστι του. Δὲν πρέπει νὰ ξεχάσωμε ποτὲ τὴ θυσία των καὶ δὲν πρέπει νὰ παύσωμε ποτὲ νὰ λατρεύωμε καὶ μείς τὴν Ἐλευθερία καὶ γι' αὐτὴν νὰ θυσιαζώμεθα. Γιατὶ μόνον ἔτσι ἡ Πατρίδα μας θὰ ζῇ καὶ θὰ ὑπερφηφανεύεται γιὰ τὰ παιδιά της. Τώρα λοιπὸν ἄς ἐορτάσωμε τὴ μεγάλη αὐτὴ ἡμέρα, ὅπως ἀξίζει καὶ ἄς φωνάξωμε μὲ ὅλη μας τὴν καρδιά:

— Ζήτω ἡ Πατρίδα μας !»

— Ζήτω! ἐφώναξαν ὅλοι μὲ μιὰ φωνή.

Ἔπειτα τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο. Ὅλοι ἐσηκώθηκαν ὀρθιοὶ καὶ ἐτραγούδησαν μαζί τὸν συγκινητικὸ Ὕμνο τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ Σολωμοῦ:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι,
ποὺ μὲ βία μετράει τὴ γῆ.

Ἀπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καὶ σάν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαῖρε, ὦ χαῖρε, Ἐλευθεριά!

Μετὰ τὸν Ἐθνικὸν Ὑμνον ἄρχισαν οἱ ἀπαγγε-
λίες. Τὰ περισσότερα παιδιά ἀνέβηκαν ἕνα-ἕνα μὲ
τὴ σειρὰ στὸ βᾶθρο καὶ εἶπαν τὸ ποίημα, ποῦ εἶχαν
μάθει. Κάθε φορά, ποῦ ἐτελείωνε τὸ καθένα, οἱ ἄλ-
λοι ἐχειροκροτοῦσαν καὶ ἐφώναζαν: « Εὖγε!, εὖγε! »

Τέλος ἔγινε καὶ ἡ παράστασις. Ὁ Κωστάκης
καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὶς ωραίες στολές των ἔκαμαν
σὲ ὅλους εὐχάριστη ἐντύπωσι. Καὶ τί ωραῖα ποῦ
ἔπαιζαν τὸ μέρος των! Ὅλοι τοὺς ἐχειροκρότησαν
στὸ τέλος καὶ οἱ γονεῖς των τ' ἀγκάλιασαν καὶ τὰ
ἐφίλησαν.

Ἐπειτα εἶπαν καὶ ἄλλα τραγούδια καὶ στὸ τέ-
λος ἔκλεισαν τὴν ωραία ἐορτὴ μὲ ἕνα ωραῖο Ἐλ-
ληνικὸ χορό.

Χαρὰ Θεοῦ εἶναι τώρα τὴν ἀνοιξι ὁ κήπος τοῦ σχολείου. Καλοδουλεμένα ὅλα, ὁμορφα καὶ περιποιημένα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν παιδιῶν, μεγάλων καὶ μικρῶν, καὶ ἀπὸ τὴ φύσι.

Πουλιά πετοῦν καὶ κελαδοῦν, μέλισσες βουῖ ζοῦν, σκαθάρια μὲ ὠραία χρώματα παντοῦ περπατοῦν, ἄλλα μικρὰ-μικρούτσικα κι ἄλλα πιὸ μεγάλα, ἀμέτρητα μυρμήγκια καὶ πολλὰ ἄλλα ἔντομα.

Ὅλα κινοῦνται, ὅλα ἐργάζονται.

Μερικὰ παιδιὰ τῆς τρίτης καὶ τῆς τετάρτης τάξεως εἶναι κοντὰ σὲ μιὰ τριανταφυλλιά γεμάτη τριαντάφυλλα, ἄλλα ἀνοικτά, ἄλλα μισανοικτά καὶ ἄλλα κλειστὰ ἀκόμη. Τὴν προσοχὴ τῶν παιδιῶν ἐτράβηξαν κάτι πρασινωπὰ μαμουδία, ὅχι μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ κεφάλι καρφίτσας, μαζεμένα σὲ κάποια ζαρωμένα καὶ μαραμένα φύλλα τῆς τριανταφυλλιᾶς.

— Τί εἶναι αὐτά, κύριε ; ἐρωτᾷ ὁ Γιάννης.

— Αὐτὰ εἶναι μελίγκρες, εἶπε ὁ δάσκαλος. Κοιτᾶτε, πῶς ἔκαμαν τὰ φύλλα ! Τοὺς ἐρρούφηξαν ὅλο τὸ χυμὸ μὲ τὴ μυτερὴ προβοσκίδα τους.

— Κι αὐτὰ ἐκεῖ τὰ κόκκινα σκαθαράκια, μὲ τίς ἐπτά μαῦρες βουλίτσες, τί κάνουν ; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ὅπου ἰδῆτε μελίγκρες, προσέξτε νὰ ἰδῆτε, πῶς ἐκεῖ εἶναι καὶ τέτοια σκαθαράκια. Τὰ λένε παπαδίτσες καὶ τρώγουν τίς μελίγκρες. Βλέπετε κι αὐτὰ τὰ μυρμήγκια, ποὺ ἀνεβαίνουν στὴν τριανταφυλλιά ; Ἔρχονται γιὰ τίς μελίγκρες. Ἀλλὰ δὲν

έρχονται, για να τις φάγουν. "Έρχονται, για να τις αρμέξουν.

— Να τις αρμέξουν ; έρώτησαν μ' άπορία τὰ παιδιά.

— Ναί. "Όπως έμείς αρμέγομε τὰ ζῶα καί τοὺς παίρνομε τὸ γάλα, ἔτσι καί τὰ μυρμήγκια. Ζουλοῦν ἐλαφρά τὴν κοιλιὰ αὐτῶν τῶν ἐντόμων καί ἀπὸ δυὸ τρυπίτσες τοὺς παίρνουν τὸ χυμό, ποὺ τοὺς περισσεύει. Καί τὸ περίεργο εἶναι, παιδιά, ὅτι τὰ μυρμήγκια παίρνουν μαζί τους αὐτὲς τὶς μελίγκρες καί τὶς φέρνουν σὲ μέρος, ὅπου εἶναι ἄφθονη τροφή ἀπὸ τρυφερά φύλλα καί λουλούδια.

— Γιατί τὸ κάνουν αὐτὸ τὰ μυρμήγκια ; έρώτησε ὁ Δῆμος.

— Γιατί τοὺς ἀρέσει πολὺ ὁ γλυκὸς χυμός.

— Καί δὲν μποροῦν μόνα τους νὰ ρουφήξουν χυμὸ ἀπὸ τὰ λουλούδια ;

— "Όχι. Τὰ μυρμήγκια δὲν ἔχουν, ὅπως οἱ μυῖγες, οἱ μέλισσες κι ἄλλα ἔντομα, προβοσκίδα νὰ ρουφοῦν τὸ χυμὸ τῶν λουλουδιῶν. Οἱ παπαδίτσες, παιδιά, συνέχισε ὁ δάσκαλος, κυνηγοῦν πολὺ τὶς μελίγκρες καί εἶναι ὠφέλιμες στὸν κηπουρό. Λένε, πῶς τέσσερες παπαδίτσες μποροῦν νὰ καθαρίσουν σὲ μιὰ ἑβδομάδα ὁλόκληρο ἓνα καρποφόρο δενδράκι ἀπὸ τὶς μελίγκρες. Τὰ μυρμήγκια κυνηγοῦν τὶς παπαδίτσες. Προσπαθοῦν νὰ δαγκάσουν τὰ λεπτὰ ποδαράκια τους. Μὰ ἐκεῖνες χώνονται μέσα στὸ λεῖο καί σκληρὸ κέλυφός τους κι ἔτσι τὰ μυρμήγκια δὲν μποροῦν νὰ τοὺς κάμουν τίποτε.

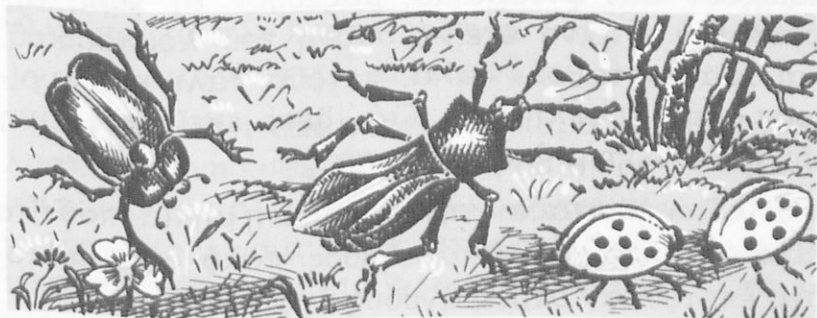
Μιά άλλη συντροφιά παιδιῶν τρέχει χαρούμενη νὰ εἰπῇ στ' ἄλλα παιδιὰ κάτι, ποὺ ἐξακρίβωσε.

— Τὰ μυρμήγκια μιλοῦν καὶ συνεννοοῦνται μεταξὺ των.

— Πῶς τὸ εἶδατε, παιδιὰ; ἐρώτησαν τ' ἄλλα.

— Ἐβάλαμε στὸ χορτάρι ἓνα κομμάτι ζάχαρι σὲ μέρος, ποὺ νὰμποροῦν νὰ τὸ ἰδοῦν τὰ μυρμήγκια. Ἦλθε λοιπὸν ἓνα μυρμήγκι, τὸ ἐξέτασε μὲ μεγάλη προσοχή. Κ' ὅταν ἐβεβαιώθηκε, πῶς ἦτο κάτι καλὸ, ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ μεταφέρῃ μόνο του, ἔτρεξε γρήγορα νὰ εὕρῃ ἄλλα μυρμηγκάκια. Ὅταν τὰ εὗρῃκε, ἐκουνούσε τὶς κεραῖες του βιαστικὰ καὶ ἄγγιζε τὶς κεραῖες τῶν ἄλλων. Σὲ λίγα λεπτὰ ἦλθαν τὰ μυρμήγκια στὴ ζάχαρι. Ἀλλὰ τὴν ἐτραβοῦσαν, ἄλλα τὴν ἔσπρωχναν κι ἔτσι γρήγορα-γρήγορα τὴν ἐπῆραν στὴ φωλιά τους.

— Ὅσοι ἀσχολήθηκαν καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ ἔντομα, λέγει ὁ δάσκαλος, ἔχουν γράψει πολὺ ὠραῖα καὶ περίεργα πράγματα, ποὺ εἶδαν ἀπὸ τὴ ζωὴ τους. Ἐξακρίβωσαν καὶ ποιά εἶναι τὰ βλαβερά στὴ γεωργία. Πρέπει λοιπὸν νὰ τὰ μάθωμε ὅλα αὐτὰ τὰ βλαβερά ἔντομα, γιὰ νὰ τὰ πολεμοῦμε.

“Αλλά παιδιά παρατηροῦν μὲ προσοχὴ τὸν ἀνθόκηπο, τὸν δενδρόκηπο, τὸν λαχανόκηπο, τὰ φυτώρια καὶ τὰ σπορεῖα.

Σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σχολικοῦ κήπου εἶναι βαλμένα στὴ σειρά, τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, καμμιὰ εἰκοσαριὰ ξύλινα μεγάλα κουτιά, σὰν σπιτάκια. Ὅσο τὰ παιδιά ἐπλησιάζαν, ἓνα δυνατὸ βούισμα ἐκτυποῦσε τ’ αὐτιά τους καὶ, ὅταν ἦλθαν κοντά, εἶδαν καὶ τὶς μέλισσες, ποὺ ἐτριγύριζαν τὶς κυψέλες των. Ἐνα πλῆθος ἀπ’ αὐτὰ τὰ ξανθὰ ἔντομα ἐπήγαιναν καὶ ἔμπαιναν καὶ ἔβγαιναν στὶς πορτίτσες τῶν ξυλίνων σπιτιῶν των. Ὅλη τὴν ὥρα ἐγίνετο αὐτό. Μὰ ἐκεῖνες, ποὺ ἤρχοντο, ἐβάραιναν ἀπὸ τὸ φόρτωμα, ἐνῶ ἐκεῖνες, ποὺ ἔβγαιναν, ἦσαν ἄδειες.

— Ἰδέτε, ἰδέτε, εἶπε ὁ δάσκαλος πλησιάζοντας ἐκεῖ, ὅσες ἔρχονται πῶς ἔχουν τὰ πόδια των φορτωμένα μὲ κίτρινη σκόνη καὶ πῶς τὸ στόμα τους εἶναι γεμᾶτο μέλι. Πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ἐκεῖ χώνονται καὶ γεμίζουν τὸ στόμα των μ’ αὐτό. Τὴν ἴδια στιγμή μὲ τὰ πόδια των, ποὺ μοιάζουν σὰν φτυαράκια, μαζεύουν τὴ γῦρι, δηλαδή τὴν κίτρινη ἐκείνη σκόνη τοῦ λουλουδιοῦ. Καὶ ἅμα φορτωθοῦν καλά, πετοῦν πάλι καὶ γυρίζουν στὴν κυψέλη των. Γιὰ ἰδέτε ἐκεῖ, σ’ ἐκείνη τὴν ἀνθισμένη μηλιά τί γίνεται!

Ὅλοι ἐκοίταξαν τὴν ἀνθισμένη μηλιά, ποὺ ἦτο λίγο πιὸ πέρα. Ἀλήθεια πλῆθος πολὺ ἀπὸ μέλισσες ἐπετοῦσαν στοὺς ἀνθούς της.

— Καὶ τί τὸ κάνουν τὸ φόρτωμά των, ποὺ φέρνουν στὴν κυψέλη; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Θὰ σᾶς δείξω ἀμέσως, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος. Πλησιάστε ἐδῶ.

“Ὅλοι ἐπλησίασαν γύρω σ’ ἓνα ἀπὸ τὰ σπιτάκια. Ὁ δάσκαλος ἔπιασε καὶ ἄνοιξε τὸ σκέπασμά του.

— Νά! εἶπε ὁ δάσκαλος.

“Ὅλοι ἐκοίταξαν μὲ περιέργεια, ἐνῶ ὁ δάσκαλος ἐξακολούθησε:

— Αὐτὴ εἶναι ἡ κηρήθρα. Ὅλες αὐτὲς οἱ τρυπίτσες, ποὺ ἔχει, θὰ γεμίσουν μέλι. Οἱ μέλισσες ξεύρουν καὶ φτειάνουν μὲ μεγάλη τέχνη αὐτὲς τὶς κηρήθρες. Βγάζουν ἀπὸ τὴν κοιλιὰ τους γύρω σὰν ἰδρώτα μιὰ οὐσία καὶ μ’ αὐτὴ πλάθουν καὶ κτίζουν.

Αὐτὴ ἡ οὐσία εἶναι τὸ κερί. Νά, λοιπόν, παιδιὰ, τὸ ἐργοστάσιο, ποὺ βγάζει τὸ κερί. Τὸ μοσχομυρωδὰτο κερί, ποὺ ἀνάβομε καὶ κρατοῦμε τὴ Λαμπρὴ καὶ χαίρομεθα τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ μας. Νά τὸ ἐργοστάσιο, ποὺ βγάζει τὸ μέλι, τὴν πιὸ γλυκειὰ καὶ θρεπτικὴ τροφή μας. Τὸ μέλι, ποὺ βάζομε στὶς μελόπιττες καὶ στοὺς λουκουμάδες, στὰ μελομακάρονα καὶ στὶς δίπλες καὶ στὰ διάφορα γλυκίσματα τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Λαμπρῆς.

Τὶς καημένες τὶς μελισσοῦλες!

Τίποτε δὲν μᾶς γυρεύουν, παρὰ μόνον μιὰ καλοφτειαγμένη κυψέλη. Γιὰ νὰ βοσκήσουν, μποροῦν νὰ πᾶνε καὶ πολὺ μακριά. Ἀκόμη καὶ σ’ ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ βουνό, ποὺ εἶναι ἀντικρὺ ὅταν ἀνθίξῃς ἐκεῖνες τὶς πλαγιὲς τὸ θυμάρι, πετοῦν ἐκεῖ καὶ βόσκουν σ’ αὐτό. Τὸ μέλι, τὸ θυμαρήσιο εἶναι τὸ πιὸ μοσχομύριστο. Γι’ αὐτὸ καὶ τὸ μέλι Ὑμηττοῦ εἶναι τὸ πιὸ ξακουστό.

— Τί πολλές πού είναι! εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Κάθε κυψέλη, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος, ἔχει ἐπάνω-κάτω δέκα χιλιάδες μέλισσες. Καί γιά νά ξεύρετε, αὐτές ἔχουν μιὰ μονάχα μητέρα.

— Μιὰ μητέρα ὅλες; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος. "Όταν ἡ κηρή-θρα εἶναι ἔτοιμη, μπαίνει ἡ μητέρα τους σέ κάθε μία ἀπ' αὐτές τίς τρυπίτσες καί γεννᾷ ἀπὸ ἓνα αὐγό. Σέ λίγες ἡμέρες ἀπὸ τὸ αὐγὸ αὐτὸ βγαίνει μιὰ ἄσπρη κάμπια. Ἡ κάμπια αὐτὴ πάλι σέ λίγο καιρὸ μεταμορφώνεται καί γίνεται μιὰ μέλισσα, καθὼς ὅλες. Νά, κοιτᾷτε αὐτές ἐδῶ, πού ἐτοιμά-ζονται γιά τὸν πρῶτο περίπατο τῆς ζωῆς των. Αὐτὴ εἶναι ἀκόμη μουδιασμένη, μόλις ἐβγῆκε ἀπὸ τὸ κελ-λί της. Τώρα ἰδέτε την, δοκιμάζει τὰ πτερά της. "Απ! πάει, ἐπέταξε. Σέ λίγο θὰ γυρίσῃ φορτωμένη.

"Όλες ἀγαποῦν τὴ μητέρα των πάρα πολὺ καί τὴν ἀκούουν ἀμέσως σέ ὅ,τι εἶπῃ καί μὲ μεγάλη προθυμία. Τὴν ὀνομάζομε βασίλισσα, γιατί εἶναι μεγαλύτερη καί ὠραιότερη, καί αὐτὴ δίνει ὅλες τίς διαταγές. Ποιές μέλισσες θὰ πᾶνε γιά μέλι ἔξω στὰ λουλούδια, ποιές θὰ μείνουν νά καθαρίσουν τὴν κυψέλη, ποιές θὰ ταῖσουν καί θὰ περιποιηθοῦν τίς νεογέννητες κάμπιες καί ποιές θὰ φυλάξουν σκοποὶ στὴν πόρτα νά μὴν ἔλθῃ κανένας ἐχθρός.

— Καί τί θὰ κάνουν, ἂν ἔλθῃ κανένας ἐχθρός; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

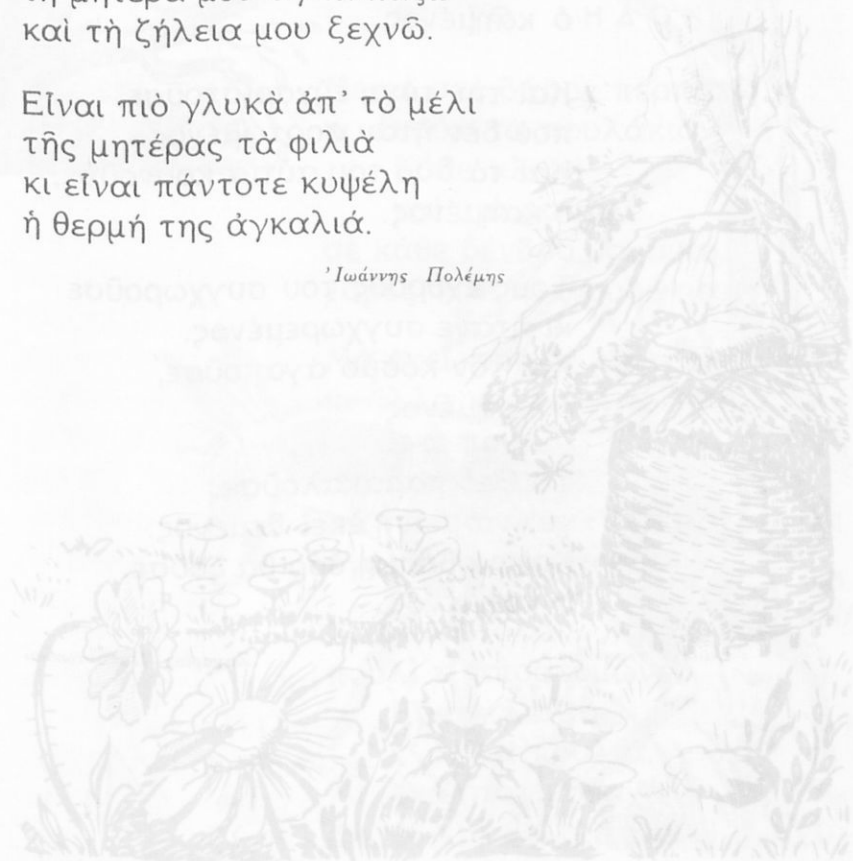
Χύνονται ἐπάνω του καί τὸν κεντρώνουν μὲ τὸ φαρμακερὸ κεντρί των, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος

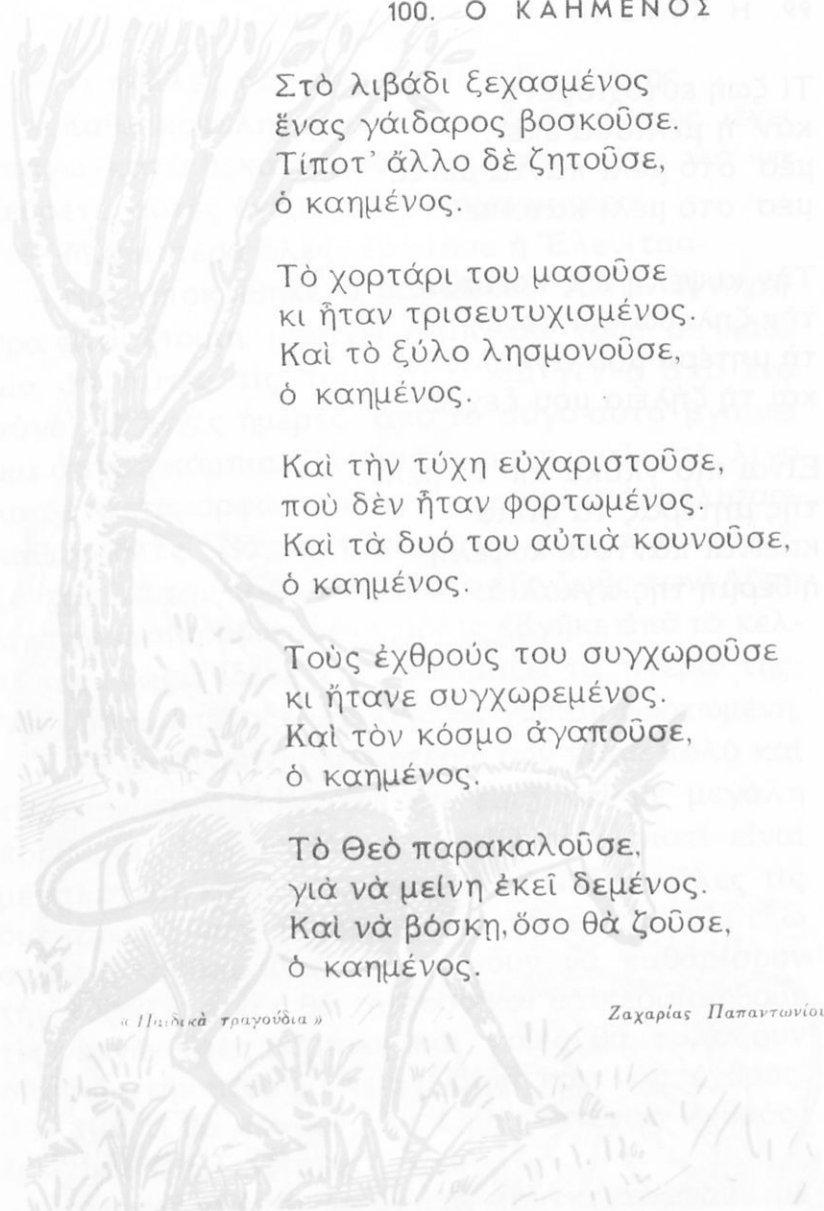
Τί ζωὴ εὐτυχισμένη
κάν' ἢ μέλισσα ἐκεῖ!
μέσ' στὸ μέλι πάντα μένει,
μέσ' στὸ μέλι κατοικεῖ.

Τὴν κυψέλη της κοιτάζω,
τὴν ζηλεύω καὶ πονῶ,
τὴ μητέρα μου ἀγκαλιάζω
καὶ τὴ ζήλεια μου ξεχνῶ.

Εἶναι πιὸ γλυκὰ ἀπ' τὸ μέλι
τῆς μητέρας τὰ φιλιὰ
κι εἶναι πάντοτε κυψέλη
ἡ θερμὴ της ἀγκαλιά.

Ἰωάννης Πολέμης

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ἕνας γαίδαρὸς βοσκοῦσε.
Τίποτ' ἄλλο δὲ ζητοῦσε,
ὁ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος.
Καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε,
ὁ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
ποὺ δὲν ἦταν φορτωμένος.
Καὶ τὰ δυὸ του αὐτιά κουνοῦσε,
ὁ καημένος.

Τοὺς ἐχθροὺς του συγχωροῦσε
κι ἦτανε συγχωρεμένος.
Καὶ τὸν κόσμον ἀγαποῦσε,
ὁ καημένος.

Τὸ Θεὸ παρακαλοῦσε,
γιὰ νὰ μείνῃ ἐκεῖ δεμένος.
Καὶ νὰ βόσκη, ὅσο θὰ ζοῦσε,
ὁ καημένος.

« Πιδικὰ τραγούδια »

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

101. ΤΟ ΑΗΔΟΝΙ

Μέσα στὸ δάσος περπατῶ
κι ἀκούω τὰ πουλάκια.

Κάθε κλωνί
καὶ μιὰ φωνή,
σὲ κάθε δένδρο μουσική,
χαρὲς καὶ τραγουδάκια.

Μὰ ἐκεῖ, ποὺ ἄλλα τραγουδοῦν
κι ἄλλα κρατοῦν τὸ ἴσιο,
ἓνα πουλί
μικρὸ λαλεῖ,
σὰ νὰ τοὺς λέη: « Σωπάστε σεῖς !
ἐγὼ θὰ τραγουδήσω ».

Σώπασαν ὅλα . . . Τὸ μικρὸ
πουλί τ' ἀποστομώνει.
Εἶχαν λαλιά
τ' ἄλλα πουλιά.
Μὰ ἓνα ἦταν μοναχὰ
ἀπ' ὅλα τους τ' ἀηδόνι !

Μεγάλο Σάββατο. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα, καθαροὶ καὶ ἀλλαγμένοι, ἔπесαν ἐνωρὶς νὰ κοιμηθοῦν, γιὰ νὰ σηκωθοῦν τὰ μεσάνυχτα νὰ πάνε στὴν Ἀνάστασι.

Τὰ μεσάνυχτα ἀκούσθηκαν οἱ καμπάνες.

Τὰ παιδιὰ πετάχθηκαν ἀμέσως καὶ ἐτοιμάσθηκαν. Ἐπῆραν τὶς ἄσπρες λαμπάδες των, τὶς στολισμένες μὲ χρυσὲς κι ἀσημένιες κορδελίτσες, καὶ μὲ τὸν παππού, τὴ γιαγιά καὶ τοὺς γονεῖς των ἐπῆγαν στὴν ἐκκλησία. Οἱ μητέρες των εἶχαν ἔτοιμη τὴ μαγειρίτσα, τὰ κόκκινα αὐγὰ καὶ στολισμένο τὸ τραπέζι. Ἐξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία ἔχουν φτειάξει μιὰ ξύλινη μικρὴ ἐξέδρα στολισμένη μὲ μυρτιές καὶ δάφνες γύρω-γύρω. Ἡ νύκτα ἦτο πολὺ γλυκειὰ καὶ ζεστή. Ὅλοι ἐστάθηκαν ἔξω, κοντὰ στὴν ἐξέδρα.

Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ νὰ, ἀκούσθηκε ἀπὸ μέσα ἡ φωνὴ τοῦ παπᾶ : « Δεῦτε, λάβετε φῶς ! »

Οἱ λαμπάδες, ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη, ἄρχισαν ν' ἀνάβουν, ὥσπου ἔφθασε τὸ φῶς στὰ παιδιὰ. Ἐπῆρε λοιπὸν πρῶτος ὁ Κωστάκης ἀπὸ ἓνα ἄλλο παιδάκι, ποὺ ἐστέκετο δίπλα, ἐπῆρε ἀπὸ τὸν Κωστάκη ἡ Ἑλενίτσα, ἀπὸ τὴν Ἑλενίτσα ὁ πατέρας της, ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς Ἑλενίτσας ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ ἀπ' αὐτὸν ἡ γιαγιά, ἀπὸ τὴ γιαγιά οἱ μητέρες καὶ τελευταῖος ὁ παππούς.

Ὁλος ὁ τόπος ἔφεξε καὶ ὅλα τὰ πρόσωπα ἐφωτίσθηκαν εὐχαριστημένα καὶ γελαστά.

Σὲ λίγο ἐβγῆκε ὁ παπᾶς μὲ τὸ διάκο καὶ τοὺς ψάλτες καὶ ἀνέβηκαν στὴν ἐξέδρα. Ἐψαλαν, εἶπαι

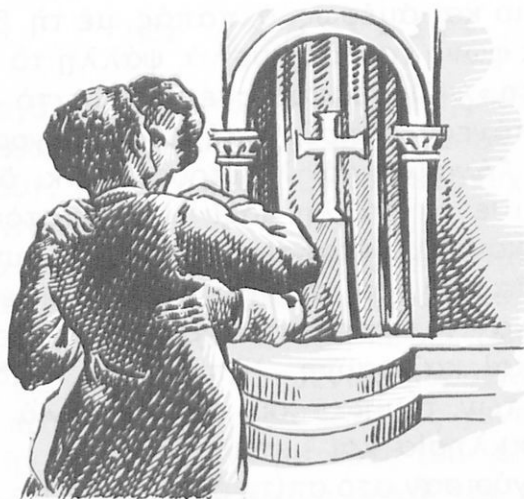
τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἀμέσως ὁ παπὰς, μὲ τὴ βαρεῖα καὶ γλυκεῖα φωνή του, ἄρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ « Χριστὸς ἀνέστη ». Ὁ νεωκόρος ἐτράβηξε τὸ σχοινὶ καὶ οἱ καμπάνες κτυποῦν γρήγορα-γρήγορα καὶ χαρούμενα. Ἄναψαν τὰ λαμπρόφωτα κι ὅλος ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ ψάλλῃ μαζί τὸ « Χριστὸς ἀνέστη », ἀνεβοκατεβάζοντας τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των. Τί ωραῖα ποὺ ἦτο, τί χαρμόсуна, τί εὐτυχισμένα! Ὅλα τὰ πρόσωπα εἶχαν ὁμορφῆναι ἀπὸ ἀγαλλίασι καὶ καλωσύνη. Ἐπειτα τὰ παιδιὰ μὲ τοὺς γονεῖς των, τὸν παπποῦ καὶ τὴ γιαγιά ἐμπῆκαν στὴν ἐκκλησία καὶ μετάλαβαν.

Ὅταν ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ἀναψαν μὲ τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των τὸ κανδηλάκι, ποὺ ἦτο μπροστὰ στὰ εἰκονίσματα, λέγοντας « Χριστὸς ἀνέστη ».

Τὰ παιδιὰ ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ παπποῦ, τῆς γιαγιάς, τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας των καὶ ἐκεῖνοι ἐφίλησαν τὰ παιδιὰ, δίνοντάς τους τὶς καλύτερες εὐχές. Ὑστερα ἐκάθισαν ὅλοι στὸ λαμπροσπολισμένο τραπέζι. Ἐτσούγκρισαν αὐτὰ κόκκινα καὶ τὸ πιὸ γερὸ αὐτὸ ἐβγήκε τοῦ παπποῦ. Ὅλοι ἐφώναξαν : « Ζήτω τοῦ παπποῦ! » καὶ ὁ παπποῦς εἶπε : « Νὰ μοῦ ζήσετε, παιδιὰ μου, καὶ πάντα χαρούμενοι! »

Ὑστερα ἔψαλαν ὅλοι μαζί τὸ « Χριστὸς ἀνέστη », εἶπαν χρόνια πολλὰ κάμνοντας τὸ σταυρὸ τους καὶ ἔφαγαν τὴ νόστιμη μαγειρίτσα.

Τὸ πρωὶ τῆς Λαμπρῆς ὁ κύρ-Δημήτρης ἐσηκώθηκε καὶ ἐτοίμασε τὸ ἀρνί. Τὸ ἔψησαν στὴν αὐλὴ καὶ ὅλοι ἐγύρισαν τὴ σούβλα μὲ τὴ σειρά. Ὡς τὸ ἀπόγευμα δὲν ἄκουες τίποτε ἄλλο ἀπὸ τραγούδια καὶ μουσικὰ ὄργανα.

103. Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Χριστὸς Ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόρες,
ὅλοι, μικροί, μεγάλοι, ἐτοιμασθῆτε·
μέσα στίς ἐκκλησίες τίς δαφνοφόρες
μέ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχῆτε.

Ἀνοιξέτε ἀγκαλιὲς εἰρηνοφόρες
ὀμπροστὰ στοὺς Ἀγίους καὶ φιληθῆτε·
φιληθῆτε γλυκὰ χεῖλη μέ χεῖλη,
πέστε: Χριστὸς Ἀνέστη! ἔχθροὶ καὶ φίλοι.

Λάμπει τὸ ἀσήμι, λάμπει τὸ χρυσάφι,
ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ χύνουνε οἱ λαμπάδες·
κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τὸ ἀγιοκέρι,
ὅπου κρατοῦνε οἱ χριστιανοὶ στὸ χέρι.

« Ἀ π α ν τ α »

Διονύσιος Σολωμὸς

Μιά άνοιξιάτικη ήμέρα τά παιδιά τοῦ σχολείου έβγῆκαν έκδρομή μέ αὐτοκίνητα στὸν άπέραντο κάμπο.

Έπέρασαν άνάμεσα άπό περιβόλια, άπό καταπράσινα σπαρμένα χωράφια καί τέλος έφθασαν σ' ένα χωριό, πού εύρίσκετο κοντά στη θάλασσα.

Ό δάσκαλος καί τά παιδιά τοῦ χωριοῦ έδέχθηκαν τοὺς έκδρομεῖς μέ χαρές στη μεγάλη πλατεία τοῦ χωριοῦ, κάτω άπ' τά μεγάλα καί γέρικα πλατάνια.

Οί έκδρομεῖς έμπῆκαν πρώτα-πρώτα στην έκκλησία τοῦ χωριοῦ καί προσευχήθηκαν. "Έπειτα τά παιδιά τῶν δύο σχολείων άρχισαν τίς γνωριμίες μεταξύ τους, ένῶ οί διδάσκαλοι έσυζητοῦσαν γιά διάφορα ζητήματα.

Άπ' την πλατεία έφαίνετο πιό πέρα μιá άπέραντη καταπράσινη πεδιάδα, πού έφθανε ὡς την θάλασσα.

Σέ μιá στιγμή ὁ Διευθυντής τοῦ σχολείου, κοιτάζοντας την καταπράσινη πεδιάδα, έρώτησε τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ :

— Σ' αὐτή την πεδιάδα γίνεται ή καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ ;

— Σ' αὐτήν, άπάντησε ὁ δάσκαλος. Αὐτή ή έσοδειά άλλαξε τή ζωή τοῦ χωριοῦ μας.

— Γι' αὐτήν ἤλθαμε στὸ χωριό σας, είπε ὁ Διευθυντής, καί σᾶς παρακαλοῦμε πολύ, τὸ άπόγευμα, πού θά έπισκεφθοῦμε την πεδιάδα, νά είπῆτε στά παιδιά κάτι σχετικό μέ την ὀρυζοκαλλιέργεια.

— Πολὺ εὐχαρίστως, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ. Εἶναι μιὰ εὐκαιρία νὰ μάθουν τὰ παιδιά, πῶς ὁ τόπος μας κατῶρθωσε ὄχι μόνο νὰ μὴν ἀγοράζη ρύζι ἀπὸ τὶς ξένες ἀγορές, ἀλλὰ νὰ ἔχη καὶ περίσσευμα ἀπὸ ρύζι ἐκλεκτὸ καὶ νὰ πωλῇ ἀρκετὸ μάλιστα στὸ ἐξωτερικόν.

Τὰ παιδιά ἔφαγαν τὸ φαγητό τους στὸν ἐλαφρὸ ἥσκιο, ποὺ ἔρριχναν τὰ πλατάνια. Ἔπειτα ἐχόρειψαν καὶ ἔπαιξαν διάφορα παιγνίδια.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐλαχταροῦσαν πότε νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ μάθουν γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ, ποὺ ἦτο νεοφερμένη στὴν Πατρίδα μας.

105. ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΡΑΣΙΝΗ ΠΕΔΙΑΔΑ

Τὸ ἀπόγευμα οἱ ἐκδρομεῖς μὲ τοὺς δασκάλους των καὶ μὲ τὰ παιδιά καὶ τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ ἐξεχύθηκαν στὴν καταπράσινη πεδιάδα, ποὺ φθάνει ὥς τὴ θάλασσα καὶ εἶναι ὅλη σπαρμένη μὲ ρύζι.

Ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ ἀνέβηκε σ' ἓνα ὕψωμα καὶ γύρω του ἐμαζεύθηκαν ὅλα τὰ παιδιά ἀνυπόμονα νὰ μιάθουν γιὰ τὸ ρύζι. Ὁ δάσκαλος ἄρχισε :

— Παιδιά,

Ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια ἡ καταπράσινη αὐτὴ πεδιάδα, ποὺ βλέπετε μπροστά σας, ἦτο μιὰ ἀχρηστὴ ἀλμυρὴ ἔρημος. Τὸ χῶμά της ἦτο σκληρὸ καὶ ἄγονο. Μερικὰ βοῦρλα ἐφύτρωναν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ τίποτε ἄλλο. Οὔτε δένδρα, οὔτε ἀμπέλια. Τὰ

λίγα ἀρνάκια τοῦ χωριοῦ δὲν εὔρισκαν τίποτε νὰ φάγουν. Οὐτε ἀγριοχорта δὲν ἤμποροῦσαν νὰ φυτρώσουν. Χρόνια τώρα ἡ θάλασσα ἐπλημμύριζε τὴν περιοχὴ αὐτή. Τὸ χῶμά της ἐδηλητηριάσθηκε ἀπὸ τὸ ἀλάτι, ποὺ ἄφηνε ἡ θάλασσα, καὶ ἡ ζωὴ τῶν χωρικῶν ἦτο σκληρὴ.

— Εὐρεθήκαμε σὲ τόπο ἄχρηστο, ἔλεγαν οἱ χωρικοί. Εἴμαστε πτωχοὶ ἀπὸ τὸ ἀλάτι. Ἀλλὰ ποιὸς μπορεῖ νὰ τὰ βάλῃ μὲ τὴ θάλασσα;

Μιὰ ἡμέρα ὅμως ὁ ἀγροφύλακας εἶδε νὰ ἔρχεται στὴν ἔρημη καὶ ἀλμυρὴ πεδιάδα μας ἓνα αὐτοκίνητο. Κατέβηκαν τρεῖς ἄνθρωποι. Ἐπερπατοῦσαν ἐπάνω-κάτω καὶ ὠμιλοῦσαν σὲ ξένη γλῶσσα.

Ἐγρονάτισαν καὶ ἄρχισαν νὰ σκάβουν τὴ γῆ. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἔτριψε τὸ χῶμα ἀνάμεσα στὰ δακτυλά του καὶ ὕστερα τὸ ἐδοκίμασε στὸ στόμα του. Ἕνας ἄλλος ἔβγαλε ἀπὸ τὴ σάκκα του κάτι μικρὰ κουτάκια καὶ τὰ ἐγέμισε μὲ χῶμα. Ὁ τρίτος ἐφαίνετο σὰν Ἕλληνας, ἔτσι ἔδειχνε τὸ σῶμά του καὶ ἡ φορεσιά του.

Τὴν ἡμέρα ἐκείνη οἱ ξένοι ἔφυγαν. Γρήγορα ὅμως ξαναγύρισαν στὸ χωριό μας. Ἦσαν Ἀμερικανοὶ μὲ τὸ διερμηνέα των. Ὅταν οἱ χωρικοὶ ἐμαζεύθηκαν στὴν πλατεῖα, οἱ ξένοι τοὺς ἐξήγησαν, πῶς ἡ ἄγονη καὶ ἀλμυρὴ πεδιάδα μας θὰ μποροῦσε νὰ μᾶς δίνη μεγάλη ἐσοδεῖα ρυζιοῦ.

Στὴν ἀρχὴ κανεὶς δὲν ἐπίστευσε σὲ ὅ,τι ἄκουσε. Ὅταν ὅμως ἄρχισαν μερικοὶ τὴ δοκιμαστικὴ καλλιέργεια, ἐβεβαιώθηκαν, πῶς ἦτο αὐτὸ δυνατό.

Ἔτσι ἐγιναν ἐδῶ οἱ ὀρυζῶνες, ποὺ βλέπετε γύρω σας.

106. Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Αύριο είναι Πρωτομαγιά. Οι άνθόκηποι είναι στις δόξες των. Οι γλάστρες είναι γεμάτες και ανθισμένες. Οι τριανταφυλλιές, οι βιολέττες, οι γαρυφαλιές, όλα, φορτωμένα άνθους, ευωδιάζουν.

Τά παιδιά είναι στὸν κήπο καὶ καμαρώνουν τὰ λουλούδια του.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐτοιμάζει ἓνα στεφάνι ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ ὁ Κωστάκης ἀπὸ βιολέττες καὶ γαρύφαλα. Πλέκουν τὰ λουλουδένια στεφάνια καὶ σιγοτραγουδοῦν τὰ τραγούδια τοῦ Μάη.

— Καὶ τοῦ χρόνου, παιδιά! ἀκούσθηκαν δυὸ γε-

λαστές φωνές. Ἦσαν οἱ μαννοῦλες τῶν παιδιῶν, ποὺ παρακολουθοῦσαν ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Τὸ πρωὶ τῆς Πρωτομαγιᾶς τὰ παιδιά ἐμαζεύθηκαν στὸ σχολεῖο, ἔτοιμα γιὰ νὰ πᾶνε περίπατο στὴν ἐξοχή. Τὰ παιδιά τῆς πρώτης εἶχαν μιὰ καλὴ ιδέα. Ἐκαμαν ἀπὸ τὴν παραμονὴ στεφάνια ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλα καὶ τὰ ἐπρόσφεραν σ' ὅλες τὶς τάξεις νὰ τὰ κρεμάσουν. Ἐπῆγαν ὅλα μαζί καὶ στὴν τρίτη τάξι. Ἐπρόσφεραν ἐκεῖ ἓνα ὠραῖο στεφάνι καὶ εὐχήθηκαν :

— Καὶ τοῦ χρόνου μὲ ὑγεία καὶ πρόοδο.

Ἦσαν τὰ παιδιά τῆς τρίτης ἐχειροκρότησαν τὰ καλὰ μικρὰ παιδάκια καὶ ὁ δάσκαλος τότε τοὺς εἶπε :

Λουλούδια μᾶς χαρίζετε, παιδάκια,
στῶν λουλουδιῶν τὴν ὁμορφὴ γιορτῇ,
λουλούδια σεῖς, τί ἄλλο ἀπὸ ἀνθάκια
εἶναι γεμάτη ἡ ἀθῶα σας ψυχὴ;

Κι ἐμεῖς εὐχὲς σᾶς δίνουμε τρανές,
νὰ βρῆτε λουλουδένια τῇ ζωῇ,
νὰ ζήσετε ζωὴ μέσ' τὶς χαρές,
κάτω ἀπ' τοῦ Θεοῦ μας τὴ στοργή.

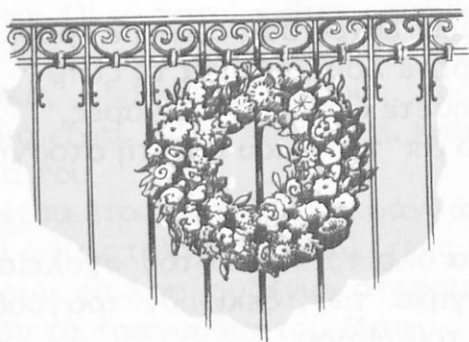
Ἐπειτα ὅλα τὰ παιδιά τοῦ σχολείου, κρατῶντας τὰ φαγητά των, ξεκινοῦν τραγουδώντας τὰ τραγούδια τοῦ Μαΐου.

Γέλια καὶ τραγούδια γεμίζουν οἱ δρόμοι, οἱ πεδιάδες καὶ οἱ πλαγιὲς τῆς ἐξοχῆς.

Παντοῦ ἀντικρύζουν τὴν πλούσια βλάστησι τοῦ δάσους. Στὴν ἀναπνοὴ τῶν παιδιῶν φθάνει ἓνα γλυκὸ ἄρωμα, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τ' ἀμέτρητα ἀγριολούλουδα.

Κρυμμένα τὰ πουλάκια μέσα στὰ φουντωτὰ κλαδιὰ τῶν δένδρων τοῦ δάσους κελαδοῦν τὴν "Ἀνοιξι. Τὸ ρυάκι χάνεται μουρμουρίζοντας μέσα στὰ θεόρατα πλατάνια. Ἐπάνω στὰ γέρικα πλατάνια σκαρφαλώνει ὁ κισσὸς καὶ ἡ ἀγράμπελη. Στὸ κρυσταλλένιο νερὸ τῆς πηγῆς σβήνουν τὰ παιδιὰ τῆ δίψα των.

Τὰ παιδιὰ ἐμάζεψαν λουλούδια στὴν ἐξοχή, ἔπλεξαν στεφάνια καὶ ἐγύρισαν τὸ βράδυ στὰ σπίτια των, μὲ χαρούμενα τραγούδια καὶ φορτωμένα ἀπὸ μυρωδᾶτα ἀγριολούλουδα.

Λουλούδια ἄς διαλέξωμε
καὶ ρόδα καὶ κρίνα
κι ἐλᾶτε νὰ πλέξωμε
στεφάνια μ' ἐκεῖνα
στό Μάη, πὺ σήμερα
προβάλλει στὴ γῇ.

Οἱ κῆποι, πὺ στόλισαν
τὸ κάθε κλωνάρι,
εὐθὺς μοσχοβόλησαν
κι ἀνθίσαν γιὰ χάρι
τοῦ Μάη, πὺ σήμερα
προβάλλει στὴ γῇ.

Ἰωάννης Πολέμης

Ἦλθε ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς Ἀγίας Ἐλένης.

Ἀπὸ τὴν παραμονὴ γίνονται προετοιμασίες, γιατί ἑορτάζει ὁ Κωστάκης, ἡ Ἐλενίτσα, ὁ παππούς καὶ ἡ γιαγιά.

Οἱ μαννοῦλες ἐτοιμάζουν τὸ σπίτι καὶ τὰ γλυκά. Οἱ πατέρες ἐγύρισαν ἀπ' τὴν ἀγορά, φορτωμένοι μὲ δέματα, κουτιά καὶ πακέτα. Δὲν ἔδειξαν ὅμως σὲ κανέναν τίποτε. Τὰ ἐκλείδωσαν σὲ μιὰ κασέλα, γιὰ νὰ τὰ προσφέρουν ἀνήμερα στὴν ἑορτὴ καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐκκλησίαν.

Ἐξημέρωσε ἡ ἑορτὴ καὶ οἱ καμπάνες ἐκτυποῦσαν γλυκὰ καὶ χαρούμενα. Τὰ παιδιά, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, ἐξύπνησαν χαρούμενα καὶ ἐτοιμάσθηκαν γρήγορα γιὰ τὴν ἐκκλησίαν. Ἐτοιμάσθηκαν καὶ οἱ γονεῖς των, ὁ παππούς καὶ ἡ γιαγιά καί, ἀφοῦ εὐχήθηκαν στὰ παιδιά χρόνια πολλὰ καὶ τὰ ἐφίλησαν, ἐξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησίαν.

Στὸ δρόμο, καθὼς προχωροῦν, τοὺς ἀνταμώνουν πολλοί, ποὺ πηγαίνουν στὴν ἐκκλησίαν καὶ χαιρετοῦν τὰ παιδιά, τὸν παππού καὶ τὴ γιαγιά :

— Χρόνια πολλὰ ! Νὰ ζήσετε !

— Εὐχαριστοῦμε, ἀπαντοῦσαν κι ἐπροχωροῦσαν, ὥσου ἐφθασαν στὴν ἐκκλησίαν.

Ἡ ἐκκλησίαν λάμπει ἀπὸ τ' ἀναμμένα κεράκια καὶ μοσχοβολᾷ ἀπὸ τὸ μοσχολίβανο. Ἄναψαν κεράκια μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς μητέρας του, τῆς Ἀγίας Ἐλένης, καὶ

ἀσπάσθηκαν τὴν εἰκόνα, κάμνοντας τὸ σταυρό τους.

Οἱ εἰκόνες ἦσαν στολισμένες μὲ τριαντάφυλλα.

Ὁ ψάλτης ἔψαλλε μὲ τὴ λυγερὴ καὶ ἀπαλὴ φωνή του καὶ ὁ παπᾶς ἐθυμιάτιζε στὴν Ὠραία Πύλη.

Μετὰ τὴ λειτουργίᾳ ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ὅπου εἶπαν τὰ χρόνια πολλὰ ὁ ἕνας στὸν ἄλλον.

Τότε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἄνοιξε τὴν κασέλα καὶ ἔβγαλε τὰ δῶρα :

Ἕνα πολὺ ὠραῖο ἄσπρο ψάθινο καπέλλο τοῦ Κωστάκη, ποὺ ἔγραφε στὴ γαλάζια του κορδέλα μὲ χρυσᾶ γράμματα : « Ναυκρατοῦσα ».

Ἕνα μεταξωτὸ φορεματάκι τῆς Ἑλενίτσας, πράσινο, μὲ κίτρινες μαργαρίτες κεντημένες γύρω γύρω στὰ μανίκια, στὴν τραχηλιά καὶ στὸ γυρὸ του.

Ἕνα κουτὶ μὲ διάφορα χρωματισμένα σιδεράκια γιὰ τὸν Κωστάκη, ποὺ μ' αὐτὰ ἤμποροῦσε νὰ φτιάξῃ σπίτια, γέφυρες, μύλους, βαγόνια καὶ ἄλλα πολλὰ πράγματα.

Ἕνα βελουδένιο κουτὶ γιὰ τὴν Ἑλενίτσα, ποὺ εἶχε μέσα ἕνα ψαλιδάκι, μιὰ δακτυλήθρα καὶ βελόνες τοῦ ραψίματος.

Ἕνα μεγάλο χρωματιστὸ βιβλίο μὲ ὠραῖο ἐξώφυλλο, γεμᾶτο εἰκόνες χρωματιστὲς καὶ διάφορες ἱστορίες καὶ γιὰ τὰ δυὸ παιδιὰ.

Πέντε κουτιά μὲ μπογιὲς σ' ὅλα τὰ χρώματα γιὰ ζωγράφισμα, νὰ μοιράσουν τὰ παιδιὰ στοὺς φίλους των.

Μιὰ μπάλα δερμάτινη, νὰ παίξουν ὅλοι μαζὶ στὸ μεγάλο ἄλῳνι.

Δυὸ καραμουζες, πολλές ωραίες χρωματιστές ζωγραφιές καὶ ὀκτὼ μπαλόνια χρωματιστά.

“Υστερα ἔβγαλε μιὰ ωραία κίτρινη ποδίτσα μὲ γαλάζια φιογκάκια στοὺς ὤμους καὶ στὴ ράχι, τὸ δῶρο γιὰ τὴ Βασιλικούλα. Κι ἓνα ζευγάρι κόκκινα πέδιλα ὀλοκαίνουργα γιὰ τὸ Φῶτη.

“Ἐπειτα ἔβγαλε ωραίες παντουφλες γιὰ τὸν παπποῦ καὶ ἓνα ζευγάρι τῆς γιαγιάς τσόχινες, μὲ πολύχρωμα κεντήματα.

Καθὼς ἐκοιτοῦσαν τὰ ωραία δῶρα, ἄρχισαν νὰ ἔρχονται ἐπισκέψεις.

Ἦλθαν οἱ φίλοι τῶν παιδιῶν μὲ τοὺς γονεῖς των. Ἡ Ἀγγελικούλα, ἡ Σοφούλα, ἡ Ἀνθούλα, ὁ Μῆτσος, ὁ Νίκος, ὁ Γιώργος, ὁ Δῆμος, ἡ Βασιλικούλα καὶ ὁ Φῶτης καὶ ἔφεραν μάλιστα καὶ γλυκίσματα.

— Χρόνια πολλά, Κωστάκη!

— Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα!

— Νὰ ζήσετε!

— Νὰ ζήσῃ ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά σας!

— Νὰ σᾶς ζήσουν!, ἔλεγαν στοὺς γονεῖς των.

Τότε τὰ παιδιὰ ἔφεραν καὶ ἔδειξαν τὰ δῶρά των καὶ ἐμοίρασαν καὶ τὰ δῶρα στοὺς φίλους των. “Ολοὶ ἐπῆραν κάτι. Ἄλλος μπογιές, ἄλλος ζωγραφιές, ἄλλος καραμουζα, ἄλλος μπαλόνι.

Ἡ Βασιλικούλα ἐπῆρε τὴν ωραία τῆς ποδιά καὶ ὁ Φῶτης τὰ κόκκινα πέδιλα.

“Ολὴ ἡ σάλα ἐγέμισε χαρούμενες φωνές.

Στὴν αὐλή, δίπλα στὴ βρύση, κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά, ἦτο στρωμένο ἓνα μακρὸ - μακρὸ

τραπέζι. Ἐκεῖ ἐκάθηναν καὶ οἱ προσκεκλημένοι, ἔφαγαν ὅλοι μαζί καὶ διεσκέδασαν.

Ἐπειτα τὰ παιδιὰ ἐμαζεύθησαν κάτω ἀπὸ τὸ δροσερὸ ὑπόστεγο καὶ ἔπαιξαν μὲ τὰ καινούργια παιγνίδια των καὶ ἐκαμάρωναν τὰ δῶρά των.

Ἡ Βασιλικούλα ἐφόρεσε τὴν καλὴ ποδιά, ποὺ τῆς ἐχάρισε ἡ Ἑλενίτσα, καὶ ἦτο ὅλο καμάρι. Ἐφίλησε πολλές φορές τὴν Ἑλενίτσα καὶ τῆς εἶπε πάλι:

— Σ' εὐχαριστῶ, Ἑλενίτσα μου, νὰ ζήσης χίλια χρόνια.

Καὶ ὁ Φῶτης ἐφόρεσε τὰ πέδιλά του καὶ εἶπε:

— Εὐχαριστῶ, Κωστάκη μου.

Ἐπειτα ἐκοίταξαν τὰ δῶρα ἕνα-ἕνα. Μὰ πὶο πολὺ τοὺς ἄρεσε τὸ μεγάλο ἐκεῖνο βιβλίο, γιατί εἶχε μέσα ἕνα σωρὸ παραμύθια, καθὼς καὶ ἐκεῖνα ποὺ ἔλεγε ἡ γιαγιά στὰ δυὸ ἑξαδελφάκια.

Εἶχε καὶ τὶς εἰκόνες τῆς πεντάμορφης μὲ τὰ ὠραῖα γαλανὰ μάτια καὶ τὰ χρυσᾶ μαλλιά, τοῦ βασιλόπουλου μὲ τὸ μακρὺ σπαθί του καὶ πολλές - πολλές ἄλλες χρωματιστὲς ζωγραφιές.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Καλοκαίρι, Θεοῦ χαρά!

Τὰ δένδρα εἶναι γεμᾶτα μὲ ὥριμα φρούτα. Ἡ θάλασσα ἐγαλήνεψε τώρα καὶ ἔχουν ἀρχίσει τὰ μπάνια καὶ οἱ περίπατοι μὲ τὶς βάρκες.

Οἱ ἐξοχὲς ἐγέμισαν ἀπὸ γέλια καὶ χαρὲς. Ὁ θερισμὸς εἶναι στὶς δόξες του καὶ προχωρεῖ κανονικὰ τὸ ἀλώνισμα.

Ἀφθονία ἀπὸ ντομάτες, ἀγγούρια, μελιτζάνες, βερύκοκκα, ροδάκινα, σταφύλια, σταφίδες, ἀχλάδια, σῦκα, πεπόνια, καρπούζια. Τὰ φρούτα αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ τρώγουμε γινωμένα καὶ πολὺ καθαρὰ, ἂν θέλωμε νὰ ἔχουμε καλὴ ὑγεία.

Οἱ ἀσθενικοὶ καὶ οἱ κουρασμένοι ἄνθρωποι πρέπει νὰ πηγαίνουν τὸ καλοκαίρι στὰ ψηλὰ δασωμένα καὶ δροσερὰ βουνά, γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦν καὶ ν' ἀποκτήσουν νέες δυνάμεις.

Ὁ τραγουδιστὴς τοῦ καλοκαιριοῦ, ὁ τζίτζικας, γεμίζει τὸν ἀέρα μὲ τὰ ἀτέλειωτα τραγούδια του.

Οἱ γεωργοὶ θερίζουν καὶ ἀλωνίζουν. Σκουπίζουν τὸν τίμιο ἰδρώτα ἀπὸ τὸ μέτωπό τους καὶ τραγουδοῦν χαρούμενα τραγούδια.

Καὶ οἱ θερίστριες, μὲ τὰ μανδήλια τους τὰ λευκά, θερίζουν μὲ τὰ δρεπάνια των τὸ σιτάρι, τὸ κριθάρι, τὴ σίκαλι, τὴ βρώμη καὶ τραγουδοῦν χαρούμενες. Ἄλλοι δένουν τὸ σιτάρι χερόβολα καὶ ἔπειτα μεγάλα δεμάτια καὶ τὰ κουβαλοῦν δίπλα στ' ἀλώνια, ὅπου κάνουν μεγάλες θημωνιές. Κάνουν τὸ σιτάρι ἢ τὸ κριθάρι θημωνιές, γιὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ τὸ σκεπάσουν εὐκόλως, ἂν ξεσπάσῃ καμμιὰ

ἀπὸ τὶς ἐξαφνικὲς μπόρες τοῦ καλοκαιριοῦ, ποὺ δροσίζουν καὶ φέρνουν ἀνακούφισι στὴν πλάσι.

Κατὰ τὸ καλοκαίρι εἶναι εὐχάριστες οἱ ἐκδρομὲς στὰ παραθαλάσσια μέρη καὶ στὰ ψηλὰ βουνά.

Κοντὰ στὴ θάλασσα θὰ χαρῇ ὁ ἄνθρωπος καὶ θὰ ἀπολαύσῃ τὶς ὁμορφιές της.

Στὰ βουνὰ θὰ χαρῇ ἄλλοῦ τὶς δασωμένες καὶ ἄλλοῦ τὶς γυμνὲς πλαγιές τους. Ἄλλοῦ τὶς σουβλερές βουνοκορφές. Ἄλλοῦ τὶς ψηλές ἢ χαμηλές ραχοῦλες μὲ τὶς κρύες βρυσοῦλες, ποὺ αἰώνια ζοῦν ἐκεῖ στὴ μοναξιά καὶ δροσίζουν τὸν τόπο.

Καὶ στὰ λιβάδια βασιλεύει ἡ χαρὰ τὸ καλοκαίρι. Ἐκεῖ οἱ βοσκοὶ κουρεύουν τὰ πρόβατα, κάνουν τὰ τυριά, τὰ βούτυρα καὶ χαίρονται τὶς χάρες τοῦ βουνοῦ.

110. ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΤΑΝΗ

Μιὰ καλοκαιριάτικη ἡμέρα ὁ κύρ-Δημήτρης ἀφοῦ ἐξύπνησε τὸν Κωστάκη καὶ τὴν Ἐλενίτσα πολὺ πρωὶ τοὺς πῆρε κι ἀνέβηκαν μαζί του σιγὰ στὸ βουνό. Ἐκεῖ τοὺς εἶχε καλέσει στὴ στάνη του νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ ὁ μπάρμπα-Χρῖστος, ὁ ξακουσμένος πρωτοτσέλιγγας.

Πόσο εὐχάριστη ἦτο ἐκείνη ἡ διαδρομὴ! Ἐπερνοῦσαν ἀνάμεσα ἀπὸ πανύψηλα ἔλατα καὶ ἀπὸ καταπράσινες λαγκαδιές. Ἀπὸ τὰ τρυφερά βλαστάρια τῶν θάμνων ἐστάλαζε ἡ πρωινὴ δρο-

σιά. Τὰ κουδούνια τῶν προβάτων μαζί με τὸ κελά-
δημα τῶν πουλιῶν ἐταίριαζαν μιὰ ὑπέροχη καὶ εὐ-
χάριστη μουσική.

Ὁ τσέλιγγας, μαζί με τὴ χαριτωμένη κόρη του,
τὴ Διαμάντω, ἐπερίμεναν πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ στάνη
τοὺς καλεσμένους, γιὰ νὰ τοὺς προφυλάξουν ἀπὸ
τὰ τσοπανόσκυλα.

— Καλῶς τους, εἶπε ὁ μπάρμπα - Χρῖστος, ὅταν
εἶδε τὸν κύρ - Δημήτρη καὶ τὰ παιδιὰ νὰ πλη-
σιάζουν.

— Καλῶς σᾶς βρήκαμε, ἀπάντησε ὁ κύρ - Δη-
μήτρης.

— Μὲ δροσιὰ ἦρθατε. Φαίνεται ἐξύπνησαν γρή-
γορα τὰ παιδιὰ, συνέχισε ὁ μπάρμπα - Χρῖστος.

— Ἐξύπνησαμε πολὺ πρωί, ἀπάντησαν μὲ μιὰ
φωνὴ τὰ παιδιὰ.

Ὁ μπάρμπα - Χρῖστος ἐπῆρε στὴν ἀγκαλιά του
τὸν Κωστάκη, ἡ Διαμάντω ἐπῆρε τὴν Ἑλενίτσα καὶ
ὅλοι μαζί ἐβάδιζαν γιὰ τὶς καλύβες.

— Μέεεε! μέεε! μέ! ἀκούοντο τὰ βελάσματα τῶν
προβάτων, πὺ ἐβοσκὰν στὰ γύρω λιβάδια.

Κάθε τσοπάνης, ἀκουμπισμένος στὴν ἀγκλίτσα
του, ἐφύλαγε ἓνα κοπάδι πρόβατα. Τὸν ἐβοηθοῦσε
καὶ ἓνας μεγάλος σκύλος.

— Χούμ! χούμ! χούμ! ἀντηχοῦσαν οἱ βραχνὲς
φωνὲς τῶν σκύλων ἀπὸ τὶς ραχοῦλες καὶ τὰ ψη-
λῶματα.

Μακριὰ ἀκούεται ἡ γλυκεῖα φλογέρα κάποιου
τσοπάνη, πὺ τὴ συνώδευαν ταιριασμένα τὰ ἄρμο-
νικά κουδούνια τῶν προβάτων.

Πλησιάζουν τώρα στὶς καλύβες. Σὲ μιὰ πε-

διάδα εἶναι μερικές πέτρινες στρουῖγκες. Ἐκεῖ οἱ τσοπάνηδες ἀρμέγουν τὰ πρόβατα καὶ γεμίζουν κάτι μεγάλους κάδους, ποὺ τοὺς λέγουν καρδάρες, μὲ τὸ παχύτατο γάλα.

Ἀπὸ μιὰ μεγάλη καλύβα βγαίνει μιὰ καθαρο-ντυμένη νοικοκυρά, πρόσχαρη καὶ γεμάτη καλωσύνη.

— Καλῶς ὠρίσατε..., εἶπε ντροπαλὰ καὶ ἐχαιρέτισε τὸν κύρ - Δημήτρη, ἐφίλησε τὸν Κωστάκη καὶ τὴν Ἑλενίτσα καὶ ὅλοι μαζί ἐμπήκαν σὲ μιὰ εὐρύχωρη καλύβα.

Αὕτη ἦτο κατακάθαρη καὶ ἔλαμπε ἀπὸ νοικοκυροσύνη. Μαλακὲς μάλλινες κουβέρτες μὲ ὠραῖα χρώματα ἦσαν στρωμένες. Ἐκεῖ ἐξεκουράσθηκαν, ἔφαγαν καὶ ἐκοιμήθηκαν τὸ μεσημέρι.

Τὸ ἀπόγευμα ἐπεσκέφθηκαν τὸ «Τυροκομεῖο». Ἦτο ἓνα πολὺ μεγάλο ισόγειο σπίτι, ποὺ ἐχρησίμευε καὶ γιὰ ἀποθήκη τῆς στάνης. Σὲ δυὸ μεγάλα καζάνια ἔβραζαν τὸ γάλα καὶ τὸ ἀνακάτευαν μὲ μεγάλες ξύλινες κουτάλες. Ἐπειτα τὸ ἔπηζαν τυρί. Τὸ ἔβραζαν σὲ μεγάλα τυρόπαννα καὶ τὸ ἐκρεμοῦσαν, γιὰ νὰ στραγγίση τὸ νερό.

Τὸ νερὸ, ποὺ ἔβγαине ἀπὸ τὸ τυρί, τὸ ἔβραζαν καὶ ἔβγαζαν ἀπὸ αὐτὸ μυζήθρα.

Πιὸ πέρα, μέσα σ' ἓναν κάδο στενὸ καὶ ψηλὸ, ἐκτυποῦσαν μ' ἓνα ξύλο μακρὺ τὸ γάλα, ποὺ ἦτο μέσα, καὶ ἔβγαζαν τὸ βούτυρο. Πιὸ πέρα ἔπηζαν τὸ γιαούρτι.

Τὰ παιδιὰ ἐχόρτασαν ἀπὸ φρέσκο τυρί, ἀπὸ φρέσκη μυζήθρα καὶ ἀπὸ βουνήσιο γιαούρτι.

— Εὐλογία Θεοῦ εἶναι, παιδιά, τὰ πρόβατα, εἶπε ὁ κύρ-Δημήτρης. Μᾶς δίδουν τὸ γάλα, τὸ τυρί, τὸ βούτυρο, τὸ μαλλί, τὸ κρέας, τὰ δέρματα, τὸ λίπασμα.

— Θησαυρὸς εἶναι, συμπλήρωσε ὁ τσέλιγγας. Τὰ ἔχει εὐλογήσει ὁ Θεός. Δοξασμένο νὰ εἶναι τὸ ὄνομά Του.

Τὸ βραδάκι ὁ κύρ-Δημήτρης καὶ τὰ παιδιά ἀπεχαιρέτισαν τὸν φιλόξενον τσέλιγγα, τὴν καλὴ καὶ φιλόξενη γυναικούλα του καὶ τὴ χαριτωμένη κορούλα του, τὴ Διαμάντω, καὶ ἐγύρισαν στὰ σπίνια τους.

111. ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΠΕΡΝΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ

Ἦτο μιὰ ἡμέρα ὁμορφῆς, ποὺ ἐπρομηνοῦσε τὴ χαρὰ καὶ τὸν ἐνθουσιασμό.

Στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου τὰ παιδιά ἦσαν ὅλα μαζεμένα. καὶ ντυμένα μὲ τ' ἄσπρα τους γιορτινὰ φορέματα. Ἐκρατοῦσαν ὅλα τὶς γαλανόλευκες σημαιοῦλές των, ποὺ τὶς ἐφύλαγαν γιὰ κάθε ἐθνικὴ ἑορτὴ. Μιλοῦσαν ζωηρά.

Ἀπὸ χθὲς ὁ Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου τοὺς εἶχε δώσει τὴ χαρούμενη εἶδησι, πὼς οἱ Βασιλεῖς θὰ ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο, ποὺ πηγαίνει πρὸς τὸ Κεφαλοχώρι. Τὰ παιδιά θὰ κατέβαιναν στὴ διασταύρωσι νὰ χαιρετίσουν τὸ Βασιλιά, τὴ Βασίλισσα καὶ τὸν Διάδοχο.

Τὰ παιδιά χαρούμενα ἐξεκίνησαν. Ὅταν ἔφθασαν στὸ ὠρισμένο μέρος, παρατάχθηκαν στὴ γραμμὴ καὶ ἐπερίμεναν μὲ καρδιοκτύπι. Ἦσαν ἐκεῖ μα-

ζεμμένοι και πολλοί χωρικοί με τον Πρόεδρο της Κοινότητας.

Τὸ αὐτοκίνητο ἔφθασε καὶ ἐσταμάτησε. Μεγάλη χαρὰ ἄστραψε διὰ μιᾶς στὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν, ποὺ ἐκοιτοῦσαν περίεργα. Μ' ἐνθουσιασμό καὶ συγκίνησι ἐζητωκραύγαζαν οἱ μεγάλοι.

Οἱ Βασιλεῖς κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο μετὸν Διάδοχο. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου προσφώνησε τοὺς Βασιλεῖς καὶ τὰ παιδιά ἔψαλλαν τὸν Ἑθνικὸν Ὕμνο.

Ἡ Ἐλενίτσα προσέφερε στὴ Βασίλισσα μιὰ ὠραία ἀνθοδέσμη ἐκ μέρους τοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Χωριοῦ καὶ τῆς ἐφίλησε τὸ χέρι. Ἡ Βασίλισσα τῆς ἐχάιδεψε τὰ μαλλιά, τὴν ἐφίλησε καὶ ἐχαιρέτισε ὅλα τὰ παιδιά μ' ἓνα θερμὸ χαιρετισμό. Πατρικὰ ἐχαιρέτισε τὰ παιδιά κι ὁ Βασιλιάς μετὸν Διάδοχο.

Ἦτο αὕτὴ μιὰ μεγάλη στιγμή, ποὺ ἔζησαν τὰ παιδιά καὶ οἱ χωρικοί. Οἱ Βασιλεῖς ἐμπῆκαν πάλι στὸ αὐτοκίνητο κι ἔφυγαν συνοδευόμενοι ἀπὸ τὶς χαρούμενες ζητωκραυγὲς ὅλων.

Σὲ μιὰ μικρὴ πόλι τῆς Λυδίας, στὴ Μικρὰ Ἀσία, ἐξοῦσε στὰ παλιὰ χρόνια μιὰ ὁμορφὴ κόρη, ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἀράχνη. Ἀπὸ μικρὴ ἡ Ἀράχνη εἶχε μείνει ὀρφανή. Τὸ ὄνομά της ἦτο ξακουστό, ὄχι μόνο γιὰ τὴν περίφημὴ ὁμορφιά της, ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ ξεπερνοῦσε ὅλες τὶς γυναῖκες, ἀκόμη καὶ τὶς Νεραίδες, στὴν ὑφαντικὴ τέχνη.

Ἦτο μάλιστα μιὰ διάδοσις, πὼς τῆς εἶχε διδάξει τὴν ὑφαντικὴ τέχνη καὶ τὸ κέντημα ἡ ἴδια ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸ παραδέχετο μὲ κανένα τρόπο ἡ Ἀράχνη. Πολὺ συχνὰ ἔλεγε θυμωμένα :

— Δὲν ἔμαθα ἐγὼ τὴν τέχνη μου ἀπὸ τὴ θεὰ Ἀθηνᾶ. Ἄν θέλῃ ἡ θεὰ, ἄς ἔλθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἄκουσε τὰ ὑπερήφανα λόγια τῆς Ἀράχνης καὶ ἐθύμωσε. Μεταμορφώθηκε σὲ μιὰ γριούλα μὲ κάτασπρα μαλλιά καὶ ἐμπῆκε στὸ φτωχόσπιτο τῆς Ἀράχνης.

— Κόρη μου, λέγει στὴν Ἀράχνη, ἔμαθα τὰ ὑπερήφανα λόγια σου καὶ σὲ συμβουλεύω, σάν γριὰ ποὺ εἶμαι, νὰ εἰσαι ταπεινὴ ἀπέναντι στὴ θεὰ, νὰ ζητήσης μάλιστα συγχώρησι γιὰ τὰ ὑπερήφανα λόγια σου.

Τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ της ἡ Ἀράχνη ἐπέταξε τὴ σαῖτα της καὶ εἶπε στὴ γριὰ :

— Τὶς συμβουλές, γερόντισσα, νὰ τὶς φυλάξης γιὰ τὴν κόρη σου. Ἄν θέλῃ ἡ θεὰ, ἄς ἔλθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου !

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ἡ κόρη τοῦ Διός, ἡ Ἀθηνᾶ, ἔχασε τὴν ὑπομονή της.

— Ἡ Ἀθηνᾶ εἶναι ἐδῶ, κοπέλα μου! ἐφώναξε δυνατὰ καὶ ἐστάθηκε μπροστὰ στὴν Ἀράχνη μὲ τὴν ἀληθινὴν θεϊκὴ μορφή της.

Οἱ Νεραίδες καὶ οἱ ἄλλες γυναῖκες, ποὺ ἔτυχε νὰ εὑρεθοῦν μπροστὰ, ἐγονάτισαν ἀμέσως καὶ ἐπροσκύνησαν τὴ θεά. Μόνο ἡ Ἀράχνη δὲν ἐκουνήθηκε ἀπὸ τὴ θέσι της.

Σὲ λίγο ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἀράχνη ἐκάθισαν μπροστὰ στοὺς ἀργαλειούς. Ἡ Ἀθηνᾶ ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε τὸ βράχο τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸν ἀγῶνά της μὲ τὸν Ποσειδῶνα. Ὁ Ποσειδῶν ἐκτυποῦσε μὲ τὴ θεόρατη τρίαινά του τὸ βράχο, ἀπ' ὅπου ἀνέβλυζε νερό. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐκτυποῦσε μὲ τὸ κοντάρι της τὸ ἄκαρπο ἔδαφος καὶ ἐφύτρωνε ἡ ἐλιά. Ὀλόγυρα οἱ δώδεκα θεοί, μὲ τὸν Δία στὴ μέση, γεμᾶτοι ἀπὸ θεϊκὸ μεγαλεῖο, παρακολουθοῦσαν τὴ διαμάχη τῆς Ἀθηνᾶς μὲ τὸν Ποσειδῶνα.

Ἡ Ἀράχνη πάλι ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε ὠραῖες εἰκόνες, στίς ὁποῖες ὅμως προσπαθοῦσε νὰ περιπαίξῃ τοὺς θεοὺς, καὶ μάλιστα τὸν Δία, τὸν ὁποῖον ἐκεντοῦσεν ἄλλοτε μεταμορφωμένον σὲ ταῦρο, ἄλλοτε σὲ κύκνο καὶ ἄλλοτε σὲ χρυσῇ βροχή.

Ἡ Ἀθηνᾶ δὲν ἠμπόρεσε νὰ εὔρῃ κανένα ψεγάδι στὴν τέχνη τῆς Ἀράχνης· τὴν ἐξώργισε ὅμως ἡ ἀσέβειά της πρὸς τὸν πατέρα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ της ἐκτύ-

πησε στο μέτωπο την 'Αράχνη με τή σαίτα της
Κάτι σάν τρέλα έπιασε την 'Αράχνη απ' τὸ
θεϊκὸ ἐκεῖνο κτύπημα καὶ ἀπελπισμένη ἐτύλιξε
στο λαιμό της θηλειά μ' ἓνα σχοινὶ καὶ ἐκρεμά-
σθηκε.

Ἡ θεὰ τὴν ἐλυπήθηκε, τὴν κατέβασε ἀπὸ τὴ
θηλειά, τὴν ἐρράντισε μ' ἓνα μαγικὸ ὕγρὸ στὸ μέ-
τωπο καὶ ἐξαφανίστηκε.

Ἀπὸ τότε ἡ ἀνόητη καὶ φαντασμένη 'Αράχνη
μεταμορφώθηκε σ' ἓνα μικρούτσικο καὶ ἄσχημο ἔν-
τομο, πὺ ἐξακολουθεῖ νὰ κρέμεται καὶ νὰ ὑφαίνει
πάντοτε τὸ λεπτὸ καὶ τεχνικὸ πανὶ της.

113. Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ

Μιὰ ἡμέρα ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐγύρισε
στὸ σπίτι ἀπὸ τὴν ἀγορά, φορτωμένος δέματα, κου-
τιά καὶ πακέτα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔτρεξαν καὶ τοῦ
ἐπῆραν μερικὰ κουτιά ἀπὸ τὰ χέρια. Ὁ κύρ- Δημή-
τρης ἔφερε ἀπὸ τὴν ἀγορὰ δῶρα καὶ γλυκίσματα
γιὰ ὅλους, καὶ τὰ ἐχάρισε στὸν καθένα.

Ὕστερα ἄνοιξε ἓνα μακρὺ κουτὶ καὶ ἐβγαλε
ἀπὸ μέσα ἓνα παράξενο ἐργαλεῖο, σάν μικρὸ κα-
νονάκι, καὶ εἶπε :

—Νά, καὶ ὁ ἐχθρὸς τῶν ἐντόμων.

Ὅλοι ἐκοίταξαν μὲ μεγάλῃ περιέργεια αὐτὸν
τὸν πράσινο τενεκεδένιο σωλῆνα, πὺ πίσω του

είχε ένα ξύλινο χέρι και εμπρός του μιὰ τρυπίτσα μικρή και ένα τενεκεδένιο κουτάκι κολλημένο επάνω

— 'Α! ή τρόμπα! έφώναξαν τὰ παιδιά.

— 'Η καταστροφή τών εντόμων! είπε ό πατέρας.

Και άμέσως έγέμισε τó έργαλειό με «Ντί ντί τί», πού είχε φέρει σ' ένα μπουκάλι. 'Εξω από τó μπουκάλι ήσαν γραμμένα κάτι ξένα γράμματα.

— Φλίτ είναι αυτό, πατέρα; έρώτησε ό Κωστάκης με περιέργεια.

— 'Όχι, παιδί μου, είναι ένα νέο άμερικάνικο φάρμακο, άνώτερο από τó φλίτ. Λέγεται «ντί ντί τί» και σκοτώνει όλα τὰ έντομα. 'Ακόμη και μικρά ζώα, όπως τὰ ποντίκια.

Και άμέσως άρχισε νά ραντίζει παντού. 'Εβγαινε από τή μικρή μπροστινή τρυπίτσα μπουχός, σαν μικρό συννεφάκι, και όπου ήτο καμμιά μυίγα, έπεφτε εϋθύς κάτω ψόφια.

'Εμύριζε όμως λιγάκι σαν βενζίνη ή νέφτι.

— Δεν μυρίζει ώραία, είπε ή 'Ελενίτσα.

— 'Όχι και πολύ ώραία, άποκρίθηκε ό κύρ - Δημήτρης, αλλά δεν βλάπτει καθόλου σέ μās.

— Καλύτερα λίγη τέτοια μυρωδιά, είπε ή μητέρα της, παρά ή ένόχλησις από τίς βρωμερές μυίγες.

— Πρέπει όλες σί νοικοκυρές, είπε πάλι ό πατέρας του Κωστάκη, νά πάρουν άπόφασι, νά πολεμήσουν αυτόν τόν κακό έχθρό, τή μυίγα.

— Τόσο κακό κάνει ; έρώτησε ό Κωστάκης.

— Ναι, παιδί μου. Αὐτὴ κουβαλᾷ στὰ πόδια της καὶ στὰ πτερά της ὅλες τὶς ἀρρώστειες τοῦ κόσμου. Κάθεσαι στὸ τραπέζι καὶ τρώγεις ἡσυχὰ τὸ φαγητό σου. Ἔρχεται ἐκεῖ ἡ μυῖγα, κάθεται λίγο στὸ ψωμί σου καὶ πετᾷ πάλι. Ἐπάνω στὸ ψωμί σου, ποὺ ἐκάθισε, ἄφησε χίλια μικρόβια. Ἐσὺ τρώγεις τὸ ψωμί καὶ τὰ μικρόβια, χωρὶς νὰ ξεύρης τίποτα, μπαίνουν στὸ στομάχι σου. Σὲ λίγες ἡμέρες ἀρρωσταίνει καὶ ἡ μητέρα σου σκέπτεται στενοχωρημένη: «Ποῦ τὴν ἐκόλλησε αὐτὴ τὴν ἀρρώστεια τὸ παιδί μου;»

Καὶ ὁ γιατρὸς λέγει:

— Τὶς ἀρρώστειες τὶς μεταδίδουν οἱ μυῖγες, τὰ κουνούπια καὶ τὰ διάφορα ζώυφια. Σκοτώνετε τοὺς φοβεροὺς ἐχθροὺς, τὰ ἔντομα καὶ τὰ ζώυφια.

— Καὶ τὰ κουνούπια; Ἄλλος αὐτὸς τρομερὸς ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, εἶπε τώρα ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας. Ἄς εἶναι μικρούτσικα· κάμνουν μεγάλο κακό, σὰν νὰ ἦσαν θηρία. Δὲν εἶναι ποὺ μᾶς πίνουν τὸ αἷμα καὶ μᾶς χαλοῦν τὸν ὕπνο, ὅταν μᾶς τσιμποῦν, ἀλλὰ μᾶς δίνουν καὶ μιὰ τρομερὴ ἀρρώστεια: τὸν ἐλώδη πυρετό. Ἀπὸ τὸν ἐλώδη πυρετό ἡ ἐλονοσία, ὅπως τὸν λέγουν, πόσες χιλιάδες Ἕλληνες καὶ Ἑλληνόπουλα ὑπέφεραν ἄλλοτε! Τώρα εὐτυχῶς ὠλιγόστευσαν τὰ κρούσματα τῆς ἐλονοσίας, γιατί τὰ θαυμάσια αὐτὰ ἐντομοκτόνα μᾶς ἤλθαν ἄφθονα ἀπ' τὸ ἐξωτερικό. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ σκοτώνωμε μὲ προθυμία τὰ κουνούπια καὶ νὰ προφυλαγώμα-

στε στο κρεβάτι μας με κουνουπιέρες.

— Καί δέν πρέπει ποτέ νά ξεχνᾶμε, γιά τήν καθαριότητα καί τήν υγεία μας, τούς δέκα μεγάλους κανόνες, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Ποιούς, πατέρα ; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ἀντί νά σᾶς τούς εἰπῶ ἐγώ, νομίζω πῶς πρέπει νά τὸ συζητήσετε στὸ σχολεῖό σας καί νά τούς εὑρετε μὲ τὰ ἄλλα παιδιά.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἡ τάξις εἶχε συζητήσει γύρω ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα καί εὗρηκαν δέκα υγιεινοὺς κανόνες. Μπορεῖτε καί σεῖς νά κάμετε τὸ ἴδιο ;

114. Ο ΨΑΡΑΣ

— Ψάρια! φρέσκα ψάρια! άκούσθηκε ό ψαράς άπό τό δρόμο.

— Τρέχα, Έλενίτσα, καί φώναξέ τον, είπε ή μητέρα τής Έλενίτσας.

Κοντός, κόκκινος, μέ παλιά ρούχα, ξυπόλητος, μέ γυρισμένα τά πανταλόνια καί μ' ένα σκουρο μανδήλι γύρω στό λαιμό του, ό ψαράς έκρατούσε ένα πανέρι γεμάτο ψάρια.

— Θα πάρετε ψάρια, μικρούλα μου; έρώτησε μέ τή χονδρή του φωνή.

— Πέρασε στην αύλή, είπε ή Έλενίτσα.

— Τί ψάρια έχεις; έρώτησε ή μητέρα τής Έλενίτσας.

— Να πάρης μπαρμπούνια, κυρία, λέγει ό ψαράς, είναι πολύ φρέσκα.

Δέν είχε ακόμη καλά-καλά άκουμπήσει τό πα-

νέρι καὶ νὰ καὶ ἡ γάτα, ποὺ ἐπλησίασε νὰ τὰ ἐπι-
θεωρήσῃ.

— Ψίτ, ψίτ, Λουλούκα, τῆς ἔκαμε ἡ Ἐλενίτσα,
καὶ τὴν ἔδιωξε.

Στὸ πανέρι ἦσαν λογιῶν - λογιῶν ψάρια.

Εἶχε μπαρμπούνια μεγάλα κόκκινα, τσιπούρες
στακτόμαυρες μὲ ἀσημένια κοιλιά, λιθρίνια τριαν-
ταφυλλένια, σαφρίδια μὲ τὸ χρυσο γαζὶ στὸ πλάγι-
των. Τὰ μάτια των ἐμαύριζαν, τὰ σπάρραχνά των
ἐκοκκίνιζαν, ἐμοσχοβολοῦσαν θάλασσα.

Ἔβαλε στὴ ζυγαριά του καὶ ἐζύγισε κάμποσα
μπαρμπούνια.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας τὰ ἔβαλε σὲ μιὰ λε-
κάνη, ἐπλήρωσε τὸν ψαρά καί, ἅμα ἔφυγε ἐκεῖνος,
εἶπε:

— Ἐλα, Ἐλενίτσα, νὰ τὰ καθαρίσωμε.

115. ΣΤΗΝ ΚΟΥΖΙΝΑ

Ἐπῆγαν μαζί στὴν κουζίνα. Ἡ μητέρα τῆς Ἐ-
λενίτσας ἐπῆρε ἓνα ψάρι στὸ χέρι, τὸ ἐκράτησε
ἀπὸ τὴν οὐρὰ καὶ εἶπε:

— Ἔτσι θὰ τὸ ξύσης μὲ τὸ μαχαίρι, νὰ βγοῦν τὰ
λέπια. Μὲ προσοχή, νὰ μὴν κοπῆς.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐπῆρε τὸ ψάρι καὶ ἄρχισε νὰ τὸ
ξελεπίζῃ.

— Γιατὶ τὰ ἔχουν τὰ λέπια, μητέρα; ἐρώτησε.

— Εἶναι τὸ φόρεμά των, ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα
της. Γλιστροῦν ἔτσι εὐκόλα μέσα στὸ νερό.

— Νὰ το, τὸ ἐκαθάρισα! εἶπε σὲ λίγο ἡ Ἐλενί-
τσα, δείχνοντάς το.

— Τώρα νά κόψης τὰ πτερύγιά του, ἔτσι, ἔδειξε ἡ μητέρα της.

Ἡ μητέρα τὰ ἔκοψε καὶ ἡ Ἑλενίτσα εἶπε :

— Τὸ καημένο, πῶς θὰ ἐκολυμβοῦσε γρήγορα - γρήγορα μέσα στὴ θάλασσα μὲ τὰ τέσσερα πτερύγιά του.

— Καὶ μὲ τὴν οὐρά του, ποὺ τὴν ἔχει σὰν τιμόνι, ἐπρόσθεσε ἡ μητέρα.

Καὶ σὲ λίγο εἶπε :

— Κοίταξε τώρα, θ' ἀνοίξω τὴν κοιλιά του. Κοίτα τὸ στομάχι του καὶ τὰ ἔντερά του.

— Τί τρώγουν, μητέρα ; ἐρώτησε ἡ Ἑλενίτσα.

— Τὸ μπαρμποῦνι τρώγει μικρὰ ζουζουνάκια, ποὺ χώνονται στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας. Βουτᾷ λοιπὸν τὸ στόμα του μέσα στὸν ἄμμο καὶ ψάχνει. Γι' αὐτὸ ἔχει καὶ βουρκο πολλὰς φορές στὰ ἐντόσθιά του.

— Γιὰ ιδέες, μητέρα, κάτω ἀπὸ τὸ σαγόνι του !

— Ἄ, αὐτὰ εἶναι τὰ μουστάκια του. Τώρα νά, θὰ βγάλω καὶ τὰ σπάραχνά του, βλέπεις ;

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἐτράβηξε τὰ κόκκινα σπάραχνα, σὰν μικρὰ στρογγυλὰ κτενάκια.

— Αὐτὰ εἶναι τὰ πνεμόνια των, εἶπε. Μ' αὐτὰ ἀναπνέει ἄερα μέσα ἀπὸ τὸ νερό.

Ὕστερα, καθὼς ἐκαθάριζε ἓνα ἄλλο, εἶπε :

— Ἄ, γιὰ ιδέες, αὐτὸ ἔχει καὶ αὐγά. Ἰδέες ! αὐτὸ τὸ ἄσπρο πρᾶγμα, ποὺ βλέπεις, εἶναι χιλιάδες μικροῦσικα αὐγά κολλημένα μαζί τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο.

— Τόσο μικρούλια ;

— Ναί, ἀπὸ αὐτὰ βγαίνουν ψαράκια μικρούλια σὰν τὸ κεφάλι τῆς καρφίτσας καὶ σιγὰ - σιγὰ μεγαλώνουν.

Ἄφοῦ τὰ ἐκαθάρισαν καλὰ ὅλα, τὰ ἔπλυναν με ἄφθονο νερὸ καὶ ἔρριξαν ἐπάνω ἄρκετὸ ἄλατι. Ὑστερα ἡ μητέρα τὰ ἔβαλε μέσα στὸ φανάρι καὶ τὸ ἔκλεισε καλὰ, γιατί ἡ γάτα δὲν ἦτο καθόλου ἡσυχῇ. Ἄφοῦ ἔφαγε τὰ ἐντόσθια, ποὺ τῆς ἔρριξαν, ἐγύριζε ὁλοένα ἐκεῖ στὰ πόδια των νιαουρίζοντας ἀδιάκοπα.

— Θὰ ἐτοιμάσωμε τώρα νὰ βράσωμε τὰ φασιολάκια, εἶπε ἡ μητέρα, καὶ τὰ ψάρια θὰ τὰ τηγανίσωμε, ὅταν πλησιάζῃ τὸ μεσημέρι, γιὰ νὰ εἶναι ζεστὰ στὸ τραπέζι.

Ὑστερα ἔπλυναν καὶ οἱ δυὸ τὰ χέρια τους, ἔβγαλαν τὶς ποδιές τῆς κουζίνας καὶ ἐπῆγαν μέσα νὰ συγυρίσουν τὸ σπῆτι.

Ἡ Ἐλενίτσα γεμάτη εὐχαρίστησι ἔλεγε ἀπὸ μέσα της :

— Πόσο θὰ εὐχαριστηθῇ ὁ πατέρας τὸ μεσημέρι, ποὺ θὰ τοῦ εἰπῶ, ὅτι ἐβοήθησα τὴ μητέρα !

116. Η ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΟΣ

Ὁ Κωστάκης τὸ κουτὶ μὲ τὸν κουκουλόσπορο, ποὺ τοῦ εἶχε δώσει ὁ κύρ - Θᾶνος στὴν πόλι, τὸ ἔφερε στὸ δάσκαλό του. Κι ἐκεῖνος τὸν ἐτακτοποίησε σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σχολείου, σὲ ράφια, ποὺ τὴν ὠνόμασαν « Γωνιὰ τοῦ μεταξοσκώληκος ». Ἡ γωνιὰ αὐτὴ ἐτραβοῦσε κάθε μέρα τὰ παιδιὰ.

Κάθε ἡμέρα, ἀπὸ τότε ποὺ ἐβγῆκαν τὰ σκουληκάκια ἀπὸ τὰ αὐγά, τὰ παιδιὰ τοὺς ἐκουβαλοῦ-

σαν μouroφόφυλλα κι αὐτὰ ἔτρωγαν ἀχόρταγα καὶ ἔμεγάλωναν. Μὲ μεγάλη περιέργεια παρακολουθοῦσαν, ὅσα παιδιὰ δὲν εἶχαν ἰδεῖ ἄλλη φορὰ μεταξοσκώληκα, τὸ μεγάλωμά του καὶ τὶς ἀλλαγές του.

Καὶ νὰ τί ἔγραψαν στὴν ἑκθεσί τους :

«Ἐπλησίαζαν οἱ ἡμέρες τῆς ἀλλαγῆς. Οἱ μεταξοσκώληκες ἐσήκωναν τὸ κεφάλι καὶ ἔμεναν ἀκίνητοι 24 ὥρες. Καὶ τότε ἔσκαζε τὸ δέρμα τους κι ἔβγαιναν ἀπὸ μέσα μεγαλύτεροι. Ἀμέσως ξανάρχιζαν τὸ φαγητό. Κάθε ἡμέρα ἔμεγάλωναν καὶ πιὸ πολὺ, ὥσπου ἔγιναν σκουλήκια χονδρὰ σὰν τὸν δείκτη τοῦ χεριοῦ μας. Εἶχαν περάσει πέντε ἡλικίες μέσα σὲ 32 ἡμέρες. Κι ἓνα πρωὶ μερικὰ ἔσταμάτησαν νὰ τρῶνε.

— Θέλουν κλαδί, νὰ πλέξουν τὸ κουκούλι τους, ἔλεγαν τὰ παιδιὰ.

Ἐπήγαμε σὲ μιὰ πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ καὶ ἔφεραμε ρεῖκια καὶ θυμάρια. Ὅσα σκουλήκια εἶχαν πιά τελειώσει τὸ φαγητὸ καὶ τὸ μεγάλωμα ἔσκαρφάλωναν στὰ κλαδιά. Ἐπῆρε τὸ καθένα τὴ θέσι του ἀνάμεσα στὰ κλωναράκια κι ἄρχισε νὰ πλέκη τὸ κουκούλι, ἓνα σπιτάκι δίχως θύρα καὶ παράθυρα.

Ἐπέρασαν ὀκτῶ ἡμέρες κι ἓνα πρωὶ σὲ μερικὰ κουκούλια εἶδαμε ν' ἀνοίγωνται κάποιες στρογγυλές τρυπίτσες κι ἀπὸ τὴν κάθε μιὰ νὰ προβάλλῃ ἓνα κεφαλάκι. Σὲ λίγο ἐβγῆκαν πεταλοῦδες. Τὰ σκουληκάκια δὲν ὑπῆρχαν πιά. Οἱ πεταλοῦδες ἐγέννησαν κάτι κίτρινα μικρούλικά αὐγά, τὸν κουκουλόσπορο, κι ὕστερα ἐψόφησαν».

- Μικρὲ μεταξοσκώληκα,
τί θέλεις νὰ σοῦ στείλω·
- Θέλω τῆς ἄσπρης τῆς μουριᾶς
νὰ φάω ἐγὼ τὸ φύλλο.
- Τώρα τί θές ; Τὸ σῶμά σου
δὲν εἶναι πιὰ μικρούλι.
- Θέλω ἡσυχία καὶ κλαδί,
νὰ πλέξω τὸ κουκούλι.
- Μὲς στὸ χρυσὸ κουκούλι σου,
πές μου, τί κάνεις τώρα;
- Μιὰ πεταλούδα γίνομαι
καὶ θά 'βγῶ κάποιαν ὥρα.

« Τραγουδιστὴς τῶν Παιδιῶν »

Στέλ. Σπεράντσας

118. ΞΥΠΝΑΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΥΓΟΥΛΑ

Ξυπνάει μέ την αὐγούλα
κι ἀπάνω εὐθὺς πετιέται,
πλένεται, συγυριέται
καὶ βγαίνει στήν αὐλή.

Χρυσὴ νοικοκυρούλα
ἔχει δουλειῆς νὰ κάμη
καὶ πρέπει νὰ προκάμη,
νὰ μὴ σταθῇ στιγμή.

Τ' ἄνθη της νὰ ποτίση,
τὶς κόττες νὰ ταΐση,
τὸ σπίτι νὰ σκουπίση
νὰ φτειάξη τὸ φαί.

Τὰ ρούχα ν' ἀερίση,
παντοῦ νὰ συγυρίση,
νὰ ράψη, νὰ κεντήση,
γεμάτη προκοπή.

Ὅμως τόσο μικρούλα
πῶς ὅλα τὰ προφταίνει;
Σὲ τόσους κόπους μπαίνει
παιδάκι τόσο δά;

Δὲν εἶναι μοναχούλα,
βοηθάει τὴ μητέρα
κι ἔτσι τὰ βγάζουν πέρα
οἱ δύο τους μιὰ χαρά.

Ἀπὸ ἡμέρες τώρα ἐγίνοντο ἐτοιμασίες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὴν ἐορτὴ τῶν ἐξετάσεων. Ἡ μεγάλη αὐλὴ τοῦ σχολείου εἶναι ὁλοκάθαρη καὶ σηματοστολισμένη. Ἔχει στηθῇ ἐκεῖ μιὰ πρόχειρη σκηνὴ καὶ μπροστὰ της εἶναι τὰ καθίσματα.

Στὰ πρῶτα καθίσματα κάθεται ὁ παπὰς τῆς ἐνορίας, ὁ Δήμαρχος καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ διδασκάλισσες ὑποδέχονται μὲ χαρὰ τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν καὶ τοὺς τοποθετοῦν στὰ καθίσματα.

Στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ σχολείου εἶχε ὀργανωθῇ ἡ Ἑκθεσις τοῦ Σχολείου. Ὅταν τελειώσῃ ἡ ἐορτὴ, ὅλος ὁ κόσμος θὰ περάσῃ νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ.

Ὅταν ἐγέμισε ἡ αὐλὴ ἀπὸ κόσμο, ἄρχισε ἡ ἐορτὴ.

Μιὰ ὁμάδα παιδιῶν ἔψαλε μιὰ ὠραία προσευχή. Ἄλλη μιὰ ὁμάδα ἀπήγγειλε ποιήματα, ἄλλη ἔπαιξε κωμωδίες καὶ δραματάκια. Οἱ μικρὲς τάξεις ἔκαμαν γυμναστικὴ καὶ παιγνίδια.

Ἐνὰ παιδί τῆς Πέμπτης ἀπεχαιρέτισε μὲ ὠραία λόγια τὰ παιδιὰ τῆς Ἑκτῆς, ποὺ ἐτελείωναν τὸ σχολεῖο, καὶ ἓνα παιδί τῆς Ἑκτῆς ἀπῆντησε μὲ λόγια συγκινητικά.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ πολλὰ ἄλλα παιδιὰ συγκινήθηκαν καὶ ἔκλαψαν. Ἐθυμήθηκαν ὅτι τὰ παιδιὰ τῆς Ἑκτῆς ἀγαποῦσαν πάντοτε τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς ἐβοηθοῦσαν καὶ τοὺς ἐπρόσεχαν στὶς ἐκδρομὲς καὶ ὅπου ἄλλοι ἔχρειάζετο.

Ἐπειτα ἡ Ἐλενίτσα ἀπήγγειλε τὸ ποίημα:

Τοῦ χωρισμοῦ μας τώρα
ἐσήμεναν ἡ ὥρα.
Μὲ παράπονο σοῦ λέει
ἡ ψυχούλα μας καὶ κλαίει :

- Σχολειὸ ἀγαπημένο,
σχολειὸ μας τιμημένο,
θὰ μείνης στὴν ψυχὴ μας
ὥς τὴ στερνὴ πνοή μας.

Ποτὲ δὲν σὲ ξεχνοῦμε,
ποτὲ δὲν λησμονοῦμε,
Χριστὸς καὶ ἡ Πατρίδα
τιμόνι μας κι ἐλπίδα !

Κι ὁ Κωστάκης συμπλήρωσε :

Καὶ στῆς ζωῆς τὸ δρόμο τὸ γοργὸ
ἐσένα θά 'χωμε, σχολειό μας, ὁδηγὸ
καὶ τὸν Χριστό μας πάντα τιμονιέρη,
μέσ' στὸ λιμάνι τῆς γαλήνης νὰ μᾶς φέρη.

Τέλος ἔψαλαν τὰ παιδιὰ τὸν Ἐθνικὸν Ὕμνο,
ἐπέρασαν μὲ τὴ σειρὰ καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ
δασκάλου των καὶ ἡ ἐορτὴ μαζί μὲ τὴ σχολικὴ πε-
ρίοδο ἐτελείωσαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Σελ.

1. 'Η Αύγούλα	5
2. 'Ο Κωστάκης και ἡ 'Ελενίτσα	7
3. *Ανοιξε τὸ σχολεῖο	9
4. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο (ποίημα)	11
5. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
6. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (ποίημα)	15
7. 'Η καθαριότητα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά	16
8. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
9. 'Ο γυρισμός ἀπὸ τὸ σχολεῖο (ποίημα)	20
10. Μιὰ ἀλλὴ προσευχή	21
11. 'Η ζωὴ στὴν ἐξοχή	22
12. Μαθαίνουν κολύμπι	26
13. *Αλλὰ παιγνίδια	29
14. 'Η ὁμορφὴ χώρα	36
15. Τὸ φθινόπωρο	38
16. Τί ἔμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸν τζίτζικα	41
17. Τὰ παιδιά εἶδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ	43
18. Τὰ παιδιά εἶδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
19. 'Ο τρύγος	50
20. Τὸ τσιριτρὸ (ποίημα)	52
21. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
22. 'Η ἑορτὴ τοῦ πατέρα	55
23. Στὴν ἐκκλησία	57
24. 'Η Κυριακὴ (ποίημα)	61
25. 'Η ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
26. 'Η Σημαία (ποίημα)	63
27. Μιὰ ὁμιλία γιὰ τὴ Σημαία μας	64
28. 'Επισκέψεις	66
29. 'Η φθινοπωρινὴ 'Εθνικὴ 'Εορτὴ	70
30. 'Εμπρὸς (ποίημα)	73
31. Οἱ νικηταὶ τοῦ Σαραντα (πατριωτικὸς διάλογος)	74
32. Πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ 'Αθήνα μας	78
33. Τὰ πρωτοβρόχια	81
34. 'Η σπορά	84
35. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ - Γιάννη	86
36. 'Ο στάβλος	88

37. Ἡ κούνια	89
38. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη	91
39. Ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ (ποίημα)	92
40. Τὸ πέσιμο τῶν φύλλων	94
41. Τὸ κυνήγι	95
42. Τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη	97
43. Μιά χαριτωμένη οἰκογένεια	98
44. Τὰ γατάκια (ποίημα)	100
45. Κάρρο φορτωμένο	101
46. Μιά ἐκδρομὴ στὸ Κεφαλοχώρι	103
47. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγενείας	105
48. Ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου	108
49. Οἱ παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο	110

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. Χειμῶνας (ποίημα)	113
51. Ὁ χειμῶνας	114
52. Ἀλκυονίδες ἡμέρες	115
53. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
54. Οἱ τρεῖς ἀδελφοὺλες	119
55. Ἡ ἐλιά (ποίημα)	121
56. Ὁ Συνεταιρισμός τοῦ Χωριοῦ	122
57. Ἡ ἐργασία	124
58. Ὁ ταχυδρόμος	126
59. Ὁ Λαθούρης εὕρισκει τὸν ἀφέντη του	129
60. Κοντὰ στὸ τζάκι	131
61. Ἀπὸ τὴ λυγαριὰ καὶ τὸ ἄχυρο χρυσάφι	133
62. Τὸ ναυτόπουλο	136
63. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα)	138
64. Χριστούγεννα	139
65. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
66. Ἡ ἐορτὴ στὸ σχολεῖο	142
67. Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων	144
68. Χριστούγεννα (ποίημα)	148
69. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιττα	149
70. Ἡ κλῶσσα	151
71. Ἡ κλῶσσα εἶναι καλὴ μητέρα	153
72. Πετεινὸς (ποίημα)	155
73. Οἱ παροιμίες τοῦ χειμῶνα	156
74. Χιόνι στὸ χωριὸ	158
75. Χιονοπόλεμος (ποίημα)	159

	Σελ.
76. Τὰ παιδιὰ πηγαίνουν στὴν πολιτεία	160
77. Πόσο διαφορετικὴ ἦτο ἡ πόλις	161
78. Ὡραῖο φῶς	162
79. Στὸ δημόσιο κήπο	164
80. Τὸ ραδιόφωνο	165
81. Τὸ τηλέφωνο	166
82. Στὸ λιμάνι τῆς Χώρας	168
83. Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (ποίημα)	170
84. Στὸ μηχανουργεῖο	171
85. Ἡ φανέλλα τοῦ στρατιώτου	172
86. Οἰκονομία	174
87. Ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
88. Ἡ μαννούλα (ποίημα)	177

ΑΝΟΙΞΙΣ

89. Ἀνοιξιὰτικὴ αὐγὴ (ποίημα)	179
90. Ἡ Ἀνοιξίς	180
91. Στὸ καλὸ γεροχειμῶνα (ποίημα)	182
92. Τὰ δένδρα ἀνθίζουν	183
93. Τὰ χελιδόνια	185
94. Τὸ ἀεροπλάνο	188
95. Ὁ Δαίδαλος καὶ ὁ Ἰκαρος	189
96. Ἡ Ἑθνικὴ Ἑορτὴ	192
97. Στὸν κήπο τοῦ σχολείου	195
98. Τὰ μελίσσια	198
99. Ἡ κυψέλη (ποίημα)	201
100. Ὁ καημένος (ποίημα)	202
101. Τὸ ἀηδόνι (ποίημα)	203
102. Ἀνάστασι	204
103. Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα)	206
104. Μία ἀνοιξιὰτικὴ ἐκδρομὴ	207
105. Στὴν καταπράσινη πεδιάδα	208
106. Ἡ πρωτομαγιά	210
107. Πρωτομαγιά (ποίημα)	213
108. Ἡ ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἑλενίτσας	214

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

109. Τὸ καλοκαίρι	219
110. Στὸ βουνὸ καὶ στὴ στάνη	220
111. Οἱ Βασιλεῖς περνοῦν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι	223

	Σελ.
112. 'Η 'Αράχνη καὶ ἡ θεὰ 'Αθηνᾶ	225
113. 'Η καταστροφή τῶν ἐντόμων	227
114. 'Ο ψαῖς	231
115. Στὴν κουζίνα	233
116. 'Η γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκος	234
117. 'Ο μεταξοσκώληκας (ποίημα)	236
118. Ξυπνάει μὲ τὴν αὐγούλα (ποίημα)	237
119. 'Η ἐορτὴ τῶν ἐξετάσεων	238

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΑΣ

1. Ἐκ τῆς Συλλογῆς Β. Πετρούνια - Φ. Κολοβοῦ

	Σελ.
1. Ἡ Αὐγούλα	5
2. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα	7
3. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
4. Ὁ γυρισμός ἀπὸ τὸ σχολεῖο (ποίημα I. Πολέμη)	20
5. Ἡ ζωὴ στὴν ἐξοχὴ	22
6. Μαθαίνουν κολύμπι	26
7. Ἄλλα παιγνίδια	29
8. Τὸ φθινόπωρο	38
9. Τί ἔμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸν τζίτζικα	41
10. Τὰ παιδιά εἶδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ	43
11. Τὰ παιδιά εἶδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
12. Ὁ τρύγος	50
13. Τὸ τσιριτρό (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	52
14. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
15. Ἡ ἑορτὴ τοῦ πατέρα	55
16. Στὴν ἐκκλησίᾳ	57
17. Ἡ Κυριακὴ (ποίημα Ἡ. Τανταλίδου)	61
18. Ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
19. Ἡ Σημαία (ποίημα I. Πολέμη)	63
20. Μιὰ ὁμιλία γιὰ τὴ Σημαία μας	64
21. Ἐπισκέψεις	66
22. Οἱ νικηταὶ τοῦ Σαράντα (πατριωτικὸς διάλογος)	74
23. Πῶς ἔπηρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθήνα μας	78
24. Τὰ Πρωτοβρόχια	81
25. Ἡ σπορὰ	84
26. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ - Γιάννη	86
27. Ὁ στάβλος	88
28. Ἡ κούνια	89
29. Οἱ παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο	110
30. Ὁ Χειμῶνας	114
31. Ἀλκυονίδες ἡμέρες	115
32. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
33. Ἡ ἐργασία	124
34. Ὁ ταχυδρόμος	126
35. Ὁ Λαθούρης εὕρσκει τὸν ἀφέντη του	129
36. Χριστούγεννα	139
37. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
38. Ἡ ἑορτὴ στὸ σχολεῖο	142
39. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιττα	149

	Σελ.
40. 'Η κλῶσσα	151
41. 'Η κλῶσσα εἶναι καλὴ μητέρα	153
42. Πετεινὸς (ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ)	155
43. Οἱ παροιμίες τοῦ χειμῶνα	156
44. Οἰκονομία	174
45. 'Η ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
46. 'Η "Ανοιξίς	180
47. Στὸ καλὸ, γεροχειμῶνα (ποίημα)	182
48. Τὰ δένδρα ἀνθίζουν	183
49. Τὰ χελιδόνια	185
50. 'Η 'Εθνικὴ 'Εορτὴ	192
51. Τὰ μελίσσια	198
52. 'Η κυψέλη (ποίημα 'Ι. Πολέμη)	201
53. 'Ο καημένος (ποίημα Ζ. Παπαντωνίου)	202
54. Τὸ ἀηδόνι (ποίημα 'Αγγ. Βλάχου)	203
55. 'Ανάστασι	204
56. 'Η ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (ποίημα Δ. Σολωμοῦ)	206
57. Μιά ἀνοιξιὰτικὴ ἐκδρομὴ	207
58. Στὴν καταπράσινη πεδιάδα	208
59. 'Η Πρωτομαγιά	210
60. Πρωτομαγιά (ποίημα 'Ι. Πολέμη)	213
61. 'Η ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς 'Ελενίσσας	214
62. Τὸ καλοκαίρι	219
63. Στὸ βουνὸ καὶ στὴ στάνη	220
64. 'Η 'Αράχνη καὶ ἡ θεὰ 'Αθηνᾶ	225
65. 'Η καταστροφὴ τῶν ἐντόμων	227
66. 'Ο ψαρᾶς	231
67. Στὴν κουζίνα	232
68. Ξυπνάει μὲ τὴν Αὐγούλα (ποίημα)	237
69. 'Η ἑορτὴ τῶν ἐξετάσεων	238

2. 'Εκ τῆς Συλλογῆς Σ. Σπεράντσα - Α. Μεταλλينوῦ

1. "Ανοίξε τὸ σχολεῖο	9
2. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	11
3. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
4. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	15
5. 'Η καθαριότητα εἶναι μιστὴ ἀρχοντιά	16
6. Μιά ἄλλη προσευχὴ	21
7. 'Η ὁμορφὴ χώρα	36
8. Φθινόπωρο (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	40
9. 'Η φθινοπωρινὴ 'Εθνικὴ 'Εορτὴ	70
10. 'Εμπρὸς (ποίημα Κ. Παλαμά)	73

	Σελ.
11. 'Η βροχούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	82
12. Ο πατέρας του Κωστάκη	91
13. 'Η καμπάνα του χωριού (ποίημα 'Αλ. Φωτιάδη)	92
14. Τò πέσιμο τών φύλλων	94
15. Τò κυνήγι	95
16. Τò θάρρος του σπουργίτη	97
17. Μία χαριτωμένη οικόγενεια	98
18. Τὰ γατάκια (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	100
19. Κάρρο φορτωμένο	101
20. Μία έκδρομή στο Κεφαλοχώρι	103
21. 'Η θυσία της 'Ιφιγενείας	105
22. 'Ο δεκάλογος του σχολείου	108
23. Χειμώνας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	113
24. Οι τρεις αδελφούλες	119
25. 'Η έλιά (ποίημα Κ. Παλαμά)	121
26. 'Ο Συνεταιρισμός του Χωριού	122
27. Κοντά στο τζάκι	131
28. 'Από τη λυγαριά και τò άχυρο χρυσάφι	133
29. Τò ναυτόπουλο	136
30. Τò ναυτόπουλο (ποίημα 'Η. Τανταλίδη)	138
31. Τò προσκύνημα τών Μάγων	144
32. Χριστούγεννα (ποίημα Τέλου "Αγρα)	148
33. Χιόνι στο χωριό	158
34. Χιονοπόλεμος (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	159
35. Τὰ παιδιά πηγαίνουν στην πολιτεία	160
36. Πόσο διαφορετική ήτο ή πόλις	161
37. 'Ωραίο φώς	162
38. Στο δημόσιο κήπο	164
39. Τò ραδιόφωνο	165
40. Τò τηλέφωνο	166
41. Στο λιμάνι της Χώρας	168
42. Καράβι άνοίγει τὰ φτερά (ποίημα 'Ι. Πολέμη)	170
43. Στο μηχανουργείο	171
44. 'Η φανέλλα του στρατιώτου	172
45. 'Η μαννούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	177
46. 'Ανοιξιάτικη αύγή (ποίημα Γ. Δροσίνη)	179
47. Τò άεροπλάνο	188
48. 'Ο Δαίδαλος και ό 'Ικαρος	189
49. Στόν κήπο του σχολείου	195
50. Οι Βασιλείς περνούν από τò Κεφαλοχώρι	223
51. 'Η γωνιά του μεταξοσκώληκος	234
52. 'Ο μεταξοσκώληκας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	236

0020555579

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Έκδοσις ΙΑ', 1971 (IV) - Άντίτυπα: 220.000 - Σύμβασις: 2073/5-3-71
ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ: Ι. ΔΙΚΑΙΟΣ — ΒΙΒΛΙΟΔΕΞΙΑ: ΟΚΤΩΡΑΤΟΣ - ΚΟΥΚΙΑΣ Ο.Ε.

1
8
2
1

1
9
7
1

Μαντώ Μαυρογένους. Έθνικόν Ιστορικόν Μουσείον